

ព្រះ
ព្រៃនិលប្បញ្ញត្រី
និល
សេចក្តីព្រមទាំងអាសយដ្ឋានខ្មែរ
អនុប្បញ្ញត្រីជន
ប្រជាធិបតេយ្យ

៤១

ធម្មុទ្វាយដោយសម្រួល់ព្រះអភិសិវិសុកឆ្លាមហាសង្គរបាតិបតី ឬ ឥឡូវ
សម្រួល់ព្រះមហាសង្គរជនកណ្តាល់ដម្លើយុត្តិការិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

ABHIDHAMMAPIṭAKA

YAMAKA

PAÑCAMABHĀGA

91

សម្រាប់ប្រព័ន្ធឌីជីថល និងការអភិវឌ្ឍន៍
សម្រាប់ប្រព័ន្ធឌីជីថល និងការអភិវឌ្ឍន៍

ព្រះតេស្សរាជក្រឹត់បានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំឆ្នាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះនូវ
ចូលការ ព្រះបារម្យនិញ្ញនរបស់សម្បថ្លែព្រះសម្បាសមុខទូព្រះបារម្យគ្រឹដាម្នាស់នៃយើងគ្រប់ឆ្នាំ ។
គ្រប់ប្រទេស អ្នកការនៃព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកការនៃព្រះពុទ្ធសាសនា
គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធតីកសមាតម និងតាមបណ្តាល់យដាកិច្ច ។ តែងតែបានទទួលយកមកតម្លៃ
ទុកធ្វើដាក្រី៖ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្អាងយល់ តាមអ្នកដែលហេតុប្រះពុទ្ធការា (ពុទ្ធផម្ព) ។
កាលដើមឡើយគេនាំឆ្នាំ កត់ត្រាលើស្ថិកទៅ ព្រមទាំងសរសេរទាក់ទុកលើផែនប្លែ និងលើផែនលោក៖
កំមាន ឬ៖ចំណោរពមក កំបាននាំឆ្នាំបានៗពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងដាស្បែរកៈ (គម្ពី) ហូតបច្ចុប្បន្ន
នេះ បច្ចេកវិភាគនៃតែ ចម្រើនឡើង គេបានរាយបញ្ហាលក្តុងកំពុទ្ធដែល តែទោះបីជាបច្ចេកទេស
មាសីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា កំនែមិនអាចបានបង់ស្បែរកៈបានឡើយ ដូច្នេះហើយទីប
យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកែតែមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះតេស្សរាជក្រឹត់ ដើម្បីធ្វើយើងឲ្យអភិវឌ្ឍន៍ដែលលូប
មិនអាចអាងបង្កស់បាន ឱ្យមាន ការចេញសំតាមតម្លៃទីដី ។

ដោយស្មារដែលមានចំណោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្យកិច្ចម្បយដីជា
ភូងតួនទិជាព្យបិស់ទេ ដែលបានប្រគល់កាយប្រាយដើរ អ្នកធ្វើដឹងណើតាមស្ថាមព្រះបានសម្រេច
ព្រះពុទ្ធគង្ហ រួមកម្មាំងឡ្វេដៃ បានធ្វើការលេខបង្កម្មាំងកាយ វាទ ចិត្ត ឡ្វុជនដ្ឋាល់ ព្រមទាំងបុណ្យ
ព្យបិស់ទេ ញ្ញាតិមិត្តជិត្តថ្មាយ ភូងនិងក្រិប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាព្យបុណ្យ ធម្បបុណ្យ សង្ឃបុណ្យ ។

វត្ថុបណ្តុះដាក់ ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៥

✓
ACC

Printed for free distribution by
The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation
11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415
Email: overseas@budaedu.org
Website:<http://www.budaedu.org>
Mobile Web: m.budaedu.org

This book is strictly for free distribution, it is not to be sold.

សម្រាប់ថែកជាងអ្នកទាំងអស់

សេចក្តីផែានាំគុណការអាណ

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាណ ធនយីញ្ញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបុរាណទៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានយីញ្ញព្យញ្ជន់មួយតួចទៀត នៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សមាតល់ថា ព្យញ្ជន់ដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើសឃរបស់ព្យញ្ជន់ដែលមានសញ្ញាលេខបុរាណទៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ភូមិពាក្យនេះ ព្យញ្ជន់ ឬ គឺជាដើសឃរបស់ព្យញ្ជន់ ម ឯុទ្ធជំពាក្យនេះគឺ សម្ព ។

-ពាក្យបាលី: តិសុស គឺ តិស្ស ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្របយកតាមវបនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្បបព្រះសង្គ្រារធោនព្យាយណា (ឆ្នៃ-ឱ្យាត) ជាគោល ។ បុន្ឌេបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសោមបែបបុរាណកំត្រឹមត្រូវដោរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដែល ។

៣) ចំពោះ សម្បិត្រូយំពាក្យខ្ពស់-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្លូវការខាងចុងនៃព្រះត្រូវបិជកប្រាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតឡេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះវិបកលំហើយ ។

អភិវឌ្ឍន៍បិទក

យមក បញ្ជាក់

៥១

៣. ស. ២៨០៦

អភិធម្ពបិធកេ

យមកស្ស បញ្ជាមោ ភាគេជា

នមោ តស្ស កកវតោ អរហតោ សម្បាសម្នូលស្ស ។

ចិត្តយមកំ អង្គមំ

បុគ្គលរុទ្រេសោ

[១] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ន និរិដ្ឋតិ តស្ស
 ចិត្ត និរិដ្ឋស្សតិ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ យស្ស វ បន ចិត្ត
 និរិដ្ឋស្សតិ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ
 ន និរិដ្ឋតិ ។ យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ និរិដ្ឋតិ
 តស្ស ចិត្ត ន និរិដ្ឋស្សតិ ឧប្បជ្ជស្សតិ យស្ស វ
 បន ចិត្ត ន និរិដ្ឋស្សតិ ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស ចិត្ត
 ន ឧប្បជ្ជតិ និរិដ្ឋតិ ។

[២] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជ
 យស្ស វ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។
 យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ
 យស្ស វ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ន
 ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្បបិធក

យមក៖ បញ្ជាមភាគ

សូមនមស្តារ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហត្ថសម្ងាលមួទិន្នន័ោះ ។

ចិត្តយមក៖ ឯ ៤

បុគ្គលវារុទ្ទេស

[១] ចិត្ត របស់បុគ្គលណា រមេដកើតឡើង រមេដមិនរលត់ ចិត្ត
របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើង បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមេដកើតឡើង
រមេដមិនរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមេដមិនកើតឡើង តែងរលត់
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង បុក៏ ចិត្តរបស់
បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមេដ
មិនកើតឡើង តែងរលត់ ។

[២] ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមេដកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយ បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមេដកើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមេដ
មិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើងហើយ បុក៏
ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
ថារមេដមិនកើតឡើង ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

[៣] យស្ស ចិត្តំ និរញ្ញវតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បន្ទំ
យស្ស រ បន ចិត្តំ ឧប្បន្ទំ តស្ស ចិត្តំ និរញ្ញវតិ ។
យស្ស ចិត្តំ ន និរញ្ញវតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បន្ទំ យស្ស
រ បន ចិត្តំ ន ឧប្បន្ទំ តស្ស ចិត្តំ ន និរញ្ញវតិ ។

[៤] យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ
យស្ស រ បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ។
យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ
យស្ស រ បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ ន
ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ
ឧប្បជ្ជស្សតិ យស្ស រ បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស
ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ
ន ឧប្បជ្ជស្សតិ យស្ស រ បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ
តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ
តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជស្សតិ យស្ស រ បន ចិត្តំ
ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស
ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ

អភិធម្មបិដក យមក:

[៣] ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា រម៉ឺនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ
ឈ្មោះបាកើតឡើងហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា កើតឡើងហើយ
ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ រម៉ឺនរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា រម៉ឺនមិនរលត់
ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មោះបាគិនកើតឡើងហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលុ
ណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ រម៉ឺនមិនរលត់ ។

[៤] ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា រម៉ឺនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ
ឈ្មោះបាប្រាប់កើតឡើងហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា ប្រាប់កើតឡើង
ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ រម៉ឺនកើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា
រម៉ឺនមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មោះបាគិនប្រាប់កើតឡើង
ហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិនប្រាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់
បុគ្គលុនោះ មិនកើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា រម៉ឺនកើតឡើង ចិត្ត
របស់បុគ្គលុនោះ នីជំកើតឡើង បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា នីជំកើតឡើង
ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ រម៉ឺនកើតឡើង ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិនកើត
ឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ នីជំមិនកើតឡើង បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា
នីជំមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ រម៉ឺនមិនកើតឡើង ។ ចិត្ត
របស់បុគ្គលុណា ប្រាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មោះ
បាននីជំកើតឡើង បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា នីជំកើតឡើង ចិត្តរបស់
បុគ្គលុនោះ ប្រាប់កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិន
ប្រាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មោះបាននីជំមិនកើតឡើង

ចិត្តយមកៅ បុគ្គលរូឡេសា

យស្ស ភ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ចិត្ត
ន ឧប្បជ្ជិតិ ។

[៥] យស្ស ចិត្ត និរញ្ញតិ តស្ស ចិត្ត និរញ្ញតិ
យស្ស ភ បន ចិត្ត និរញ្ញតិ តស្ស ចិត្ត និរញ្ញតិ ។
យស្ស ចិត្ត ន និរញ្ញតិ តស្ស ចិត្ត ន និរញ្ញតិ
យស្ស ភ បន ចិត្ត ន និរញ្ញតិ តស្ស ចិត្ត ន
និរញ្ញតិ ។ យស្ស ចិត្ត និរញ្ញតិ តស្ស ចិត្ត
និរញ្ញស្សតិ យស្ស ភ បន ចិត្ត និរញ្ញស្សតិ តស្ស
ចិត្ត និរញ្ញតិ ។ យស្ស ចិត្ត ន និរញ្ញតិ តស្ស
ចិត្ត ន និរញ្ញស្សតិ យស្ស ភ បន ចិត្ត ន
និរញ្ញស្សតិ តស្ស ចិត្ត និរញ្ញតិ ។ យស្ស ចិត្ត
និរញ្ញស្សតិ តស្ស ចិត្ត និរញ្ញតិ យស្ស ភ បន ចិត្ត
និរញ្ញស្សតិ តស្ស ចិត្ត និរញ្ញតិ ។ យស្ស ចិត្ត ន
និរញ្ញតិ តស្ស ចិត្ត ន និរញ្ញស្សតិ យស្ស ភ បន
ចិត្ត ន និរញ្ញស្សតិ តស្ស ចិត្ត ន និរញ្ញតិ ។

[៦] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត
និរញ្ញតិ យស្ស ភ បន ចិត្ត និរញ្ញតិ

ចិត្តយមក៍ បុគ្គលភរុទ្វេស

បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នីជមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិន
ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

[៥] ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាគ្នាប់រលត់ហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា គ្នាប់រលត់ហើយ
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនមិនរលត់
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនគ្នាប់រលត់ហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គល
ណា មិនគ្នាប់រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនមិនរលត់ ។ ចិត្ត
របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងរលត់
បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នីជឺនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនរលត់ ។
ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹង
មិនរលត់ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នីជឺនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
រម៉ឺនមិនរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា គ្នាប់រលត់ហើយ ចិត្តរបស់
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងរលត់ឡើ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នីជឺនរលត់
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ គ្នាប់រលត់ហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនគ្នាប់
រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនរលត់ បុក៍ ចិត្តរបស់
បុគ្គលណា នីជឺនមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនគ្នាប់រលត់ហើយ ។

[៦] ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាគ្នាប់រលត់ហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា គ្នាប់រលត់ហើយ

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ
 តស្ស ចិត្ត ន និរញ្ញវត្ថុ យស្ស រ បន ចិត្ត ន
 និរញ្ញវត្ថុ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស ចិត្ត
 ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត និរញ្ញស្សតិ យស្ស រ បន
 ចិត្ត និរញ្ញស្សតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស ចិត្ត
 ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ន និរញ្ញស្សតិ យស្ស រ បន
 ចិត្ត ន និរញ្ញស្សតិ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។
 យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតុ តស្ស ចិត្ត និរញ្ញស្សតិ យស្ស
 រ បន ចិត្ត និរញ្ញស្សតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតុ ។ យស្ស
 ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតុ តស្ស ចិត្ត ន និរញ្ញស្សតិ យស្ស រ
 បន ចិត្ត ន និរញ្ញស្សតិ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតុ ។

[៧] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ន
 និរញ្ញតិ យស្ស រ បន ចិត្ត ន និរញ្ញតិ តស្ស
 ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 ចិត្ត និរញ្ញតិ យស្ស រ បន ចិត្ត និរញ្ញតិ តស្ស
 ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្បូបិដក យមក:

ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនកៅតទ្វីន ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិន
កៅតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានឯងជាប់រលត់ហើយ បុក៏ ចិត្ត
របស់បុគ្គលណា មិនជាប់រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនមិន
កៅតទ្វីន ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកៅតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គល
នោះ ឈ្មោះបានឯងរលត់ បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្ត
របស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនកៅតទ្វីន ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនមិន
កៅតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានឯងមិនរលត់ បុក៏ ចិត្តរបស់
បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនមិនកៅតទ្វីន ។ ចិត្ត
របស់បុគ្គលណា ជាប់កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាន
ឯងរលត់ បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ជាប់កៅតទ្វីនហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនជាប់កៅតទ្វីនហើយ
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានឯងមិនរលត់ បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
នឹងមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនជាប់កៅតទ្វីនហើយ ។

[៣] ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកៅតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបារម៉ឺនមិនរលត់ បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនមិនរលត់ ចិត្ត
របស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនកៅតទ្វីន ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនមិនកៅត
ទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារម៉ឺនរលត់ បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គល
ណា រម៉ឺនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនមិនកៅតទ្វីន ។

ចិត្តយមកៅ បុគ្គលភាពខ្មែសោ

[៤] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជមានំ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជ
 យស្ស វ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជមានំ ។
 យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជមានំ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ
 យស្ស វ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ន
 ឧប្បជ្ជមានំ ។

[៥] យស្ស ចិត្ត និរដ្ឋមានំ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជ
 យស្ស វ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត និរដ្ឋមានំ ។
 យស្ស ចិត្ត ន និរដ្ឋមានំ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ
 យស្ស វ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ន
 និរដ្ឋមានំ ។

[៦០] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជិត្ត
 យស្ស វ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជ ។
 យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សិ យស្ស
 វ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជ ។
 យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិត្ត
 យស្ស វ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ ។

ចិត្តយមកេវ: បុគ្គលរករូឡូស

[៧] ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កំពុងកៅីតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មាន់បាកៅីតទ្វីនហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កៅីតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កំពុងកៅីតទ្វីន ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលមិនកៅីតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មាន់បាកមិនកៅីតទ្វីនហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនកៅីតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កាលមិនកៅីតទ្វីនទេ ។

[៨] ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កំពុងរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មាន់បាកៅីតទ្វីនហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កៅីតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កំកំពុងរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កាលមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មាន់បាកមិនកៅីតទ្វីនហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនកៅីតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កាលមិនរលត់ ។

[៩០] ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កៅីតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មាន់បាប់កៅីតទ្វីនហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា បាប់កៅីតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កំកៅីតទ្វីនហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កៅីតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មាន់បានីនកៅីតទ្វីន បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ីនកៅីតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កំកៅីតទ្វីនហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនកៅីតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មាន់បាប់កៅីតទ្វីនហើយ បុក៍ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនបាប់កៅីតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កំមិនកៅីតទ្វីនហើយ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បន្ទ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជីស្សតិ
យស្ស រ ហន ចិត្ត ន ឧប្បជីស្សតិ តស្ស ចិត្ត
ន ឧប្បន្ទ ។

[១១] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជីតិ នោ ច តស្ស
 ចិត្ត ឧប្បន្ទ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជីស្សតិ យស្ស
 រ ហន ចិត្ត ឧប្បជីស្សតិ នោ ច តស្ស ចិត្ត
 ឧប្បន្ទ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជីតិ ។ តស្ស ចិត្ត
 ឧប្បន្ទ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជីតិ ។ យស្ស ចិត្ត
 ន ឧប្បជីតិ នោ ច តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បន្ទ
 តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជីស្សតិ យស្ស រ ហន ចិត្ត
 ន ឧប្បជីស្សតិ នោ ច តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បន្ទ
 តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជីតិ ។

[១២] ឧប្បន្ទ ឧប្បជីមានំ ឧប្បជីមានំ ឧប្បន្ទ ។
 ន ឧប្បន្ទ ន ឧប្បជីមានំ ន ឧប្បជីមានំ ន
 ឧប្បន្ទ ។

[១៣] និរុទ្ធន និរុទ្ធនមានំ និរុទ្ធនមានំ និរុទ្ធន ។

អភិធម្មបិដក យមក:

ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិនកៅតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ លេខាឃំ
ចានីនមិនកៅតទ្វីន បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា នឹងមិនកៅតទ្វីន ចិត្ត
របស់បុគ្គលុនោះ មិនកៅតទ្វីនហើយ ។

[១១] ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា ធ្លាប់កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុ
នោះ លេខាឃំចានីតទ្វីនហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ នឹង
កៅតទ្វីន បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា នឹងកៅតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលុ
នោះ កៅតទ្វីនហើយ ក៏មិនមែន ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ធ្លាប់កៅតទ្វីន
ហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ផែលកៅតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុ
នោះ លេខាឃំចានីតកៅតទ្វីនហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិនធ្លាប់
កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ លេខាឃំចានីតកៅតទ្វីនហើយ ក៏
មិនមែន ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនកៅតទ្វីនទេ បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលុ
ណា នឹងមិនកៅតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ មិនកៅតទ្វីនហើយ ក៏មិន
មែន ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ មិនធ្លាប់កៅតទ្វីនហើយ ។

[១២] ចិត្ត កៅតទ្វីនហើយ (ក៏មាន) កំពុងកៅតទ្វីន (ក៏មាន)
ចិត្ត កំពុងកៅតទ្វីន (ក៏មាន) កៅតទ្វីនហើយ (ក៏មាន) ។ ចិត្ត មិន
កៅតទ្វីនហើយ (ក៏មាន) កាលមិនកៅតទ្វីន (ក៏មាន) ចិត្ត កាលមិន
កៅតទ្វីន (ក៏មាន) មិនកៅតទ្វីនហើយ (ក៏មាន) ។

[១៣] ចិត្ត រលត់ហើយ (ក៏មាន) កំពុងរលត់ (ក៏
មាន) ចិត្ត កំពុងរលត់ (ក៏មាន) រលត់ហើយ (ក៏មាន) ។

ចិត្តយមកៅ ធម្មរារូសោ

ន និគ្គំ ន និរដ្ឋមានំ ន និរដ្ឋមានំ ន និគ្គំ ។

[១២] យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជមានំ ទណា ទណា
 វីតិក្លានំ អតិក្លានំកាលំ និរដ្ឋមានំ ទណា ទណា
 វីតិក្លានំ អតិក្លានំកាលំ តស្ស ចិត្តំ យស្ស រ បន
 ចិត្តំ និរដ្ឋមានំ ទណា ទណា វីតិក្លានំ អតិក្លានំកាលំ
 ទណា ទណា វីតិក្លានំ អតិក្លានំកាលំ តស្ស ចិត្តំ ។
 យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជមានំ ទណា ទណា វីតិក្លានំ
 អតិក្លានំកាលំ ន និរដ្ឋមានំ ទណា ទណា វីតិក្លានំ
 អតិក្លានំកាលំ តស្ស ចិត្តំ យស្ស រ បន ចិត្តំ
 ន និរដ្ឋមានំ ទណា ទណា វីតិក្លានំ អតិក្លានំកាលំ
 ន ឧប្បជ្ជមានំ ទណា ទណា វីតិក្លានំ អតិក្លានំកាលំ
 តស្ស ចិត្តំ ។

ធម្មរារូសោ

[១៣] យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ន និរដ្ឋតិ
 តិ ចិត្តំ និរដ្ឋិស្សតិ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ យំ រ
 បន ចិត្តំ និរដ្ឋិស្សតិ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តិ ចិត្តំ

ចិត្តយមក៖ ធម្មវារុទ្ទេស

ចិត្ត មិនរលត់ហើយ (ក៏មាន) កាលមិនរលត់ (ក៏មាន) ចិត្ត កាលមិន
រលត់ (ក៏មាន) មិនរលត់ហើយ (ក៏មាន) ។

[១៤] ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា កាលកៅីតឡើង ជាបិត្តកន្លែងន្ទៃ
ឧណា៖ទាំងពួន^(១) ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ
កាលនឹងរលត់ ជាបិត្តកន្លែងន្ទៃខណោះទាំងពួន^(២) ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែង
ហើយ បុក៏ ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា កាលនឹងរលត់ ជាបិត្តកន្លែងន្ទៃខណោះ
ទាំងពួន ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ជាបិត្ត
កន្លែងន្ទៃខណោះទាំងពួន ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ។ ចិត្តរបស់
បុគ្គលុណា កាលមិនទាន់កៅីតឡើង ជាបិត្តកន្លែងន្ទៃខណោះទាំងពួន
ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ កាលមិនទាន់រលត់
ជាបិត្តកន្លែងន្ទៃខណោះទាំងពួន ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ បុក៏ ចិត្ត
របស់បុគ្គលុណា កាលមិនទាន់រលត់ ជាបិត្តកន្លែងន្ទៃខណោះទាំងពួន
ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ កាលមិនទាន់កៅីត
ឡើង ជាបិត្តកន្លែងន្ទៃខណោះទាំងពួន ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ។

ធម្មវារុទ្ទេស

[១៥] ចិត្តុណា រម៉ែនកៅីតឡើង មិនរលត់ ចិត្តនោះ នីងរលត់
នីងមិនកៅីតឡើង បុក៏ ចិត្តុណា នីងរលត់ នីងមិនកៅីតឡើង ចិត្តនោះ

១ ចានដល់ខ្សោទក្យុណា: ។ ២ ចានដល់និពេជក្យុណា: ។ អដ្ឋកថា ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ជតិ ន និរញ្ញវតិ ។ យ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ និរញ្ញវតិ
តាំ ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សវតិ ឧប្បជ្ជិស្សវតិ យ រ បន ចិត្ត
ន និរញ្ញិស្សវតិ ឧប្បជ្ជិស្សវតិ តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ
និរញ្ញវតិ ។

[១៦] យ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ យ
រ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ យ ចិត្ត
ន ឧប្បជ្ជតិ តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ យ រ បន ចិត្ត ន
ឧប្បជ្ជ តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។

[១៧] យ ចិត្ត និរញ្ញវតិ តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ យ
រ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តាំ ចិត្ត និរញ្ញវតិ ។ យ ចិត្ត ន
និរញ្ញវតិ តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ យ រ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ
តាំ ចិត្ត ន និរញ្ញវតិ ។

[១៨] យ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជិតិ យ រ
បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជិតិ តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ យ ចិត្ត ន ឧប្ប-
ជ្ជតិ តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិតិ យ រ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិតិ
តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។ យ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តាំ ចិត្ត ឧប្ប-
ជ្ជិស្សវតិ យ រ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សវតិ តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិជ្ជមួយនឹងក យមក:

រមេដសកើតឡើង រមេដមិនរលត់ ។ បិត្តណាង រមេដសកើតឡើង តែសរលត់
បិត្តនោះ នីជមិនរលត់ នីជសកើតឡើង បុក៍ បិត្តណាង នីជមិនរលត់ នីជ
សកើតឡើង បិត្តនោះ រមេដមិនសកើតឡើង រមេដរលត់ ។

[១៦] បិត្តណាង រមេដសកើតឡើង បិត្តនោះ លោ្យាឃាសកើតឡើង
ហើយ បុក៍ បិត្តណាង សកើតឡើងហើយ បិត្តនោះ លោ្យាឃារមេដសកើត
ឡើង ។ បិត្តណាង រមេដមិនសកើតឡើង បិត្តនោះ លោ្យាឃាមិនសកើតឡើង
ហើយ បុក៍ បិត្តណាង មិនសកើតឡើងហើយ បិត្តនោះ លោ្យាឃារមេដមិន
សកើតឡើង ។

[១៧] បិត្តណាង រលត់ បិត្តនោះ លោ្យាឃាសកើតឡើងហើយ បុក៍
បិត្តណាង សកើតឡើងហើយ បិត្តនោះ រមេដរលត់ ។ បិត្តណាង រមេដ
មិនរលត់ បិត្តនោះ លោ្យាឃាមិនសកើតឡើងហើយ បុក៍ បិត្តណាង ដែល
មិនសកើតឡើងហើយ បិត្តនោះ លោ្យាឃា រមេដមិនរលត់ ។

[១៨] បិត្តណាង រមេដសកើតឡើង បិត្តនោះ លោ្យាឃាថ្នាប់សកើតឡើង
ហើយ បុក៍ បិត្តណាង ធ្នាប់សកើតឡើងហើយ បិត្តនោះ រមេដសកើតឡើង ។
បិត្តណាង រមេដមិនសកើតឡើង បិត្តនោះ លោ្យាឃាមិនធ្នាប់សកើតឡើងហើយ
បុក៍ បិត្តណាង មិនធ្នាប់សកើតឡើងហើយ បិត្តនោះ លោ្យាឃារមេដមិនសកើត
ឡើង ។ បិត្តណាង រមេដសកើតឡើង បិត្តនោះ លោ្យាឃានីជសកើតឡើង
បុក៍ បិត្តណាង នីជសកើតឡើង បិត្តនោះ លោ្យាឃារមេដសកើតឡើង ។

ចិត្តយមកេ ដម្ភរុទ្ទេសា

យំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ យំ
 រ បន ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជតិ ។
 យំ ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជិស្សតិ យំ រ បន
 ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជតិ ។ យំ ចិត្ត៖ ន
 ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ យំ រ បន ចិត្ត៖
 ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជតិ ។

[១៩] យំ ចិត្ត៖ និរញ្ញតិ តំ ចិត្ត៖ និរញ្ញតិ យំ
 រ បន ចិត្ត៖ និរញ្ញតិ តំ ចិត្ត៖ និរញ្ញតិ ។ យំ
 ចិត្ត៖ ន និរញ្ញតិ តំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញតិ យំ រ
 បន ចិត្ត៖ ន និរញ្ញតិ តំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញតិ ។
 យំ ចិត្ត៖ និរញ្ញតិ តំ ចិត្ត៖ និរញ្ញិស្សតិ យំ រ
 បន ចិត្ត៖ និរញ្ញិស្សតិ តំ ចិត្ត៖ និរញ្ញតិ ។ យំ
 ចិត្ត៖ ន និរញ្ញតិ តំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញិស្សតិ យំ
 រ បន ចិត្ត៖ ន និរញ្ញិស្សតិ តំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញតិ ។
 យំ ចិត្ត៖ និរញ្ញតិ តំ ចិត្ត៖ និរញ្ញិស្សតិ យំ រ បន
 ចិត្ត៖ និរញ្ញិស្សតិ តំ ចិត្ត៖ និរញ្ញតិ ។ យំ ចិត្ត៖
 ន និរញ្ញតិ តំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញិស្សតិ យំ រ បន
 ចិត្ត៖ ន និរញ្ញិស្សតិ តំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញតិ ។

ចិត្តយមក៖ ធម្មរាបូឡុស

បិត្តណា រមេដមិនកៅតទ្វីន បិត្តនោះ ឈ្មោះបានីជមិនកៅតទ្វីន បុក់ បិត្ត
ណា នីជមិនកៅតទ្វីន បិត្តនោះ ឈ្មោះបារមេដមិនកៅតទ្វីន ។ បិត្ត
ណា ធ្លាប់កៅតទ្វីនហើយ បិត្តនោះ ឈ្មោះបានីជកៅតទ្វីន បុក់ បិត្ត
ណា នីជមិនកៅតទ្វីន បិត្តនោះ ឈ្មោះបាថ្លាប់កៅតទ្វីនហើយ ។ បិត្តណា
មិនធ្លាប់កៅតទ្វីនហើយ បិត្តនោះ ឈ្មោះបានីជមិនកៅតទ្វីន បុក់ បិត្ត
ណា នីជកៅតទ្វីន បិត្តនោះ ឈ្មោះបាមិនធ្លាប់កៅតទ្វីនហើយ ។

[១៨] បិត្តណា រមេដរលត់ បិត្តនោះ ឈ្មោះបាថ្លាប់រលត់ហើយ
បុក់ បិត្តណា ធ្លាប់រលត់ហើយ បិត្តនោះ ឈ្មោះបារមេដរលត់ ។ បិត្ត
ណា រមេដមិនរលត់ បិត្តនោះ ឈ្មោះបាមិនធ្លាប់រលត់ហើយ បុក់ បិត្ត
ណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ បិត្តនោះ ឈ្មោះបារមេដមិនរលត់ ។ បិត្ត
ណា រមេដរលត់ បិត្តនោះ ឈ្មោះបានីជរលត់ បុក់ បិត្តណា នីជរលត់
បិត្តនោះ ឈ្មោះបារមេដរលត់ ។ បិត្តណា រមេដមិនរលត់ បិត្តនោះ
ឈ្មោះបានីជមិនរលត់ បុក់ បិត្តណា នីជមិនរលត់ បិត្តនោះ ឈ្មោះបាត
រមេដមិនរលត់ ។ បិត្តណា ធ្លាប់រលត់ហើយ បិត្តនោះ ឈ្មោះបានីជ
រលត់ បុក់ បិត្តណា នីជរលត់ បិត្តនោះ ឈ្មោះបាថ្លាប់រលត់ហើយ ។
បិត្តណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ បិត្តនោះ ឈ្មោះបានីជមិនរលត់ បុក់ បិត្ត
ណា នីជមិនរលត់ បិត្តនោះ ឈ្មោះបាមិនធ្លាប់រលត់ហើយ ។

អភិដ្ឋមុបិជកេ យមកំ

[២០] យំ ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្តាំ និរញ្ញវត្ថុ យំ
 រ បណ ចិត្តាំ និរញ្ញវត្ថុ តំ ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជតិ ។ យំ
 ចិត្តាំ ន ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្តាំ ន និរញ្ញវត្ថុ យំ រ បណ
 ចិត្តាំ ន និរញ្ញវត្ថុ តំ ចិត្តាំ ន ឧប្បជ្ជតិ ។ យំ
 ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្តាំ និរញ្ញវស្សាគិ យំ រ បណ
 ចិត្តាំ និរញ្ញវស្សាគិ តំ ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជតិ ។ យំ យំ ចិត្តាំ
 ន ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្តាំ ន និរញ្ញវស្សាគិ យំ រ បណ
 ចិត្តាំ ន និរញ្ញវស្សាគិ តំ ចិត្តាំ ន ឧប្បជ្ជតិ ។ យំ
 ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្តាំ និរញ្ញវស្សាគិ យំ រ បណ
 ចិត្តាំ និរញ្ញវស្សាគិ តំ ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជតិ ។ យំ ចិត្តាំ ន
 ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្តាំ ន និរញ្ញវស្សាគិ យំ រ បណ ចិត្តាំ
 ន និរញ្ញវស្សាគិ តំ ចិត្តាំ ន ឧប្បជ្ជតិ ។

[២១] យំ ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្តាំ ន និរញ្ញវត្ថុ
 យំ រ បណ ចិត្តាំ ន និរញ្ញវត្ថុ តំ ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 យំ ចិត្តាំ ន ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្តាំ និរញ្ញវត្ថុ យំ រ
 បណ ចិត្តាំ និរញ្ញវត្ថុ តំ ចិត្តាំ ន ឧប្បជ្ជតិ ។

[២២] យំ ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជមានំ តំ ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជ
 យំ រ បណ ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជំ តំ ចិត្តាំ ឧប្បជ្ជមានំ ។

អភិធម្ពុបិដក យមក:

[២០] ចិត្តណា រមេនកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លោះជាត្រាប់រលត់
ហើយ បុក៍ ចិត្តណា ត្រាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ លោះបារមេនកៅត
ទ្វីន ។ ចិត្តណា រមេនមិនកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លោះជាមិនត្រាប់រលត់
ហើយ បុក៍ ចិត្តណា មិនត្រាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ លោះបារមេន
មិនកៅតទ្វីន ។ ចិត្តណា រមេនកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លោះបានឯស
រលត់ បុក៍ ចិត្តណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ លោះបារមេនកៅតទ្វីន ។
ចិត្តណា រមេនមិនកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លោះបានឯសមិនរលត់ បុក៍ ចិត្ត
ណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ លោះបារមេនមិនកៅតទ្វីន ។ ចិត្តណា
ត្រាប់កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លោះបានឯសរលត់ បុក៍ ចិត្តណា នឹង
រលត់ ចិត្តនោះ លោះបាត្រាប់កៅតទ្វីនហើយ ។ ចិត្តណា មិនត្រាប់
កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លោះបានឯសមិនរលត់ បុក៍ ចិត្តណា នឹង
មិនរលត់ ចិត្តនោះ លោះបាមិនត្រាប់កៅតទ្វីនហើយ ។

[២១] ចិត្តណា រមេនកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លោះបាមិនរលត់ បុក៍
ចិត្តណា រមេនមិនរលត់ ចិត្តនោះ លោះបារមេនកៅតទ្វីន ។ ចិត្ត
ណា រមេនមិនកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លោះបារមេនរលត់ បុក៍ ចិត្តណា
រមេនរលត់ ចិត្តនោះ លោះបារមេនមិនកៅតទ្វីន ។

[២២] ចិត្តណា កំពុងកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លោះបាកៅតទ្វីនហើយ
បុក៍ ចិត្តណា កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លោះបាកំពុងកៅតទ្វីន ។

ចិត្តយមកេ ធម្មរាបូឡេសា

យំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជមានំ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ យំ រ
 បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជមានំ ។

[២៣] យំ ចិត្ត និរណ្ឌមានំ តំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ
 យំ រ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តំ ចិត្ត និរណ្ឌមានំ ។
 យំ ចិត្ត ន និរណ្ឌមានំ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ យំ រ
 បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ តំ ចិត្ត ន និរណ្ឌមានំ ។

[២៤] យំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជិត្យ យំ
 រ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជិត្យ តំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ ។ យំ
 ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សតិ យំ រ បន
 ចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ ។ យំ ចិត្ត ន
 ឧប្បជ្ជ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិត្យ យំ រ បន ចិត្ត
 ន ឧប្បជ្ជិត្យ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ ។ យំ ចិត្ត ន
 ឧប្បជ្ជ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ យំ រ បន ចិត្ត
 ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ ។

[២៥] យំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជិត្យ នោ ច តំ ចិត្ត
 ឧប្បជ្ជ តំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សតិ យំ រ បន ចិត្ត
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តំ ចិត្ត
 ឧប្បជ្ជិត្យ ។ យំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិត្យ នោ ច តំ
 ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ

ចិត្តធមរោន

ចិត្តធមរោន កាលមិនកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លេខាឃាមិនកៅតទ្វីនហើយ បុរី
ចិត្តធមរោន មិនកៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃាកាលមិនកៅតទ្វីន ។

[២៣] ចិត្តធមរោន កំពុងរលត់ ចិត្តនោះ លេខាឃាកៅតទ្វីនហើយ
បុរី ចិត្តធមរោន កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃាកំពុងរលត់ ។
ចិត្តធមរោន កាលមិនរលត់ ចិត្តនោះ លេខាឃាមិនកៅតទ្វីនហើយ បុរី
ចិត្តធមរោន មិនកៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃាកាលមិនរលត់ ។

[២៤] ចិត្តធមរោន កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃាគ្នាប់កៅតទ្វីន
ហើយ បុរី ចិត្តធមរោន គ្នាប់កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃាកៅតទ្វីន
ហើយ ។ ចិត្តធមរោន កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃានីនកៅតទ្វីន បុរី
ចិត្តធមរោន នីនកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លេខាឃាកៅតទ្វីនហើយ ។ ចិត្តធមរោន
មិនកៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃាមិនគ្នាប់កៅតទ្វីនហើយ បុរី ចិត្ត
ធមរោន មិនគ្នាប់កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃានីនមិនកៅតទ្វីន បុរី
ចិត្តធមរោន នីនមិនកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លេខាឃាមិនកៅតទ្វីនហើយ ។

[២៥] ចិត្តធមរោន គ្នាប់កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃាកៅត
ទ្វីនហើយ កំមិនមែន គីបិត្តនោះ នីនកៅតទ្វីន បុរី ចិត្តធមរោន នីន
កៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លេខាឃាកៅតទ្វីនហើយ កំមិនមែន គីបិត្តនោះ
គ្នាប់កៅតទ្វីនហើយ ។ ចិត្តធមរោន មិនគ្នាប់កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ
លេខាឃាមិនកៅតទ្វីនហើយ កំមិនមែន គីបិត្តនោះ នីនមិនកៅតទ្វីន

អភិធម្បបិធកេ យមកំ

យំ រោ បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តំ ចិត្តំ

ន ឧប្បជ្តំ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[២៦] ឧប្បជ្តំ ឧប្បជ្ជិមានំ ឧប្បជ្ជិមានំ ឧប្បជ្តំ ។
ន ឧប្បជ្តំ ន ឧប្បជ្ជិមានំ ន ឧប្បជ្ជិមានំ ន ឧប្បជ្តំ ។

[២៧] និរុទ្ធគំ និរុណ្យមានំ និរុណ្យមានំ និរុទ្ធគំ ។
ន និរុទ្ធគំ ន និរុណ្យមានំ ន និរុណ្យមានំ ន និរុទ្ធគំ ។

[២៨] យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិមានំ ទណា ទណា វីតិត្តនំ
អតិត្តនំគាលំ និរុណ្យមានំ ទណា ទណា វីតិត្តនំ អតិ-
ត្តនំគាលំ តំ ចិត្តំ យំ រោ បន ចិត្តំ និរុណ្យមានំ ទណា
ទណា វីតិត្តនំ អតិត្តនំគាលំ ឧប្បជ្ជិមានំ ទណា
ទណា វីតិត្តនំ អតិត្តនំគាលំ តំ ចិត្តំ ។ យំ ចិត្តំ ន
ឧប្បជ្ជិមានំ ទណា ទណា វីតិត្តនំ អតិត្តនំគាលំ ន
និរុណ្យមានំ ទណា ទណា វីតិត្តនំ អតិត្តនំគាលំ តំ
ចិត្តំ យំ រោ បន ចិត្តំ ន និរុណ្យមានំ ទណា ទណា វីតិត្តនំ

អភិធម្មបិដក យមក:

បុរី ចិត្តណា នឹងមិនកែតឡើង ចិត្តនោះ លេខាឃាមិនកែតឡើងហើយ
កំមិនមែន គីបិត្រនោះ មិនធ្លាប់កែតឡើងហើយ ។

[២៦] ចិត្ត កែតឡើងហើយ (កំមាន) កំពុជកែតឡើង (កំមាន)
ចិត្ត កំពុជកែតឡើង (កំមាន) កែតឡើងហើយ (កំមាន) ។ ចិត្ត មិន
កែតឡើងហើយ (កំមាន) កាលមិនកែតឡើង (កំមាន) ចិត្ត កាល
មិនកែតឡើង (កំមាន) មិនកែតឡើងហើយ (កំមាន) ។

[២៧] ចិត្ត រលត់ហើយ (កំមាន) កំពុជរលត់ (កំមាន)
ចិត្ត កំពុជរលត់ (កំមាន) រលត់ហើយ (កំមាន) ។ ចិត្ត មិន
រលត់ហើយ (កំមាន) កាលមិនរលត់ (កំមាន) ចិត្ត កាលមិន
រលត់ (កំមាន) មិនរលត់ហើយ (កំមាន) ។

[២៨] ចិត្តណា កំពុជកែតឡើង ជាបិត្តកន្លែងនូវឈណ៍ទាំង
ពួន លេខាឃាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តនោះកំពុជរលត់ ជាបិត្ត
កន្លែងនូវឈណ៍ទាំងពួន លេខាឃាមានកាលកន្លែងហើយ បុរី ចិត្តណា
កំពុជរលត់ ជាបិត្តកន្លែងនូវឈណ៍ទាំងពួន លេខាឃាមានកាលកន្លែង
ហើយ ចិត្តនោះ កំពុជកែតឡើង ជាបិត្តកន្លែងនូវឈណ៍ទាំងពួន
លេខាឃាមានកាលកន្លែងហើយ ។ ចិត្តណា កាលមិនកែតឡើង ជាបិត្ត
កន្លែងនូវឈណ៍ទាំងពួន លេខាឃាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តនោះ កាល
មិនរលត់ ជាបិត្តកន្លែងនូវឈណ៍ទាំងពួន លេខាឃាមានកាលកន្លែង
ហើយ បុរី ចិត្តណា កាលមិនរលត់ ជាបិត្តកន្លែងនូវឈណ៍ទាំងពួន

ចិត្តយមកែ បុគ្គលិធម្បរកុទ្ទេសា

អតិថតាលាការណ៍ ន ឧប្បជ្ជមានំ ទណ្ឌ ទណ្ឌ វីតិថតាលាការណ៍
អតិថតាលាការណ៍ តាំ ចិត្ត ។

បុគ្គលិធម្បរកុទ្ទេសា

[២៩] យស្ស យំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ន និរញ្ញតិ តស្ស
តាំ ចិត្ត និរញ្ញស្សតិ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ យស្ស រ បន យំ
ចិត្ត និរញ្ញស្សតិ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ
ន និរញ្ញតិ ។ យស្ស យំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ និរញ្ញតិ
តស្ស តាំ ចិត្ត ន និរញ្ញស្សតិ ឧប្បជ្ជស្សតិ យស្ស
រ បន យំ ចិត្ត ន និរញ្ញស្សតិ ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស
តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ និរញ្ញតិ ។

[៣០] យស្ស យំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តាំ ចិត្ត
ឧប្បជ្ជ យស្ស រ បន យំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តស្ស តាំ ចិត្ត
ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស យំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តាំ ចិត្ត
ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស យំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ យស្ស រ បន យំ ចិត្ត ន
ឧប្បជ្ជ តស្ស តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។

ចិត្តយមក: បុគ្គលិធម្បរុទ្ទេស

ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តនោះ កាលមិនកៅតឡើង ជាបិត្តកន្លែងនូវឯណា៖ទាំងពួន ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ។

បុគ្គលិធម្បរុទ្ទេស

[២៩] ចិត្តឯណា របស់បុគ្គលិណា រម៉ឺនកៅតឡើង រម៉ឺនមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណា ឈ្មោះបានីនរលត់ នីនមិនកៅតឡើង បុកំ ចិត្តឯណា របស់បុគ្គលិណា នីនរលត់ នីនមិនកៅតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណា ឈ្មោះបារម៉ឺនកៅតឡើង រម៉ឺនមិនរលត់ ។ ចិត្តឯណា របស់បុគ្គលិណា រម៉ឺនកៅតឡើង រម៉ឺនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណា ឈ្មោះបានីនមិនរលត់ នីនកៅតឡើង បុកំ ចិត្តឯណា របស់បុគ្គលិណា នីនរលត់ នីនកៅតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណា ឈ្មោះបារម៉ឺនកៅតឡើង រម៉ឺនរលត់ ។

[៣០] ចិត្តឯណា របស់បុគ្គលិណា រម៉ឺនកៅតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណា ឈ្មោះបាកៅតឡើងហើយ បុកំ ចិត្តឯណា របស់បុគ្គលិណា កៅតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណា ឈ្មោះបារម៉ឺនកៅតឡើង ។ ចិត្តឯណា របស់បុគ្គលិណា រម៉ឺនកៅតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណា ឈ្មោះបារម៉ឺនកៅតឡើង ។ ចិត្តឯណា របស់បុគ្គលិណា រម៉ឺនមិនកៅតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណា ឈ្មោះបានីនកៅតឡើង ។ ចិត្តឯណា របស់បុគ្គលិណា មិនកៅតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណា ឈ្មោះបារម៉ឺនមិនកៅតឡើង ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

[៣១] យស្ស យំ ចិត្តំ និរិដ្ឋតិ តស្ស តំ ចិត្តំ
 ឧប្បញ្ញំ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ឧប្បញ្ញំ តស្ស តំ
 ចិត្តំ និរិដ្ឋតិ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន និរិដ្ឋតិ តស្ស
 តំ ចិត្តំ ន ឧប្បញ្ញំ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បញ្ញំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន និរិដ្ឋតិ ។

[៣២] យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជតិ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជតិ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ
 តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជស្សតិ យស្ស វ បន យំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស
 យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ

អភិធម្ពបិដក យមក:

[៣១] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេងរលត់ ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាកើតឡើងហើយ បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារមេងរលត់ ។
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេងមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបាមិនកើតឡើងហើយ បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនកើត
ឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារមេងមិនរលត់ ។

[៣២] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេងកើតឡើង ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាញាប់កើតឡើងហើយ បុក៏ ចិត្តណា របស់
បុគ្គលណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារ
មេងកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេងមិនកើតឡើង ចិត្ត
នោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ បុក៏ ចិត្តណា
របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបារមេងមិនកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេង
កើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានីនកើតឡើង បុក៏
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នីនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបារមេងកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេង
មិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានីនកើតឡើង

ចិត្តយមកេ បុគ្គលដម្ភរុឡេសា

យស្ស ភ បន យ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 ត ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស យ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ
 តស្ស ត ចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស ភ បន យ
 ចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ត ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស
 យ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ត ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ
 យស្ស ភ បន យ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ត
 ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។

[៣៣] យស្ស យ ចិត្ត និរញ្ញតិ តស្ស ត ចិត្ត
 និរញ្ញតិ យស្ស ភ បន យ ចិត្ត និរញ្ញតិ តស្ស
 ត ចិត្ត និរញ្ញតិ ។ យស្ស យ ចិត្ត ន និរញ្ញតិ តស្ស
 ត ចិត្ត ន និរញ្ញតិ យស្ស ភ បន យ ចិត្ត ន
 និរញ្ញតិ តស្ស ត ចិត្ត ន និរញ្ញតិ ។ យស្ស យ
 ចិត្ត និរញ្ញតិ តស្ស ត ចិត្ត និរញ្ញិស្សតិ យស្ស ភ
 បន យ ចិត្ត និរញ្ញិប្រតិ តស្ស ត ចិត្ត និរញ្ញតិ ។
 យស្ស យ ចិត្ត ន និរញ្ញតិ តស្ស ត ចិត្ត ន
 និរញ្ញិស្សតិ យស្ស ភ បន យ ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សតិ

ចិត្តយមក៖ បុគ្គលដម្ភរាបូឡូស

បុក៍ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
នោះ ឈ្មោះបារមេដីមិនកើតឡើង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់
កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានឱ្យកើតឡើង
បុក៍ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
នោះ ឈ្មោះបានធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិន
ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានឱ្យមិនកើត
ឡើង បុក៍ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាថ្មីនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

[៣៣] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេដីរលត់ ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានធ្លាប់រលត់ហើយ បុក៍ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារមេដីរលត់ ។
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេដីមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបាថ្មីនធ្លាប់រលត់ហើយ បុក៍ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់
រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាតា រមេដីមិនរលត់ ។
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេដីរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបានឱ្យរលត់ បុក៍ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្ត
នោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារមេដីរលត់ ។ ចិត្តណា របស់
បុគ្គលណា រមេដីមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
បានឱ្យមិនរលត់ បុក៍ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

តស្ស តំ ចិត្ត ន និរញ្ញវតិ ។ យស្ស យំ ចិត្ត
 និរញ្ញវតិ តស្ស តំ ចិត្ត និរញ្ញិស្សវតិ យស្ស វា
 បន យំ ចិត្ត និរញ្ញិស្សវតិ តស្ស តំ ចិត្ត និរញ្ញវតិ ។
 យស្ស យំ ចិត្ត ន និរញ្ញវតិ តស្ស តំ ចិត្ត ន
 និរញ្ញិស្សវតិ យស្ស វា បន យំ ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សវតិ
 តស្ស តំ ចិត្ត ន និរញ្ញវតិ ។

[៣៤] យស្ស យំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ
 ចិត្ត និរញ្ញវតិ យស្ស វា បន យំ ចិត្ត និរញ្ញវតិ តស្ស
 តំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស យំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ
 តស្ស តំ ចិត្ត ន និរញ្ញវតិ យស្ស វា បន យំ ចិត្ត
 ន និរញ្ញវតិ តស្ស តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស
 យំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្ត និរញ្ញិស្សវតិ យស្ស
 វា បន យំ ចិត្ត និរញ្ញិស្សវតិ តស្ស តំ ចិត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ។ យស្ស យំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្ត
 ន និរញ្ញិស្សវតិ យស្ស វា បន យំ ចិត្ត ន និរញ្ញ-
 ិស្សវតិ តស្ស តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស យំ ចិត្ត

អភិធម្យបិដក យមក:

ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារមេដីមិនរលត់ ។ ចិត្តណា
របស់បុគ្គលណា ធ្វាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារ
នឹងរលត់ បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាញ្វាប់រលត់ហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
មិនធ្វាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានឯងមិនរលត់
បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
នោះ ឈ្មោះបាមិនធ្វាប់រលត់ហើយ ។

[៣២] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេដីតទ្វីន ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាញ្វាប់រលត់ហើយ បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
ធ្វាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារមេដីតទ្វីន ។
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេដីមិនកើតទ្វីន ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបាមិនធ្វាប់រលត់ហើយ បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្វាប់
រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារមេដីមិនកើតទ្វីន ។
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេដីតទ្វីន ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបានឯងរលត់ បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារមេដីតទ្វីន ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គល
ណា រមេដីមិនកើតទ្វីន ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានឯងមិន
រលត់ បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារមេដីមិនកើតទ្វីន ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា

ចិត្តយមកៅ បុគ្គលដម្មរាបូឡេសា

ឧប្បជ្ជត្តិ តស្ស តំ ចិត្តំ និរញ្ញិស្សតិ យស្ស វ បន
យំ ចិត្តំ និរញ្ញិស្សតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជត្តិ ។ យស្ស
យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជត្តិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន និរញ្ញិស្សតិ
យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ន និរញ្ញិស្សតិ តស្ស តំ
ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជត្តិ ។

[៣៥] យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ
ចិត្តំ ន និរញ្ញិតិ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ន និរញ្ញិតិ
តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្ប-
ជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ និរញ្ញិតិ យស្ស វ បន យំ
ចិត្តំ និរញ្ញិតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ ។

[៣៦] យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជមានំ តស្ស តំ
ចិត្តំ ឧប្បនំ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ឧប្បនំ តស្ស
តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជមានំ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជ-
មានំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បនំ យស្ស វ បន
យំ ចិត្តំ ន ឧប្បនំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជមានំ ។

ចិត្តយមក៖ បុគ្គលដម្ភរាបូឡូស

ធ្លាប់កៅតិទ្ធីនៃហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានីនុរលត់
ប្រក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នីនុរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបាថ្នាប់កៅតិទ្ធីនៃហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់
កៅតិទ្ធីនៃហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបានីនុរលត់ ប្រក៏
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នីនុរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបាមិនធ្លាប់កៅតិទ្ធីនៃហើយ ។

[៣៥] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកៅតិទ្ធីនៃ ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារម៉ឺនមិនរលត់ ប្រក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
រម៉ឺនមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារម៉ឺនកៅតិទ្ធីនៃ ។
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនមិនកៅតិទ្ធីនៃ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
នោះ ឈ្មោះបារម៉ឺនរលត់ ប្រក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនរលត់
ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបារម៉ឺនមិនកៅតិទ្ធីនៃ ។

[៣៦] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កំពុងកៅតិទ្ធីនៃ ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាកៅតិទ្ធីនៃហើយ ប្រក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គល
ណា កៅតិទ្ធីនៃហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាកំពុងកៅតិ
ទ្ធីនៃ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាលមិនកៅតិទ្ធីនៃ ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាមិនកៅតិទ្ធីនៃហើយ ប្រក៏ ចិត្តណា របស់
បុគ្គលណា មិនកៅតិទ្ធីនៃហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
បាកាលមិនកៅតិទ្ធីនៃ ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

[៣៧] យស្ស យំ ចិត្តំ និរញ្ញមានំ តស្ស តំ
 ចិត្តំ ឧប្បន្ទំ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ឧប្បន្ទំ តស្ស
 តំ ចិត្តំ និរញ្ញមានំ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន និរញ្ញមានំ
 តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បន្ទំ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ
 ន ឧប្បន្ទំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន និរញ្ញមានំ ។

[៣៨] យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បន្ទំ តស្ស តំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិត្យ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្យ តស្ស
 តំ ចិត្តំ ឧប្បន្ទំ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បន្ទំ តស្ស
 តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បន្ទំ ។ យស្ស យំ
 ចិត្តំ ន ឧប្បន្ទំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្យ យស្ស វ
 បន យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្យ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បន្ទំ ។
 យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បន្ទំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បន្ទំ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

[៣៧] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កំពុងរលត់ ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកៅតេឡើងហើយ បួក់ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
កៅតេឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកំពុងរលត់ ។
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាលមិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាមិនកៅតេឡើងហើយ បួក់ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនកៅតេ
ឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកាលមិនរលត់ ។

[៣៨] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កៅតេឡើងហើយ ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាគ្នាប់កៅតេឡើងហើយ បួក់ ចិត្តណា របស់
បុគ្គលណា គ្នាប់កៅតេឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
កៅតេឡើងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កៅតេឡើងហើយ ចិត្ត
នោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងកៅតេឡើង បួក់ ចិត្តណា របស់
បុគ្គលណា នឹងកៅតេឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកៅតេ
ឡើងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនកៅតេឡើងហើយ ចិត្ត
នោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនគ្នាប់កៅតេឡើងហើយ បួក់ ចិត្តណា
របស់បុគ្គលណា មិនគ្នាប់កៅតេឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាមិនកៅតេឡើងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនកៅតេ
ឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថានឹងមិនកៅតេឡើង បួក់
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកៅតេឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
នោះ ឈ្មោះថាមិនកៅតេឡើងហើយ ។

ចិត្តយមកេ បុគ្គលដម្ភរុទ្ទេសា

[៣៩] យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្យ នោ ច តស្ស
 តំ ចិត្តំ ឧប្បញ្ញំ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស
 វ បន យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ
 ឧប្បញ្ញំ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្យ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ជិត្យ នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បញ្ញំ តស្ស
 តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បញ្ញំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្យ ។

[៤០] ឧប្បញ្ញំ ឧប្បជ្ជិមានំ ឧប្បជ្ជិមានំ ឧប្បញ្ញំ ។
 ន ឧប្បញ្ញំ ន ឧប្បជ្ជិមានំ ន ឧប្បជ្ជិមានំ ន
 ឧប្បញ្ញំ ។

[៤១] និរុទ្ធដីរិផ្សមានំ និរុទ្ធមានំ និរុទ្ធដី ន
 និរុទ្ធដី ន និរុទ្ធមានំ ន និរុទ្ធមានំ ន និរុទ្ធដី ។

[៤២] យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិមានំ ឧណា ឧណា

ចិត្តយមក៖ បុគ្គលដម្ភរាបូឡូស

[៣៩] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា ធ្វាប់កៅតទ្វីនហើយ ចិត្ត
នោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាកៅតទ្វីនហើយ ក៏មិនមែន គីបិត្ត
នោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកៅតទ្វីន បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
នឹងកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាកៅតទ្វីនហើយ ក៏
មិនមែន គីបិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ធ្វាប់កៅតទ្វីនហើយ ។ ចិត្តណា
របស់បុគ្គលណា មិនធ្វាប់កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះបាមិនកៅតទ្វីនហើយ ក៏មិនមែន គីបិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
នឹងមិនកៅតទ្វីន បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកៅតទ្វីន
ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាមិនកៅតទ្វីនហើយ ក៏មិនមែន គី
បិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្វាប់កៅតទ្វីនហើយ ។

[៤០] ចិត្ត កៅតទ្វីនហើយ (ក៏មាន) កំពុងកៅតទ្វីន (ក៏មាន)
ចិត្ត កំពុងកៅតទ្វីន (ក៏មាន) កៅតទ្វីនហើយ (ក៏មាន) ។ ចិត្ត មិន
កៅតទ្វីនហើយ (ក៏មាន) កាលមិនកៅតទ្វីន (ក៏មាន) ចិត្ត កាល
មិនកៅតទ្វីន (ក៏មាន) មិនកៅតទ្វីនហើយ (ក៏មាន) ។

[៤១] ចិត្ត រលត់ហើយ (ក៏មាន) កំពុងរលត់ (ក៏មាន) ចិត្ត កំពុង
រលត់ (ក៏មាន) រលត់ហើយ (ក៏មាន) ។ ចិត្តមិនរលត់ហើយ
(ក៏មាន) កាលមិនរលត់ (ក៏មាន) ចិត្ត កាលមិនរលត់ (ក៏មាន)
មិនរលត់ហើយ (ក៏មាន) ។

[៤២] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាលកៅតទ្វីន ជាបិត្តក្នុង

អភិធម្មបិធកេ យមកំ

វីតិក្លាងំ អតិក្លាងំកាលំ និរិដ្ឋមានំ ទណា ទណា
 វីតិក្លាងំ អតិក្លាងំកាលំ តស្ស តំ ចិត្តំ យស្ស វ
 បន យំ ចិត្តំ និរិដ្ឋមានំ ទណា ទណា វីតិក្លាងំ
 អតិក្លាងំកាលំ ឧប្បជ្ជមានំ ទណា ទណា វីតិក្លាងំ
 អតិក្លាងំកាលំ តស្ស តំ ចិត្តំ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ
 ន ឧប្បជ្ជមានំ ទណា ទណា វីតិក្លាងំ អតិក្លាងំកាលំ
 ន និរិដ្ឋមានំ ទណា ទណា វីតិក្លាងំ អតិក្លាងំកាលំ
 តស្ស តំ ចិត្តំ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ន និរិដ្ឋមានំ
 ទណា ទណា វីតិក្លាងំ អតិក្លាងំកាលំ ន ឧប្បជ្ជមានំ
 ទណា ទណា វីតិក្លាងំ អតិក្លាងំកាលំ តស្ស តំ ចិត្តំ ។

មិស្សករារុទ្ទេសោ

[៤៣]	យស្ស វ សរកំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស
វីតិករកំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស សន្យាសំ ចិត្តំ	
ឧប្បជ្ជតិ យស្ស វីតិសន្យាសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស	
សម្យាយំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស វីតិមោយំ ចិត្តំ	

អភិធម្មបិដក យមក:

នូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ កាលរលត់ ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះបាមានកាល
កន្លែងហើយ បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាលរលត់ ជាបិត្ត
កន្លែងនូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ កាលកៅត្រីដៀន ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះបាមាន
កាលកន្លែងហើយ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាលមិនកៅត្រី
ដៀន ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ
ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ កាលមិនរលត់ ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំងពួន
ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ បុក៏ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កាល
មិនរលត់ ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ
ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ កាលមិនកៅត្រីដៀន ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំង-
ពួន ឈ្មោះបាមានកាលកន្លែងហើយ ។

មិស្សកវារុឡូស

[៤៣] ចិត្តប្រកបដោយកត់ របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកៅត្រីដៀន
ចិត្តប្រាសចាកកត់ របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកៅត្រីដៀន ចិត្តប្រកប
ដោយទោស៖ របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកៅត្រីដៀន ចិត្តប្រាសចាកទោស៖
របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកៅត្រីដៀន ចិត្តប្រកបដោយមោហ៊េ: របស់
បុគ្គលណា រម៉ឺនកៅត្រីដៀន ចិត្តប្រាសចាកមោហ៊េ: របស់បុគ្គលណា

ចិត្តយមក ចិស្សករុឡេសា

ឧប្បជ្ជតិ យស្ស សដ្ឋិតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស
 វិភ្នាតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស មហាក្រតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ
 យស្ស អមហាក្រតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស សឧត្តរំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស អណ្តត្តរំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស
 សមាបិតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស អសមាបិតំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស វិមុត្តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស
 អវិមុត្តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស កុសលំ ចិត្តំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ យស្ស អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស
 អព្ទាកតំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យស្ស សុខាយ នៅនាយ
 សម្បយុត្តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ (ឯនុល ឧទាយន យារ
 សរុបាមរុបា ឧទូរត្រា) យស្ស អរណ៍ ចិត្តំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ន និរិញ្ញតិ តស្ស អរណ៍ ចិត្តំ និរិញ្ញស្សតិ ន
 ឧប្បជ្ជស្សតិ យស្ស រ បន អរណ៍ ចិត្តំ និរិញ្ញស្សតិ
 ន ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស អរណ៍ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ន
 និរិញ្ញតិ ។

ឧឡេសរាំ និងីតំ ។

ចិត្តយមក: មិស្សករាបទូស

រមេដសកើតឡើង ចិត្តរញ្ជកា របស់បុគ្គលុណា រមេដសកើតឡើង ចិត្តរញ្ជកាយ-
មាយ របស់បុគ្គលុណា រមេដសកើតឡើង ចិត្តជាមហត្តត: (ព្រឹប្បាប់
និងអ្បុប្បាប់) របស់បុគ្គលុណា រមេដសកើតឡើង ចិត្តជាមមហត្តត: (លោកិយ: និងលោកិត្តរ:) របស់បុគ្គលុណា រមេដសកើតឡើង ចិត្តជាសុខត្តរ:
(លោកិត្តរ:) របស់បុគ្គលុណា រមេដសកើតឡើង ចិត្តដែលតម្លៃមាំ របស់
បុគ្គលុណា រមេដសកើតឡើង ចិត្តដែលមិនធានតម្លៃមាំ របស់បុគ្គលុណា
រមេដសកើតឡើង ចិត្តបប្រឡង: (ថាកអាសវកិលេស) របស់បុគ្គលុណា
រមេដសកើតឡើង ចិត្តមិនបប្រឡង: របស់បុគ្គលុណា រមេដសកើតឡើង
ចិត្តជាកុសល របស់បុគ្គលុណា រមេដសកើតឡើង ចិត្តជាកុសល របស់
បុគ្គលុណា រមេដសកើតឡើង ចិត្តជាមព្រាក្រីត របស់បុគ្គលុណា រមេដ
កើតឡើង ចិត្តប្រកបដោយសុខនៅ របស់បុគ្គលុណា រមេដសកើតឡើង
(ធម៉ែងនេះ បណ្តុតគប្បីនឹឡើង ដកបដល់សរណៈ និងអរណ៍: ដោយ
ឧបាយនេះ) ចិត្តជាមរណ៍: (មិនសោប្តី) របស់បុគ្គលុណា រមេដសកើត
ឡើង រមេដមិនរលត់ ចិត្តជាមរណ៍: របស់បុគ្គលុណោះ នឹងរលត់ នឹងមិន
កើតឡើង បុរី ចិត្តជាមរណ៍: របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ នឹងមិនកើត
ឡើង ចិត្តជាមរណ៍: របស់បុគ្គលុណោះ រមេដសកើតឡើង រមេដមិនរលត់ ។

ចចំ ឧឡិលវ័រ: ១

បុគ្គលរានិឡូសោ

[៤៤] យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ន និរញ្ញវតិ តស្ស
 ចិត្តំ និរញ្ញិស្សវតិ ន ឧប្បជ្ជិស្សវតិតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស
 ឧប្បជ្ជក្នុងេា តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ន និរញ្ញវតិ
 និរញ្ញិស្សវតិ ន ឧប្បជ្ជិស្សវតិ តតារេសំ ចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ជ្ជក្នុងេា តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ន និរញ្ញវតិ និរញ្ញិ-
 ស្សវតិ ៥ ឧប្បជ្ជិស្សវតិ ៥ ។ យស្ស រ បន ចិត្តំ
 និរញ្ញិស្សវតិ ន ឧប្បជ្ជិស្សវតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ន
 និរញ្ញវតិតិ ។ អាមណ្ឌ ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ
 និរញ្ញវតិ តស្ស ចិត្តំ ន និរញ្ញិស្សវតិ ឧប្បជ្ជិស្សវតិតិ ។
 ១ យស្ស រ បន ចិត្តំ ន និរញ្ញិស្សវតិ ឧប្បជ្ជ-
 ស្សវតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ និរញ្ញវតិតិ ។ នតិ ។

[៤៥] យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្ប-
 ជ្ជនិ ។ អាមណ្ឌ ។ យស្ស រ បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ តស្ស
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិតិ ។ ចិត្តស្ស កក្កដ្ឋក្នុងេា តេសំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជំ ១ ៥ តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ជ្ជក្នុងេា តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជព្យោរ ឧប្បជ្ជតិ ៥ ។

បុគ្គលវារនិទ្ទេស

[៤៤] ស្មោះ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមេដសកើតឡើង រមេដមិន
រលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើងទេប៍ ។
ព្រឹយ៖ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមេដសកើតឡើង រមេដមិនរលត់ នឹងរលត់
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាយក្នុងណា៖ (ឧណាគាតីកើត) នៃបច្ចុមចិត្ត ឬ
ចិត្តរបស់ពួកជននោះ ក្រោម៖ រមេដសកើតឡើង រមេដមិនរលត់ នឹង
រលត់ដែល នឹងកើតឡើងដែល ក្នុងឧប្បាយក្នុងណា៖ នៃចិត្ត ឬ ម្ប៉ាង
ឡើត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គល
នោះ រមេដសកើតឡើង រមេដមិនរលត់ មែនប៍ ឬ អើ ឬ ចិត្តរបស់
បុគ្គលណា រមេដមិនកើតឡើង រមេដរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹង
មិនរលត់ នឹងកើតឡើងប៍ ឬ មិនមែនទេ ឬ ម្ប៉ាងឡើត ចិត្តរបស់
បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមេដ
មិនកើតឡើង រមេដរលត់ប៍ ឬ មិនមានទេ ។

[៤៥] ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមេដសកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយប៍ ឬ អើ ឬ ម្ប៉ាងឡើត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា
កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមេដសកើតឡើងប៍ ឬ ចិត្តរបស់
ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងក្នុងក្នុងណា៖ (ឧណាគាតីបេក្ខ្សាយ)
នៃចិត្ត តើចិត្តរបស់ពួកជននោះ រមេដមិនកើតឡើងទេ ចិត្តរបស់ពួកជន
នោះ កើតឡើងហើយដែល រមេដសកើតឡើងដែល ក្នុងឧប្បាយក្នុងណា៖ នៃចិត្ត ឬ

ចិត្តយមកេ បុគ្គលភាពនីឡូសោ

យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជនិ ។
 ចិត្តស្ស កត្តិក្យេ នៅ តើសំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ នៅ ច
 តើសំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ និងសមាបន្ទាន់ អសញ្ញ-
 សត្តាន់ តើសំ ចិត្ត ន ចោរ ឧប្បជ្ជតិ ន ច
 ឧប្បជ្ជ ។ យស្ស រ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ តស្ស
 ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ ។ អម្ចារ ។

[២៦] យស្ស ចិត្ត និរញ្ញវតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បន្ននិ ។
អាមណា ។ យស្ស ភ បន ចិត្ត ឧប្បន្ន តស្ស ចិត្ត ឧប្បន្ននិ ។
និរញ្ញវតិតិ ។ ចិត្តស្ស ឧប្បន្នក្នុង ពេសំ ចិត្ត
ឧប្បន្ន នៅ ច ពេសំ ចិត្ត និរញ្ញវតិ ចិត្តស្ស កត្តក្នុ-
ង ពេសំ ចិត្ត ឧប្បន្នព្រោះ និរញ្ញវតិ ច ។ យស្ស
ចិត្ត ន និរញ្ញវតិ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បន្ននិ ។ ចិត្តស្ស
ឧប្បន្នក្នុង ពេសំ ចិត្ត ន និរញ្ញវតិ នៅ ច ពេ-
សំ ចិត្ត ន ឧប្បន្ន និរោតសមាយជាង អសញ្ញ-
សត្តាង ពេសំ ចិត្ត ន ចោរ និរញ្ញវតិ ន ច ឧប្បន្ន ។
យស្ស ភ បន ចិត្ត ន ឧប្បន្ន តស្ស ចិត្ត ន
និរញ្ញវតិតិ ។ អាមណា ។

ចិត្តយមក: បុគ្គលរនិទ្ទេស

ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនមិនកើតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ យោង ជាមិនកើតឡើងហើយបុ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនមិនកើតឡើង កូនកដ្ឋកួណា: នៅចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកដននោះ យោង:ជាមិនកើតឡើង ហើយ កំមិនមែន ចិត្តរបស់ពួកដននោះ គឺលោកដែលបូលការនិងការ និងពួកអសញ្ញាសត្វ រម៉ឺនកើតឡើងដ៏ មិនកើតឡើងហើយដ៏ ។ ម្យាប់ឡើត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គល នោះ រម៉ឺនកើតឡើងបុ ។ អើ ។

[៤៦] ចិត្ត របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ យោង:ជាកើតឡើងហើយបុ ។ អើ ។ ម្យាប់ឡើត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនរលត់បុ ។ ចិត្តរបស់ពួក ដននោះ កើតឡើងហើយ កូនខ្លួនកួណា: នៅចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួក ដននោះ រម៉ឺនរលត់ទេ ចិត្តរបស់ពួកដននោះ កើតឡើងហើយដ៏ រម៉ឺនរលត់ដ៏ កូនកដ្ឋកួណា: នៅចិត្ត ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺន មិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ យោង:ជាមិនកើតឡើងហើយបុ ។ ចិត្ត របស់ពួកដននោះ រម៉ឺនមិនរលត់ កូនខ្លួនកួណា: នៅចិត្ត តែចិត្តរបស់ ពួកដននោះ យោង:ជាមិនកើតឡើងហើយ កំមិនមែន ចិត្តរបស់ពួកដន នោះ គឺលោកដែលបូលការនិងការ និងពួកអសញ្ញាសត្វ រម៉ឺនរលត់ ដ៏ មិនកើតឡើងហើយដ៏ ។ ម្យាប់ឡើត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិន កើតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនរលត់ឡប់ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[៤៧] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្ប-
ជ្ជតាតិ ។ អាមណា ។ យស្ស វ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ
តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិតិ ។ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុលោ និកៅ-
សមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ
នោ ច តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជតិលោ
តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ បេរ ឧប្បជ្ជតិ ច ។ តស្ស
ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតាតិ ។
ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ
តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិតិ ។ នតិ ។ យស្ស ចិត្ត
ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជស្សតិតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស
ឧប្បជ្ជតិលោ តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តែសំ
ចិត្ត ឧប្បជ្ជស្សតិ តតរេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជតិលោ
តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ បេរ ឧប្បជ្ជស្សតិ ច ។ យស្ស
វ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជល្បតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិតិ ។
ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុលោ និកៅសមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ
តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជស្សតិ នោ ច តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក យមក:

[២៧] បិត្តរបស់បុគ្គលុណា រម៉ឺនកេីតទ្វីន បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មោះបាងបាប់កេីតទ្វីនហើយបុ ។ អើ ។ ម្យានទ្រូវត បិត្តរបស់បុគ្គលុណា បាប់កេីតទ្វីនហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ រម៉ឺនកេីតទ្វីនបុ ។ បិត្តរបស់ពួកជននោះ គីឡាកកដែលចូលការនៃការងារ និងពួកអសញ្ញាស្ទើ បាប់កេីតទ្វីនហើយ កុងករុងកូណា៖ នៅបិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកជននោះ រម៉ឺនមិនកេីតទ្វីនទេ បិត្តរបស់ពួកជននោះឈ្មោះបាងបាប់កេីតទ្វីនហើយដែន រម៉ឺនកេីតទ្វីនដែន កុងខ្សោចកូណា៖ នៅបិត្ត ។ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា រម៉ឺនកេីតទ្វីន បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ មិនបាប់កេីតទ្វីនហើយទេ ។ បាប់កេីតទ្វីនហើយ ។ ម្យានទ្រូវតបិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិនបាប់កេីតទ្វីនហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ រម៉ឺនកេីតទ្វីនបុ ។ មិនមានទេ ។ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា រម៉ឺនកេីតទ្វីន បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ នឹងកេីតទ្វីនបុ ។ បិត្តរបស់ពួកជននោះ រម៉ឺនកេីតទ្វីន កុងខ្សោចកូណា៖ (ឧណាណោះជាតិកេីតទ្វីន) នៅបច្ចុមបិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងកេីតទ្វីន កិច្ចមិនមែន បិត្តរបស់ពួកជននោះ ក្រោនេះ រម៉ឺនកេីតទ្វីនដែន នឹងកេីតទ្វីនដែន កុងខ្សោចកូណា៖ នៅបិត្ត ។ ម្យានទ្រូវតបិត្តរបស់បុគ្គលុណា នឹងកេីតទ្វីន បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ រម៉ឺនកេីតទ្វីនបុ ។ បិត្តរបស់ពួកជននោះ គីឡាកកដែលចូលការនៃការងារ និងពួកអសញ្ញាស្ទើ ឈ្មោះបាននឹងកេីតទ្វីន កុងករុងកូណា៖ នៅបិត្ត តែបិត្តរបស់ជនពួកនោះ រម៉ឺនមិនកេីតទ្វីនទេ

ចិត្តយមកៅ បុគ្គលរនិទ្ទេសា

ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុងៃ តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជស្សតិ បោរ
 ឧប្បជ្ជតិ ច ។ យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជស្សតិតិ ។ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុងៃ និក-
 កសមាបន្ទានំ អសញ្ញូលត្រានំ តែសំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ
 ៃ ច តែសំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជស្សតិ បច្ចិមចិត្តស្ស
 កដ្ឋក្នុងៃ តែសំ ចិត្ត ន បោរ ឧប្បជ្ជតិ ន ច
 ឧប្បជ្ជស្សតិ ។ យស្ស វ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជស្សតិ
 តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជ-
 ក្នុងៃ តែសំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជស្សតិ ៃ ច តែសំ ចិត្ត
 ន ឧប្បជ្ជតិ បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុងៃ តែសំ ចិត្ត
 ន បោរ ឧប្បជ្ជស្សតិ ន ច ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស ចិត្ត
 ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស
 កដ្ឋក្នុងៃ តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ៃ ច តែសំ ចិត្ត
 ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស រសំ តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ បោរ
 ឧប្បជ្ជស្សតិ ច ។ យស្ស វ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជស្សតិ
 តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជត្រាតិ ។ អាមណា ។ យស្ស ចិត្ត
 បន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជស្សតិតិ ។ នតិ ។

ចិត្តយមក: បុគ្គលរានិឡូស

កំមិនមេន បិត្តរបស់ពួកដននោះ នឹងកើតឡើងដ៏ រម៉ែងកើតឡើង
ដ៏ កុងខប្បទក្រណា: នៅចិត្ត ។ បិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ែងមិនកើត
ឡើង បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេប៉ុ ។ បិត្តរបស់ពួក
ដននោះ គឺលោកដែលបូលការនីរាជ និងពួកអសញ្ញាស្ថី រម៉ែងមិន
កើតឡើង កុងក្លឹងក្រណា: នៅចិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកដននោះ នឹងមិនកើត
ឡើង កំមិនមេន បិត្តរបស់ពួកដននោះ រម៉ែងមិនកើតឡើងដ៏ នឹង
មិនកើតឡើងដ៏ កុងក្លឹងក្រណា: នៅបច្ចុមចិត្ត ។ មរ៉ាងឡ្វ៉ត ចិត្ត
របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកើតឡើង បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ែងមិនកើត
ឡើងទេប៉ុ ។ បិត្តរបស់ពួកដននោះ នឹងមិនកើតឡើង កុងខប្ប-
ទក្រណា: នៅបច្ចុមចិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកដននោះ រម៉ែងមិនកើតឡើង
កំមិនមេន បិត្តរបស់ពួកដននោះ នឹងមិនកើតឡើងដ៏ រម៉ែងមិនកើត
ឡើងដ៏ កុងក្លឹងក្រណា: នៅបច្ចុមចិត្ត ។ បិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្លាប់
កើតឡើងហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងប្រុ ។ បិត្តរបស់
ពួកដននោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ កុងក្លឹងក្រណា: នៅបច្ចុមចិត្ត តែ
បិត្តរបស់ពួកដននោះ នឹងកើតឡើង កំមិនមេន បិត្តរបស់ពួកដននោះ
ក្រោពីនេះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយដ៏ នឹងកើតឡើងដ៏ មរ៉ាង
ឡ្វ៉ត បិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ កើត
ឡើងហើយប្រុ ។ អើ ។ បិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងប្រុ ។ មិនមានទេ ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

យស្ស រ បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ចិត្តំ
ន ឧប្បជ្ជតាតិ ។ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៤៨] យស្ស ចិត្តំ និរញ្ញតិ តស្ស ចិត្តំ និរញ្ញតាតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យស្ស រ បន ចិត្តំ និរញ្ញតិ តស្ស
ចិត្តំ និរញ្ញតិតិ ។ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជតូលោ និហេដស-
មាបណ្ឌានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ ចិត្តំ និរញ្ញតិ លោ ច
តែសំ ចិត្តំ និរញ្ញតិ ចិត្តស្ស កត្តតូលោ តែសំ ចិត្តំ
និរញ្ញតិ បេរ និរញ្ញតិ ច ។ យស្ស ចិត្តំ ន និរញ្ញតិ
តស្ស ចិត្តំ ន និរញ្ញតាតិ ។ និរញ្ញតិ ។ យស្ស រ
បន ចិត្តំ ន និរញ្ញតិ តស្ស ចិត្តំ ន និរញ្ញតិតិ ។
នតិ ។ យស្ស ចិត្តំ និរញ្ញតិ តស្ស ចិត្តំ និរញ្ញតិស្ស-
តិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស កត្តតូលោ តែសំ ចិត្តំ និរញ្ញតិ
លោ ច តែសំ ចិត្តំ និរញ្ញតិស្ស តតង់ ចិត្តស្ស កត្ត-
តូលោ តែសំ ចិត្តំ និរញ្ញតិ បេរ និរញ្ញតិស្ស ច ។
យស្ស រ បន ចិត្តំ និរញ្ញតិស្ស តស្ស ចិត្តំ និរញ្ញតិ-
តិ ។ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជតូលោ និហេដសមាបណ្ឌានំ អ-
សញ្ញសត្តានំ តែសំ ចិត្តំ និរញ្ញតិស្ស លោ ច តែសំ ចិត្តំ

អភិធម្បបិដក យមក:

មហាក្សត្រ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា នឹងមិនកើតឡើង បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ
មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយទេប៉ុ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

[៤៨] បិត្តរបស់បុគ្គលុណា រមេដ្ឋរលត់ បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ
ធ្លាប់រលត់ហើយប៉ុ ។ អើ ។ មហាក្សត្រ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា ធ្លាប់
រលត់ហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ តែជរលត់ប៉ុ ។ បិត្តរបស់ពួក
ដនោះ គីហោកដែលចូលការនៃនិរោបស់ពួកអសញ្ញាសុទ្ធតូ ធ្លាប់រលត់
ហើយ កុងខ្សោចកូណ៍: នៅបិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកដនោះ តែជរលត់
កើមិនមែន បិត្តរបស់ពួកដនោះ ធ្លាប់រលត់ហើយដែលតំដែង
កុងកងកូណ៍: នៅបិត្ត ។ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា រមេដ្ឋមិនរលត់ បិត្ត
របស់បុគ្គលុនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយទេប៉ុ ។ ធ្លាប់រលត់ហើយ ។
មហាក្សត្រ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលុ
នោះ រមេដ្ឋមិនរលត់ទេប៉ុ ។ មិនមានទេ ។ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា
រមេដ្ឋរលត់ បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ នឹងរលត់ប៉ុ ។ បិត្តរបស់ពួកដន
នោះ រមេដ្ឋរលត់ កុងកងកូណ៍: នៅបច្ច឴មបិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកដន
នោះ នឹងរលត់ កើមិនមែន បិត្តរបស់ពួកដនោះ ក្រាតីនេះ រមេដ្ឋ
រលតំដែង នឹងរលតំដែង កុងកងកូណ៍: នៅបិត្ត ។ មហាក្សត្រ បិត្ត
របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ រមេដ្ឋរលត់ប៉ុ ។
បិត្តរបស់ពួកដនោះ គីហោកដែលចូលការនៃនិរោបស់ពួកអសញ្ញា
សុទ្ធតូ នឹងរលត់ កុងខ្សោចកូណ៍: នៅបិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកដនោះ

ចិត្តយមកៅ បុគ្គលរនិទ្ទេសា

និរដ្ឋវត្ថុ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង នៅ ពីត្ត និរដ្ឋស្សវត្ថុ
 ចោរ និរដ្ឋវត្ថុ ច ។ យស្ស ចិត្ត ន និរដ្ឋវត្ថុ តស្ស
 ចិត្ត ន និរដ្ឋស្សវត្ថុ ។ និរដ្ឋស្សវត្ថុ ។ យស្ស រ
 បន ចិត្ត ន និរដ្ឋស្សវត្ថុ តស្ស ចិត្ត ន និរដ្ឋវត្ថុ ។
 និរដ្ឋវត្ថុ ។ យស្ស ចិត្ត និរដ្ឋវត្ថុ តស្ស ចិត្ត និរដ្ឋ-
 ស្សវត្ថុ ។ បច្ចុមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង នៅ ពីត្ត និរដ្ឋ-
 ស្សវត្ថុ នៅ ច នៅ ពីត្ត និរដ្ឋស្សវត្ថុ តស្ស ពីត្ត និរដ្ឋ-
 ស្សវត្ថុ ។ ចិត្ត និរដ្ឋស្សវត្ថុ តស្ស ចិត្ត និរដ្ឋវត្ថុ ។
 អាមណា ។ យស្ស ចិត្ត ន និរដ្ឋវត្ថុ តស្ស ចិត្ត ន
 និរដ្ឋស្សវត្ថុ ។ នត្ត ។ យស្ស រ បន ចិត្ត ន
 និរដ្ឋស្សវត្ថុ តស្ស ចិត្ត ន និរដ្ឋវត្ថុ ។ និរដ្ឋ-
 [៤៥] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជវត្ថុ តស្ស ចិត្ត
 និរដ្ឋវត្ថុ ។ អាមណា ។ យស្ស រ បន ចិត្ត
 និរដ្ឋវត្ថុ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជវត្ថុ ។ ចិត្តស្ស
 កដ្ឋក្នុង និរដ្ឋសមាបន្តានំ អសញ្ញសត្តានំ នៅ-
 សំ ចិត្ត និរដ្ឋវត្ថុ នៅ ច នៅ ពីត្ត ចិត្ត ឧប្បជ្ជវត្ថុ

ចិត្តយមក៖ បុគ្គលភានិទ្ទេស

រមេងរលត់ កំមិនមេន ចិត្តរបស់ពួកដន្លោះ នីជរលត់ដង រមេង
រលត់ដង កូនកដ្ឋកណ្តុណា: នៅចិត្ត ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមេងមិនរលត់
ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នីជមិនរលត់បុ ។ នីជរលត់ ។ មហ៌នទៀត
ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នីជមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមេងមិនរលត់
ទេបុ ។ រមេងរលត់ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្វាប់រលត់ហើយ
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នីជរលត់បុ ។ ចិត្តរបស់ពួកដន្លោះ ធ្វាប់រលត់
ហើយ កូនកដ្ឋកណ្តុណា: នៅបច្ចិមចិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកដន្លោះ នីជរលត់
កំមិនមេន ចិត្តរបស់ពួកដន្លោះ ក្រោពីនេះ ធ្វាប់រលត់ហើយដង នីជ
រលត់ដង ។ មហ៌នទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នីជរលត់ ចិត្តរបស់
បុគ្គលនោះ ធ្វាប់រលត់ហើយបុ ។ អើ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មិន
ធ្វាប់រលត់ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នីជមិនរលត់បុ ។ មិនមាន
ទេ ។ មហ៌នទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា នីជមិនរលត់ ចិត្តរបស់
បុគ្គលនោះ មិនធ្វាប់រលត់ហើយបុ ។ ធ្វាប់រលត់ហើយ ។

[៤៨] ចិត្តរបស់បុគ្គលណា រមេងកៅត់ទៀវីន ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ធ្វាប់រលត់ហើយបុ ។ អើ ។ មហ៌នទៀត ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ធ្វាប់រលត់
ហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមេងកៅត់ទៀវីនបុ ។ ចិត្តរបស់ពួកដន្លោះ
គីឡាយដែលចូលកាន់និរាង និងពួកអសញ្ញាសត្វ ធ្វាប់រលត់ហើយ កូន
កដ្ឋកណ្តុណា: នៅចិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកដន្លោះ រមេងកៅត់ទៀវីន កំមិនមេន

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

ចិត្តស្ស ឧប្បាយក្នុង នៅលើ ចិត្ត និរិស្សិត្ត ថ្វា
 ឧប្បជ្ជតិ ច ។ យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត
 ន និរិស្សិតាតិ ។ និរិស្សិត្ត^(១) ។ យស្ស វ បន ចិត្ត
 ន និរិស្សិត្ត តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិតិ ។ នត្តិ ។ យស្ស
 ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត និរិស្សិស្សតិតិ ។ អាមណ្ឌា ។
 យស្ស វ បន ចិត្ត និរិស្សិស្សតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជ-
 តិតិ ។ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង និរោះសមាបន្ទាន់ អ-
 សញ្ញសត្តាន់ នៅលើ ចិត្ត និរិស្សិស្សតិ នៅ ច នៅលើ
 ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តស្ស ឧប្បាយក្នុង នៅលើ ចិត្ត
 និរិស្សិស្សតិ ថ្វា ឧប្បជ្ជតិ ច ។ យស្ស ចិត្ត ន
 ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត ន និរិស្សិស្សតិតិ ។ ចិត្តស្ស
 កដ្ឋក្នុង និរោះសមាបន្ទាន់ អសញ្ញសត្តាន់ នៅលើ
 ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ នៅ ច នៅលើ ចិត្ត ន និរិស្សិស្សតិ
 បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង នៅលើ ចិត្ត ន ថ្វា ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ន ច និរិស្សិស្សតិ ។ យស្ស វ បន ចិត្ត
 ន និរិស្សិស្សតិ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិតិ ។ អ-
 មណ្ឌា ។ យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចិត្ត និរិស្សិស្ស-
 តិតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង នៅលើ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្បបិដក យមក:

បិត្តរបស់ពួកជននោះ ជ្លាប់រលត់ហើយដី រមេងកើតឡើងដី កូនុយ
ខ្សោចក្នុណា: នៅបិត្ត ។ បិត្តរបស់បុគ្គលិណា រមេងមិនកើតឡើង បិត្ត
របស់បុគ្គលិណា: មិនជ្លាប់រលត់ហើយបុ ។ ជ្លាប់រលត់ហើយ ។ ម្យាប់
ឡើត បិត្តរបស់បុគ្គលិណា មិនជ្លាប់រលត់ហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលិណា:
រមេងមិនកើតឡើងបុ ។ មិនមាន ។ បិត្តរបស់បុគ្គលិណា រមេងកើត
ឡើង បិត្តរបស់បុគ្គលិណា: នឹងរលត់បុ ។ អើ ។ ម្យាប់ឡើត បិត្ត
របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ បិត្តរបស់បុគ្គលិណា: រមេងកើតឡើងបុ ។
បិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលោកដែលចូលការទិន្នន័យ នឹងពួកអស់ពួក
នឹងរលត់ កូនុយកូនុយក្នុណា: នៅបិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកជននោះ រមេងកើត
ឡើង កិចនមេន បិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ដី រមេងកើតឡើង
ដី កូនុយខ្សោចក្នុណា: នៅបិត្ត ។ បិត្តរបស់បុគ្គលិណា រមេងមិនកើត
ឡើង បិត្តរបស់បុគ្គលិណា: នឹងមិនរលត់ឡើបុ ។ បិត្តរបស់ពួកជន
នោះ គឺលោកដែលចូលការទិន្នន័យ នឹងពួកអស់ពួក រមេងមិនកើត
ឡើង កូនុយកូនុយក្នុណា: នៅបិត្ត តែបិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ កី
មិនមេន បិត្តរបស់ពួកជននោះ រមេងមិនកើតឡើងដី នឹងមិនរលត់ដី
កូនុយកូនុយក្នុណា: នៅបិត្ត ។ ម្យាប់ឡើត បិត្តរបស់បុគ្គលិណា នឹងមិន
រលត់ បិត្តរបស់បុគ្គលិណា: រមេងមិនកើតឡើងបុ ។ អើ ។ បិត្តរបស់
បុគ្គលិណា ជ្លាប់កើតឡើងហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលិណា: នឹងរលត់បុ ។
បិត្តរបស់ពួកជននោះ ជ្លាប់កើតឡើងហើយ កូនុយកូនុយក្នុណា: នៅបិត្ត ។

ចិត្តយមកៅ បុគ្គលវារនិទ្ទេសា

នោ ច តេសំ ចិត្តំ និរណ្ឌីស្សតិ តតង់សំ តេសំ^(១) ចិត្តំ
ឧប្បជ្ជិត្យ ថេរ និរណ្ឌីស្សតិ ច ។ យស្ស រ បន ចិត្តំ
និរណ្ឌីស្សតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិត្យតិ ។ អាមណ្ឌ ។
យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្យ តស្ស ចិត្តំ ន និរណ្ឌីស្សតិ-
តិ ។ នត្តិ ។ យស្ស រ បន ចិត្តំ ន និរណ្ឌីស្សតិ
តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិត្យតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្យ ។

[៥០] យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតិ តស្ស ចិត្តំ ន
និរណ្ឌតិតិ ។ អាមណ្ឌ ។ យស្ស រ បន ចិត្តំ ន
និរណ្ឌតិ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិតិ ។ និរោះសមាបន្ទានំ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តំ ន និរណ្ឌតិ នោ ច តេសំ
ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជត្យូលោ តេសំ ចិត្តំ ន
និរណ្ឌតិ ថេរ ឧប្បជ្ជតិ ច ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្ប-
ជ្ជតិ តស្ស ចិត្តំ និរណ្ឌតិតិ ។ និរោះសមាបន្ទានំ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ នោ ច
តេសំ ចិត្តំ និរណ្ឌតិ ចិត្តស្ស កត្តត្យូលោ តេសំ ចិត្តំ
ន ឧប្បជ្ជតិ ថេរ និរណ្ឌតិ ច ។ យស្ស រ បន
ចិត្តំ និរណ្ឌតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិតិ ។ អាមណ្ឌ ។

ចិត្តយមក: បុគ្គលរនិទ្ទេស

តែបិត្តរបស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ កំមិនមេន បិត្តរបស់ពួកជននោះ
ក្រាបីនេះ ធ្លាប់កៅីតឡើងហើយដៃ នឹងរលត់ដៃ ។ ម្យាគីឡ្វៀត
បិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កៅីតឡើង
ហើយបុ ។ អើ ។ បិត្តរបស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កៅីតឡើងហើយ
បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ឡប់ ។ មិនមានទេ ។ ម្យាគីឡ្វៀត
បិត្តរបស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កៅីត
ឡើងហើយបុ ។ ធ្លាប់កៅីតឡើងហើយ ។

[៥០] បិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកៅីតឡើង បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
មិនរលត់ឡប់ ។ អើ ។ ម្យាគីឡ្វៀត បិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនមិន
រលត់ បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនកៅីតឡើងបុ ។ បិត្តរបស់ពួកជននោះ
គីឡាកកដែលចូលកាន់និងដ និងពួកអសញ្ញាសត្វ រម៉ឺនមិនរលត់ទេ តែ
បិត្តរបស់ពួកជននោះ រម៉ឺនកៅីតឡើង កំមិនមេន បិត្តរបស់ពួកជននោះ
រម៉ឺនមិនរលត់ដៃ រម៉ឺនកៅីតឡើងដៃ ភុំដីខ្សោយណា: នៅបិត្ត ។
បិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនមិនកៅីតឡើង បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ តែងរលត់
បុ ។ បិត្តរបស់ពួកជននោះ គីឡាកកដែលចូលកាន់និងដ និងពួកអសញ្ញ-
សត្វ រម៉ឺនមិនកៅីតឡើងឡ្វៀតទេ តែបិត្តរបស់ពួកជននោះ រម៉ឺនរលត់
កំមិនមេន បិត្តរបស់ពួកជននោះ រម៉ឺនមិនកៅីតឡើងដៃ រម៉ឺនរលត់ដៃ
ភុំដីខ្សោយណា: នៅបិត្ត ។ ម្យាគីឡ្វៀត បិត្តរបស់បុគ្គលណា រម៉ឺនរលត់
បិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនកៅីតឡើងបុ ។ អើ ។

អភិធម្បបិធកេ យមកំ

[៤១] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជមានំ តស្ស ចិត្ត
 ឧប្បជ្ជនិ ។ អាមញ្ញា ។ យស្ស រ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជ
 តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជមាននិ ។ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុោែា
 តេសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ នោ ច តេសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជមានំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុោែា តេសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជព្រោះ
 ឧប្បជ្ជមានព្រោះ ។ យស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជមានំ តស្ស
 ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជនិ ។ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុោែា តេសំ
 ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជមានំ នោ ច តេសំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ
 និងសមាបន្ទានំ អសព្វសត្តានំ តេសំ ចិត្ត ន បេរ
 ឧប្បជ្ជមានំ ន ច ឧប្បជ្ជ ។ យស្ស រ បន ចិត្ត ន
 ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជមាននិ ។ អាមញ្ញា ។

[៤២] យស្ស ចិត្ត និរណ្យមានំ តស្ស ចិត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជនិ ។ អាមញ្ញា ។ យស្ស រ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តស្ស
 ចិត្ត និរណ្យមាននិ ។ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុោែា តេសំ
 ចិត្ត ឧប្បជ្ជ នោ ច តេសំ ចិត្ត និរណ្យមានំ ចិត្តស្ស
 កដ្ឋក្នុោែា តេសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជព្រោះ និរណ្យមានព្រោះ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

[៤១] ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា កំពុងកៅតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មានេះបាកៅតទ្វីនហើយបុ ។ អើ ។ មរីនទ្រូត ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មានេះបាកំពុងកៅតទ្វីនបុ ។ ចិត្ត របស់ពួកជននោះ កៅតទ្វីនហើយ កុងកង្គកូណ៍: នៅចិត្ត តែចិត្តរបស់ ពួកជននោះ កំពុងកៅតទ្វីន កំមិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ កៅតទ្វីនហើយ កុងកង្គកូណ៍: នៅចិត្ត ។ តែចិត្តរបស់ បុគ្គលុណា កាលមិនកៅតទ្វីន ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មានេះបាមិនកៅត ទ្វីនហើយបុ ។ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ កាលមិនកៅតទ្វីន កុងកង្គកូណ៍: នៅចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកជននោះ មិនកៅតទ្វីនហើយ កំមិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជននោះ គឺលាកដែលចូលការនៃពិរាល និងពួកអសញ្ញាសូ កាលមិនកៅតទ្វីនផែន មិនកៅតទ្វីនហើយ កំពុងរលត់បុ ។ មរីនទ្រូត ចិត្ត របស់បុគ្គលុណា មិនកៅតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មានេះបាមិនកៅតទ្វីនទេបុ ។ អើ ។

[៤២] ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា កាលរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មានេះបាកៅតទ្វីនហើយបុ ។ អើ ។ មរីនទ្រូត ចិត្តរបស់បុគ្គលុណា កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ឈ្មានេះបាកំពុងរលត់បុ ។ ចិត្ត របស់ពួកជននោះ កៅតទ្វីនហើយ កុងកង្គកូណ៍: នៅចិត្ត តែ ចិត្តរបស់ពួកជននោះ កំពុងរលត់ កំមិនមែន ចិត្តរបស់ពួកជន នោះ កៅតទ្វីនហើយផែន កំពុងរលត់ផែន កុងកង្គកូណ៍: នៅចិត្ត ។

ចិត្តយមកៅ បុគ្គលវានិទ្ទេសា

យស្ស ចិត្ត ន និរដ្ឋមានំ តស្ស ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជនិ ។
 ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង តែសំ ចិត្ត ន និរដ្ឋមានំ
 នៅ ច តែសំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ និហោសមាយឆ្លានំ
 អសញ្ញសត្តានំ តែសំ ចិត្ត ន ចោរ និរដ្ឋមានំ ន
 ច ឧប្បជ្ជ ។ យស្ស រ បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ តស្ស
 ចិត្ត ន និរដ្ឋមាននិ ។ អាមឆ្នា ។

[៥៣] យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជត្ត-
 តិ ។ អាមឆ្នា ។ យស្ស រ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជត្ត តស្ស
 ចិត្ត ឧប្បជ្ជនិ ។ និហោសមាឯឆ្លានំ អសញ្ញសត្តានំ
 តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជត្ត នៅ ច តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ
 ចិត្តសមជូនំ តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជត្ត ចោរ ឧប្បជ្ជព្រោ ។
 យស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជស្សតិតិ ។
 បច្ចុមចិត្តសមជូនំ តែសំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ នៅ ច តែសំ
 ចិត្ត ឧប្បជ្ជស្សតិ តតារេសំ ចិត្តសមជូនំ តែសំ
 ចិត្ត ឧប្បជ្ជព្រោ ឧប្បជ្ជស្សតិ ច ។ យស្ស រ
 បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស ចិត្ត ឧប្បជ្ជនិ ។
 និហោសមាឯឆ្លានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ ចិត្ត

ចិត្តរបស់បុគ្គលិក
បុគ្គលរនិទ្ទេស

ចិត្តរបស់បុគ្គលិក កាលមិនរលត់ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡើង
ហើយបុ ។ ចិត្តរបស់ពួកដននោះ កាលមិនរលត់ កុងខ្សោចក្នុងការណ៍ នៃ
ចិត្ត តែចិត្តរបស់ពួកដននោះ មិនកៅតឡើងហើយ កំមិនមែន ចិត្តរបស់
ពួកដននោះ តីលោកដែលចូលការនៃពិភេជ្ជ និងពួកអស់ពួកដន កាលមិន
រលត់ដែរ មិនកៅតឡើងហើយដែរ ។ ម្យាប់ឡើត ចិត្តរបស់បុគ្គលិក មិន
កៅតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលិក កាលមិនរលត់បុឡើ ។ អើ ។

[៥៣] ចិត្តរបស់បុគ្គលិក កៅតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលិក នោះ
យោង៖ បានប៉ាក់កៅតឡើងហើយបុ ។ អើ ។ ម្យាប់ឡើត ចិត្តរបស់បុគ្គលិក
បានប៉ាក់កៅតឡើងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលិក នោះ យោង៖ បានកៅតឡើងហើយបុ ។
ចិត្តរបស់ពួកដននោះ តីលោកដែលចូលការនៃពិភេជ្ជ និងពួកអស់ពួកដន
បានប៉ាក់កៅតឡើងហើយ តែចិត្តរបស់ពួកដននោះ កៅតឡើងហើយ កំមិនមែន
ចិត្តរបស់ពួកដននោះ ដែលព្រមព្រៀងដោយចិត្ត បានប៉ាក់កៅតឡើងហើយដែរ
កៅតឡើងហើយដែរ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលិក កៅតឡើងហើយ ចិត្តរបស់
បុគ្គលិក នឹងកៅតឡើងបុ ។ ចិត្តរបស់ពួកដននោះ ដែលព្រមព្រៀង
ដោយបច្ច឴មចិត្ត កៅតឡើងហើយ តែចិត្តរបស់ពួកដននោះ នឹងកៅតឡើង
កំមិនមែន ចិត្តរបស់ពួកដននោះ ក្រោពីនេះ ដែលព្រមព្រៀងដោយចិត្ត
កៅតឡើងហើយដែរ នឹងកៅតឡើងដែរ ។ ម្យាប់ឡើត ចិត្តរបស់បុគ្គល
ិក នឹងកៅតឡើង ចិត្តរបស់បុគ្គលិក នោះ យោង៖ បានកៅតឡើងហើយបុ ។
ចិត្តរបស់ពួកដននោះ តីលោកដែលចូលការនៃពិភេជ្ជ និងពួកអស់ពួកដន

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ ចិត្តំ ឧប្បញ្ញំ ចិត្តសមណ្ឌលំ
តេសំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ចោរ ឧប្បញ្ញញ្ចា ។ យស្ស
ចិត្តំ ន ឧប្បញ្ញំ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ ឧប្ប-
ជ្ជិតិ ។ យស្ស វ បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិតិ តស្ស ចិត្តំ
ន ឧប្បញ្ញណ្ឌិ ។ នត្តិ ។ យស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បញ្ញំ តស្ស
ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិតិ ។ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វ
បន ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បញ្ញណ្ឌិ ។
ឧប្បញ្ញំ^(១) ។

[៥៥] យស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតិ នោ ច តស្ស ចិត្តំ
ឧប្បញ្ញំ តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិតិ ។ អាមញ្ញា ។ យស្ស
វ បន ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តស្ស ចិត្តំ ឧប្បញ្ញំ
តស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ អាមញ្ញា ។ យស្ស ចិត្តំ ន
ឧប្បជ្ជិតិ នោ ច តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បញ្ញំ តស្ស ចិត្តំ
ន ឧប្បជ្ជិស្សតិតិ ។ នត្តិ ។ យស្ស វ បន ចិត្តំ ន
ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តស្ស ចិត្តំ ន ឧប្បញ្ញំ តស្ស ចិត្តំ
ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ ឧប្បជ្ជិតិ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

នីជំកើតឡើង តែបិត្តរបស់ពួកជននោះ កើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្តរបស់ពួកជននោះ ដែលបានច្បាប់ដោយបិត្ត នីជំកើតឡើងដែន កើតឡើងហើយដែន ។ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើងហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយបុ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ មហាផ្ទៃទ្រូវ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ មិនកើតឡើងហើយបុ ។ មិនមានទេ ។ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើងហើយ បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ នីជំមិនកើតឡើងបុ ។ នីជំកើតឡើង ។ មហាផ្ទៃទ្រូវ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា នីជំមិនកើតឡើង បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ មិនកើតឡើងហើយបុ ។ កើតឡើងហើយ ។

[៥៤] បិត្តរបស់បុគ្គលុណា ធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែបិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ កើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ នីជំកើតឡើងបុ ។ អើ ។ មហាផ្ទៃទ្រូវ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា នីជំកើតឡើង តែបិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ កើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយបុ ។ អើ ។ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ តែបិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ មិនកើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ នីជំមិនកើតឡើងបុ ។ មិនមានទេ ។ មហាផ្ទៃទ្រូវ បិត្តរបស់បុគ្គលុណា នីជំមិនកើតឡើង តែបិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ មិនកើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្តរបស់បុគ្គលុនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយបុ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

ចិត្តយមកៅ បុគ្គលរនិទ្ទេសា

[៥៥] ឧប្បជ្ជា ឧប្បជ្ជមាននិ ។ កដ្ឋក្នុោេ
 ឧប្បជ្ជា នោ ច ឧប្បជ្ជមានំ ឧប្បជ្ជក្នុោេ ឧប្ប-
 ជ្ជញ្ញា ឧប្បជ្ជមានញ្ញា ។ ឧប្បជ្ជមានំ ឧប្បជ្ជនិ ។
 អាមញ្ញា ។ ន ឧប្បជ្ជំ ន ឧប្បជ្ជមាននិ ។ អាមញ្ញា ។
 ន ឧប្បជ្ជមានំ ន ឧប្បជ្ជនិ ។ កដ្ឋក្នុោេ ន ឧប្បជ-
 មានំ នោ ច ន ឧប្បជ្ជំ អតិតាមាកតំ ចិត្តំ ន ចោរ
 ឧប្បជ្ជមានំ ន ច ឧប្បជ្ជំ^(១) ។

[៥៥] និរុទ្ធដី និរុណ្យមាននិ ។ នោ ។ និរុណ្យមានំ
 និរុទ្ធដី ។ នោ ។ ន និរុទ្ធដី ន និរុណ្យមាននិ ។ កដ្ឋ-
 ក្នុោេ ន និរុទ្ធដី នោ ច ន និរុណ្យមានំ ឧប្បជ្ជក្នុោេ
 អាមាកតញ្ញា ចិត្តំ ន ចោរ និរុទ្ធដី ន ច និរុណ្យមានំ ។ ន
 និរុណ្យមានំ ន និរុទ្ធដី ។ អតិតំ ចិត្តំ ន និរុណ្យមានំ
 នោ ច ន និរុទ្ធដី ឧប្បជ្ជក្នុោេ អាមាកតញ្ញា ចិត្តំ ន
 ចោរ និរុណ្យមានំ ន ច និរុទ្ធដី ។

១ តមេ បាតា អន្តាកំ ពោត្តកៅ ច និ. ពោត្តកៅ ច អញ្ចប់ វិន្ទាយេ ។

ចិត្តយមក: បុគ្គលវារនិទ្ទេស

[៥៥] ចិត្ត កៅតិទ្ធីជំរើយ (កំមាន) កំពុងកៅតិទ្ធីជំរើយ (កំមាន)
បុ ។ ចិត្ត កៅតិទ្ធីជំរើយ កុដ្ឋភូណិភ័ណ: ឈ្មោះបាកំពុងកៅតិទ្ធីជំរើយ កំ
មិនមែន គឺកៅតិទ្ធីជំរើយហើយ កំពុងកៅតិទ្ធីជំរើយដួង កុដ្ឋខ្លួនភូណិភ័ណ: ។
ចិត្ត កំពុងកៅតិទ្ធីជំរើយ (កំមាន) កៅតិទ្ធីជំរើយ (កំមាន) បុ ។ អើ ។
ចិត្ត មិនកៅតិទ្ធីជំរើយ (កំមាន) កាលមិនកៅតិទ្ធីជំរើយ (កំមាន) បុ ។
អើ ។ ចិត្ត កាលមិនកៅតិទ្ធីជំរើយ (កំមាន) មិនកៅតិទ្ធីជំរើយ (កំមាន)
បុ ។ ចិត្ត កាលមិនកៅតិទ្ធីជំរើយ កុដ្ឋភូណិភ័ណ: ឈ្មោះបាមិនកៅតិទ្ធីជំរើយ
ហើយ កំមិនមែន ចិត្ត ជាអតិថិជននាគត ឈ្មោះបាកាលមិនកៅតិទ្ធីជំរើយ
ដួង មិនកៅតិទ្ធីជំរើយហើយដួង ។

[៥៦] ចិត្ត រលត់ហើយ (កំមាន) កាលរលត់ (កំមាន) បុ ។
មិនមែនទេ ។ ចិត្ត កាលរលត់ (កំមាន) រលត់ហើយ (កំមាន) បុ ។
មិនមែនទេ ។ ចិត្ត មិនរលត់ហើយ (កំមាន) កាលមិនរលត់
(កំមាន) បុ ។ ចិត្ត មិនរលត់ហើយ កុដ្ឋភូណិភ័ណ: តែឈ្មោះបាកាល
មិនរលត់ កំមិនមែន គឺចិត្ត ជាអនាគត មិនរលត់ដួង កាលមិនរលត់
ដួង កុដ្ឋខ្លួនភូណិភ័ណ: ។ ចិត្ត កាលមិនរលត់ (កំមាន) មិនរលត់
ហើយ (កំមាន) បុ ។ ចិត្ត ជាអតិថិជន កាលមិនរលត់ទេ តែឈ្មោះ
បាមិនរលត់ហើយ កំមិនមែន ចំណោកខាងចិត្ត ជាអនាគត កាលមិន
រលត់ដួង មិនរលត់ហើយដួង កុដ្ឋខ្លួនភូណិភ័ណ: ។

[ចំព] យស្ស ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជមានំ ទណោ ទណោ វីតិ-
ក្លាន់ អតិក្លាន់កាលំ និរុញ្ញមានំ ទណោ ទណោ វីតិក្លាន់
អតិក្លាន់កាលំ តស្ស ចិត្តនិ ។ កដ្ឋក្នុលេ ចិត្ត ឧប្ប-
ជ្ជក្នុលោ វីតិក្លាន់ កដ្ឋក្នុលោ អវីតិក្លាន់ អតីតំ ចិត្ត
ឧប្បជ្ជក្នុលោ វីតិក្លាន់ កដ្ឋក្នុលោ វីតិក្លាន់ ។
យស្ស វ បន ចិត្ត៖ និរុញ្ញមានំ ទណោ ទណោ វីតិក្លាន់
អតិក្លាន់កាលំ ឧប្បជ្ជមានំ ទណោ ទណោ វីតិក្លាន់ អ-
តិក្លាន់កាលំ តស្ស ចិត្តនិ ។ អតីតំ ចិត្ត៖ ។ យស្ស
ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជមានំ ទណោ ទណោ វីតិក្លាន់ អតិក្លាន់-
កាលំ ន និរុញ្ញមានំ ទណោ ទណោ វីតិក្លាន់ អតិក្លាន់-
កាលំ តស្ស ចិត្តនិ ។ ឧប្បជ្ជក្នុលេ^(១) អនាកតព្រៃ
ចិត្ត៖ ។ យស្ស វ បន ចិត្ត៖ ន និរុញ្ញមានំ ទណោ ទណោ
វីតិក្លាន់ អតិក្លាន់កាលំ ន ឧប្បជ្ជមានំ ទណោ ទណោ
វីតិក្លាន់ អតិក្លាន់កាលំ តស្ស ចិត្តនិ^(២) ។ កដ្ឋក្នុលេ
ចិត្ត៖ កដ្ឋក្នុលោ អវីតិក្លាន់ នៅ ច ឧប្បជ្ជក្នុលោ អវី-
តិក្លាន់ ឧប្បជ្ជក្នុលេ អនាកតព្រៃ ចិត្ត៖ កដ្ឋក្នុលោ
អវីតិក្លាន់ ឧប្បជ្ជក្នុលោ អវីតិក្លាន់^(៣) ។

១ និ. ឯកចារ បិត្យខ្លួន ទិស្សុភ្តិ ។ ២. និ. តគោ ហាំ អគិតានាគតាំ បិត្យខ្លួន ទិស្សុភ្តិ ។
៣ និ. កង្ហកណ៍ បិត្យ...អវីកិកខ្លួន តមេ បាបា ខ្លួន ។

អភិដ្ឋុបិធី យមក៖

[៥៧] ចិត្តរបស់បុគ្គលិណា កាលកៅតិះឡើង ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈ
ទាំងពួន ឈ្មោះថាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលិណា៖ កាល
រលត់ ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះថាមានកាលកន្លែងហើយបុ ។
ចិត្ត កុងកដ្ឋកូណា៖ ជាបិត្តកន្លែងនូវខ្លួនប្រាកែកូណា៖ មិនកន្លែងនូវកុងកូណា៖
ទេ ចិត្ត កន្លែងហើយ ជាបិត្តកន្លែងនូវខ្លួនប្រាកែកូណា៖ ផែន កន្លែងនូវកុងកូណា៖
ផែន ។ ម្យាវិះឡើត ចិត្តរបស់បុគ្គលិណា កំពុងរលត់ ជាបិត្តកន្លែង
នូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះថាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលិណា៖
កំពុងកៅតិះឡើង ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះថាមានកាលកន្លែង
ហើយបុ ។ ចិត្ត កន្លែងហើយ ។ ចិត្តរបស់បុគ្គលិណា កាលមិនកៅតិះ
ឡើង ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះថាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្ត
របស់បុគ្គលិណា៖ កាលមិនរលត់ ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះ
ថាមានកាលកន្លែងហើយបុ ។ ចិត្ត កើតាមនាគត កុងខ្លួនប្រាកែកូណា៖ ។
ម្យាវិះឡើត ចិត្តរបស់បុគ្គលិណា កាលមិនរលត់ ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំង
ពួន ឈ្មោះថាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តរបស់បុគ្គលិណា៖ កាល
មិនកៅតិះឡើង ជាបិត្តកន្លែងនូវខណៈទាំងពួន ឈ្មោះថាមានកាលកន្លែង
ហើយបុ ។ ចិត្ត កុងកដ្ឋកូណា៖ ជាបិត្តមិនកន្លែងនូវកុងកូណា៖ ទេ ទាំង
មិនកន្លែងនូវខ្លួនប្រាកែកូណា៖ កើមិនមែន គីបិត្ត ជាមនាគត កុងខ្លួនប្រាកែ
កូណា៖ មិនកន្លែងនូវកុងកូណា៖ ផែន មិនកន្លែងនូវខ្លួនប្រាកែកូណា៖ ផែន ។

ធម្មវារនិទ្ទេសា

[៤៨] យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ន និរញ្ញវតិ តំ ចិត្តំ
និរញ្ញិស្សតិ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យំ រ
បន ចិត្តំ និរញ្ញិស្សតិ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ចិត្តំ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ន និរញ្ញវតិតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ
និរញ្ញវតិ តំ ចិត្តំ ន និរញ្ញិស្សតិ ឧប្បជ្ជិស្សតិតិ ។
នោ ។ យំ រ បន ចិត្តំ ន និរញ្ញិស្សតិ ឧប្បជ្ជិស្សតិ
តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ និរញ្ញវតិតិ ។ នត្ថិ ។

[៤៩] យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជនិ ។
អាមណ្ឌា ។ យំ រ បន ចិត្តំ ឧប្បន្តំ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជ-
តិតិ ។ កដ្ឋាន្យោ ចិត្តំ ឧប្បន្តំ នោ ច តំ ចិត្តំ
ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជកោន្យោ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជកោរ ឧប្បជ្ជតិ
ច ។ យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជនិ ។
កដ្ឋាន្យោ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តំ ចិត្តំ ន
ឧប្បន្តំ អតិតាមាតតំ ចិត្តំ ន បោរ ឧប្បជ្ជតិ ន ច
ឧប្បន្តំ ។ យំ រ បន ចិត្តំ ន ឧប្បន្តំ តំ ចិត្តំ ន
ឧប្បជ្ជតិតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[៥០] យំ ចិត្តំ និរញ្ញវតិ តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជនិ ។
អាមណ្ឌា ។ យំ រ បន ចិត្តំ ឧប្បន្តំ តំ ចិត្តំ

ធម្មរានិខ្សោស

[៥៨] បិត្តណា រមេដកើតឡើង រមេដមិនរលត់ បិត្តនោះ នឹង
រលត់ នឹងមិនកើតឡើងទេប៍ ។ អើ ។ មរីដឡ្វែត បិត្តណា នឹង
រលត់ នឹងមិនកើតឡើង បិត្តនោះ រមេដកើតឡើង រមេដមិនរលត់ទេ
ប៍ ។ អើ ។ បិត្តណា រមេដមិនកើតឡើង រមេដរលត់ បិត្តនោះ
នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើងប៍ ។ មិនមែនទេ ។ មរីដឡ្វែត បិត្ត
ណា នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង បិត្តនោះ រមេដមិនកើតឡើង រមេដ
រលត់ប៍ ។ មិនមានទេ ។

[៥៩] បិត្តណា រមេដកើតឡើង បិត្តនោះ យោះបាកើតឡើង
ហើយប៍ ។ អើ ។ មរីដឡ្វែត បិត្តណា កើតឡើងហើយ បិត្ត
នោះ រមេដកើតឡើងប៍ ។ បិត្ត កើតឡើងហើយ កុងកងកុណា៖ តែ
បិត្តនោះ រមេដកើតឡើង កំមិនមែន បិត្ត កើតឡើងហើយដែរ រមេដ
កើតឡើងដែរ កុងខ្យលកុណា៖ ។ បិត្តណា រមេដមិនកើតឡើង បិត្ត
នោះ មិនកើតឡើងហើយប៍ ។ បិត្ត រមេដមិនកើតឡើង កុងកងកុណា៖
តែបិត្តនោះ មិនកើតឡើងហើយ កំមិនមែន គីបិត្ត ជាអតិថិជនអនាគត
រមេដមិនកើតឡើងដែរ មិនកើតឡើងហើយដែរ ។ មរីដឡ្វែត បិត្ត
ណា មិនកើតឡើងហើយ បិត្តនោះ រមេដមិនកើតឡើងប៍ ។ អើ ។

[៦០] បិត្តណា រមេដរលត់ បិត្តនោះ យោះបាកើតឡើងហើយ
ប៍ ។ អើ ។ មរីដឡ្វែត បិត្តណា កើតឡើងហើយ បិត្តនោះ

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

និរញ្ញវត្ថិ ។ ឧប្បានក្នុង ចិត្ត ឧប្បន្តំ នោ ច តា
 ចិត្ត និរញ្ញវត្ថិ កណ្ឌក្នុង ចិត្ត ឧប្បន្តព្រៃ និរញ្ញវត្ថិ
 ច ។ យំ ចិត្ត ន និរញ្ញវត្ថិ តា ចិត្ត ន ឧប្បន្តនី ។
 ឧប្បានក្នុង ចិត្ត ន និរញ្ញវត្ថិ (នោ ច តា ចិត្ត) នោ
 ច តា ចិត្ត ន ឧប្បន្ត អតិតាមាកតា ចិត្ត ន បេរ
 និរញ្ញវត្ថិ ន ច ឧប្បន្ត ។ យំ រ យន ចិត្ត ន
 ឧប្បន្ត តា ចិត្ត ន និរញ្ញវត្ថិ ។ អាយណា ។

[៦៧] យំ ចិត្ត ឧប្បន្តតិ តា ចិត្ត ឧប្បជ្ជនាតិ ។
 នោ ។ យំ រ យន ចិត្ត ឧប្បជ្ជនា តា ចិត្ត ឧប្បជ្ជនាតិ ។
 នោ ។ យំ ចិត្ត ន ឧប្បន្តតិ តា ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជនាតិ ។
 អតិតា ចិត្ត ន ឧប្បន្តតិ នោ ច តា ចិត្ត ន ឧប្បន្តតិ
 កណ្ឌក្នុង អនាកតញ្ចា ចិត្ត ន បេរ ឧប្បន្តតិ ន
 ច ឧប្បជ្ជនា ។ យំ រ យន ចិត្ត ន ឧប្បន្តតិ ន
 តា ចិត្ត ន ឧប្បន្តតិ ។ ឧប្បានក្នុង ចិត្ត ន
 ឧប្បជ្ជនា នោ ច តា ចិត្ត ន ឧប្បន្តតិ កណ្ឌក្នុង នោ
 អនាកតញ្ចា ចិត្ត ន បេរ ឧប្បជ្ជនា ន ច ឧប្បន្តតិ ។
 យំ ចិត្ត ឧប្បន្តតិ តា ចិត្ត ឧប្បជ្ជស្សនាតិ ។ នោ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

រមេនសរលត្ថប្ប ។ ចិត្ត កៅតិទ្វីនហើយ កុងខប្បទក្នុណា៖ តែបិត្តនោះ រមេនសរលត់ កំមិនមេន ចិត្ត កៅតិទ្វីនហើយដន រមេនសរលត់ដន កុងកដ្ឋក្នុណា៖ ។ ចិត្តណា រមេនមិនរលត់ ចិត្តនោះ លេខាឃាមិនកៅតិទ្វីនហើយ ប្ប ។ ចិត្ត រមេនមិនរលត់ កុងខប្បទក្នុណា៖ (តែបិត្តនោះ រមេនមិនរលត់ កំមិនមេន) ចិត្តនោះ លេខាឃាមិនកៅតិទ្វីនហើយ កំមិនមេន គឺបិត្ត ជាអតិតនិនអនាគតតមេនមិនរលត់ដន មិនកៅតិទ្វីនហើយដន ។ ម្ប៉ានទ្រូត ចិត្តណា មិនកៅតិទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ រមេនមិនរលត់ទេ ។ អើ ។

[៦១] ចិត្តណារមេនកៅតិទ្វីន ចិត្តនោះ លេខាឃាម្បាប់កៅតិទ្វីនហើយ មិនមេនទេ ។ ម្ប៉ានទ្រូត ចិត្តណា ផ្លាប់កៅតិទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ រមេនកៅតិទ្វីនប្ប ។ មិនមេនទេ ។ ចិត្តណា រមេនមិនកៅតិទ្វីន ចិត្តនោះ មិនផ្លាប់កៅតិទ្វីនហើយប្ប ។ ចិត្ត ដែលកន្លឹនហើយ រមេនមិនកៅតិទ្វីនទេ តែបិត្តនោះ លេខាឃាមិនផ្លាប់កៅតិទ្វីនហើយ កំមិនមេន គឺបិត្ត ជាអនាគតត កុងកដ្ឋក្នុណា៖ រមេនមិនកៅតិទ្វីនដន ។ ម្ប៉ានទ្រូត ចិត្តណា មិនផ្លាប់កៅតិទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ រមេនមិនកៅតិទ្វីនប្ប ។ ចិត្ត កុងខប្បទក្នុណា៖ មិនផ្លាប់កៅតិទ្វីនហើយ ទាំងបិត្តនោះ រមេនមិនកៅតិទ្វីនហើយ កំមិនមេន គឺបិត្ត ជាអនាគតត កុងកដ្ឋក្នុណា៖ មិនផ្លាប់កៅតិទ្វីនហើយ ទាំងបិត្តនោះ រមេនមិនកៅតិទ្វីនហើយ កំមិនមេន គឺបិត្ត ជាអនាគតត កុងកដ្ឋក្នុណា៖ និងកៅតិទ្វីនប្ប ។ មិនមេនទេ ។

ចិត្តយមកេ ធម្ភរានិឡេសា

យំ ក បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិតិ ។
 នោ ។ យំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ-
 តិ ។ អនាកតំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តំ ចិត្ត
 ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ កដ្ឋាគ្វោេ អតិតញ្ញ ចិត្ត ន ចេរ
 ឧប្បជ្ជតិ ន ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ យំ ក បន ចិត្ត ន
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិតិ ។ ឧប្បជ្ជក្រោេេ
 ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ
 កដ្ឋាគ្វោេ អតិតញ្ញ ចិត្ត ន ចេរ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ន
 ច ឧប្បជ្ជតិ ។ យំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ តំ ចិត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជិស្សតិតិ ។ នោ ។ យំ ក បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជិស្សតិ
 តំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតាតិ ។ នោ ។ យំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ
 តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិតិ ។ អនាកតំ ចិត្ត ន
 ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ បច្ចុប្បន្ន^(១)
 ចិត្ត ន ចេរ ឧប្បជ្ជតិ ន ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ យំ ក
 បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតាតិ ។
 អតិតំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ
 បច្ចុប្បន្ន ចិត្ត ន ចេរ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ន ច ឧប្បជ្ជតិ ។
 [៦២] យំ ចិត្ត និរញ្ញវតិ តំ ចិត្ត និរញ្ញវតាតិ ។

ចិត្តយមក: ធម្មរារីទ្វូល

មហាក្សត្រ បិត្តណា នីជំកើតឡើង បិត្តនោះ រមេដំកើតឡើងបុ ។
 មិនមែនទេ ។ បិត្តណា រមេដំមិនកើតឡើង បិត្តនោះ នីជំមិនកើត
 ឡើងទេបុ ។ បិត្ត ជាមនាគត រមេដំមិនកើតឡើងទេ តែបិត្តនោះ
 នីជំមិនកើតឡើង កំមិនមែន គីបិត្ត ដែលកន្លែងហើយ កុងកង្គកុណា:
 រមេដំមិនកើតឡើងដង នីជំមិនកើតឡើងដង ។ មហាក្សត្រ បិត្ត
 ណា នីជំមិនកើតឡើង បិត្តនោះ រមេដំមិនកើតឡើងបុ ។ បិត្តកុង
 ឧប្បាទកុណា: នីជំមិនកើតឡើងទេ តែបិត្តនោះ រមេដំមិនកើតឡើង កំ
 មិនមែន គីបិត្ត ដែលកន្លែងហើយ កុងកង្គកុណា: នីជំមិនកើតឡើងដង
 រមេដំមិនកើតឡើងដង ។ បិត្តណា ឆ្លាប់កើតឡើងហើយ បិត្តនោះ
 នីជំកើតឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។ មហាក្សត្រ បិត្តណា នីជំកើត
 ឡើង បិត្តនោះ ឆ្លាប់កើតឡើងហើយបុ ។ មិនមែនទេ ។ បិត្តណា
 មិនឆ្លាប់កើតឡើងហើយ បិត្តនោះ នីជំមិនកើតឡើងទេបុ ។ បិត្ត ជាមនាគត
 មិនឆ្លាប់កើតឡើងហើយ តែបិត្តនោះ នីជំមិនកើតឡើង កំ
 មិនមែន បិត្ត ជាបច្ចុប្បន្ន មិនឆ្លាប់កើតឡើងហើយដង នីជំមិនកើត
 ឡើងដង ។ មហាក្សត្រ បិត្តណា នីជំមិនកើតឡើង បិត្តនោះ មិន
 ឆ្លាប់កើតឡើងហើយទេបុ ។ បិត្ត ជាមតិត នីជំមិនកើតឡើងទេ តែ
 បិត្តនោះ មិនឆ្លាប់កើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្ត ជាបច្ចុប្បន្ន នីជំ
 មិនកើតឡើងដង មិនឆ្លាប់កើតឡើងហើយដង ។

[៦៨] បិត្តណា រមេដំរលត់ បិត្តនោះ ឆ្លាប់រលត់ហើយបុ ។

អភិដ្ឋមុបិជកេ យមកំ

នោ ។ យំ រ បន ចិត្ត និរណ្ឌិត្យ តាំ ចិត្ត និរណ្ឌិតិ ។
 នោ ។ យំ ចិត្ត ន និរណ្ឌិតិ តាំ ចិត្ត ន និរណ្ឌិតាតិ ។
 អតិតាំ ចិត្ត ន និរណ្ឌិតិ នោ ច តាំ ចិត្ត ន និរណ្ឌិត្យ
 ឧប្បជក្នុះនោ អនាកតញ្ញ ចិត្ត ន បេរ និរណ្ឌិតិ ន
 ច និរណ្ឌិត្យ ។ យំ រ បន ចិត្ត ន និរណ្ឌិត្យ តាំ ចិត្ត ន
 និរណ្ឌិតិ ។ កដ្ឋក្នុះនោ ចិត្ត ន និរណ្ឌិត្យ នោ ច តាំ
 ចិត្ត ន និរណ្ឌិតិ ឧប្បជក្នុះនោ អនាកតញ្ញ ចិត្ត ន
 បេរ និរណ្ឌិត្យ ន ច និរណ្ឌិតិ ។ យំ ចិត្ត និរណ្ឌិតិ តាំ
 ចិត្ត និរណ្ឌិស្សតិ ។ នោ ។ យំ រ បន ចិត្ត និ-
 រណ្ឌិស្សតិ តាំ ចិត្ត និរណ្ឌិតិ ។ នោ ។ យំ ចិត្ត ន
 និរណ្ឌិតិ តាំ ចិត្ត ន និរណ្ឌិស្សតិ ។ ឧប្បជក្នុះនោ
 អនាកតញ្ញ ចិត្ត ន និរណ្ឌិតិ នោ ច តាំ ចិត្ត ន
 និរណ្ឌិស្សតិ អតិតាំ ចិត្ត ន បេរ និរណ្ឌិតិ ន ច
 និរណ្ឌិស្សតិ ។ យំ រ បន ចិត្ត ន និរណ្ឌិស្សតិ តាំ
 ចិត្ត ន និរណ្ឌិតិ ។ កដ្ឋក្នុះនោ ចិត្ត ន និរណ្ឌិ-
 ស្សតិ នោ ច តាំ ចិត្ត ន និរណ្ឌិតិ អតិតាំ ចិត្ត
 ន បេរ និរណ្ឌិស្សតិ ន ច និរណ្ឌិតិ ។ យំ ចិត្ត
 និរណ្ឌិត្យ តាំ ចិត្ត និរណ្ឌិស្សតិ ។ នោ ។ យំ រ
 បន ចិត្ត និរណ្ឌិស្សតិ តាំ ចិត្ត និរណ្ឌិតាតិ ។ នោ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

មិនមែនទេ ។ មហ៌វិទ្យាត បិត្តុណា ធ្វាប់រលត់ហើយ បិត្តុនោះ
រមេដសរលត់បុ ។ មិនមែនទេ ។ បិត្តុណា រមេដមិនរលត់ បិត្តុនោះ មិន
ធ្វាប់រលត់ហើយបុ ។ បិត្តុ ជាមតិត រមេដមិនរលត់ តែបិត្តុនោះ មិន
ធ្វាប់រលត់ហើយ កំមិនមែន បិត្តុ ជាមនាគត ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: រមេដ
មិនរលត់ដស មិនធ្វាប់រលត់ហើយដស ។ មហ៌វិទ្យាត បិត្តុណា មិនធ្វាប់
រលត់ហើយ បិត្តុនោះ រមេដមិនរលត់ទេបុ ។ បិត្តុ ក្នុងកង្វ័ក្នុណា:
មិនធ្វាប់រលត់ហើយ តែបិត្តុនោះ រមេដមិនរលត់ កំមិនមែន បិត្តុ ជា
មនាគត ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: មិនធ្វាប់រលត់ហើយដស រមេដមិនរលត់
ដស ។ បិត្តុណា រមេដរលត់ បិត្តុនោះ នីជូរលត់បុ ។ មិនមែនទេ ។
មហ៌វិទ្យាត បិត្តុណា នីជូរលត់ បិត្តុនោះ រមេដរលត់បុ ។ មិនមែន
ទេ ។ បិត្តុណា រមេដមិនរលត់ បិត្តុនោះ នីជូមិនរលត់ទេបុ ។ បិត្តុ
ជាមនាគត ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: រមេដមិនរលត់ទេ តែបិត្តុនោះ នីជូមិន
រលត់ កំមិនមែន បិត្តុ ជាមតិត រមេដមិនរលត់ដស នីជូមិនរលត់ដស ។
មហ៌វិទ្យាត បិត្តុណា នីជូមិនរលត់ បិត្តុនោះ រមេដមិនរលត់ទេបុ ។
បិត្តុ ក្នុងកង្វ័ក្នុណា: នីជូមិនរលត់ តែបិត្តុនោះ រមេដមិនរលត់ កំមិន
មែន បិត្តុ ជាមតិត នីជូមិនរលត់ដស រមេដមិនរលត់ដស ។ បិត្តុណា
ធ្វាប់រលត់ហើយ បិត្តុនោះ នីជូរលត់បុ ។ មិនមែនទេ ។ មហ៌វិទ្យាត
បិត្តុណា នីជូរលត់ បិត្តុនោះ ធ្វាប់រលត់ហើយបុ ។ មិនមែនទេ ។

ចិត្តយមកេ ដម្ភរារិទ្ទេសោ

យំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញវត្ថុ តាំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញវស្សាគីតិ ។ ឧប្ប-
ជក្យាល់ អនាកតព្យាល់ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញវត្ថុ នោ ប តាំ ចិត្ត៖
ន និរញ្ញវស្សាគី កដ្ឋាគ្យាល់ ចិត្ត៖ ន បេរ និរញ្ញវត្ថុ ន
ប និរញ្ញវស្សាគី ។ យំ រ បន ចិត្ត៖ ន និរញ្ញវស្សាគី
តាំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញវត្ថុ ។ អតិតាំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញវស្សាគី
នោ ប តាំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញវត្ថុ កដ្ឋាគ្យាល់ ចិត្ត៖ ន បេរ
និរញ្ញវស្សាគី ន ប និរញ្ញវត្ថុ ។

[៦៣] យំ ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជតិ តាំ ចិត្ត៖ និរញ្ញវត្ថុ-
តិ ។ នោ ។ យំ រ បន ចិត្ត៖ និរញ្ញវត្ថុ តាំ ចិត្ត៖
ឧប្បជ្ជតិ ។ នោ ។ យំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជតិ តាំ ចិត្ត៖
ន និរញ្ញវត្ថុ ។ អតិតាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជតិ នោ ប
តាំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញវត្ថុ កដ្ឋាគ្យាល់ អនាកតព្យាល់ ចិត្ត៖
ន បេរ ឧប្បជ្ជតិ ន ប និរញ្ញវត្ថុ ។ យំ រ បន
ចិត្ត៖ ន និរញ្ញវត្ថុ តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជតិ ។ ឧប្ប-
ជក្យាល់ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញវត្ថុ នោ ប តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជ-
តិ កដ្ឋាគ្យាល់ អនាកតព្យាល់ ចិត្ត៖ ន បេរ និរញ្ញវត្ថុ ន
ប ឧប្បជ្ជតិ ។ យំ ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជតិ តាំ ចិត្ត៖ និរញ្ញវស្ស-
ាគីតិ ។ អាមណា ។ យំ រ បន ចិត្ត៖ និរញ្ញវស្សាគី
តាំ ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជតិ ។ អនាកតាំ ចិត្ត៖ និរញ្ញវស្សាគី

ចិត្តយមក: ធម្មរារីទ្វូស

ចិត្តណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ទេប៍ ។ ចិត្ត ជាអនាគត កុងខ្សោចកូណា៖ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ តែចិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ កំមិនមែន ចិត្ត កុងកងកូណា៖ មិនធ្លាប់រលត់ហើយដែរ នឹងមិនរលត់ដែរ ។ មរ៉ូនទៀត ចិត្តណា នឹងមិនរលត់ ចិត្តនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយទេប៍ ។ ចិត្ត ជាមតិ នឹងមិនរលត់ទេ តែចិត្តនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ កំមិនមែន ចិត្ត កុងកងកូណា៖ នឹងមិនរលត់ដែរ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ។

[៦៣] ចិត្តណា រម៉ឺនកើតឡើង ចិត្តនោះ ធ្លាប់រលត់ហើយប៍ ។ មិនមែនទេ ។ មរ៉ូនទៀត ចិត្តណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ រម៉ឺនកើតឡើងប៍ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា រម៉ឺនកើតឡើង ចិត្ត នោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយប៍ ។ ចិត្ត ជាមតិ រម៉ឺនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ កំមិនមែន ចំណោកចិត្ត ជាមនាគត កុងកងកូណា៖ រម៉ឺនកើតឡើងដែរ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ រម៉ឺនកើតឡើងទេប៍ ។ មរ៉ូនទៀត ចិត្ត កុងខ្សោចកូណា៖ មិនធ្លាប់រលត់ហើយ តែចិត្តនោះ រម៉ឺនកើតឡើង កំមិនមែន ចំណោកខាងចិត្ត ជាមនាគត កុងកងកូណា៖ មិនធ្លាប់រលត់ហើយដែរ រម៉ឺនកើតឡើងដែរ ។ ចិត្តណា រម៉ឺនកើតឡើង ចិត្ត នោះ នឹងរលត់ប៍ ។ អើ ។ មរ៉ូនទៀត ចិត្តណា នឹង រលត់ ចិត្តនោះ រម៉ឺនកើតឡើងប៍ ។ ចិត្ត ជាមនាគត នឹងរលត់

អភិដ្ឋមូបិជកេ យមកំ

នោ ច ត ចិត្ត ឧប្បឆ្នតិ ឧប្បាណក្នាែ ចិត្ត និរញ្ញិ-
 ស្សតិ ៥៩ ឧប្បឆ្នតិ ច ។ យ ចិត្ត ន ឧប្បឆ្នតិ ត
 ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សតិតិ ។ អនាកតំ ចិត្ត ន ឧប្បឆ្នតិ
 នោ ច ត ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សតិ កដ្ឋក្នាែ អតីតញ្ច
 ចិត្ត ន ៥៩ ឧប្បឆ្នតិ ន ច និរញ្ញិស្សតិ ។ យ ក
 បន ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សតិ ត ចិត្ត ន ឧប្បឆ្នតិតិ ។
 អាមណ្ឌ ។ យ ចិត្ត ឧប្បឆ្នតិ ត ចិត្ត និរញ្ញិស្ស-
 តិតិ ។ នោ ។ យ ក បន ចិត្ត និរញ្ញិស្សតិ ត ចិត្ត
 ឧប្បឆ្នតិតិ ។ នោ ។ យ ចិត្ត ន ឧប្បឆ្នតិ ត ចិត្ត
 ន និរញ្ញិស្សតិតិ ។ ឧប្បាណក្នាែ អនាកតញ្ច ចិត្ត
 ន ឧប្បឆ្នតិ នោ ច ត ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សតិ កដ្ឋក្នា-
 ែ ចិត្ត ន ៥៩ ឧប្បឆ្នតិ ន ច និរញ្ញិស្សតិ ។ យ
 ក បន ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សតិ ត ចិត្ត ន ឧប្បឆ្នតិតិ ។
 អតីតំ ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សតិ នោ ច ត ចិត្ត ន ឧប្បឆ្នតិ
 កដ្ឋក្នាែ ចិត្ត ន ៥៩ និរញ្ញិស្សតិ ន ច ឧប្បឆ្នតិ ។

[៦៨] យ ចិត្ត ឧប្បឆ្នតិ ត ចិត្ត ន និរញ្ញតិតិ ។
 អាមណ្ឌ ។ យ ក បន ចិត្ត ន និរញ្ញតិ ត ចិត្ត
 ឧប្បឆ្នតិតិ ។ (១) អតីតាមាកតំ ចិត្ត ន និរញ្ញតិ

១ និ. តគោ បំ អាមណ្ឌតិ ទិស្សតិ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

តែបីត្តានោះ រមេដសកើតឡើង កំមិនមេន បិត្ត កុងខ្សោចកូណា៖ នឹង
រលត់ដង រមេដសកើតឡើងដង ។ បិត្តណា រមេដមិនកើតឡើង បិត្ត
នោះ នឹងមិនរលត់ទេ ។ បិត្ត ជាមនាគត រមេដមិនកើតឡើងទេ តែ
បិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ កំមិនមេន បំណោកាសបិត្ត ជាមតិត កុងកង់
កូណា៖ រមេដមិនកើតឡើងដង នឹងមិនរលត់ដង ។ មរ៉ូនឡ្វ់ត បិត្ត
ណា នឹងមិនរលត់ បិត្តនោះ រមេដមិនកើតឡើងបុ ។ អើ ។ បិត្ត
ណាច្តាប់កើតឡើងហើយ បិត្តនោះ នឹងមិនរលត់បុ ។ មិនមេនទេ ។
មរ៉ូនឡ្វ់ត បិត្តណា នឹងរលត់ បិត្តនោះ ជ្រាប់កើតឡើងហើយបុ ។
មិនមេនទេ ។ បិត្តណា មិនជ្រាប់កើតឡើងហើយ បិត្តនោះ នឹងមិន
រលត់ទេ ។ បំណោកាសបិត្ត ជាមនាគត កុងខ្សោចកូណា៖ មិន
ជ្រាប់កើតឡើងហើយ តែបិត្តនោះ នឹងមិនរលត់ កំមិនមេន បិត្ត កុង
កង់កូណា៖ មិនជ្រាប់កើតឡើងហើយដង នឹងមិនរលត់ដង ។ មរ៉ូន
ឡ្វ់ត បិត្តណា នឹងមិនរលត់ បិត្តនោះ មិនជ្រាប់កើតឡើងហើយទេ
បុ ។ បិត្ត ជាមតិត នឹងមិនរលត់ទេ តែបិត្តនោះ មិនជ្រាប់កើតឡើង
ហើយ កំមិនមេន បិត្ត កុងកង់កូណា៖ នឹងមិនរលត់ដង មិនជ្រាប់កើត
ឡើងហើយដង ។

[៦២] បិត្តណា រមេដសកើតឡើង បិត្តនោះ រមេដមិនរលត់ទេ
បុ ។ អើ ។ មរ៉ូនឡ្វ់ត បិត្តណា រមេដមិនរលត់ បិត្តនោះ
រមេដសកើតឡើងបុ ។ បិត្ត ជាមតិតនិងអនាគត រមេដមិនរលត់ទេ

ចិត្តយមកេ ដម្ភរនិទ្ទេសា

នោ ច តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បាណក្នុងេ ចិត្ត ន និ-
រូណ្សតិ បេរ ឧប្បជ្ជតិ ច^(១) ។ យំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ តាំ
ចិត្ត និរូណ្សតិតិ^(២) ។ អតិតាមភាកតាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិ
នោ ច តាំ ចិត្ត និរូណ្សតិ ក្នុងក្នុងេ ចិត្ត ន ឧប្ប-
ជ្ជតិ បេរ និរូណ្សតិ ច^(៣) ។ យំ រ បន ចិត្ត និរូណ្សតិ
តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជតិតិ ។ អាយត្តា ។

[៦៥] យំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជមានំ តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជនិ ។ អ-
មត្តា ។ យំ រ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជ តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជមាននិ ។
ក្នុងក្នុងេ ចិត្ត ឧប្បជ្ជ នោ ច តាំ ចិត្ត ឧប្បជ្ជមានំ
ឧប្បាណក្នុងេ ចិត្ត ឧប្បជ្ជព្រោះ ឧប្បជ្ជមានព្រោះ ។ យំ
ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជមានំ តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជនិ ។ ក្នុងក្នុងេ
ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជមានំ នោ ច តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ អតិត-
ាមភាកតាំ ចិត្ត ន បេរ ឧប្បជ្ជមានំ ន ច ឧប្បជ្ជ ។ យំ រ
បន ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជ តាំ ចិត្ត ន ឧប្បជ្ជមាននិ ។ អាយត្តា ។

[៦៦] យំ ចិត្ត និរូណ្សមានំ តាំ ចិត្ត ឧប្ប-
ជ្ជនិ ។ អាយត្តា ។ យំ រ បន ចិត្ត ឧប្បជ្ជ
តាំ ចិត្ត និរូណ្សមាននិ ។ ឧប្បាណក្នុងេ ចិត្ត

១ និ. អតិតាមភាកតាំ ចិត្ត...ឧប្បជ្ជតិ ចាតិ តមេ បាបា ន ទិស្សី ។ ២ និ. តែតា បំ
នោ-បដិសេដសញ្ញា វិធីតិ ។ ៣ និ. អតិតាមភាកតាំ ចិត្ត...និរូណ្សតិ ចាតិ តមេ បាបា ន សន្តិ ។

ចិត្តយមក: ធម្មរារីទ្វោស

តែបិត្តនោះ កើតឡើង កំមិនមេន ចិត្ត កុងខ្សោចក្នុណា: រមេដមិន
រលត់ដង រមេដកើតឡើងដង ។ ចិត្តណា រមេដមិនកើតឡើង ចិត្ត
នោះ រមេដរលត់បុ ។ ចិត្ត ជាអតិតនិធអនាគត រមេដមិនកើតឡើងទេ
តែបិត្តនោះ រមេដរលត់ កំមិនមេន ចិត្ត កុងកដ្ឋក្នុណា: រមេដមិនកើត
ឡើងដង រមេដរលត់ដង ។ មរិនឡ្វែត ចិត្តណា រមេដរលត់ ចិត្ត
នោះ រមេដមិនកើតឡើងបុ ។ អើ ។

[៦៥] ចិត្តណា កំពុងកើតឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះបាកើតឡើង
ហើយបុ ។ អើ ។ មរិនឡ្វែត ចិត្តណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ
ឈ្មោះបាកំពុងកើតឡើងបុ ។ ចិត្ត កុងកដ្ឋក្នុណា: កើតឡើងហើយ តែ
បិត្តនោះ ឈ្មោះបាកំពុងកើតឡើង កំមិនមេន ចិត្ត កុងខ្សោចក្នុណា:
កើតឡើងហើយដង កំពុងកើតឡើងដង ។ ចិត្តណា កាលមិនកើត
ឡើង ចិត្តនោះ ឈ្មោះបាមិនកើតឡើងហើយបុ ។ ចិត្ត កុងកដ្ឋក្នុណា:
កាលមិនកើតឡើងទេ តែបិត្តនោះ ឈ្មោះបាមិនកើតឡើងហើយ កំមិន
មេន ចិត្ត ជាអតិតនិធអនាគត កាលមិនកើតឡើងដង មិនកើតឡើង
ហើយដង ។ មរិនឡ្វែត ចិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ
ឈ្មោះបាកាលមិនកើតឡើងបុ ។ អើ ។

[៦៦] ចិត្តណា កំពុងរលត់ ចិត្តនោះ ឈ្មោះបាកើតឡើង
ហើយបុ ។ អើ ។ មរិនឡ្វែត ចិត្តណា កើតឡើងហើយ
ចិត្តនោះ ឈ្មោះបាកំពុងរលត់បុ ។ ចិត្ត កុងខ្សោចក្នុណា:

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

ឧប្បន្តែ នោ ច តាំ ចិត្ត៖ និរញ្ញមានំ កណ្ឌក្នុង ចិត្ត
ឧប្បន្តព្រៃ និរញ្ញមានព្យ ។ យំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញមានំ
តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្តនី ។ ឧប្បន្តក្នុង ចិត្ត៖ ន និរញ្ញ-
មានំ នោ ច តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្តែ អតិតាមកតាំ ចិត្ត៖
ន ចោរ និរញ្ញមានំ ន ច ឧប្បន្តែ ។ យំ រ បន ចិត្ត៖
ន ឧប្បន្តែ តាំ ចិត្ត៖ ន និរញ្ញមាននី ។ អម្ចាត់ ។

[៦៧] យំ ចិត្ត៖ ឧប្បន្តែ តាំ ចិត្ត៖ ឧប្បន្តិត្តាតិ ។
នោ ។ យំ រ បន ចិត្ត៖ ឧប្បន្តិត្ត ។ តាំ ចិត្ត៖ ឧប្ប-
ន្តនី ។ នោ ។ យំ ចិត្ត៖ ឧប្បន្តែ តាំ ចិត្ត៖ ឧប្បន្តិ-
ស្សតិតិ ។ នោ ។ យំ រ បន ចិត្ត៖ ឧប្បន្តិស្សតិ
តាំ ចិត្ត៖ ឧប្បន្តនី ។ នោ ។ យំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្តែ
តាំ ចិត្ត៖ ឧប្បន្តិត្តាតិ ។ អតិតាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្តែ នោ
ច តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្តិត្ត អនាកតាំ ចិត្ត៖ ន ន ចោរ
ឧប្បន្តែ ន ច ឧប្បន្តិត្ត ។ យំ រ បន ចិត្ត៖ ន
ឧប្បន្តិត្ត ។ តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្តនី ។ បច្ចុប្បន្តែ ចិត្ត៖
ន ឧប្បន្តិត្ត ។ នោ ច តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្តែ អនាក-
តតាំ ចិត្ត៖ ន ន ចោរ ឧប្បន្តិត្ត ន ច ឧប្បន្តែ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

កៅតទ្វីនហើយ តែបិត្តនោះ កាលរលត់ កំមិនមេន ចិត្ត កុងកណ្ឌកូណា:
កៅតទ្វីនហើយដន កំពុងរលត់ដន ។ ចិត្តណា កាលមិនរលត់
ចិត្តនោះ លេខាឃាមិនកៅតទ្វីនហើយបុ ។ ចិត្ត កុងខ្សោចកូណា:
កាលមិនរលត់ទេ តែបិត្តនោះ មិនកៅតទ្វីនហើយ កំមិនមេន ចិត្ត
ជាមតិត និងអនាគត កាលមិនរលត់ដន មិនកៅតទ្វីនហើយដន ។
ម្យាគ្នូត ចិត្តណា មិនកៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃាកាល
មិនរលត់បុ ។ អើ ។

[៦៧] ចិត្តណា កៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ ឆ្នាប់កៅតទ្វីនហើយ
បុ ។ មិនមេនទេ ។ ម្យាគ្នូត ចិត្តណា ឆ្នាប់កៅតទ្វីនហើយ ចិត្ត
នោះ លេខាឃាកៅតទ្វីនហើយបុ ។ មិនមេនទេ ។ ចិត្តណា កៅត
ទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ នឹងកៅតទ្វីនបុ ។ មិនមេនទេ ។ ម្យាគ្នូត
ចិត្តណា នឹងកៅតទ្វីន ចិត្តនោះ លេខាឃាកៅតទ្វីនហើយបុ ។ មិន
មេនទេ ។ ចិត្តណា មិនកៅតទ្វីនហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃាគ្នាប់កៅត
ទ្វីនហើយបុ ។ ចិត្ត ជាមតិត មិនកៅតទ្វីនហើយ តែបិត្តនោះ មិន
ឆ្នាប់កៅតទ្វីនហើយ កំមិនមេន ចិត្ត ជាមនាគត មិនកៅតទ្វីនហើយដន
មិនឆ្នាប់កៅតទ្វីនហើយដន ។ ម្យាគ្នូត ចិត្តណា មិនឆ្នាប់កៅតទ្វីន
ហើយ ចិត្តនោះ លេខាឃាមិនកៅតទ្វីនហើយបុ ។ ចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្ន
មិនឆ្នាប់កៅតទ្វីនហើយ តែបិត្តនោះ មិនកៅតទ្វីនហើយ កំមិនមេន
ចិត្ត ជាមនាគត មិនឆ្នាប់កៅតទ្វីនហើយដន មិនកៅតទ្វីនហើយដន ។

ចិត្តយមកេ កម្មវរនិទ្ទេសា

យំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្ធ៖ តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អតារតាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្ធ៖ នៅ ច តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ អតីតាំ ចិត្ត៖ ន បេរ ឧប្បន្ធ៖ ន ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។
យំ រា បន ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្ធនិ ។ បច្ចុប្បន្ធ៖ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ នៅ ច តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បន្ធ៖ អតីតាំ ចិត្ត៖ ន បេរ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ន ច ឧប្បន្ធ៖ ។

[៦៤] យំ ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជិត្យ នៅ ច តាំ ចិត្ត៖ ឧប្បន្ធ៖
តាំ ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ នៅ ។ យំ រា បន ចិត្ត៖
ឧប្បជ្ជិស្សតិ នៅ ច តាំ ចិត្ត៖ ឧប្បន្ធ៖ តាំ ចិត្ត៖ ឧប្បជ្ជិ-
ត្តាតិ ។ នៅ ។ យំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិត្យ នៅ ច តាំ ចិត្ត៖
ន ឧប្បន្ធ៖ តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ អាមណ្ឌ ។ យំ
រា បន ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិស្សតិ នៅ ច តាំ ចិត្ត៖ ន
ឧប្បន្ធ៖ តាំ ចិត្ត៖ ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌ ។

[៦៥] ឧប្បន្ធ៖ ឧប្បជ្ជិមាននិ ។ កដ្ឋាភ្លេ នៅ ឧប្បន្ធ៖
នៅ ច ឧប្បជ្ជិមានំ ឧប្បជ្ជិក្លេ នៅ ឧប្បជ្ជិព្លេ ។

ចិត្តយមក: ធម្មរវិទ្យាស

បិត្តណា មិនកើតឡើងហើយ បិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេប់ ។ បិត្តជាមនាគត មិនកើតឡើងហើយ តែបិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង កំមិនមែន បិត្ត ជាមតិ មិនកើតឡើងហើយដែល នឹងមិនកើតឡើងដែល ។ មរីនទ្រព្យ បិត្តណា នឹងមិនកើតឡើង បិត្តនោះ លោកសាឡិនកើតឡើងហើយប់ ។ បិត្ត ជាបច្ចុប្បន្ន នឹងមិនកើតឡើងទេ តែបិត្តនោះ មិនកើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្ត ជាមតិ នឹងមិនកើតឡើងដែល មិនកើតឡើងហើយដែល ។

[៦៥] បិត្តណា ធ្វាប់កើតឡើងហើយ តែបិត្តនោះ លោកសាអើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្តនោះ នឹងកើតឡើងប់ ។ មិនមែនទេ ។ មរីនទ្រព្យ បិត្តណា នឹងកើតឡើង តែបិត្តនោះ កើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្តនោះ លោកសាអើប់កើតឡើងហើយប់ ។ មិនមែនទេ ។ បិត្តណា មិនធ្វាប់កើតឡើងហើយ តែបិត្តនោះ មិនកើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេប់ ។ អើ ។ មរីនទ្រព្យ បិត្តណា នឹងមិនកើតឡើងទេ តែបិត្តនោះ មិនកើតឡើងហើយ កំមិនមែន បិត្តនោះ លោកសាអើប់កើតឡើងហើយប់ ។ អើ ។

[៦៦] បិត្ត កើតឡើងហើយ (កំមាន) កំពុងកើតឡើង (កំមាន) ប់ ។ បិត្ត កុងកុងកុណា៖ កើតឡើងហើយ តែលោកសាកំពុងកើតឡើង កំមិនមែន គីបិត្ត កុងខ្សោយកុណា៖ កើតឡើងហើយដែល

អភិធមួបិធកេ យមកំ

ឧប្បជ្ជមានញ្ញ ។ ឧប្បជ្ជមានំ ឧប្បជ្ជនិ ។ អាមញ្ញ ។
 ន ឧប្បជ្ជ ន ឧប្បជ្ជមានំ ។ អាមញ្ញ ។ ន ឧប្បជ្ជ-
 માનំ ន ឧប្បជ្ជនិ ។ កដ្ឋក្នុង ន ឧប្បជ្ជમાનំ ។
 ច ន ឧប្បជ្ជ អតិតាមកតាំ ចិត្តំ ន ចោរ ឧប្បជ្ជમાનំ
 ន ច ឧប្បជ្ជំ ។

[៧០] និរុទ្ធដី និរិស្សមាននិ ។ នោ ។ និរិស្សមાનំ
 និរុទ្ធដី ។ នោ ។ ន និរុទ្ធដី ន និរិស្សមាននិ ។ កដ្ឋ-
 ក្នុង ន និរុទ្ធដី នោ ច ន និរិស្សមાનំ ឧប្បជ្ជក្នុ-
 ង អាមកតញ្ញ ចិត្តំ ន ចោរ និរុទ្ធដី ន ច និរិស្សមાનំ ។
 ន និរិស្សមાનំ ន និរុទ្ធដី ។ អតិតាំ ចិត្តំ ន និរិស្ស-
 માનំ នោ ច ន និរុទ្ធដី ឧប្បជ្ជក្នុង អាមកតញ្ញ
 ចិត្តំ ន ចោរ និរិស្សមાનំ ន ច និរុទ្ធដី ។

[៧១] យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជમાનំ ឧណា ឧណា
 វិតិក្លានំ អតិក្លានុការំ និរិស្សមાનំ ឧណា
 ឧណា វិតិក្លានំ អតិក្លានុការំ តាំ ចិត្តនិ ។

អភិជម្យបិធី យមក:

កំពុងកេត្តឡើងដង ។ ចិត្ត កំពុងកេត្តឡើង (កំមាន) កេត្តឡើងហើយ (កំមាន) បុ ។ អើ ។ ចិត្ត មិនកេត្តឡើងហើយ (កំមាន) កាលមិនកេត្តឡើង (កំមាន) បុ ។ អើ ។ ចិត្ត កាលមិនកេត្តឡើង (កំមាន) មិនកេត្តឡើងហើយ (កំមាន) បុ ។ ចិត្ត កុងកង្វូណា៖ កាលមិនកេត្តឡើង ល្អាងបាមិនកេត្តឡើងហើយ កំមិនមែន ចិត្ត ជាមតិតិនិជានាគត កាលមិនកេត្តឡើងដង មិនកេត្តឡើងហើយដង ។

[៣០] ចិត្ត រលត់ហើយ (កំមាន) កំពុងរលត់ (កំមាន) បុ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្ត កំពុងរលត់ (កំមាន) រលត់ហើយ (កំមាន) បុ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្ត មិនរលត់ហើយ (កំមាន) កាលមិនរលត់ (កំមាន) បុ ។ ចិត្ត កុងកង្វូណា៖ មិនរលត់ហើយ តែបិត្តនោះ កាលមិនរលត់ កំមិនមែន ចំណោកាសបិត្ត ជាមនាគត កុងឱ្យកាទូណា៖ មិនរលត់ហើយដង កាលមិនរលត់ដង ។ ចិត្ត កាលមិនរលត់ (កំមាន) មិនរលត់ហើយ (កំមាន) បុ ។ ចិត្ត ជាមតិតិនិជានាគត កាលមិនរលត់ តែបិត្តនោះ មិនរលត់ហើយ កំមិនមែន ចំណោកាសបិត្ត ជាមនាគត កុងឱ្យកាទូណា៖ កាលមិនរលត់ដង មិនរលត់ហើយដង ។

[៣១] ចិត្តណា កាលកេត្តឡើង ជាបិត្តកន្លែងន្អោះទាំង-ព្យួន ល្អាងបាមានកាលកន្លែងហើយ ចិត្តនោះ កាលនឹងរលត់ ជាបិត្តកន្លែងន្អោះទាំង-ព្យួន ល្អាងបាមានកាលកន្លែងហើយបុ ។

ចិត្តយមកៅ បុគ្គលិធម្បរនិទ្ទេសោ

កង្វ៉ក្នុះឈោ ចិត្ត ឧប្បជក្នុំណា វីតិក្លានំ កង្វ៉ក្នុំណា
អវីតិក្លានំ អតិតំ ចិត្ត ឧប្បជក្នុំឈាម្ភ វីតិក្លានំ កង្វ៉-
ក្នុំឈាម្ភ វីតិក្លានំ ។ យំ រ បន ចិត្ត និរដ្ឋមានំ
ទណ៌ ទណ៌ វីតិក្លានំ អតិក្លានំឈារំ ឧប្បជមានំ ទណ៌
ទណ៌ វីតិក្លានំ អតិក្លានំឈារំ តំ ចិត្តនិ ។ អតិតំ
ចិត្ត ។ យំ ចិត្ត ន ឧប្បជមានំ ទណ៌ ទណ៌ វីតិក្លានំ
អតិក្លានំឈារំ ន និរដ្ឋមានំ ទណ៌ ទណ៌ វីតិក្លានំ
អតិក្លានំឈារំ តំ ចិត្តនិ ។ ឧប្បជក្នុះឈោ អនាក-
តម្ភ ចិត្ត ។ យំ រ បន ចិត្ត ន និរដ្ឋមានំ ទណ៌
ទណ៌ វីតិក្លានំ អតិក្លានំឈារំ ន ឧប្បជមានំ ទណ៌
ទណ៌ វីតិក្លានំ អតិក្លានំឈារំ តំ ចិត្តនិ^(១) ។ កង្វ៉ក្នុំ-
ឈោ ចិត្ត កង្វ៉ក្នុំណា អវីតិក្លានំ ឈោ ច ឧប្បជក្នុំ-
ណា អវីតិក្លានំ ឧប្បជក្នុះឈោ អនាកតម្ភ ចិត្ត កង្វ៉-
ក្នុំឈាម្ភ អវីតិក្លានំ ឧប្បជក្នុំឈាម្ភ អវីតិក្លានំ^(២) ។

បុគ្គលិធម្បរនិទ្ទេសោ

[៣៧] យស្ស យំ ចិត្ត ឧប្បជតិ ន និរដ្ឋតិ តស្ស
តំ ចិត្ត និរដ្ឋិស្សតិ ន ឧប្បជិស្សតិតិ ។ អាមញ្ញ ។

១ និ. ពតោ បាំ អតិភាពាតតំ ចិត្តនិ ទិស្សិ ។ ២ និ. កង្វ៉ក្នុះឈោ ចិត្ត...ឧប្បជក្នុំ-
ឈាម្ភ អវីតិក្លានំ តមេ បាបា ន ទិស្សិ ។

ចិត្តយមក៖ បុគ្គលធ្វើវានិឡូស

បិត្ត កុងកដ្ឋកណ៍: កន្លឺជនូវខ្សោទក្នុណា: មិនកន្លឺជនូវកដ្ឋកណ៍: ទេ បិត្ត
ជាមតិ ទីបជាបិត្តកន្លឺវខ្សោទក្នុណា: ដើម្បី កន្លឺជនូវកដ្ឋកណ៍: ដើម្បី ឬ
ម្បែរទៀត បិត្តណា កាលរលត់ ជាបិត្តកន្លឺវខ្សោទណា: ទាំងពួន យោង:
បាមានកាលកន្លឺជំហើយ បិត្តនោះ កាលមិនកៅតិតឡើង ជាបិត្តកន្លឺវ
ខណៈ: ទាំងពួន យោង: បាមានកាលកន្លឺជំហើយបុ ។ បិត្ត កន្លឺជំហើយ ឬ
បិត្តណា កាលមិនកៅតិតឡើង ជាបិត្តកន្លឺវខ្សោទណា: ទាំងពួន យោង: បាមាន
កាលកន្លឺជំហើយ បិត្តនោះ កាលមិនរលត់ ជាបិត្ត កន្លឺវខ្សោទណា:
ទាំងពួន យោង: បាមានកាលកន្លឺជំហើយបុ ។ ចំណោកាហានបិត្ត កុង
ខ្សោទក្នុណា: មិនទាន់មកដល់ទេ ឬ ម្បែរទៀត បិត្តណា កាលមិន
រលត់ ជាបិត្តកន្លឺវខ្សោទណា: ទាំងពួន យោង: បាមានកាលកន្លឺជំហើយ បិត្ត
នោះ: កាលមិនកៅតិតឡើង ជាបិត្តកន្លឺវខ្សោទណា: ទាំងពួន យោង: បាមាន
កាលកន្លឺជំហើយបុ ។ បិត្ត កុងកដ្ឋកណ៍: មិនកន្លឺវកដ្ឋកណ៍: ទេ
តែមិនកន្លឺវខ្សោទក្នុណា: កែមិនមែន ចំណោកាហានបិត្តជាមនគត់ កុង
ខ្សោទក្នុណា: ទីបជាបិត្តមិនកន្លឺវកដ្ឋកណ៍: ដើម្បី មិនកន្លឺវខ្សោទក្នុណា:

ប្រតិបត្តិមុខរដ្ឋនីទេស

[៧២] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេងកើតឡើង រមេងមិនរលក់
ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលក់ នឹងមិនកើតឡើងបុ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ និរញ្ញីស្សតិ ន ឧប្បជ្ជីស្សតិ
 តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ន និរញ្ញតិតិ ។ អាមណ្ឌា ។
 យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ និរញ្ញតិ តស្ស តំ ចិត្តំ
 ន និរញ្ញីស្សតិ ឧប្បជ្ជីស្សតិតិ ។ នោ ។ យស្ស វ
 បន យំ ចិត្តំ ន និរញ្ញីស្សតិ ឧប្បជ្ជីស្សតិ តស្ស តំ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ និរញ្ញតិតិ ។ នតិ ។

[៧៣] យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជនិ ។ អាមណ្ឌា ។ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជំ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិតិ ។ កណ្តែក្នោេលោ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជំ នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជក្នោេលោ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជព្រោះ ឧប្បជ្ជតិ ច ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជនិ ។ កណ្តែក្នោេលោ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជំ
 អតិតាលាកតំ ចិត្តំ ន ចោរ ឧប្បជ្ជតិ ន ច ឧប្បជ្ជំ ។
 យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជតិតិ ។ អាមណ្ឌា ។

អភិធម្បូបិដក យមក:

មរីនទ្រព្ទ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ នឹងមិនកើតឡើង ចិត្ត
នោះ របស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនកើតឡើង រម៉ឺនមិនរលត់បុ ។ អើ ។
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកើតឡើង តែនូវលត់ ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។ មរីនទ្រព្ទ
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ នឹងកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ រម៉ឺនមិនកើតឡើង រម៉ឺនរលត់បុ ។ មិនមានទេ ។

[៣៣] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកើតឡើង ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយបុ ។ អើ ។ មរីនទ្រព្ទ
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
រម៉ឺនកើតឡើងបុ ។ ចិត្ត កុងកដ្ឋកណ៍: កើតឡើងហើយ តែចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនកើតឡើង កំមិនមែន ចិត្ត កុងខ្សោទកណ៍:
កើតឡើងហើយដង រម៉ឺនកើតឡើងដង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
រម៉ឺនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនកើតឡើង
ហើយបុ ។ ចិត្ត កុងកដ្ឋកណ៍: រម៉ឺនកើតឡើងទេ តែចិត្តនោះរបស់
បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ កំមិនមែន ចិត្ត ជាអតិតនិងអនាគត
រម៉ឺនកើតឡើងដង មិនកើតឡើងហើយដង ។ មរីនទ្រព្ទ ចិត្ត
ណា របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
រម៉ឺនកើតឡើងទេបុ ។ អើ ។

ចិត្តយមកេ បុគ្គលុមម្យរនិទ្ទេសា

[៧៤] យស្ស យំ ចិត្តំ និរដ្ឋតិ តស្ស តំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជនិ ។ អាមណ្ឌា ។ យស្ស វ បន
 យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ តស្ស តំ ចិត្តំ និរដ្ឋតិតិ ។
 ឧប្បជ្ជក្នុងោ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ នោ ច តស្ស តំ
 ចិត្តំ និរដ្ឋតិ កត្តិក្នុងោ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជញ្ញរ និ-
 រដ្ឋតិ ច ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ន និរដ្ឋតិ តស្ស
 តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជនិ ។ ឧប្បជ្ជក្នុងោ ចិត្តំ ន
 និរដ្ឋតិ នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជំ អតិតा-
 នាកតំ ចិត្តំ ន ចោ និរដ្ឋតិ ន ច ឧប្បជ្ជំ ។ យស្ស
 វ បន យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជំ តស្ស តំ ចិត្តំ ន
 និរដ្ឋតិតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[៧៥] យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជតាតិ ។ នោ ។ យស្ស វ បន យំ ចិត្តំ
 ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិតិ ។ នោ ។ យស្ស
 យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតាតិ ។
 អតិតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តស្ស តំ ចតិ

ចិត្តយមក៖ បុគ្គលធម្មរនិទ្ទេស

[៣៤] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនរលត់ ចិត្តនោះ របស់
បុគ្គនោះ ឈ្មោះថាកើតឡើងហើយបុ ។ អើ ។ មកើនឡើត ចិត្ត
ណា របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
រម៉ឺនរលត់បុ ។ ចិត្ត កូនុខប្រាបូណា៖ កើតឡើងហើយ តែបិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺនរលត់ កំមិនមែន ចិត្ត កូនុកូនុកូណា៖ កើត
ឡើងហើយដៃ រម៉ឺនរលត់ដៃ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រម៉ឺន
មិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាឡិនកើតឡើងហើយបុ ។
បិត្តកូនុខប្រាបូណា៖ រម៉ឺនមិនរលត់ទេ តែបិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាឡិនកើតឡើងហើយដៃ កំមិនមែន ចិត្ត ជាមតិត និងអនាគត
រម៉ឺនមិនរលត់ដៃ មិនកើតឡើងហើយដៃ ។ មកើនឡើត ចិត្តណា
របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ រម៉ឺន
មិនរលត់ទេបុ ។ អើ ។

[៣៥] ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រម៉ឺនកើតឡើង ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលនោះ ឆ្លាប់កើតឡើងហើយបុ ។ មិនមែនទេ ។ មកើនឡើត
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា ឆ្លាប់កើតឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
នោះ រម៉ឺនកើតឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា
មិនកើតឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ មិនឆ្លាប់កើតឡើងហើយទេ
បុ ។ ចិត្ត ជាមតិត រម៉ឺនមិនកើតឡើងទេ តែបិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

ន ឧប្បជ្ជត្ត កដ្ឋក្នុលោ អនាកតញ្ញ ចិត្តំ ន បេវ
 ឧប្បជ្ជតិ ន ច ឧប្បជ្ជត្ត ។ យស្ស រ បន យំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជត្ត តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិតិ ។ ឧប្បជ្ជត្ត-
 លោ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជត្ត នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្ប-
 ជ្ជតិ កដ្ឋក្នុលោ អនាកតញ្ញ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ជត្ត
 ន ច ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជស្សតិតិ ។ នោ ។ យស្ស រ បន យំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិតិ ។ នោ ។
 យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជស្សតិតិ ។ អនាកតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ នោ
 ច តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ កដ្ឋក្នុលោ អតិ-
 តញ្ញ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ច ឧប្បជ្ជស្សតិ ។
 យស្ស រ បន យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស
 តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិតិ ។ ឧប្បជ្ជត្តលោ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជស្សតិ នោ ច តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ
 កដ្ឋក្នុលោ អតិតញ្ញ ចិត្តំ ន បេវ ឧប្បជ្ជស្សតិ ន ច

អភិជ្ជមួយនឹង យមក៖

មិនធ្លាប់កៅតឡើងហើយ កំមិនមែន ចំណោកាត់បិត្ត ជាមនាគត កុងកង្ហីរូណាំ: រម៉ែនមិនកៅតឡើងដែល មិនធ្លាប់កៅតឡើងហើយដែល ។ ម្យាក់ឡ្វ់ត បិត្តណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កៅតឡើងហើយ បិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ រម៉ែនមិនកៅតឡើងឡ្វ់បែ ។ បិត្ត កុងខ្សោយទូរូណាំ: មិនធ្លាប់កៅតឡើងហើយ តែបិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ រម៉ែនមិនកៅតឡើង កំមិនមែន ចំណោកាត់បិត្ត ជាមនាគត កុងកង្ហីរូណាំ: មិនធ្លាប់កៅតឡើងហើយដែល រម៉ែនមិនកៅតឡើងដែល ។ បិត្តណា របស់បុគ្គល ណា រម៉ែនកៅតឡើង បិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នីវកៅតឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យាក់ឡ្វ់ត បិត្តណា របស់បុគ្គលណា នីវកៅតឡើង បិត្ត នោះ របស់បុគ្គលនោះ រម៉ែនកៅតឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។ បិត្តណា របស់បុគ្គលនោះ រម៉ែនកៅតឡើងបិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នីវមិនកៅតឡើង កំមិនមែន ចំណោកាត់បិត្ត ជាមតិត កុងកង្ហីរូណាំ: រម៉ែនមិនកៅតឡើងដែល នីវមិនកៅតឡើងដែល ។ ម្យាក់ឡ្វ់ត បិត្តណា របស់បុគ្គលណា នីវមិនកៅតឡើង បិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ រម៉ែនមិនកៅតឡើងឡ្វ់បែ ។ បិត្ត កុងខ្សោយទូរូណាំ: នីវមិនកៅតឡើងឡ្វ់បែ ។ បិត្ត កំណោកាត់បិត្ត ជាមតិត កុងកង្ហីរូណាំ: នីវមិនកៅតឡើង កំមិនមែន ចំណោកាត់បិត្ត ជាមតិត កុងកង្ហីរូណាំ: នីវមិនកៅតឡើងដែល រម៉ែនមិន

ចិត្តយមកៅ បុគ្គលិកម្នាករនិទ្ទេសោ

ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស យំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជស្សតិតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បណ យំ
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជត្រតិ ។ នោ ។
 យស្ស យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន
 ឧប្បជ្ជស្សតិតិ ។ អនាកតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ នោ ច
 តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ បច្ចុប្បន្ន^(១) ចិត្តំ ន
 ចោរ ឧប្បជ្ជតិ ន ច ឧប្បជ្ជស្សតិ ។ យស្ស វា បណ
 យំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជត្រ-
 តិ ។ អតិតំ ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជស្សតិ នោ ច តស្ស តំ
 ចិត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ បច្ចុប្បន្ន^(២) ចិត្តំ ន ចោរ ឧប្បជ្ជស្សតិ
 ន ច ឧប្បជ្ជតិ ។

[៧៦] យស្ស យំ ចិត្តំ និរ្បស្សតិ តស្ស តំ ចិត្តំ
 និរ្បស្សតិតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បណ យំ ចិត្តំ
 និរ្បស្សតិ តស្ស តំ ចិត្តំ និរ្បស្សតិតិ ។ នោ ។ យស្ស
 យំ ចិត្តំ ន និរ្បស្សតិ តស្ស តំ ចិត្តំ ន និរ្បស្សត្រ-
 តិ ។ អតិតំ ចិត្តំ ន និរ្បស្សតិ នោ ច តស្ស តំ
 ចិត្តំ ន និរ្បស្សតិ ឧប្បជ្ជត្រនោ អនាកតញ្ញ ចិត្តំ

ចិត្តយមក៖ បុគ្គលិធមុរាឌនិទ្ទេស

កៅតិ៍តឡើងដៃ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលិធ ជ្រាប់កៅតិ៍តឡើងហើយ ចិត្ត
នោះ របស់បុគ្គលិធនោះ នឹងកៅតិ៍តឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យាន
ឡ្វែត ចិត្តណា របស់បុគ្គលិធ នឹងកៅតិ៍តឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិ
នោះ ជ្រាប់កៅតិ៍តឡើងហើយបុ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលិ
ិធ មិនជ្រាប់កៅតិ៍តឡើងហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិធនោះ នឹងមិន
កៅតិ៍តឡើងទេបុ ។ ចិត្ត ជាមនាគត មិនជ្រាប់កៅតិ៍តឡើងហើយ តែចិត្ត
នោះ របស់បុគ្គលិធនោះ នឹងមិនកៅតិ៍តឡើង ក៏មិនមែន ចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្ន
មិនជ្រាប់កៅតិ៍តឡើងហើយដៃ ។ នឹងមិនកៅតិ៍តឡើងដៃ ។ ម្យានឡ្វែត
ចិត្តណា របស់បុគ្គលិធ នឹងមិនកៅតិ៍តឡើង ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិធនោះ
មិនជ្រាប់កៅតិ៍តឡើងហើយទេបុ ។ ចិត្ត ជាមតិត នឹងមិនកៅតិ៍តឡើងទេ
តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិធនោះ មិនជ្រាប់កៅតិ៍តឡើងហើយ ក៏មិនមែន ចិត្ត
ជាបច្ចុប្បន្ន នឹងមិនកៅតិ៍តឡើងដៃ ។ មិនជ្រាប់កៅតិ៍តឡើងហើយដៃ ។

[៧៦] ចិត្តណា របស់បុគ្គលិធ រម៉ែនរលត់ ចិត្តនោះ
របស់បុគ្គលិធនោះ ជ្រាប់រលត់ហើយបុ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យានឡ្វែត
ចិត្តណា របស់បុគ្គលិធ ជ្រាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិធនោះ
រម៉ែនរលត់បុ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលិធ រម៉ែន
មិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិធនោះ មិនជ្រាប់រលត់ហើយទេបុ ។
ចិត្ត ជាមតិត រម៉ែនមិនរលត់ទេ តែចិត្តនោះ របស់បុគ្គលិធនោះ មិនជ្រាប់
រលត់ហើយ ក៏មិនមែន ចំណែកខាងចិត្ត ជាមនាគត កូនខ្សោយទៅក្នុងណា៖

អភិដ្ឋម្មបិដកេ យមកំ

ន ចេរ និរញ្ញវតិ ន ច និរញ្ញវត្ថុ ។ យស្ស រ បន
 យ ចិត្ត ន និរញ្ញវត្ថុ តស្ស ត ចិត្ត ន និរញ្ញវត្ថុតិ ។
 កដ្ឋក្នុះលោ ចិត្ត ន និរញ្ញវត្ថុ លោ ច តស្ស ត ចិត្ត
 ន និរញ្ញវតិ ឧប្បទក្នុះលោ អនាកតញ្ច ចិត្ត ន ចេរ
 និរញ្ញវត្ថុ ន ច និរញ្ញវតិ ។ យស្ស យ ចិត្ត និរញ្ញវតិ
 តស្ស ត ចិត្ត និរញ្ញិស្សវត្ថុតិ ។ លោ ។ យស្ស
 រ បន យ ចិត្ត និរញ្ញិស្សវតិ តស្ស ត ចិត្ត និ-
 រញ្ញវត្ថុតិ ។ លោ ។ យស្ស យ ចិត្ត ន និរញ្ញវតិ
 តស្ស ត ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សវត្ថុតិ ។ ឧប្បទក្នុះ
 លោ^(១) អនាកតញ្ច^(២) ចិត្ត ន និរញ្ញវតិ លោ ច តស្ស
 ត ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សវតិ^(៣) អតិតា^(៤) ចិត្ត ន ចេរ
 និរញ្ញវតិ ន ច និរញ្ញិស្សវតិ ។ យស្ស រ បន យ
 ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សវតិ តស្ស ត ចិត្ត ន និរញ្ញវត្ថុតិ ។
 កដ្ឋក្នុះលោ ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សវតិ លោ ច តស្ស ត
 ចិត្ត ន និរញ្ញវតិ អតិតា ចិត្ត ន ចេរ និរញ្ញិស្សវតិ ន
 ច និរញ្ញវតិ ។ យស្ស យ ចិត្ត និរញ្ញវត្ថុ តស្ស ត
 ចិត្ត និរញ្ញិស្សវត្ថុតិ ។ លោ ។ យស្ស រ បន យ
 ចិត្ត និរញ្ញិស្សវតិ តស្ស ត ចិត្ត និរញ្ញវត្ថុតិ ។

^(១) និ. អយំ បារេ នគូ ។ ^(២) និ. ច សឡា ន វិធីតិ ។ ^(៣) និ. ឯកនន ន ឧប្បទក្នុះ
 លោតិ ខាយតិ ។ ^(៤) និ. អតិតញ្ច ។

អភិធម្បបិដក យមក:

រមេនមិនរលត់ដង មិនធ្លាប់រលត់ហើយដង ។ ម្យាគទៀត ចិត្ត
ណា របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
នោះ រមេនមិនរលត់ទេ ។ ចិត្ត កូនកួនកូណា: មិនធ្លាប់រលត់
ហើយ តែបិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ រមេនមិនរលត់ កំមិនមែន
ចំណោកាត់ចិត្ត ជាមនាគត កូនខ្សោយទីកូណា: មិនធ្លាប់រលត់ហើយ
ដង រមេនមិនរលត់ដង ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេនរលត់
ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់បុ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យាគ
ទៀត ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ
រមេនរលត់បុ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា រមេន
មិនរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ទេ ។ ចិត្ត ជាមនាគត
កូនខ្សោយទីកូណា: រមេនមិនរលត់ទេ តែបិត្តនោះ របស់
បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ កំមិនមែន ចិត្ត ជាមតិត រមេនមិនរលត់ដង
នឹងមិនរលត់ដង ។ ម្យាគទៀត ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា នឹងមិន
រលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ រមេនមិនរលត់ទេ ។ ចិត្ត កូន
កួនកូណា: នឹងមិនរលត់ទេ តែបិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ រមេនមិន
រលត់ កំមិនមែន ចិត្ត ជាមតិត នឹងមិនរលត់ដង រមេនមិនរលត់ដង ។
ចិត្តណា របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់រលត់ហើយ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គល
នោះ នឹងរលត់បុ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យាគទៀត ចិត្តណា របស់
បុគ្គលណា នឹងរលត់ ចិត្តនោះ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់រលត់ហើយបុ ។

ចិត្តយមក មិស្សកវានិទ្ទេសា

នោ ។ យស្ស យំ ចិត្ត ន និរញ្ញិត្ត តស្ស តំ ចិត្ត ន
និរញ្ញិស្សតិតិ ។ ឧប្បជ្ជាភោ អនាគតព្យ ចិត្ត ន
និរញ្ញិត្ត នោ ច តស្ស តំ ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សតិ កដ្ឋ-
គ្មាយ ចិត្ត ន ចោ និរញ្ញិត្ត ន ច និរញ្ញិស្សតិ ។
យស្ស រ បន យំ ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សតិ តស្ស តំ
ចិត្ត ន និរញ្ញិតាតិ ។ អតិតំ ចិត្ត ន និរញ្ញិស្សតិ
នោ ច តស្ស តំ ចិត្ត ន និរញ្ញិត្ត កដ្ឋគ្មាយ ចិត្ត
ន ចោ និរញ្ញិស្សតិ ន ច និរញ្ញិត្ត ។

មិស្សកវានិទ្ទេសា

[៣៣] យស្សចិត្តកោ សកភារន និធីផ្លោ^(១)យំចិត្ត-
កោ ច យស្សយំចិត្តកោ ច ធនការផ្លន និធីផ្លោ^(២) ។
យស្ស សរកំ ចិត្ត ។ ម ។ កុលហ ធម្មា អកុ-
លហ ធម្មា អព្វកតាត ធម្មា សុខាយ បេណាយ
សម្បយុត្តា ធម្មា ឯក្បាយ បេណាយ សម្បយុត្តា ធម្មា
អបុគ្គមសុខាយ បេណាយ សម្បយុត្តា ធម្មា ។ ម ។

១ និ. សកភាកេន និធីផ្លោតិ ទិស្សិនិ ។ ២ និ. និធីផ្លោ ។

ចិត្តយមក: មិស្សករនិទ្ទេស

មិនមែនទេ ។ បិត្តណារ របស់បុគ្គលិណា មិនធ្វាប់រលត់ហើយ បិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណានោះ នឹងមិនរលត់ទេប៉ុ ។ បិត្ត ជាមនាគត ក្នុងខ្សោចក្នុណា: មិនធ្វាប់រលត់ហើយ តែបិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណានោះ នឹងមិនរលត់ កំមិន មែន បិត្ត ក្នុងក្នុងក្នុណា: មិនធ្វាប់រលត់ហើយដែន នឹងមិនរលត់ដែន ។ មកឃើនទ្រព្យ បិត្តណារ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនរលត់ បិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណានោះ មិនធ្វាប់រលត់ហើយទេប៉ុ ។ បិត្ត ជាមតិត នឹងមិនរលត់ទេ តែបិត្តនោះ របស់បុគ្គលិណានោះ មិនធ្វាប់រលត់ហើយ កំមិនមែន បិត្ត ក្នុងក្នុងក្នុណា: នឹងមិនរលត់ដែន មិនធ្វាប់រលត់ហើយដែន ។

មិស្សករនិទ្ទេស

[៣៧] យស្សបិត្តកន្ល័យ (នៅយដែលនិយាយអំពីបិត្ត របស់បុគ្គលិណា) គីលោកសម្រួលហើយ តាមភាពរបស់ខ្លួន យំបិត្តកន្ល័យ (នៅយដែលនិយាយអំពីបិត្តណារ) ក្នុង យស្សយំបិត្តកន្ល័យ (នៅយនិយាយអំពីបិត្តរបស់បុគ្គលិណានិងបិត្តណារ) ក្នុង គីលោកសម្រួលហើយ ដោយ សេចក្តីផ្តើម្យយ ។ បិត្ត ប្រកបដោយរកត: របស់បុគ្គលិណា ។ បេ ។ ពួកជម៌ ជាកុសល ពួកជម៌ ជាមកុសល ពួកជម៌ ជាមព្យាក្រីត ពួកជម៌ ដែលប្រកបដោយសុខនៅ ពួកជម៌ ដែលប្រកបដោយឡូក្រុមសុខនៅ ។ បេ ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

សនិទស្សនសប្បដិយា ចម្លា អនិទស្សនសប្បដិយា
 ចម្លា អនិទស្សនបាប្បដិយា ចម្លា ហោត្តុ ចម្លា ន
 ហោត្តុ ចម្លា ។ ឬ ។ សរុបា ចម្លា អរុបា ចម្លា ។
 មួលយមកំ ចិត្តយមកំ ចម្លយមកត្តិ តីជី យម-
 គារិ យារ សរុបអរុបា តច្ចនិ ។

ចិត្តយមកំ និងិតំ ។

អភិធម្ពបិដក យមក:

ព្យកជម់ ប្រកបដោយការយើង ទាំងប្រកបដោយការបែះពាល់ ព្យកជម់
 មិនប្រកបដោយការយើង តែប្រកបដោយការបែះពាល់ ព្យកជម់ មិនប្រ-
 កបដោយការយើង ទាំងមិនប្រកបដោយការបែះពាល់ ព្យកជម់ ជាបេតុ
 ព្យកជម់ មិនមែនជាបេតុ ។ បេ ។ ព្យកជម់ ជាសរណៈ (ប្រកបដោយ
 សេចក្តីសោហ្មុជ) ព្យកជម់ ជាមរណៈ (មិនមានសេចក្តីសោហ្មុជ) ។
 យមក: ៣ យ៉ាន គី មួលយមក: ១ ចិត្តយមក: ១ ធម្មយមក: ១
 រៀមធដល់ (នូវការរួប្បួន) ដរបដល់ព្យកជម់ជាសរណៈ និងព្យកជម់
 ជាមរណៈ ។

ចប់ ចិត្តយមក: ។

ចង្វេម

បណ្តុះតិវារា

ខ្សោះសរាប់

[៧៥] កុសលា កុសលា ធម្មា កុសលា ធម្មា
កុសលា ។ អកុសលា អកុសលា ធម្មា អកុ-
សលា ធម្មា អកុសលា ។ អព្យាគតា អព្យាគតា
ធម្មា អព្យាគតា ធម្មា អព្យាគតា ។

[៧៥] ន កុសលា ន កុសលា ធម្មា ន
កុសលា ធម្មា ន កុសលា ។ ន អកុសលា
ន អកុសលា ធម្មា ន អកុសលា ធម្មា ន អ-
កុសលា ។ ន អព្យាគតា ន អព្យាគតា ធម្មា
ន អព្យាគតា ធម្មា ន អព្យាគតា ។

[៨០] កុសលា កុសលា ធម្មា ធម្មា អកុ-
សលា ធម្មា ។ កុសលា កុសលា ធម្មា ធម្មា
អព្យាគតា ធម្មា ។ អកុសលា អកុសលា ធម្មា
ធម្មា កុសលា ធម្មា ។ អកុសលា អកុសលា
ធម្មា ធម្មា អព្យាគតា ធម្មា ។ អព្យាគតា អព្យ-
ាគតា ធម្មា ធម្មា កុសលា ធម្មា ។ អព្យាគតា
អព្យាគតា ធម្មា ធម្មា អកុសលា ធម្មា ។

ធម្មមេនស:

បណ្តាគិវារៈ

ឯទេសវារៈ

[៣៥] ពួកកុសល ឈ្យាន់បាកុសលធម៉ែ ពួកកុសលធម៉ែ ឈ្យាន់
បាកុសល ។ ពួកអកុសល ឈ្យាន់បាចកុសលធម៉ែ ពួកអកុសលធម៉ែ
ឈ្យាន់បាចកុសល ។ ពួកអព្រកត់ ឈ្យាន់បាចព្រកត់ធម៉ែ ពួកអព្រ-
កត់ធម៉ែ ឈ្យាន់បាចព្រកត់ ។

[៣៥] មិនមែនកុសល ឈ្យាន់បាមិនមែនកុសលធម៉ែ មិនមែន
កុសលធម៉ែ ឈ្យាន់បាមិនមែនកុសល ។ មិនមែនអកុសល ឈ្យាន់បាមិន
មែនអកុសលធម៉ែ មិនមែនអកុសលធម៉ែ ឈ្យាន់បាមិនមែនអកុសល ។
មិនមែនអព្រកត់ ឈ្យាន់បាមិនមែនអព្រកត់ធម៉ែ មិនមែនអព្រកត់ធម៉ែ
ឈ្យាន់បាមិនមែនអព្រកត់ ។

[៣៦] ពួកកុសល ឈ្យាន់បាកុសលធម៉ែ ពួកធម៉ែ ឈ្យាន់បាចកុ-
សលធម៉ែ ។ ពួកកុសល ឈ្យាន់បាកុសលធម៉ែ ពួកធម៉ែ ឈ្យាន់បាចព្រក-
ត់ធម៉ែ ។ ពួកអកុសល ឈ្យាន់បាចកុសលធម៉ែ ពួកធម៉ែ ឈ្យាន់បាកុសល-
ធម៉ែ ។ ពួកអកុសល ឈ្យាន់បាចកុសលធម៉ែ ពួកធម៉ែ ឈ្យាន់បាចព្រកត់-
ធម៉ែ ។ ពួកអព្រកត់ ឈ្យាន់បាចព្រកត់ធម៉ែ ពួកធម៉ែ ឈ្យាន់បាកុសលធម៉ែ ។
ពួកអព្រកត់ ឈ្យាន់បាចព្រកត់ធម៉ែ ពួកធម៉ែ ឈ្យាន់បាចកុសលធម៉ែ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[៤១] ន កុសលា ន កុសលា ធម្មា ន
 ធម្មា ន អកុសលា ធម្មា ។ ន កុសលា ន
 កុសលា ធម្មា ន ធម្មា ន អព្រកត្តា ធម្មា ។
 ន អកុសលា ន អកុសលា ធម្មា ន ធម្មា ន
 កុសលា ធម្មា ។ ន អកុសលា ន អកុសលា
 ធម្មា ន ធម្មា ន អព្រកត្តា ធម្មា ។ ន អព្រ-
 កត្តា ន អព្រកត្តា ធម្មា ន ធម្មា ន កុសលា
 ធម្មា ។ ន អព្រកត្តា ន អព្រកត្តា ធម្មា ន
 ធម្មា ន អកុសលា ធម្មា ។

[៤២] កុសលា ធម្មា ធម្មា កុសលា ។ អកុ-
 សលា ធម្មា ធម្មា អកុសលា ។ អព្រកត្តា ធម្មា
 ធម្មា អព្រកត្តា ។

[៤៣] ន កុសលា ន ធម្មា ន ធម្មា ន កុ-
 សលា ។ ន អកុសលា ន ធម្មា ន ធម្មា ន
 អកុសលា ។ ន អព្រកត្តា ន ធម្មា ន ធម្មា ន
 អព្រកត្តា ។

[៤៤] កុសលា ធម្មា ធម្មា អកុសលា ។
 កុសលា ធម្មា ធម្មា អព្រកត្តា ។ អកុស-
 លា ធម្មា ធម្មា កុសលា ។ អកុសលា ធម្មា

អភិធម្បបិដក យមក:

[៤១] មិនមែនកុសល ឈ្មោះបាទិនមែនកុសលជម៌ មិនមែនជម៌ ឈ្មោះបាទិនមែនអកុសលជម៌ ។ មិនមែនកុសល ឈ្មោះបាទិនមែនកុសលជម៌ មិនមែនជម៌ ឈ្មោះបាទិនមែនអព្យាកតជម៌ ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះបាទិនមែនអកុសលជម៌ មិនមែនជម៌ ឈ្មោះបាទិនមែនអកុសលជម៌ មិនមែនជម៌ ឈ្មោះបាទិនមែនអព្យាកតជម៌ ។ មិនមែនអព្យាកត៖ ឈ្មោះបាទិនមែនអព្យាកតជម៌ មិនមែនជម៌ ឈ្មោះបាទិនមែនកុសលជម៌ ។ មិនមែនអព្យាកត៖ ឈ្មោះបាទិនមែនអព្យាកតជម៌ មិនមែនជម៌ ឈ្មោះបាទិនមែនអកុសលជម៌ ។

[៤២] ពួកកុសល ឈ្មោះបាជម៌ ពួកជម៌ ឈ្មោះបាកុសល ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះបាជម៌ ពួកជម៌ ឈ្មោះបាចកុសល ។ ពួកអព្យាកត៖ ឈ្មោះបាជម៌ ពួកជម៌ ឈ្មោះបាចព្យាកត៖ ។

[៤៣] មិនមែនកុសល ឈ្មោះបាទិនមែនជម៌ មិនមែនជម៌ ឈ្មោះបាទិនមែនកុសល ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះបាទិនមែនជម៌ មិនមែនជម៌ ឈ្មោះបាទិនមែនអកុសល ។ មិនមែនអព្យាកត៖ ឈ្មោះបាទិនមែនជម៌ មិនមែនជម៌ ឈ្មោះបាទិនមែនអព្យាកត៖ ។

[៤៤] ពួកកុសល ឈ្មោះបាជម៌ ពួកជម៌ ឈ្មោះបាចកុសល ។ ពួកកុសល ឈ្មោះបាជម៌ ពួកជម៌ ឈ្មោះបាចព្យាកត៖ ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះបាជម៌ ពួកជម៌ ឈ្មោះបាកុសល ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះបាជម៌ ពួកជម៌

ធម្មយមកេ បណ្តុតិវារសួយ និទ្ទេសរាង

ធម្មា អព្យាកតា ។ អព្យាកតា ធម្មា ធម្មា គុស-
លា ។ អព្យាកតា ធម្មា ធម្មា អគុសលា ។

[៥៥] ន គុសលា ន ធម្មា ន ធម្មា ន អគុស-
លា ។ ន គុសលា ន ធម្មា ន ធម្មា ន អព្យាក-
តា ។ ន អគុសលា ន ធម្មា ន ធម្មា ន គុសលា ។
ន អគុសលា ន ធម្មា ន ធម្មា ន អព្យាកតា ។
ន អព្យាកតា ន ធម្មា ន ធម្មា ន គុសលា ។ ន
អព្យាកតា ន ធម្មា ន ធម្មា ន អគុសលា ។

ឯទ្ទេសរាង ។

និទ្ទេសរាង

[៥៥] គុសលា គុសលា ធម្មាតិ ។ អាម្ញា ។
គុសលា ធម្មា គុសលាតិ ។ អាម្ញា ។ អគុសលា
អគុសលា ធម្មាតិ ។ អាម្ញា ។ អគុសលា ធម្មា អគុ-
សលាតិ ។ អាម្ញា ។ អព្យាកតា អព្យាកតា ធម្មាតិ ។
អាម្ញា ។ អព្យាកតា ធម្មា អព្យាកតាតិ ។ អាម្ញា ។

[៥៥] ន គុសលា ន គុសលា ធម្មាតិ ។ អាម្ញា ។
ន គុសលា ធម្មា ន គុសលាតិ ។ អាម្ញា ។

ធម្មយមក៖ បណ្តុតិវារេះ និទ្ទេសវារេះ

ព្យកជម់ ឈ្មោះបាគរកតែៗ ។ ព្យកអព្យកតែៗ ឈ្មោះបាបម់ ព្យកជម់
ឈ្មោះបាកុសល ។ ព្យកអព្យកតែៗ ឈ្មោះបាបម់ ព្យកជម់ ឈ្មោះបាគរកតែៗ
បាកុសល ។

[៨៥] មិនមែនកុសល ឈ្មោះបាគមិនមែនជម់ មិនមែនជម់ ឈ្មោះ
បាគមិនមែនអកុសល ។ មិនមែនកុសល ឈ្មោះបាគមិនមែនជម់ មិនមែន
ជម់ ឈ្មោះបាគមិនមែនអព្យកតែៗ ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះបាគមិន
មែនជម់ មិនមែនជម់ ឈ្មោះបាគមិនមែនកុសល ។ មិនមែនអកុសល
ឈ្មោះបាគមិនមែនជម់ មិនមែនជម់ ឈ្មោះបាគមិនមែនអព្យកតែៗ ។ មិន
មែនអព្យកតែៗ ឈ្មោះបាគមិនមែនជម់ មិនមែនជម់ ឈ្មោះបាគមិនមែន
កុសល ។ មិនមែនអព្យកតែៗ ឈ្មោះបាគមិនមែនជម់ មិនមែនជម់ ឈ្មោះ
បាគមិនមែនអកុសល ។

ចចំ ខទ្ទេសវារេះ ។

និទ្ទេសវារេះ

[៨៦] ស្អរេះ ព្យកកុសល ឈ្មោះបាកុសលជម័ប្បូ ។ ព្រឹយេះ អើ ។
ព្យកកុសលជម់ ឈ្មោះបាកុសលប្បូ ។ អើ ។ ព្យកអកុសល ឈ្មោះ
បាគកុសលជម័ប្បូ ។ អើ ។ ព្យកអកុសលជម់ ឈ្មោះបាគកុសលប្បូ ។
អើ ។ ព្យកអព្យកតែៗ ឈ្មោះបាគព្យកតែៗជម័ប្បូ ។ អើ ។ ព្យកអព្យកតែៗ-
ជម់ ឈ្មោះបាគព្យកតែៗប្បូ ។ អើ ។

[៨៧] មិនមែនកុសល ឈ្មោះបាគមិនមែនកុសលជម័ប្បូ ។
អើ ។ មិនមែនកុសលជម់ ឈ្មោះបាគមិនមែនកុសលប្បូ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

ន អគុសលា ន អគុសលា ធម្មាតិ ។ អាមណ្ឌ ។
 ន អគុសលា ធម្មា ន អគុសលាតិ ។ អាមណ្ឌ ។
 ន អព្រកតា ន អព្រកតា ធម្មាតិ ។ អាមណ្ឌ ។
 ន អព្រកតា ធម្មា ន អព្រកតាតិ ។ អាមណ្ឌ ។
 [៤៤] គុសលា គុសលា ធម្មាតិ ។ អាមណ្ឌ ។
 ធម្មា អគុសលា ធម្មាតិ ។ អគុសលា ធម្មា ធម្មា
 ថវិ អគុសលា ធម្មា ច អរសេសា ធម្មា ន អគុ-
 សលា ធម្មា ។ គុសលា គុសលា ធម្មាតិ ។ អ-
 មណ្ឌ ។ ធម្មា អព្រកតា ធម្មាតិ ។ អព្រកតា
 ធម្មា ធម្មា ថវិ អព្រកតា ធម្មា ច អរសេ-
 សា ធម្មា ន អព្រកតា ធម្មា ។ អគុសលា
 អគុសលា ធម្មាតិ ។ អាមណ្ឌ ។ ធម្មា គុសលា
 ធម្មាតិ ។ គុសលា ធម្មា ធម្មា ថវិ គុសលា
 ធម្មា ច អរសេសា ធម្មា ន គុសលា ធម្មា ។
 អគុសលា អគុសលា ធម្មាតិ ។ អាមណ្ឌ ។ ធម្មា
 អព្រកតា ធម្មាតិ ។ អព្រកតា ធម្មា ធម្មា ធម្មា ថវិ
 អព្រកតា ធម្មា ច អរសេសា ធម្មា ន អព្រកតា
 ធម្មា ។ អព្រកតា អព្រកតា ធម្មាតិ ។ អាមណ្ឌ ។

អភិធម្បបិធក យមក:

មិនមែនអកុសល ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលជម្លូ ។ អើ ។ មិនមែន
អកុសលជម៉ែ ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសលបុ ។ អើ ។ មិនមែនអព្យាកត់
ឈ្មោះថាមិនមែនអព្យាកតជម្លូ ។ អើ ។ មិនមែនអព្យាកតជម៉ែ ឈ្មោះ
ថាមិនមែនអព្យាកត់បុ ។ អើ ។

[ទៅ] ពួកកុសល ឈ្មោះថាកុសលជម្លូ ។ អើ ។ ពួកជម៉ែ
ឈ្មោះថាគកុសលជម្លូ ។ ពួកអកុសលជម៉ែ ឈ្មោះថាជម៉ែដង អកុ-
សលជម៉ែដង ពួកជម៉ែដែស (ក្រោពីនេះ) ឈ្មោះថាមិនមែនអកុសល-
ជម៉ែទេ ។ ពួកកុសល ឈ្មោះថាកុសលជម្លូ ។ អើ ។ ពួកជម៉ែ ឈ្មោះ
ថាគអព្យាកតជម្លូ ។ ពួកអព្យាកតជម៉ែ ឈ្មោះថាជម៉ែដង អព្យាកតជម៉ែ
ដង ពួកជម៉ែដែស ឈ្មោះថាមិនអព្យាកតជម៉ែទេ ។ ពួកអកុសល
ឈ្មោះថាគកុសលជម្លូ ។ អើ ។ ពួកជម៉ែ ឈ្មោះថាកុសលជម្លូ ។
ពួកកុសលជម៉ែ ឈ្មោះថាជម៉ែដង កុសលជម៉ែដង ពួកជម៉ែដែស ឈ្មោះ
ថាមិនកុសលជម៉ែទេ ។ ពួកអកុសល ឈ្មោះថាគកុសលជម្លូ ។
អើ ។ ពួកជម៉ែ ឈ្មោះថាគអព្យាកតជម្លូ ។ ពួកអព្យាកតជម៉ែ ឈ្មោះ
ថាជម៉ែដង អព្យាកតជម៉ែដង ពួកជម៉ែដែស ឈ្មោះថាមិនអព្យ-
ាកតជម៉ែទេ ។ ពួកអព្យាកត់ ឈ្មោះថាគអព្យាកតជម្លូ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បណ្តុតិវាស្សី និទ្ទេសរោះ

ធម្មា គូសលា ធម្មាតិ ។ គូសលា ធម្មា ធម្មា
ចេរ គូសលា ធម្មា ឬ អរស់សា ធម្មា ឬ គូសលា
ធម្មា ។ អព្រកតា អព្រកតា ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។
ធម្មា អគូសលា ធម្មាតិ ។ អគូសលា ធម្មា ធម្មា
ចេរ អគូសលា ធម្មា ឬ អរស់សា ធម្មា ឬ អគូ-
សលា ធម្មា ។

[៤៥] ឬ គូសលា ឬ គូសលា ធម្មាតិ ។ អ-
ម៉ែន ។ ឬ ធម្មា ឬ អគូសលា ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។
ឬ គូសលា ឬ គូសលា ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។ ឬ ធម្មា
ឬ អព្រកតា ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។ ឬ អគូសលា
ឬ អគូសលា ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។ ឬ ធម្មា ឬ
គូសលា ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។ ឬ អគូសលា ឬ
អគូសលា ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។ ឬ ធម្មា ឬ អ-
ព្រកតា ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។ ឬ អព្រកតា ឬ
អព្រកតា ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។ ឬ ធម្មា ឬ គូស-
លា ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។ ឬ អព្រកតា ឬ អព្រកតា
ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។ ឬ ធម្មា ឬ អគូសលា
ធម្មាតិ ។ អាម៉ែន ។

ធម្មយមក៖ បណ្តុតិវារេ និទ្ទេសរោះ

ព្យកជម់ លេខាឃាកុសលជម់បូ ។ ព្យកកុសលជម់ លេខាឃាគម់ដង
កុសលជម់ដង ព្យកជម់ដែសស លេខាឃាមិនមែនកុសលជម់ទេ ។ ព្យក
អព្ទាកត់៖ លេខាឃាមព្ទាកតជម់បូ ។ អើ ។ ព្យកជម់ លេខាឃា
អកុសលជម់បូ ។ ព្យកអកុសលជម់ លេខាឃាគម់ដង អកុសលជម់ដង
ព្យកជម់ដែសស លេខាឃាមិនមែនអកុសលជម់ទេ ។

[៨៩] មិនមែនកុសល លេខាឃាមិនមែនកុសលជម់បូ ។ អើ ។
មិនមែនជម់ លេខាឃាមិនមែនអកុសលជម់បូ ។ អើ ។ មិនមែនកុសល
លេខាឃាមិនមែនអកុសលជម់បូ ។ អើ ។ មិនមែនជម់ លេខាឃាមិន
មែនអព្ទាកតជម់បូ ។ អើ ។ មិនមែនអកុសល លេខាឃាមិនមែន
អកុសលជម់បូ ។ អើ ។ មិនមែនជម់ លេខាឃាមិនមែនកុសលជម់បូ ។
អើ ។ មិនមែនអកុសល លេខាឃាមិនមែនអកុសលជម់បូ ។ អើ ។
មិនមែនជម់ លេខាឃាមិនមែនអព្ទាកតជម់បូ ។ អើ ។ មិនមែន
អព្ទាកត់៖ លេខាឃាមិនមែនអព្ទាកតជម់បូ ។ អើ ។ មិនមែនជម់
លេខាឃាមិនមែនកុសលជម់បូ ។ អើ ។ មិនមែនអព្ទាកត់៖ លេខាឃា
ហាមិនមែនអព្ទាកតជម់បូ ។ អើ ។ មិនមែនជម់ លេខាឃាមិនមែន
អកុសលជម់បូ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[៥០] គុសលា ធម្មាតិ ។ អាមណ្ឌា ។ ធម្មា គុ-
សលា ធម្មាតិ ។ គុសលា ធម្មា ធម្មា បេរ គុស-
លា ធម្មា ច អវស់សា ធម្មា ន គុសលា ធម្មា ។
អគុសលា ធម្មាតិ ។ អាមណ្ឌា ។ ធម្មា អគុសលា
ធម្មាតិ ។ អគុសលា ធម្មា ធម្មា បេរ អគុសលា
ធម្មា ច អវស់សា ធម្មា ន អគុសលា ធម្មា ។
អព្រកតា ធម្មាតិ ។ អាមណ្ឌា ។ ធម្មា អព្រកតា
ធម្មាតិ ។ អព្រកតា ធម្មា ធម្មា បេរ អព្រកតា
ធម្មា ច អវស់សា ធម្មា ន អព្រកតា ធម្មា ។

[៥១] ន គុសលា ន ធម្មាតិ ។ គុសលំ ប-
បេត្តា អវស់សា ធម្មា ន គុសលា ធម្មា គុស-
លញ្ញ ធម្មេ ច បបេត្តា អវស់សា ន បេរ គុស-
លា ន ច ធម្មា ។ ន ធម្មា ន គុសលា ធម្មាតិ ។
អាមណ្ឌា ។ ន អគុសលា ន ធម្មាតិ ។ អគុ-
សលំ បបេត្តា អវស់សា ធម្មា ន អគុសលា ធម្មា
អគុសលញ្ញ ធម្មេ ច បបេត្តា អវស់សា ន បេរ
អគុសលា ន ច ធម្មា ។ ន ធម្មា ន អគុសលា
ធម្មាតិ ។ អាមណ្ឌា ។ ន អព្រកតា ន ធម្មាតិ ។
អព្រកតំ បបេត្តា អវស់សា ធម្មា ន អព្រកតា ធម្មា

អភិធម្បបិដក យមក:

[៥០] ព្រករុសល ឈ្មោះបាគមីបុ ។ អើ ។ ព្រកជម់ ឈ្មោះបាគុសលជមីបុ ។ ព្រករុសលជម់ ឈ្មោះបាគមីដៃនកុសលជមីទេ ។ ព្រកអកុសល ឈ្មោះបាគមីបុ ។ អើ ។ ព្រកជម់ ឈ្មោះបាគអកុសលជមីបុ ។ ព្រកអកុសលជម់ ឈ្មោះបាគមីដៃនកុសលជមីដៃន ព្រកអព្យាកត់: ឈ្មោះបាគមីបុ ។ អើ ។ ព្រកជម់ ឈ្មោះបាគអព្យាកតិដមីបុ ។ ព្រកអព្យាកតិដម់ ឈ្មោះបាគមីដៃនអព្យាកតិដមីទេ ។

[៥១] មិនមែនកុសល ឈ្មោះបាគមិនមែនជមីបុ ។ ព្រកជមីដៃសស ក្រែរលូនតែកុសលចេញ ឈ្មោះបាគមិនមែនកុសលជមីទេ ព្រកជមីដៃសស ក្រែរលូនតែកុសលនិងព្រកជមីចេញ ឈ្មោះបាគមិនមែនកុសលជមីដៃនកុសលជមីដៃនជមីដៃន មិនមែនជមីដៃនជមីដៃន ។ មិនមែនជម់ ឈ្មោះបាគមិនមែនកុសលជមីបុ ។ អើ ។ មិនមែនអកុសល ឈ្មោះបាគមិនមែនជមីបុ ។ ព្រកជមីដៃសស ក្រែរលូនតែអកុសលចេញ ឈ្មោះបាគមិនមែនអកុសលជមីទេ ព្រកជមីដៃសស ក្រែរលូនតែអកុសលនិងព្រកជមីចេញ ឈ្មោះបាគមិនមែនអកុសលជមីដៃនអកុសលជមីដៃនជមីដៃនជមីដៃន មិនមែនជមីដៃនជមីដៃន ។ មិនមែនជម់ ឈ្មោះបាគមិនមែនអកុសលជមីបុ ។ អើ ។ មិនមែនអព្យាកត់: ឈ្មោះបាគមិនមែនជមីបុ ។ ព្រកជមីដៃសស ក្រែរលូនតែអព្យាកត់ចេញ ឈ្មោះបាគមិនមែនអព្យាកតិជមីទេ

ធម្មយមកេ បណ្តាគិករស្សី និទ្ទេសភាព

អព្រកតតញ្ជ ធម្ម ច បយេត្តា អវសេសា ន ថែ
អព្រកតតា ន ច ធម្ម ។ ន ធម្ម ន អព្រកតតា
ធម្មតិ ។ អមញ្ញា ។

[៥៦] គុសលា ធម្មតិ ។ អមញ្ញា ។ ធម្ម
អគុសលា ធម្មតិ ។ អគុសលា ធម្ម ធម្ម ធម្ម ថែ
អគុសលា ធម្ម ច អវសេសា ធម្ម ន អគុសលា
ធម្ម ។ គុសលា ធម្មតិ ។ អមញ្ញា ។ ធម្ម អ-
ព្រកតតា ធម្មតិ ។ អព្រកតតា ធម្ម ធម្ម ធម្ម ថែ
អព្រកតតា ធម្ម ច អវសេសា ធម្ម ន អព្រកតតា
ធម្ម ។ អគុសលា ធម្មតិ ។ អមញ្ញា ។ ធម្ម គុ-
សលា ធម្មតិ ។ គុសលា ធម្ម ធម្ម ធម្ម ថែ គុសលា
ធម្ម ច អវសេសា ធម្ម ន គុសលា ធម្ម ។
អគុសលា ធម្មតិ ។ អមញ្ញា ។ ធម្ម អព្រកតតា
ធម្មតិ ។ អព្រកតតា ធម្ម ធម្ម ធម្ម ថែ អព្រក-
តតា ធម្ម ច អវសេសា ធម្ម ន អព្រកតតា ធម្ម ។
អព្រកតតា ធម្មតិ ។ អមញ្ញា ។ ធម្ម គុសលា
ធម្មតិ ។ គុសលា ធម្ម ធម្ម ធម្ម ថែ គុសលា ធម្ម
ច អវសេសា ធម្ម ន គុសលា ធម្ម ។ អព្រកតតា
ធម្មតិ ។ អមញ្ញា ។ ធម្ម អគុសលា ធម្មតិ ។

ធម្មយមក៖ បណ្តុតិវារ៖ និទ្ទេសរោះ

ព្យកជមីដីសស ព្យរលើនតែអព្យាកត់និទ្ទកជមីបេញ ឈ្មោះបានិន
មែនអព្យាកត់ធ័រ មិនមែនជមីធ័រ ។ មិនមែនជមី ឈ្មោះបានិន
មែនអព្យាកតជមីបុ ។ អើ ។

[៥៧] ព្យកកុសល ឈ្មោះបានិមីបុ ។ អើ ។ ព្យកជមី
ឈ្មោះបានកុសលជមីបុ ។ ព្យកអកុសលជមី ឈ្មោះបានិមីធ័រ អកុស-
លជមីធ័រ ព្យកជមីដីសស ឈ្មោះបានិនមែនអកុសលជមីទេ ។ ព្យក
កុសល ឈ្មោះបានិមីបុ ។ អើ ។ ព្យកជមី ឈ្មោះបានព្យាកតជមី
បុ ។ ព្យកអព្យាកតជមី ឈ្មោះបានិមីធ័រ អព្យាកតជមីធ័រ ព្យកជមីដី
សស ឈ្មោះបានិនមែនអព្យាកតជមីទេ ។ ព្យកអកុសល ឈ្មោះបា-
និមីបុ ។ អើ ។ ព្យកជមី ឈ្មោះបានកុសលជមីបុ ។ ព្យកកុសលជមី
ឈ្មោះបានិមីធ័រ កុសលជមីធ័រ ព្យកជមីដីសស ឈ្មោះបានិនមែន
កុសលជមីទេ ។ ព្យកអកុសល ឈ្មោះបានិមីបុ ។ អើ ។ ព្យក
ជមី ឈ្មោះបានព្យាកតជមីបុ ។ ព្យកអព្យាកតជមី ឈ្មោះបានិមីធ័រ
អព្យាកតជមីធ័រ ព្យកជមីដីសស ឈ្មោះបានិនមែនអព្យាកតជមីទេ ។
ព្យកអព្យាកត់ ឈ្មោះបានិមីបុ ។ អើ ។ ព្យកជមី ឈ្មោះបា-
និកុសលជមីបុ ។ ព្យកកុសលជមី ឈ្មោះបានិមីធ័រ កុសលជមីធ័រ
ព្យកជមីដីសស ឈ្មោះបានិនមែនកុសលជមីទេ ។ ព្យកអព្យាកត់
ឈ្មោះបានិមីបុ ។ អើ ។ ព្យកជមី ឈ្មោះបានកុសលជមីបុ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

អគ្គុសលា ធម្មា ធម្មា ឬវ អគ្គុសលា ធម្មា ធម្មា
 អរស់សា ធម្មា ន អគ្គុសលា ធម្មា ។

[៩៣] ន គុសលា ន ធម្មាតិ ។ គុសលំ
 បបេត្តា អរស់សា ធម្មា ន គុសលា ធម្មា គុស-
 លញ្ញ ធម្មោ ធម្មោ បបេត្តា អរស់សា ន ឬវ គុសលា
 ន ធម្មោ ធម្មោ ន ធម្មាតិ ។ គុសលំ
 អមញ្ញា ។ ន គុសលា ន ធម្មាតិ ។ គុសលំ
 បបេត្តា អរស់សា ធម្មា ន គុសលា ធម្មា គុស-
 លញ្ញ ធម្មោ ធម្មោ បបេត្តា អរស់សា ន ឬវ គុស-
 លា ន ធម្មោ ធម្មោ ន អព្រកតា ធម្មាតិ ។
 អមញ្ញា ។ ន អគ្គុសលា ន ធម្មាតិ ។ អគ្គុសលំ
 បបេត្តា អរស់សា ធម្មា ន អគ្គុសលា ធម្មា អគ្គុ-
 សលញ្ញ ធម្មោ ធម្មោ បបេត្តា អរស់សា ន ឬវ អគ្គុ-
 សលា ន ធម្មោ ធម្មោ ។ ន ធម្មោ ន គុសលា
 ធម្មាតិ ។ អមញ្ញា ។ ន អគ្គុសលា ន ធម្មាតិ ។
 អគ្គុសលំ បបេត្តា អរស់សា ធម្មា ន អគ្គុ-
 សលា ធម្មោ អគ្គុសលញ្ញ ធម្មោ ធម្មោ បបេត្តា អរ-
 ស់សា ន ឬវ អគ្គុសលា ន ធម្មោ ធម្មោ ។
 ន ធម្មោ ន អព្រកតា ធម្មាតិ ។ អមញ្ញា ។

អភិធម្បបិដក យមក:

ព្យកអកុសលជម៉ែ ឈ្មោះបាជម៉ែដន អកុសលជម៉ែដន ព្យកជម៉ែ ដ៏សេស
ឈ្មោះបាជិនមែនអកុសលជម៉ែទេ ។

[៥៣] មិនមែនកុសល ឈ្មោះបាជិនមែនជម៉ែបុ ។ ព្យកជម៉ែដ៏សេស
សេស រៀរលូនតែកុសលចេញ ឈ្មោះបាជិនមែនកុសលជម៉ែទេ ព្យកជម៉ែ
ដ៏សេស រៀរលូនតែកុសលនិងព្យកជម៉ែចេញ ឈ្មោះបាជិនមែនកុសល
ដនមែនជម៉ែដន ។ មិនមែនជម៉ែ ឈ្មោះបាជិនមែនអកុសលជម៉ែបុ ។
អើ ។ មិនមែនកុសល ឈ្មោះបាជិនមែនជម៉ែបុ ។ ព្យកជម៉ែដ៏សេស
រៀរលូនតែកុសលចេញ ឈ្មោះបាជិនមែនកុសលជម៉ែទេ ព្យកជម៉ែដ៏សេស
រៀរលូនតែកុសលនិងព្យកជម៉ែចេញ ឈ្មោះបាជិនមែនកុសលដន មិនមែន
ជម៉ែដន ។ មិនមែនជម៉ែ ឈ្មោះបាជិនមែនអព្ទាកតជម៉ែបុ ។ អើ ។
មិនមែនអកុសល ឈ្មោះបាជិនមែនជម៉ែបុ ។ ព្យកជម៉ែដ៏សេស រៀរលូន
តែអកុសលចេញ ឈ្មោះបាជិនមែនអកុសលជម៉ែទេ ព្យកជម៉ែដ៏សេស រៀរ
លូនតែអកុសលនិងព្យកជម៉ែចេញ ឈ្មោះបាជិនមែនអកុសលដន មិន
មែនជម៉ែដន ។ មិនមែនជម៉ែ ឈ្មោះបាជិនមែនកុសលជម៉ែបុ ។ អើ ។
មិនមែនអកុសល ឈ្មោះបាជិនមែនជម៉ែបុ ។ ព្យកជម៉ែដ៏សេស រៀរលូន
តែអកុសលចេញ ឈ្មោះបាជិនមែនអកុសលជម៉ែទេ ព្យកជម៉ែដ៏សេស
រៀរលូនតែអកុសលនិងព្យកជម៉ែចេញ ឈ្មោះបាជិនមែនអកុសលដន មិន
មែនជម៉ែដន ។ មិនមែនជម៉ែ ឈ្មោះបាជិនមែនអព្ទាកតជម៉ែបុ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បវគ្គិវារស្ស ខហ្មទវាទោ

ន អព្យាកតា ន ធម្មាតិ ។ អព្យាកតំ បបេត្តា
អរសេសា ធម្មា ន អព្យាកតា ធម្មា អព្យាកតត្បា
ធម្មេ ច បបេត្តា អរសេសា ន ចេរ អព្យាកតា ន
ច ធម្មា ។ ន ធម្មា ន កុសលា ធម្មាតិ ។ អាមត្តា ។
ន អព្យាកតា ន ធម្មាតិ ។ អព្យាកតំ បបេត្តា អរ-
សេសា ធម្មា ន អព្យាកតា ធម្មា អព្យាកតត្បា ធម្មេ
ច បបេត្តា អរសេសា ន ចេរ អព្យាកតា ន ច ធម្មា ។
ន ធម្មា ន អកុសលា ធម្មាតិ ។ អាមត្តា ។

និឡូសកោេ ។

បណ្តាគិវារំ និងិតំ ។

បវគ្គិវារោ

[៥៤] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នោ ។ យស្ស វ
បន អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស កុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នោ ។

[៥៥] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អរបេ កុសលានំ
ឧប្បជ្ជនុញោ តែសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ

ធម្មយមក៖ បរិត្តិវារ៖ ឧប្បទវារ៖

មិនមែនអព្យាកត់៖ ឈ្មោះបានឯនមែនជម្លើ ។ ពួកជម្លើដែលស រៀរលើជ
តែអព្យាកត់៖ ចេញ ឈ្មោះបានឯនមែនអព្យាកត់ជម្លើទេ ពួកជម្លើដែលស រៀរ
លើជតែអព្យាកត់៖ និងពួកជម្លើចេញ ឈ្មោះបានឯនមែនអព្យាកត់៖ ដី មិន
មែនជម្លើដី ។ មិនមែនជម្លើ ឈ្មោះបានឯនមែនកុសលជម្លើ ។ ដី ។
មិនមែនអព្យាកត់៖ ឈ្មោះបានឯនមែនជម្លើ ។ ពួកជម្លើដែលស រៀរលើជ
តែអព្យាកត់៖ ចេញ ឈ្មោះបានឯនមែនអព្យាកត់ជម្លើទេ ពួកជម្លើដែលស រៀរ
លើជតែអព្យាកត់៖ និងពួកជម្លើចេញ ឈ្មោះបានឯនមែនអព្យាកត់៖ ដី មិន
មែនជម្លើដី ។ មិនមែនជម្លើ ឈ្មោះបានឯនមែនអកុសលជម្លើ ។ ដី ។

ចប់ និឡូសវារ៖ ។

ចប់ បណ្តុត្តិវារ៖ ។

បរិត្តិវារ៖

[៥៤] ពួកកុសលជម្លើ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើង ពួកអកុស-
លជម្លើ របស់បុគ្គលុនោះ កើតឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។ ម្យាវិទ្ធិត
ពួកអកុសលជម្លើ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើង ពួកកុសលជម្លើ របស់បុគ្គល
នោះ កើតឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។

[៥៥] ពួកកុសលជម្លើ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើង ពួកអព្យា-
កតជម្លើ របស់បុគ្គលុនោះ កើតឡើងបុ ។ ពួកកុសលជម្លើ របស់ពួក
សត្វនោះ កើតឡើង ភុធនុខ្សោទក្នុណា៖ នៃពួកកុសល ភុធនុអរបកោ

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

នោ ច តែសំ អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ បញ្ច-
រោការ គុសលាកំ ឧប្បជ្ជនូនោ តែសំ គុសលា
ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ អព្រកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ ឧប្បជ្ជនិ-
នំ បរគ្គ គុសលរិប្បយុត្តិតិស្ស ឧប្បជ្ជនូនោ^(១)
តែសំ អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ នោ ច តែសំ
គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ បញ្ចរោការ គុសលាកំ
ឧប្បជ្ជនូនោ តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។

[៩៦] យស្ស អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អរប់ អគុសលាកំ
ឧប្បជ្ជនូនោ តែសំ អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
នោ ច តែសំ អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ បញ្ច-
រោការ អគុសលាកំ ឧប្បជ្ជនូនោ តែសំ អគុ-
សលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ អព្រកតា ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជនិ ។ យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា
ឧប្បជ្ជនិ តស្ស អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។

១ និ. ឯក្ញនុយ និកោដសមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តាននិ ទិសុយនិ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

តែពួកអព្យាកតិជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ឬពួកកុសល-
ជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ទីបកើតឡើង ក្នុងឧប្បទក្តុណា: នៅកុសល
ទាំងខ្លាយ ក្នុងបញ្ញារោករកព ទាំងពួកអព្យាកតិជម៌ ក៏កើតឡើងដោយ ។
ម្យាងឡើត ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើង ពួកកុសល-
ជម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងបុ ។ ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់ពួកសត្វ
ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង កើតឡើង ក្នុងឧប្បទក្តុណា: នៅចិត្តដែល
ប្រាសហកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល តែពួកកុសលជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ
មិនកើតឡើងទេ ឬពួកអព្យាកតិជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កើតឡើង ក្នុង
ឧប្បទក្តុណា: នៅកុសលទាំងខ្លាយ ក្នុងបញ្ញារោករកព ទាំងពួកកុសល-
ជម៌ ក៏កើតឡើងដោយ ។

[៤៦] ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើង ពួក
អព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងបុ ។ ពួកអកុសលជម៌ របស់
ពួកសត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បទក្តុណា: នៅអកុសលទាំងខ្លាយ
ក្នុងអរបកព តែពួកអព្យាកតិជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ
ឬពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បទក្តុណា:
នៅអកុសលទាំងខ្លាយ ក្នុងបញ្ញារោករកព ទាំងពួកអព្យាកតិជម៌ ក៏
កើតឡើងដោយ ។ ម្យាងឡើត ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលុណា
កើតឡើង ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងបុ ។

ធម្មយមកេ បវគ្គិវារស្ស ឯហ្មាគវាំ

សព្វសំ ឧបបង្ហើនាងំ បវគ្គ អគ្គុសលវិប្បយុត្តិទិន្នន័យ
ឧប្បជនក្នុងេ តែសំ អព្យាគតា ធម្មា ឧប្បជនិ េ
ច តែសំ អគ្គុសលា ធម្មា ឧប្បជនិ បញ្ចាក់ការ
អគ្គុសលាងំ ឧប្បជនក្នុងេ^(១) តែសំ អព្យាគតា ច
ធម្មា ឧប្បជនិ អគ្គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជនិ ។

[៥៧] យត្ត គុសលា ធម្មា ឧប្បជនិ តត្ត
អគ្គុសលា ធម្មា ឧប្បជនិតិ ។ អម្លា ។ យត្ត រ
បន អគ្គុសលា ធម្មា ឧប្បជនិ តត្ត គុសលា ធម្មា
ឧប្បជនិតិ ។ អម្លា ។

[៥៨] យត្ត គុសលា ធម្មា ឧប្បជនិ តត្ត
អព្យាគតា ធម្មា ឧប្បជនិតិ ។ អម្លា ។ យត្ត រ
បន អព្យាគតា ធម្មា ឧប្បជនិ តត្ត គុសលា ធម្មា
ឧប្បជនិតិ ។ អសញ្ញសត្វ តត្ត អព្យាគតា ធម្មា
ឧប្បជនិ េ ច តត្ត គុសលា ធម្មា ឧប្បជនិ ចត្ត
កេការ បញ្ចាក់ការ តត្ត អព្យាគតា ច ធម្មា
ឧប្បជនិ គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជនិ ។

[៥៩] យត្ត អគ្គុសលា ធម្មា ឧប្បជនិ តត្ត អព្យ-
កតា ធម្មា ឧប្បជនិតិ ។ អម្លា ។ យត្ត រ បន

^(១) និ. ឯក្សនឹង និរាងសមាបន្ទាន់ អសញ្ញសត្វានិ ទិស្សិ ។

ធម្មយមក៖ បរិត្តិវារ៖ ឧប្បទវារ៖

ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកៅតិឡើង កៅតិឡើង
កុងឧប្បទកូណ៍ នៃចិត្តផែលប្រាសបាកអកុសល កុងបរិត្តិកាល តើ
ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកៅតិឡើងទេ ឬព្យកអព្យាកតិ-
ដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ កៅតិឡើង កុងឧប្បទកូណ៍ នៃអកុសទាំង-
ឡាយ កុងបញ្ញាកោករកទ ទាំងព្យកអកុសលដម់ ក៏កៅតិឡើងដែរ ។

[៤៧] ព្យកកុសលដម់ កៅតិឡើង កុងទិណា ព្យកអកុសលដម់
កៅតិឡើង កុងទិនោះបុ ។ អើ ។ មរិនឡ្វែត ព្យកអកុសលដម់ កៅតិ
ឡើង កុងទិណា ព្យកកុសលដម់ កៅតិឡើង កុងទិនោះបុ ។ អើ ។

[៤៨] ព្យកកុសលដម់ កៅតិឡើង កុងទិណា ព្យកអព្យាកតិដម់
កៅតិឡើង កុងទិនោះបុ ។ អើ ។ មរិនឡ្វែត ព្យកអព្យាកតិដម់
កៅតិឡើង កុងទិណា ព្យកកុសលដម់ កៅតិឡើង កុងទិនោះបុ ។
ព្យកអព្យាកតិដម់ កៅតិឡើង កុងទិនោះ គីកុងអសញ្ញសត្វ តើព្យក
កុសលដម់ មិនកៅតិឡើង កុងទិនោះទេ ឬព្យកអព្យាកតិដម់ ទីបកៅតិ
ឡើង កុងទិនោះ គីកុងបច្ចុកោករកទ និងកុងបញ្ញាកោករកទ ទាំងព្យក
កុសលដម់ ក៏កៅតិឡើងដែរ ។

[៤៩] ព្យកកុសលដម់ កៅតិឡើង កុងទិណា ព្យកអព្យា-
កតិដម់ កៅតិឡើង កុងទិនោះបុ ។ អើ ។ មរិនឡ្វែត

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តត្តិ អគុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អសញ្ញាសឡើ តត្តិ អព្រកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជនិ នោ ច តត្តិ អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 ចតុរោគារ បញ្ចុរោគារ តត្តិ អព្រកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជនិ អគុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។

[៧០០] យស្ស យត្តិ គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្តិ អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នោ ។
 យស្ស វ បន យត្តិ អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្តិ គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នោ ។

[៧០១] យស្ស យត្តិ គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្តិ អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អរបេ
 គុសលានំ ឧប្បជ្ជនិនោ តែសំ តត្តិ គុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជនិ នោ ច តែសំ តត្តិ អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 បញ្ចុរោគារ គុសលានំ ឧប្បជ្ជនិនោ តែសំ តត្តិ
 គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ អព្រកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជនិ ។ យស្ស វ បន យត្តិ អព្រកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជនិ តស្ស តត្តិ គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

ពួកអព្យាកតិជម៌ កៅតល្វីនៃ ក្នុងទីណាង ពួកអកុសលជម៌ កៅតល្វីនៃ ក្នុង
ទីនោះបុ ។ ពួកអព្យាកតិជម៌ កៅតល្វីនៃ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្ថ
តែពួកអកុសលជម៌ មិនកៅតល្វីនៃទេ ឬពួកអព្យាកតិជម៌ ទីនៅ
កៅតល្វីនៃ ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងចតុរោករកព និងក្នុងបញ្ញារោករកព ទាំង
ពួកអកុសលជម៌ ក៏កៅតល្វីនៃដែរ ។

[១០០] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា កៅតល្វីនៃ ក្នុងទីណាង
ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិនោះ កៅតល្វីនៃ ក្នុងទីនោះបុ ។ មិនមែន
ទេ ។ មរិនឡើត ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា កៅតល្វីនៃ ក្នុង
ទីណាង ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិនោះ កៅតល្វីនៃ ក្នុងទីនោះបុ ។
មិនមែនទេ ។

[១០១] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា កៅតល្វីនៃ ក្នុងទីណាង
ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលិនោះ កៅតល្វីនៃ ក្នុងទីនោះបុ ។ ពួក
កុសលជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កៅតល្វីនៃ ក្នុងទីនោះ ក្នុងខប្បទក្រុ-
ណា៖ នៅកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរបកព តែពួកអព្យាកតិជម៌ របស់ពួក
សត្វនោះ មិនកៅតល្វីនៃ ក្នុងទីនោះទេ ឬពួកកុសលជម៌ របស់ពួកសត្វ
នោះ ទីបកៅតល្វីនៃ ក្នុងទីនោះ ក្នុងខប្បទក្រុណា៖ នៅកុសលទាំង-
ឡាយ ក្នុងបញ្ញារោករកព ទាំងពួកអព្យាកតិជម៌ ក៏កៅតល្វីនៃដែរ ។
មរិនឡើត ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលិណា កៅតល្វីនៃ ក្នុងទី-
ណាង ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិនោះ កៅតល្វីនៃ ក្នុងទីនោះបុ ។

ធម្មយមកេ បវត្តិវារស្ស ឧប្បទវាង

សព្វសំ ឧបជ្ជនានំ បរត្រូ គុសលវិប្បយុត្តិត្តស្ស
 ឧប្បទក្នុង តែសំ តតុ អព្រកតា ធម្មា ឧបជ្ជនិ
 នោ ច តែសំ តតុ គុសលា ធម្មា ឧបជ្ជនិ
 បញ្ញាកោរ គុសលានំ ឧប្បទក្នុង តែសំ តតុ
 អព្រកតា ច ធម្មា ឧបជ្ជនិ គុសលា ច ធម្មា
 ឧបជ្ជនិ ។

[១០២] យស្ស យត្ត អគុសលា ធម្មា ឧបជ្ជនិ
 តស្ស តតុ អព្រកតា ធម្មា ឧបជ្ជនិតិ ។ អរប់
 អគុសលានំ ឧប្បទក្នុង តែសំ តតុ អគុសលា
 ធម្មា ឧបជ្ជនិ នោ ច តែសំ តតុ អព្រកតា ធម្មា
 ឧបជ្ជនិ បញ្ញាកោរ អគុសលានំ ឧប្បទក្នុង តែសំ តតុ អគុសលា
 ច ធម្មា ឧបជ្ជនិ អព្រកតា ច ធម្មា ឧបជ្ជនិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
 ធម្មា ឧបជ្ជនិ តស្ស តតុ អគុសលា ធម្មា ឧបជ្ជនិ-
 តិ ។ សព្វសំ ឧបជ្ជនានំ បរត្រូ អគុសលវិប្បយុត្តិ-
 ត្តស្ស ឧប្បទក្នុង តែសំ តតុ អព្រកតា ធម្មា
 ឧបជ្ជនិ នោ ច តែសំ តតុ អគុសលា ធម្មា ឧបជ្ជនិ

ធម្មយមក: បរិភាគ: ឧប្បទវារ:

ពួកអព្យាកតិធម់ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកៅីតឡើង កៅីតឡើង កុដ្ឋិនីនោះ កុដ្ឋិនីប្បាទក្នុណា: នៃចិត្តដែលប្រាសបាកកុសល កុដ្ឋិនីប្រភិកាល តែពួកកុសលធម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកៅីតឡើង កុដ្ឋិនីនោះទេ ជាបួកអព្យាកតិធម់ របស់ពួកសត្វនោះ ទីបកៅីតឡើង កុដ្ឋិនីនោះ កុដ្ឋិនីប្បាទក្នុណា: នៃកុសលទាំងឡាយ កុដ្ឋិនីបញ្ញាការកាត ទាំងពួកកុសលធម់ កៅីតឡើងដោរ ។

[១០៧] ពួកអកុសលធម់ របស់បុគ្គលិណា កៅីតឡើង កុដ្ឋិនីណា ពួកអព្យាកតិធម់ របស់បុគ្គលនោះ កៅីតឡើង កុដ្ឋិនីនោះបុ ។ ពួកអកុសលធម់ របស់ពួកសត្វនោះ កៅីតឡើង កុដ្ឋិនីនោះ កុដ្ឋិនីប្បាទក្នុណា: នៃអកុសលទាំងឡាយ កុដ្ឋិនីអរូបកាត តែពួកអព្យាកតិធម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកៅីតឡើង កុដ្ឋិនីនោះទេ ជាបួកអកុសលធម់ របស់ពួកសត្វនោះ ទីបកៅីតឡើង កុដ្ឋិនីនោះ កុដ្ឋិនីប្បាទក្នុណា: នៃអកុសលទាំងឡាយ កុដ្ឋិនីបញ្ញាការកាត ទាំងពួកអព្យាកតិធម់ កៅីតឡើងដោរ ។ មហាធឡៅ ពួកអព្យាកតិធម់ របស់បុគ្គលិណា កៅីតឡើង កុដ្ឋិនីណា ពួកអកុសលធម់ របស់បុគ្គលនោះ កៅីតឡើង កុដ្ឋិនីនោះបុ ។ ពួកអព្យាកតិធម់ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកៅីតឡើង កៅីតឡើង កុដ្ឋិនីនោះ កុដ្ឋិនីប្បាទក្នុណា: នៃចិត្តដែលប្រាសបាកអកុសល កុដ្ឋិនីបរិភិកាល តែពួកអកុសលធម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកៅីតឡើង កុដ្ឋិនីនោះទេ

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

បញ្ចារការ អគ្គុសលាងំ ឧប្បជ្ជក្នុង តែសំ តត្តិ
អព្យកត្តា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ អគ្គុសលា ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជនិ ។

[១០៣] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស អគ្គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អគ្គុសលាងំ
ឧប្បជ្ជក្នុង តែសំ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
នោ ច តែសំ អគ្គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ សព្វសំ
ចិត្តស្ស កត្តិក្នុង គុសលរិប្បយុត្តិអគ្គុសលរិប្ប-
យុត្តិចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង និពេដសមាបន្ទាងំ អ-
សញ្ញសត្តាងំ តែសំ គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
អគ្គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។ យស្ស វ បន អ-
គ្គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តស្ស គុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជនិតិ ។ គុសលាងំ ឧប្បជ្ជក្នុង តែសំ អគ្គ-
ុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ នោ ច តែសំ គុសលា ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជនិ សព្វសំ ចិត្តស្ស កត្តិក្នុង អគ្គុសល-
រិប្បយុត្តិគុសលរិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង និពេ-
ដសមាបន្ទាងំ អសញ្ញសត្តាងំ តែសំ អគ្គុសលា ច
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

ឯព្យកអព្យាកតិដម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ ទីបកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុង
ឧប្បាទក្នុណា: នៅអកុសលទាំងខ្សាយ ក្នុងបញ្ញាការកាត ទាំងព្យកអកុ-
សលដម៌ ក៏កើតឡើងដោរ ។

[១០៣] ព្យកកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនកើតឡើង ព្យកអកុ-
សលដម៌ របស់បុគ្គលិណា: មិនកើតឡើងបុ ។ ព្យកកុសលដម៌ របស់
ព្យកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៅអកុសលទាំងខ្សាយ
តើព្យកអកុសលដម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯព្យក
កុសលដម៌ របស់សត្វទាំងអស់នោះ តីលោកដែលចូលការនៃឱកាស និង
ព្យកអសញ្ញសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៅបិត្តដែលប្រាសចាក
កុសល និងបិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងកជ្ជក្នុណា: (ឧណាពាណិជ្ជ
បេក្ខ្មាយ) នៅបិត្ត ទាំងព្យកអកុសលដម៌ ក៏មិនកើតឡើងដោរ ។ មហ៌ៗ
ឡើត ព្យកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនកើតឡើង ព្យកកុសលដម៌
របស់បុគ្គលិណា: មិនកើតឡើងបុ ។ ព្យកអកុសលដម៌ របស់ព្យកសត្វ
នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៅកុសលទាំងខ្សាយទេ តើព្យក
កុសលដម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក៏មិនមែន ឯព្យកអកុសល-
ដម៌ របស់ព្យកសត្វ ទាំងអស់នោះ តីព្យកលោកដែលចូលការនៃឱកាស និង
ព្យកអសញ្ញសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៅបិត្ត ដែលប្រាសចាក
អកុសល និងបិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកជ្ជក្នុណា: នៅបិត្ត ទាំង
ព្យកកុសលដម៌ ក៏មិនកើតឡើងដោរ ។

ធម្មយមកេ បវត្តិវារស្ស ឧប្បទវាទា

[១០៤] យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ ឧ-
បបង្គនាងំ បរត្រូ កុសលវិប្បយុត្តិត្តស្ស ឧប្បទក្ន-
េះ^(១) តែសំ កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ នោ ច
តែសំ អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ សព្វសំ ចរណាងំ
បរត្រូ ចិត្តស្ស កត្តិក្នៅេះ អរបេ អកុសលាងំ ឧប្ប-
ទក្នៅេះ តែសំ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អព្រ-
កតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។ យស្ស វ បន អព្រកតា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។
អរបេ កុសលាងំ ឧប្បទក្នៅេះ តែសំ អព្រកតា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ នោ ច តែសំ កុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជនិ សព្វសំ ចរណាងំ បរត្រូ ចិត្តស្ស កត្តិក្នៅេះ
អរបេ អកុសលាងំ ឧប្បទក្នៅេះ តែសំ អព្រកតា
ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។

[១០៥] យស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ
ឧបបង្គនាងំ បរត្រូ អកុសលវិប្បយុត្តិត្តស្ស ឧប្ប-
ទក្នៅេះ^(២) តែសំ អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ

១ និ. ឯកនុនី និពេដសមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តាននិ ទិស្ស ។ ២ និ. ឯកនុនី លិខិតេន
បញ្ញនយន ទដ្ឋាំ ។

ធម្មយមក៖ បរិត្តិរារ៖ ឧប្បាទរារ៖

[១០៤] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនកៅតឡើង ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ មិនកៅតឡើងដោរបុ ។ ព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកៅតឡើង មិនកៅតឡើង ក្នុងឧប្បាទរិណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល តែព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកៅតឡើង កំមិនមែន ឯព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលចូរត មិនកៅតឡើង ក្នុងឧប្បាទរិណា៖ នៅអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងកត្តិរិណា៖ នៅចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងព្យកអព្យាកតជម៌ កំមិនកៅតឡើងដោរ ។ មរោងឡើត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនកៅតឡើង ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គល នោះ មិនកៅតឡើងបុ ។ ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកៅតឡើង ក្នុងឧប្បាទរិណា៖ នៅកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព តែព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកៅតឡើង កំមិនមែន ឯព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលចូរត មិនកៅតឡើង ក្នុង ឧប្បាទរិណា៖ នៅអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងកត្តិរិណា៖ នៅចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងព្យកកុសលជម៌ កំមិនកៅតឡើងដោរ ។

[១០៥] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនកៅតឡើង ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ មិនកៅតឡើងបុ ។ ព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកៅតឡើង មិនកៅតឡើង ក្នុងឧប្បាទរិណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងបវត្តិកាល

អភិធមុបិជកេ យមកំ

នោ ច តែសំ អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
សព្វសំ ចរឆ្លានំ បរត្រូ ចិត្តស្ស កដ្ឋត្រូលោ អរបេ
គុសលានំ ឧប្បជ្ជត្រូលោ តែសំ អគុសលា ច ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជនិ អព្រកតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។ យស្ស
រ បន អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តស្ស អគុ-
សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អរបេ អគុសលានំ
ឧប្បជ្ជត្រូលោ តែសំ អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
នោ ច តែសំ អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ សព្វ-
សំ ចរឆ្លានំ បរត្រូ ចិត្តស្ស កដ្ឋត្រូលោ អរបេ គុស-
លានំ ឧប្បជ្ជត្រូលោ តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជនិ អគុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។

[៧០៦] យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តត្ត
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។ អាមឆ្លា ។ យត្ត
រ បន អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តត្ត គុស-
លា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អាមឆ្លា ។

[៧០៧] យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តត្ត
អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ ឧប្បជ្ជនិ ។ យត្ត
រ បន អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តត្ត គុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នត្តិ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

តែពួកអព្យាកតជម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកៅតឡើង កំមិនមែន ឯពួក
អកុសលជម់ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលច្បៃត មិនកៅតឡើង
ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៅកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអូបកត ក្នុងកង្វក្នុណា: នៅ
បិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកអព្យាកតជម់ កំមិនកៅតឡើងដែរ ។ មរ៉ាង
ឡ្វែត ពួកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកៅតឡើង ពួកអកុសល-
ជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡើងបុ ។ ពួកអព្យាកតជម់ របស់ពួក
សត្វនោះ មិនកៅតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៅអកុសលទាំងឡាយ ក្នុង
អូបកតឡេ តែពួកអកុសលជម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកៅតឡើង កំមិន
មែន ឯពួកអព្យាកតជម់ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលច្បៃត មិនកៅត
ឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៅកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអូបកត ក្នុងកង្វក្នុណា:
នៅបិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងពួកអកុសលជម់ កំមិនកៅតឡើងដែរ ។

[១០៦] ពួកអកុសលជម់ មិនកៅតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសល-
ជម់ មិនកៅតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។ មរ៉ាងឡ្វែត ពួកអកុ-
សលជម់ មិនកៅតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលជម់ មិនកៅតឡើង ក្នុង
ទីនោះបុ ។ អើ ។

[១០៧] ពួកអកុសលជម់ មិនកៅតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអព្យា-
កតជម់ មិនកៅតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ កៅតឡើង ។ មរ៉ាងឡ្វែត ពួក
អព្យាកតជម់ មិនកៅតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលជម់ មិនកៅតឡើង
ក្នុងទីនោះបុ ។ មិនមានឡេ ។

ធម្មយមកេ បវគ្គិវារស្ស ឧប្បទរាង

[១០៥] យត្តិ អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
តត្តិ អព្យាគតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ ឧប្បជ្ជនិ ។
យត្តិ រ បន អព្យាគតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តត្តិ
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នតិ ។

[១០៥] យស្ស យត្តិ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស តត្តិ អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អគុស-
លានំ ឧប្បទក្នុេេ តែសំ តត្តិ គុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជនិ នោ ច តែសំ តត្តិ អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុេេ គុសលវិប្បយុត្តិអគុ-
សលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្បទក្នុេេ អសញ្ញសត្តានំ
តែសំ តត្តិ គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អគុសលា
ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។ យស្ស រ បន យត្តិ អគុ-
សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តស្ស តត្តិ គុសលា ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ គុសលា នំ ឧប្បទក្នុេេ តែសំ តត្តិ
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ នោ ច តែសំ តត្តិ គុស-
លា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុេេ
គុសលវិប្បយុត្តិអគុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្បទក្នុេេ-
េេ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្តិ អគុសលា ច ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជនិ គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។

ធម្មយមក៖ បរិត្តិភាព៖ ឧប្បាទភាព៖

[១០៥] ព្យកអកុសលដម់ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណាង ព្យកអញ្ចារ-
កតដម់ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះបែ ។ កើតឡើង ។ មរិយ៉ត ព្យក
អញ្ចារកតដម់ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណាង ព្យកអកុសលដម់ មិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះបែ ។ មិនមានទេ ។

[១០៥] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលណាង មិនកើតឡើង ក្នុងទីណាង
ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះបែ ។ ព្យកកុស-
លដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាង: នៃ
អកុសលទាំងឡាយ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញសត្វ ទាំងអស់
នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាង: នៃចិត្តដែលប្រាសចាក
កុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងក្នុងក្នុងណាង: នៃចិត្ត ទាំងព្យក
អកុសលដម់ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។ មរិយ៉ត ព្យកអកុសលដម់ របស់
បុគ្គលណាង មិនកើតឡើង ក្នុងទីណាង ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ:
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះបែ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាង: នៃកុសលទាំងឡាយ តែព្យកកុស-
លដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯព្យកអកុ-
សលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ:
ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាង: នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាក
អកុសល ក្នុងក្នុងក្នុងណាង: នៃចិត្ត ទាំងព្យកកុសលដម់ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[១១០] យស្ស យត្ត គុសហ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។
 សព្វសំ ឧបជ្ជនានំ បរត្តិ គុសលវិប្បយុត្តិតិស្ស
 ឧប្បជ្ជក្នុងោ^(១) តែសំ តត្ត គុសហ ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជនិ នោ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជនិ សព្វសំ ចរនានំ បរត្តិ ចិត្តស្ស កត្តក្នុ-
 ងោ អរឃើ អគុសហានំ ឧប្បជ្ជក្នុងោ តែសំ តត្ត
 គុសហ ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អព្រកតា ច ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជនិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តស្ស តត្ត គុសហ ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អរឃើ គុសហានំ ឧប្បជ្ជក្នុងោ
 តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ នោ ច
 តែសំ តត្ត គុសហ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ សព្វសំ
 ចរនានំ បរត្តិ ចិត្តស្ស កត្តក្នុងោ អរឃើ អគុស-
 ហានំ ឧប្បជ្ជក្នុងោ តែសំ តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជនិ គុសហ ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។

[១១១] យស្ស យត្ត អគុសហ ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជនិ តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។

១ និ. ឯត្តនន អសញ្ញសត្តាននិ ខាយតិ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

[១១០] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតឡើង កូន
ទិណា ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡើង កូនទីនោះ
ប៉ុ ។ ព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកៅតឡើង
មិនកៅតឡើង កូនទីនោះ កូនខប្បាចក្នុណា: នៅចិត្តដែលប្រាសចាក
កុសល កូនបវត្តិកាល តែព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិន
កៅតឡើង កូនទីនោះ កែមិនមែន ឯព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វ ទាំង-
អស់នោះ កាលចុះ មិនកៅតឡើង កូនទីនោះ កូនខប្បាចក្នុណា: នៅ
អកុសលទាំងឡាយ កូនអរបកទ កូនកណ្ឌក្នុណា: នៅចិត្ត កូនបវត្តិកាល
ទាំងព្យកអព្យាកតជម៌ កែមិនកៅតឡើងដែរ ។ ម្យាងឡើត ព្យកអព្យាកត-
ជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតឡើង កូនទិណា ព្យកកុសលជម៌ របស់
បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡើង កូនទីនោះប៉ុ ។ ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យក
សត្វនោះ មិនកៅតឡើង កូនទីនោះ: កូនខប្បាចក្នុណា: នៅកុសលទាំង-
ឡាយ កូនអរបកទ តែព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកៅត
ឡើង កូនទីនោះ កែមិនមែន ឯព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកសត្វ ទាំង-
អស់នោះ កាលចុះ មិនកៅតឡើង កូនទីនោះ កូនខប្បាចក្នុណា: នៅ
អកុសលទាំងឡាយ កូនអរបកទ កូនខប្បាចក្នុណា: នៅចិត្ត កូនបវត្តិកាល
ទាំងព្យកកុសលជម៌ កែមិនកៅតឡើងដែរ ។

[១១១] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតឡើង កូន
ទិណា ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡើង កូនទីនោះប៉ុ ។

ធម្មយមកេ បវតិវារសួយ ឧប្បទភាព

សព្វសំ ឧបឆ្លងត្តានំ បរត្រូ អគុសលវិប្បយុត្តិ-
ចិត្តស្ស ឧប្បទត្តូលោ តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្ម
ន ឧប្បឆ្លងឯ នោ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្ម ន
ឧប្បឆ្លងឯ សព្វសំ ចរត្តានំ បរត្រូ ចិត្តស្ស កដ្ឋត្តូលោ
អរឃី គុសលានំ ឧប្បទត្តូលោ តែសំ តត្ត អគុ-
សលា ច ធម្ម ន ឧប្បឆ្លងឯ អព្រកតា ច ធម្ម
ន ឧប្បឆ្លងឯ ។ យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា
ធម្ម ន ឧប្បឆ្លងឯ តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្ម ន
ឧប្បឆ្លងឯតិ ។ អរឃី អគុសលានំ ឧប្បទត្តូលោ
តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្ម ន ឧប្បឆ្លងឯ នោ ច
តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្ម ន ឧប្បឆ្លងឯ សព្វសំ
ចរត្តានំ បរត្រូ ចិត្តស្ស កដ្ឋត្តូលោ អរឃី គុសលានំ
ឧប្បទត្តូលោ តែសំ តត្ត អព្រកតា ច ធម្ម ន
ឧប្បឆ្លងឯ អគុសលា ច ធម្ម ន ឧប្បឆ្លងឯ ។

[១០២] យស្ស គុសលា ធម្ម ឧប្បឆ្លិត្ត តស្ស
អគុសលា ធម្ម ឧប្បឆ្លិត្តិ ។ អមត្ត ។ យស្ស
រ បន អគុសលា ធម្ម ឧប្បឆ្លិត្ត តស្ស គុសលា
ធម្ម ឧប្បឆ្លិត្តិ ។ អមត្ត ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទរារ៖

ពួកអកុសលដម់ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បទរារក្នុងណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសាកអកុ-
សល ក្នុងបរត្តិកាល តែពួកអព្យាកតដម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើត
ឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលដម់ របស់ពួកសត្វ ទាំង-
អស់នោះ កាលចុះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បទរារក្នុងណា៖ នៅ
កុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងកត្តិក្នុងណា៖ នៅចិត្ត ក្នុងបរត្តិកាល
ទាំងពួកអព្យាកតដម់ ក៏មិនកើតឡើងដោយ ។ មរ៉ានឡ្វ់ត ពួកអព្យាកត-
ដម់ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលដម់ របស់
បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ ពួកអព្យាកតដម់ របស់
ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បទរារក្នុងណា៖ នៅអកុសល
ទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភពទេ តែពួកអកុសលដម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យាកតដម់ របស់ពួកសត្វ ទាំង-
អស់នោះ កាលចុះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បទរារក្នុងណា៖ នៅ
កុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងកត្តិក្នុងណា៖ នៅចិត្ត ក្នុងបរត្តិកាល
ទាំងពួកអកុសលដម់ ក៏មិនកើតឡើងដោយ ។

[១១២] ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ពួក
អកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយបុ ។ អើ ។ មរ៉ាន
ឡ្វ់ត ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ពួកអកុសល-
ដម់ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយបុ ។ អើ ។

អភិធមុបិជ្រកេ យមកំ

[១០៣] យស្ស កុសលា ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អព្ទាកតាត ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យស្ស
រ បន អព្ទាកតាត ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស កុសលា
ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[១០៤] យស្ស អកុសលា ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អព្ទាកតាត ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យស្ស
រ បន អព្ទាកតាត ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស អកុសលា
ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[១០៥] យត្ត កុសលា ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត អ-
កុសលា ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យត្ត រ
បន អកុសលា ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត កុសលា ដម្ងាត
ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[១០៦] យត្ត កុសលា ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត
អព្ទាកតាត ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យត្ត រ
បន អព្ទាកតាត ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត កុសលា ដម្ងាត
ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អសញ្ញសត្វ តត្ត អព្ទាកតាត ដម្ងាត
ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តត្ត កុសលា ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្ត
ចតុកោគារ បញ្ញកោគារ តត្ត អព្ទាកតាត ច ដម្ងាត
ឧប្បជ្ជិត្ត កុសលា ច ដម្ងាត ឧប្បជ្ជិត្ត ។

អភិធម្មបិដក យមក:

[១១៣] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា កៅតទ្វីនៃហើយ ពួកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ កៅតទ្វីនៃហើយប្រុ ។ អើ ។ មរ៉ូនទ្រូត ពួកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុណា កៅតទ្វីនៃហើយ ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ កៅតទ្វីនៃហើយប្រុ ។ អើ ។

[១១៤] ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា កៅតទ្វីនៃហើយ ពួកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ កៅតទ្វីនៃហើយប្រុ ។ អើ ។ មរ៉ូនទ្រូត ពួកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុណា កៅតទ្វីនៃហើយ ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ កៅតទ្វីនៃហើយប្រុ ។ អើ ។

[១១៥] ពួកកុសលជម៌ កៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិណា ពួកអកុសលជម៌ កៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិនោះប្រុ ។ អើ ។ មរ៉ូនទ្រូត ពួកអកុសលជម៌ កៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិណា ពួកកុសលជម៌ កៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិនោះប្រុ ។ អើ ។

[១១៦] ពួកកុសលជម៌ កៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិណា ពួកអព្យាកតជម៌ កៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិនោះប្រុ ។ អើ ។ មរ៉ូនទ្រូត ពួកអព្យាកតជម៌ កៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិណា ពួកកុសលជម៌ កៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិនោះប្រុ ។ ពួកអព្យាកតជម៌ កៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិនោះប្រុ ។ តីកុងអសញ្ញសត្វ តែពួកកុសលជម៌ មិនកៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិនោះទេ ដូចពួកអព្យាកតជម៌ កៅតទ្វីនៃហើយ កុងទិនោះ តីកុងចត្តោះការកោ និងបញ្ចាការកោ ទាំងពួកកុសលជម៌ កំកៅតទ្វីនៃហើយដោ ។

ធម្មយមកេ បវត្តិវរស្សី ឧប្បទវាគោ

[១០៧] យត្ថ អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត
 អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យត្ថ វ
 បន អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត អគុសលា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តតិ ។ អសញ្ញាសត្វ់ តត្ត អព្រកតា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត នៅ ច តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជិត្ត ចតុកោការ បញ្ចកោការ តត្ត អព្រកតា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អគុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១០៨] យស្ស យត្ថ គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តតិ ។ អាមណ្ឌា ។
 យស្ស វ បន យត្ថ អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ត គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តតិ ។ សុខាក-
 សាន់ ឯតិយេ អគុសលេ ចិត្ត វត្ថុមានេ តែសំ តត្ត
 អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត នៅ ច តែសំ តត្ត គុស-
 លា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តតិរំ ចតុកោកាកាន់ បញ្ច-
 កោកាកាន់ តែសំ តត្ត អគុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

ធម្មយមក: បវិនិរ: ឧប្បទវារ:

[១១៧] ព្យកអកុសលដម់ កេតិផ្លើនហីយ កុងទិណា ព្យកអញ្ចាកតដម់ កេតិផ្លើនហីយ កុងទិនោះបុ ។ អើ ។ មរីនទ្ទៃត ព្យកអញ្ចាកតដម់ កេតិផ្លើនហីយ កុងទិណា ព្យកអកុសលដម់ កេតិផ្លើនហីយ កុងទិនោះបុ ។ ព្យកអញ្ចាកតដម់ កេតិផ្លើនហីយ កុងទិនោះ គីកុង អសញ្ញសត្វ តែព្យកអកុសលដម់ មិនកេតិផ្លើនហីយ កុងទិនោះទេ ឬ ព្យកអញ្ចាកតដម់ កេតិផ្លើនហីយ កុងទិនោះ គីកុងចុចុរាករក និង បញ្ចារករក ទាំងព្យកអកុសលដម់ ក៏កេតិផ្លើនហីយដែរ ។

[១១៨] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា កេតិផ្លើនហីយ កុង ទិណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិនោះ កេតិផ្លើនហីយ កុងទិនោះ បុ ។ អើ ។ មរីនទ្ទៃត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា កេតិផ្លើនហីយ កុងទិណា ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិនោះ កេតិផ្លើនហីយ កុងទិនោះបុ ។ កាលអកុសលចិត្ត^(១) ទី ២ របស់ព្យកសត្វកុងសុខាភស កាលប្រព្រឹត្តទៅ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកសុខាភសសត្វនោះ កេតិ ផ្លើនហីយ កុងទិនោះ តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកសុខាភសសត្វនោះ មិនកេតិផ្លើនហីយ កុងទិនោះទេ ឬ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ ក្រាតិនោះ គីចុចុរាករ: និងបញ្ចារករ: កេតិផ្លើនហីយ កុងទិនោះ ទាំងព្យកកុសលដម់ ក៏កេតិផ្លើនហីយដែរ ។

^(១) អកុសល កុងទិនោះ សំដៅយកដនេចិត្តទី ២ គីចុចុរាករ: និងបញ្ចារករ: កេតិផ្លើនហីយ កុងទិនោះ ។ អដ្ឋកចា ។

អភិដ្ឋមូបិដកេ យមកំ

[១០៩] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អមន្តា ។
 យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុខាក-
 សានំ ឯតិយេ ចិត្ត វត្ថុមានេ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ
 តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តែសំ តត្ត
 កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តតែសំ ចតុកាការណំ
 បញ្ញកាការណំ តែសំ តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្ត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១២០] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អ-
 មន្តា ។ យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។
 សុខាកសានំ ឯតិយេ ចិត្ត វត្ថុមានេ អសញ្ញសត្តានំ
 តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច
 តែសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តតែសំ ចតុ-
 កាការណំ បញ្ញកាការណំ តែសំ តត្ត អព្រកតា
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

អភិធម្មបិដក យមក:

[១១៩] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលធនា កៅតឡើនហើយ កូនទី
ធនា ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលធនោះ កៅតឡើនហើយ កូនទីនោះបុ ។
អើ ។ មរីនឡ្វ់ត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលធនា កៅតឡើនហើយ កូន
ទិណា ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលធនោះ កៅតឡើនហើយ កូនទីនោះបុ ។
កាលចិត្តទី ២ របស់ព្យកសុខារាសសត្វ កាលប្រព្រឹត្តឡេ ព្យកអព្យាកតដម់
របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ កៅតឡើនហើយ កូនទីនោះ តែព្យកកុសលដម់
របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកៅតឡើនហើយ កូនទីនោះ ជព្យកអព្យាកត-
ដម់ របស់សត្វទាំងនោះ ក្រោពីនេះ គីបគុរាណការ: និធបញ្ញារាណការ: កៅត
ឡើនហើយ កូនទីនោះ ទាំងព្យកកុសលដម់ ក៏កៅតឡើនហើយដែរ ។

[១២០] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលធនា កៅតឡើនហើយ កូន
ទិណា ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលធនោះ កៅតឡើនហើយ កូនទីនោះ
បុ ។ អើ ។ មរីនឡ្វ់ត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលធនា កៅត
ឡើនហើយ កូនទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលធនោះ កៅតឡើន
ហើយ កូនទីនោះបុ ។ កាលចិត្តទី ២ របស់ព្យកសុខារាសសត្វ កាល
ប្រព្រឹត្តឡេ ព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ កៅតឡើនហើយ
កូនទីនោះ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកៅតឡើន
ហើយ កូនទីនោះ ជព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ ក្រោពីនេះ
គីបគុរាណការ: និធបញ្ញារាណការ: កៅតឡើនហើយ កូនទីនោះ ទាំងព្យក
អកុសលដម់ ក៏កៅតឡើនហើយដែរ ។

ធម្មយមក បរពិភាគសួយ ឧប្បទាភា

[១២១] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នតិ ។ យស្ស
វ បន អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស គុស-
លា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នតិ ។

[១២២] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នតិ ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នតិ ។

[១២៣] យស្ស អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នតិ ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នតិ ។

[១២៤] យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អមន្តា ។ យត្ត
វ បន អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត គុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អមន្តា ។

[១២៥] យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត
អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទរារ៖

[១២១] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតឡ្វីដៃហើយ
ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយបុ ។ មិនមានទេ ។
ម្យាត់ឡ្វ់ត ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតឡ្វីដៃហើយ ព្យក
កុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយបុ ។ មិនមានទេ ។

[១២២] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតឡ្វីដៃហើយ
ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយបុ ។ មិនមានទេ ។
ម្យាត់ឡ្វ់ត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតឡ្វីដៃហើយ ព្យក
កុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយបុ ។ មិនមានទេ ។

[១២៣] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតឡ្វីដៃហើយ
ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយបុ ។ មិនមាន
ទេ ។ ម្យាត់ឡ្វ់ត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតឡ្វីដៃ
ហើយ ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយបុ ។
មិនមានទេ ។

[១២៤] ព្យកកុសលជម៌ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយ ភូធិ៍ឈានា ព្យក
អកុសលជម៌ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយ ភូធិ៍ឈាន់បុ ។ អើ ។ ម្យាត់ឡ្វ់ត
ព្យកអកុសលជម៌ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយ ភូធិ៍ឈានា ព្យកកុសលជម៌ មិន
កៅតឡ្វីដៃហើយ ភូធិ៍ឈាន់បុ ។ អើ ។

[១២៥] ព្យកកុសលជម៌ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយ ភូធិ៍ឈានា ព្យក
អព្យាកតជម៌ មិនកៅតឡ្វីដៃហើយ ភូធិ៍ឈាន់បុ ។ កៅតឡ្វីដៃហើយ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យត្ត វ បន អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត តត្ត
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ នត្តិ ។

[១២៦] យត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត តត្ត
អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជត្ត ។ យត្ត
វ បន អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត តត្ត អកុ-
សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ នត្តិ ។

[១២៧] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត
តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ សុខាក-
សាគំ ធមិយេ អកុសលេ ចិត្ត រត្តមានេ តែសំ
តត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត នោ ច តែសំ តត្ត
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត សុខាកសាគំ ធមិយេ
ចិត្ត រត្តមានេ^(១) អសញ្ញសត្តាគំ តែសំ តត្ត កុសលា
ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត ។
យស្ស វ បន យត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត តស្ស
តត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ អមញ្ញ ។

[១២៨] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជត្ត តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជត្តាតិ ។ សុខាកសាគំ ធមិយេ ចិត្ត រត្តមានេ

^(១) និ. សុខាកសាគំ ធមិយេ ចិត្ត រត្តមានេ គឺ ឯកសុខាកសំ ឱបបង្ហាននឹង ឯកសុវត្ថិយេ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

មរ៉ានទ្រព្ទ ព្យកអព្យាកតជម់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីណា ព្យក
កុសលជម់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះបុ ។ មិនមានទេ ។

[១២៦] ព្យកអកុសលជម់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីណា ព្យក
អព្យាកតជម់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះបុ ។ កើតឡើងហើយ ។
មរ៉ានទ្រព្ទ ព្យកអព្យាកតជម់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីណា ព្យកអកុ-
សលជម់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះបុ ។ មិនមានទេ ។

[១២៧] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
កុងទីណា ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុង
ទីនោះបុ ។ កាលអកុសលបិត្តទី ២ របស់ព្យកសុខាតសស្ស កាលប្រ-
ព្រឹត្តទៅ ព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកសស្សនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុង
ទីនោះ តែព្យកអកុសលជម់ របស់ព្យកសស្សនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុង
ទីនោះ កំមិនមែន កាលបិត្តទី ២ របស់ព្យកសុខាតសស្ស កាលប្រព្រឹត្ត
ទៅ ព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសស្សនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុង
ទីនោះ ទាំងព្យកអកុសលជម់ កំមិនកើតឡើងហើយដែរ ។ មរ៉ានទ្រព្ទ
ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ កុងទីណា ព្យក
កុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[១២៨] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
កុងទីណា ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុង
ទីនោះបុ ។ កាលបិត្តទី ២ របស់ព្យកសុខាតសស្ស កាលប្រព្រឹត្តទៅ

ធម្មយមកេ បរគិវារសួយ ឧប្បទភាព

អសញ្ញាសត្តានំ តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
នោ ច តែសំ តត្ត អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត សុខ្ងា-
រសំ ឧបផ្ទើត្តានំ^(១) តែសំ តត្ត កុសលា ច ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជិត្ត អព្យាកតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស វ
បន យត្ត អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស តត្ត
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតី ។ អមត្តា ។

[៧២៥] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជិត្ត តស្ស តត្ត អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតី ។
សុខ្ងារសានំ ឯតិយេ ចិត្ត វត្ថមានេ អសញ្ញាសត្តានំ
តែសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច
តែសំ តត្ត អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត សុខ្ងារសំ
ឧបផ្ទើត្តានំ តែសំ តត្ត អកុសលា ច ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជិត្ត អព្យាកតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យស្ស
វ បន យត្ត អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
តត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតី ។ អមត្តា ។

[៧៣០] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ
តស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។

១ និ. ឧបផ្ទើត្តានំ ឯត្ត ឧប្បជ្ជិចិត្តសួយ ឧប្បទក្នុណោតិ នាំ ទិស្សិយេ ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បាទរារ៖

ពួកកុសលដម់ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះ
តែពួកអព្យាកតដម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះ
ក៏មិនមែន ឯពួកកុសលដម់ របស់ពួកសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់
សុខាភស់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះទេ ទាំងពួកអព្យាកតដម់ ក៏
មិនកើតឡើងហើយដែរ ។ ម្យាងទ្វោត ពួកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គល
ណា មិនកើតឡើងហើយ កុងទីណា ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ
មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[១២៩] ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ
កុងទីណា ពួកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុង
ទីនោះបុ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ពួកសុខាភស់សត្វ កាលប្រព្រឹត្តទៅ
ពួកអកុសលដម់ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុង
ទីនោះ តែពួកអព្យាកតដម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ
កុងទីនោះ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលដម់ របស់ពួកសត្វនោះ កាល
ចូលទៅ កាន់សុខាភស់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះ ទាំងពួក
អព្យាកតដម់ ក៏មិនកើតឡើងហើយដែរ ។ ម្យាងទ្វោត ពួកអព្យាកត-
ដម់ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើងហើយ កុងទីណា ពួកអកុសលដម់
របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[១៣០] ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា នីជំកើតឡើង
ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នីជំកើតឡើងបុ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក អត្ថមត្ត បជិលកិស្សនិ តែសំ
គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ច តែសំ អគុស-
លា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តតារសំ តែសំ គុសលា ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ អគុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។
យស្ស រ បន អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស
គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អមន្តា ។

[១៣១] យស្ស គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អមន្តា ។
យស្ស រ បន អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស
គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អត្ថមត្តសមដ្ឋីនំ អរ-
ហាល្តានំ តែសំ អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ
ច តែសំ គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តតារសំ តែសំ
អព្រកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ គុសលា ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។

[១៣២] យស្ស អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អមន្តា ។
យស្ស រ បន អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស
អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អត្ថមត្ត-
សមដ្ឋីនំ អរហាល្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក អត្ថមត្ត

អភិធម្បបិដក យមក:

ពួកសាទិណា នីជុល នូវមតិដៃប្រសើរ គឺគ្រាញឯមិត្ត ក្នុងលំដាប់ នៅ
បិត្តិណា ពួកកុសលដម៌ របស់ពួកសាទិណា៖ នីជុលកើតឡើង តែពួក
អកុសលដម៌ របស់ពួកសាទិណា៖ នីជុលកើតឡើងទេ ដូចពួកកុសលដម៌
របស់ពួកសាទិណា៖ ក្រាមីន នីជុលកើតឡើងទេ ទាំងពួកអកុសលដម៌ កើនីជុល
កើតឡើងដោរ ។ ម្យាងឡើត ពួកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជុល
កើតឡើង ពួកកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជុលកើតឡើងបុ ។ អើ ។

[១៣១] ពួកកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជុលកើតឡើង ពួក
អព្ទាកតិដម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជុលកើតឡើងបុ ។ អើ ។ ម្យាង
ឡើត ពួកអព្ទាកតិដម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជុលកើតឡើង ពួកកុសល
ដម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជុលកើតឡើងបុ ។ ពួកអព្ទាកតិដម៌ របស់
ពួកបុគ្គល ដែលដាងទោះអរហត្ថ អ្នកព្រមព្រៀងដោយមតិដៃប្រសើរ នីជុល
កើតឡើង តែពួកកុសលដម៌ របស់ពួកបុគ្គលិណា នីជុលកើតឡើងទេ
ដូចពួកអព្ទាកតិដម៌ របស់ពួកបុគ្គលិណា ក្រាមីន នីជុលកើតឡើង
ទាំងពួកកុសលដម៌ កើនីជុលកើតឡើងដោរ ។

[១៣២] ពួកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជុលកើតឡើង ពួក
អព្ទាកតិដម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជុលកើតឡើងបុ ។ អើ ។ ម្យាងឡើត
ពួកអព្ទាកតិដម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជុលកើតឡើង ពួកកុសលដម៌
របស់បុគ្គលិណា នីជុលកើតឡើងបុ ។ ពួកអព្ទាកតិដម៌ របស់ពួក
ព្រោះអរហត្ថ អ្នកព្រមព្រៀងដោយមតិដៃប្រសើរ និងរបស់ពួកសាទិណា៖

ធម្មយមកេ បវគ្គិវារស្ស ឱហ្មាគរាង

បដិលភីស្សនិ តែសំ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ
នោ ច តែសំ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តតែរសំ
តែសំ អព្យាកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ អកុសលា
ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។

[១៣៣] យត្តិ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តត្តិ
អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អាមត្តា ។ យត្តិ វ
បន អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តត្តិ កុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អាមត្តា ។

[១៣៤] យត្តិ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តត្តិ
អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អាមត្តា ។ យត្តិ វ
បន អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តត្តិ កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អសញ្ញាសត្វ តត្តិ អព្យាកតា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ច តត្តិ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ
ចត្តុកោការ ឃញ្ញកោការ តត្តិ អព្យាកតា ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សនិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។

[១៣៥] យត្តិ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ
តត្តិ អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អ-
មត្តា ។ យត្តិ វ បន អព្យាកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជ-
ស្សនិ តត្តិ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។

ធម្មយមក: បរិត្តិវារ: ឧប្បទវារ:

ដែលនឹងបាន នូវមតិដំប្លែង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តធម្មា នៅ៖ នីជំកើតឡើង តែពួកអកុសលដម់ របស់ពួកសត្វនោះ នីជំមិនកើតឡើងទេ ឬ ពួកអព្យាកតដម់ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រោមឯណ៌នេះ នីជំកើតឡើង ទាំងពួកអកុសលដម់ ក៏នីជំកើតឡើងដែរ ។

[១៣៣] ពួកកុសលដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីណាង ពួកអកុសលដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។ មរ៉ានទៀត ពួកអកុសលដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីណាង ពួកកុសលដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[១៣៤] ពួកកុសលដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីណាង ពួកអព្យាកតដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។ មរ៉ានទៀត ពួកអព្យាកតដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីណាង ពួកកុសលដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ ពួកអព្យាកតដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែពួកកុសលដម់ នីជំមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឬ ពួកអព្យាកតដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីនោះ គឺក្នុងបត្តិរារក និងបញ្ហារារក ទាំងពួកកុសលដម់ ក៏នីជំកើតឡើងដែរ ។

[១៣៥] ពួកកុសលដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីណាង ពួកអព្យាកតដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។ មរ៉ានទៀត ពួកអព្យាកតដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីណាង ពួកកុសលដម់ នីជំកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

អសញ្ញាលត្វ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី នោ
ច តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី ចតុកោការ
បញ្ចកោការ តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី
អគុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី ។

[១៣៦] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជ-
ស្សនី តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។
ចតុកោការ បញ្ចកោការ យស្ស ចិត្តស្ស អនណុរ
អតុមត្ត បដិលកិស្សនី តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សនី នោ ច តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិស្សនី តតែសំ ចតុកោការណែ បញ្ចកោការណែ
តែសំ តត្ត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី អគុ-
សលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី ។ យស្ស វ បន
យត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី តស្ស តត្ត
កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។ អាមណ្ឌ ។

[១៣៧] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។ អាមណ្ឌ ។
យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី
តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ^(១) ។

^(១) និ. ឯក្សនន ចតុកោការ បញ្ចកោការពី ទិស្សនី ។

អភិធម្មបិដក យមក:

ព្យកអព្យាកតិជម៌ នីជេកើតឡើង ក្នុងទីនោះ គីក្សអសញ្ញាសត្វ តែព្យក
អកុសលជម៌ នីជេមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ជព្យកអព្យាកតិជម៌ នីជេ
កើតឡើង ក្នុងទីនោះ គីក្សបត្តិរារកណ និជបញ្ចារកណ ទាំងព្យក
អកុសលជម៌ កើនីជេកើតឡើងដោ ។

[១៣៦] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជេកើតឡើង ក្នុងទីណា
ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នីជេកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ ព្យក
កុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ ដែលជាសត្វនិងបាន នូវមគ្គធម្មប្រសីរ ក្នុង
លំដាប់ នៃបិត្តិណា ក្នុងបត្តិរារកណ និជបញ្ចារកណ នីជេកើតឡើង
តែព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ នីជេមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
ជព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ ក្រោពីនេះ គីបត្តិរារៈ និជបញ្ចារ
រារកៈ នីជេកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកអកុសលជម៌ កើនីជេកើតឡើង
ដោ ។ មរិនឡ្វែត ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជេកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ក្នុងទីណា ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នីជេកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
បុ ។ អើ ។

[១៣៧] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជេកើតឡើង ក្នុង
ទីណា ព្យកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នីជេកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។
អើ ។ មរិនឡ្វែត ព្យកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលិណា នីជេកើតឡើង ក្នុង
ទីណា ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នីជេកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។

ធម្មយមកេ បរគិវារសួយ ឧប្បទវារោ

អភិមាតិសមដ្ឋីនាំ អរហត្ថានាំ អសញ្ញសត្វានាំ តែសំ
តត្ត អព្យកតាត ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ច តែសំ
តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តតង់ ចតុរោ-
កាការាំ បញ្ញរោកាការាំ តែសំ តត្ត អព្យកតាត ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។

[១៣៤] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនិ តស្ស តត្ត អព្យកតាត ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។
អមត្ថា ។ យស្ស រ បន យត្ត អព្យកតាត ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនិ តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ-

តិ^(១) ។ អភិមាតិសមដ្ឋីនាំ អរហត្ថានាំ យស្ស ចិត្តស្ស
អនុនុក អភិមាតិ បដិលកិស្សនិ អសញ្ញសត្វានាំ តែសំ
តត្ត អព្យកតាត ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ច តែសំ
តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តតង់ ចតុរោ-
កាការាំ បញ្ញរោកាការាំ តែសំ តត្ត អព្យកតាត ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។

[១៣៥] យស្ស កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ
តស្ស អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អមត្ថា ។

១ និ. ធម្មនន ឬពុព្យនយោន សទិសោយោ បាហោ ខាយតិ ។

ធម្មយមក៖ បរិត្តិភារ៖ ឧប្បទវារ៖

ពួកអព្យាកតិជម់ របស់ពួកព្រះអរហន្ឍ អូកព្រមព្រៀងដោយមតិដំប្រសើរ
និងរបស់ពួកអសញ្ញាស្ថិតីនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តើពួកកុសល-
ជម់ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឬពួកអព្យាក-
តិជម់ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រោពីនោះ គឺចិត្តរោករោក និងបញ្ចារោករោក
នឹងកើតឡើង ទាំងពួកកុសលជម់ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

[១៣៨] ពួកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងកើតឡើង ក្នុង
ទីណា ពួកអព្យាកតិជម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
បុ ។ អើ ។ ម្យាត់ឡើត ពួកអព្យាកតិជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងកើត
ឡើង ក្នុងទីណា ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើង
ក្នុងទីនោះបុ ។ ពួកអព្យាកតិជម់ របស់ពួកព្រះអរហន្ឍ អូកព្រមព្រៀង
ដោយមតិដំប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលនឹងបាន នូវមតិដំប្រសើរ ក្នុង
លំដាប់ នៃបិត្តិណា និងរបស់ពួកអសញ្ញាស្ថិតីនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះ តើពួកអកុសលជម់ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះទេ ឬពួកអព្យាកតិជម់ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រោពីនោះ គឺចិត្តរោករោក
និងបញ្ចារោករោក នឹងកើតឡើង ទាំងពួកអកុសលជម់ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

[១៣៩] ពួកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនកើតឡើង
ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងបុ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យស្ស វ បន អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនី
 តស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរ អត្ថមត់ បដិលកិស្សនី តែសំ
 អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនី នោ ច តែសំ
 គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនី អត្ថមត់សមត្ថឃំ អរ-
 ហាន្តាំ តែសំ អគុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនី
 គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនី ។

[១៤០] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនី
 តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។ អត្ថ-
 មត់សមត្ថឃំ អរហាន្តាំ តែសំ គុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សនី នោ ច តែសំ អព្រកតា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សនី បច្ចិមចិត្តសមត្ថឃំ តែសំ គុសលា ច
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនី អព្រកតា ច ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សនី ។ យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជិស្សនី តស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជ-
 ស្សនីតិ ។ អាមាន្តា ។

[១៤១] យស្ស អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជ-
 ស្សនី តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។

អភិធម្ពិដក យមក៖

ម្យារីនទ្វោត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនកើតឡើង ព្យក
កុសលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនកើតឡើងប៍ ។ ព្យកអកុសលដម់
របស់ព្យកសត្តោនោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដៃប្រសើរ កួនលំដាប់ នៅចិត្ត
ុណា នឹងមិនកើតឡើងទេ តើព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកសត្តោនោះ នឹង
មិនកើតឡើង កែមិនមែន ជព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ស អ្នក
ព្រមព្រៀងដោយមតិដៃប្រសើរនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ទាំងព្យកកុស-
លដម់ កើនីងមិនកើតឡើងដែរ ។

[១២០] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនកើតឡើង ព្យក
អព្ទាកតិដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនកើតឡើងប៍ ។ ព្យកកុសលដម់
របស់ព្យកព្រះអរហន្ស អ្នកព្រមព្រៀងដោយមតិដៃប្រសើរ នោះ នឹងមិន
កើតឡើងទេ តើព្យកអព្ទាកតិដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្សនោះ នឹងមិនកើត
ឡើង កែមិនមែន ជព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ស អ្នកព្រមព្រៀង
ដោយបច្ច឴មបិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង ទាំងព្យកអព្ទាកតិដម់ កើនីងមិនកើត
ឡើងដែរ ។ ម្យារីនទ្វោត ព្យកអព្ទាកតិដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនកើត
ឡើង ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនកើតឡើងប៍ ។ អើ ។

[១២១] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនកើត
ឡើង ព្យកអព្ទាកតិដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនកើតឡើងប៍ ។

ធម្មយមកេ បវត្តិវារសួយ ឧប្បទភាព

អត្ថមត្តសមដ្ឋែន អរហាល្សានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនណុរ
 អត្ថមត្ត បដិលកិស្សនិ តែសំ អគុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ច តែសំ អព្យាកតា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សនិ បច្ចិមចិត្តសមដ្ឋែន តែសំ អគុសលា ច
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ អព្យាកតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជ-
 ស្សនិ ។ យស្ស វ បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជ-
 ស្សនិ តស្ស អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។
 អាមណ្ឌា ។

[១៤២] យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ
 តត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អាមណ្ឌា ។
 យត្ត វ បន អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ តត្ត
 គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[១៤៣] យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ
 តត្ត អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ ឧប្បជ្ជ-
 ស្សនិ ។ យត្ត វ បន អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជ-
 ស្សនិ តត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ នត្តិ ។

[១៤៤] យត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ តត្ត
 អព្យាកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។

ធម្មយមក: បរិភាគ: ឧប្បទាហ៍:

ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកច្រោះអរហន្ត អ្នកច្រមព្រៀងដោយមតិដៃប្រសើរ
និងរបស់ព្យកសត្វ ដែលនឹងចាន នូវមតិដៃប្រសើរ កុងលំដាប់ នៅចិត្តណា
នោះ នឹងមិនកៅតឡើងទេ តែព្យកអព្ទាកតដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ នឹង
មិនកៅតឡើង កំមិនមែន ជព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វ អ្នកច្រម
ព្រៀងដោយបច្ចុមចិត្តនោះ កំនឹងមិនកៅតឡើងទេ ទាំងព្យកអព្ទាកតដម់
កំនឹងមិនកៅតឡើងដោរ ។ ម្យាងទ្រូត ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គល
ណា នឹងមិនកៅតឡើង ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកៅត^{ឡើងប្រ} ។ អើ ។

[១៤២] ព្យកអកុសលដម់ នឹងមិនកៅតឡើង កុងទិណា ព្យក
អកុសលដម់ នឹងមិនកៅតឡើង កុងទិនោះប្រ ។ អើ ។ ម្យាងទ្រូត
ព្យកអកុសលដម់ នឹងមិនកៅតឡើង កុងទិណា ព្យកអកុសលដម់ នឹងមិន
កៅតឡើង កុងទិនោះប្រ ។ អើ ។

[១៤៣] ព្យកអកុសលដម់ នឹងមិនកៅតឡើង កុងទិណា ព្យក
អព្ទាកតដម់ នឹងមិនកៅតឡើង កុងទិនោះប្រ ។ នឹងកៅតឡើង ។
ម្យាងទ្រូត ព្យកអព្ទាកតដម់ នឹងមិនកៅតឡើង កុងទិណា ព្យកអកុសល-
ដម់ នឹងមិនកៅតឡើង កុងទិនោះប្រ ។ មិនមានទេ ។

[១៤៤] ព្យកអកុសលដម់ នឹងមិនកៅតឡើង កុងទិណា ព្យក
អព្ទាកតដម់ នឹងមិនកៅតឡើង កុងទិនោះប្រ ។ នឹងកៅតឡើង ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យត្ត រ ហន អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ តត្ត
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ នត្ត ។

[១៤៥] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនិ តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្ស-
និតិ ។ អាយត្ត ។ យស្ស រ ហន យត្ត អគុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស តត្ត គុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ^(១) ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនញក អត្ថមកំ
បដិលកិស្សនិ តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនិ ។ ច តែសំ តត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនិ^(២) អត្ថមកំសមដីនំ អរហត្ថានំ អសញ្ញសត្តានំ
តែសំ តត្ត អគុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ
គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។

[១៤៦] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនិ តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្ស-
និតិ^(៣) ។ អត្ថមកំសមដីនំ អរហត្ថានំ អសញ្ញសត្តានំ
តែសំ តត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។ ច
តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ^(៤)

^(១) និ. ធម្មនន ចក្ខាកោក បញ្ចាកោករី ទិស្សនិ ។

អភិធម្ពបិដក យមក:

មហាធម្រោត ព្យកអព្យកតិចម៉ែ នីជមិនកើតឡើង កុងទិណា ព្យកអកុសល-
ធម៉ែ នីជមិនកើតឡើង កុងទិនោះបុ ។ មិនមានទេ ។

[១៤៥] ព្យកកុសលធម៉ែ របស់បុគ្គលិណា នីជមិនកើតឡើង កុង
ទិណា ព្យកអកុសលធម៉ែ របស់បុគ្គលិនោះ នីជមិនកើតឡើង កុងទិនោះ
បុ ។ អើ ។ មហាធម្រោត ព្យកអកុសលធម៉ែ របស់បុគ្គលិណា នីជ
មិនកើតឡើង កុងទិណា ព្យកកុសលធម៉ែ របស់បុគ្គលិនោះ នីជមិនកើត
ឡើង កុងទិនោះបុ ។ ព្យកអកុសលធម៉ែ របស់ព្យកសត្វិនោះ ដែលជា
សត្វ នីជបាន នូវមគ្គធម្មប្រសើរ កុងលំដាប់ នៃបិត្តិណា នីជមិនកើតឡើង
កុងទិនោះទេ តែព្យកកុសលធម៉ែ របស់ព្យកសត្វិនោះ នីជមិនកើតឡើង
កុងទិនោះ កំមិនមែន ឯព្យកអកុសលធម៉ែ របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍ អ្នក
ព្រមព្រោះដោយមគ្គធម្មប្រសើរ និងរបស់ព្យកអសញ្ញសត្វិនោះ នីជមិន
កើតឡើងទេ ទាំងព្យកកុសលធម៉ែ កំនីជមិនកើតឡើងដោ ។

[១៤៦] ព្យកកុសលធម៉ែ របស់បុគ្គលិណា នីជមិនកើតឡើង
កុងទិណា ព្យកអព្យកតិចម៉ែ របស់បុគ្គលិនោះ នីជមិនកើតឡើង កុងទិ
នោះបុ ។ ព្យកកុសលធម៉ែ របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍ អ្នកព្រមព្រោះដោយ
មគ្គធម្មប្រសើរ និងរបស់ព្យកអសញ្ញសត្វិនោះ នីជមិនកើតឡើង កុងទិនោះ
ទេ តែព្យកអព្យកតិចម៉ែ របស់ព្យកសត្វិនោះ នីជមិនកើតឡើង កុងទិនោះ

ធម្មយមកេ បវិត្តិរស្ស ខហ្មទវាទេ

បច្ចិមចិត្តសមដីនំ តែសំ តត្ត កុសលា ច ធម្មា ន
ឱហ្មដីស្សនិ អព្រកតា ច ធម្មា ន ឱហ្មដីស្សនិ ។
យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឱហ្មដី-
ស្សនិ តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ឱហ្មដីស្សនិតិ ។
អាមណ្ឌា ។

[១២៧] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ន
ឱហ្មដីស្សនិ តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឱហ្ម-
ដីស្សនិតិ ។ អភិមភិត្តសមដីនំ អរហាងនំ យស្ស
ចិត្តស្ស អនឡាត អភិមភិត្តស្សនិ អសញ្ញ-
សត្តានំ តែសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឱហ្មដីស្សនិ
នោ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឱហ្មដីស្សនិ
បច្ចិមចិត្តសមដីនំ តែសំ តត្ត អកុសលា ច ធម្មា
ន ឱហ្មដីស្សនិ អព្រកតា ច ន ឱហ្មដីស្សនិ ។
យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឱហ្មដីស្សនិ
តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឱហ្មដីស្សនិតិ ។
អាមណ្ឌា ។

[១២៨] យស្ស កុសលា ធម្មា ឱហ្មដីនិ តស្ស
អកុសលា ធម្មា ឱហ្មដីតាតិ ។ អាមណ្ឌា ។

ធម្មយមក: បរិត្តិវារ: ឧប្បទាហរ:

កំមិនមេន ធនកកុសលដម់ របស់ធនកសត្វ អ្នកព្រមព្រៀងដោយបច្ចិម-
បិត្តនោះ នឹងមិនកែត្រូវឱ្យ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងធនកអព្យាកតដម់ កំនើន
មិនកែត្រូវឱ្យដែរ ។ មរ្កៀនទេរត ធនកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា
នឹងមិនកែត្រូវឱ្យ ក្នុងទីណា ធនកកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិន
កែត្រូវឱ្យ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[១៤៧] ធនកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនកែត្រូវឱ្យ
ក្នុងទីណា ធនកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកែត្រូវឱ្យ ក្នុងទី
នោះបុ ។ ធនកអកុសលដម់ របស់ធនកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៀងដោយ
មតិដៃប្រសើរ និងរបស់ធនកសត្វ ដែលនឹងបាននូវមតិដៃប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃបិត្តុណា នឹងរបស់ធនកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងមិនកែត្រូវឱ្យ ក្នុងទីនោះ
ទេ តែធនកអព្យាកតដម់ របស់ធនកសត្វនោះ នឹងមិនកែត្រូវឱ្យ ក្នុងទីនោះ
កំមិនមេន ធនកអកុសលដម់ របស់ធនកសត្វ អ្នកព្រមព្រៀងដោយបច្ចិ-
មបិត្តនោះ នឹងមិនកែត្រូវឱ្យ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងធនកអព្យាកតដម់ កំនើន
មិនកែត្រូវឱ្យដែរ ។ មរ្កៀនទេរត ធនកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា
នឹងមិនកែត្រូវឱ្យ ក្នុងទីណា ធនកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹង
មិនកែត្រូវឱ្យ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[១៤៨] ធនកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា កែត្រូវឱ្យ ធនក
អកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ ជាប់កែត្រូវឱ្យហើយបុ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យស្ស វ បន អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនីតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស
 កដ្ឋក្នុះ គុសលរិប្បយុត្តិតិស្ស ឧប្បជ្ជក្នុះ
 និងសមាយន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ អគុសលា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត នៅ ច តែសំ គុសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជនិ គុសលានំ ឧប្បជ្ជក្នុះ តែសំ អគុសលា
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។

[១៤៥] យស្ស គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
 អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ អមន្ទា ។ យស្ស
 វ បន អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស គុស-
 លា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះ
 គុសលរិប្បយុត្តិតិស្ស ឧប្បជ្ជក្នុះ និង-
 សមាឯន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ អព្រកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្ត នៅ ច តែសំ គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 គុសលានំ ឧប្បជ្ជក្នុះ តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្ត គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។

[១៤៦] យស្ស អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ អមន្ទា ។

អភិធម្មបិដក យមក:

ម្យាត់ទៀត ពួកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលណា ជ្លាប់កើតឡើងហើយ
 ពួកកុសលដម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងប្រ ។ ពួកអកុសលដម៌
 របស់ពួកដន ទាំងអស់នោះ គឺលាកដែលចូលរាន់និង និងពួក
 អសញ្ញាសត្វ ជ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងខ្សោយទឹកណា: នៅថ្ងៃពីរ ដែល
 ប្រាសចាកកុសល ក្នុងកត្តិកណា: នៅថ្ងៃពីរ តែពួកកុសលដម៌ របស់ពួក
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ជីពួកអកុសលដម៌ របស់ពួកសត្វនោះ ជ្លាប់
 កើតឡើងហើយ ក្នុងខ្សោយទឹកណា: នៅកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុ-
 សលដម៌ កំកើតឡើងដោ ។

[១៤៩] ពួកកុសលដម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកអព្រ-
 កតិដម៌ របស់បុគ្គលនោះ ជ្លាប់កើតឡើងហើយប្រ ។ អើ ។ ម្យាត់ទៀត
 ពួកអព្រកតិដម៌ របស់បុគ្គលណា ជ្លាប់កើតឡើងហើយ ពួកកុសលដម៌
 របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងប្រ ។ ពួកអព្រកតិដម៌ របស់ពួកដន ទាំង
 អស់នោះ គឺលាកដែលចូលរាន់និង និងពួកអសញ្ញាសត្វ ជ្លាប់កើត
 ឡើងហើយ ក្នុងខ្សោយទឹកណា: នៅថ្ងៃពីរ ដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកត្តិ-
 កណា: នៅថ្ងៃពីរ តែពួកកុសលដម៌ របស់ពួកដននោះ មិនកើតឡើងទេ
 ជីពួកអព្រកតិដម៌ របស់ពួកដននោះ ជ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងខ្សោយ-
 ទឹកណា: នៅកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលដម៌ កំកើតឡើងដោ ។

[១៥០] ពួកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួក
 អព្រកតិដម៌ របស់បុគ្គលនោះ ជ្លាប់កើតឡើងហើយប្រ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បវិភាគសួយ ឧប្បទរកេ

យស្ស រ បន អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស អគុ-
សលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្ន-
ឈោ អគុសលវិប្បយុត្តិតិតស្ស ឧប្បទក្នុឈោ និកេ-
ធម្មមាយឆ្លាកំ អសញ្ញសត្តាកំ តែសំ អព្រកតា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិត្ត ឈោ ច តែសំ អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិ
អគុសលាកំ ឧប្បទក្នុឈោ តែសំ អព្រកតា ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អគុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិ ។

[១៨១] យត្ត គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិ ។ ហ ។

[១៨២] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិ
តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិតិ ។ អមឆ្លា ។
យស្ស រ បន យត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិ
តស្ស តត្ត គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិតិ ។ សព្វសំ^(១)
ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុឈោ គុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្ប-
ទក្នុឈោ តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិ
ឈោ ច តែសំ តត្ត គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិ^(២)
គុសលាកំ ឧប្បទក្នុឈោ តែសំ តត្ត អគុសលា ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តិ ។

១ និ. អយំ បារេ សព្វត្ត ន ទិស្សិតិ ។ ឯត្ត បទ បន ចតុរោក បញ្ចរោក ផតិ យេ-
កុយេង ទិស្សិយេរ ។ ២ និ. ឯត្តនន ចតុរោក បញ្ចរោក ផតិ សព្វត្ត ទិស្សិយេរ ។

ធម្មយមក៖ បរិត្តិរារ៖ ឧប្បាទរារ៖

ម្យោងទៀត ពួកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលិណា ធ្វាប់កើតឡើងហើយ
ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងបុ ។ ពួកអព្យាកតជម់
របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលរាន់និង និងពួក
អសញ្ញាសត្វ ធ្វាប់កើតឡើងហើយ កុងខ្សោយទីណា៖ នៃបិត្តដែលប្រាស
បាកអកុសល កុងកត្តិណា៖ នៃបិត្ត តែអកុសលជម់ របស់ពួកជន
នោះ មិនកើតឡើងទេ ឬពួកអព្យាកតជម់ របស់ពួកជននោះ ធ្វាប់កើត
ឡើងហើយ កុងខ្សោយទីណា៖ នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុស-
លជម់ កំកើតឡើងដោ ។

[១៥១] ពួកកុសលជម់ កើតឡើង កុងទីណា ។ ហេ ។

[១៥២] ពួកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា កើតឡើង កុងទី
ណា ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ ធ្វាប់កើតឡើងហើយ កុងទី
នោះបុ ។ អើ ។ ម្យោងទៀត ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា ធ្វាប់
កើតឡើងហើយ កុងទីណា ពួកកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ កើត
ឡើង កុងទីនោះបុ ។ ពួកអកុសលជម់ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ
ធ្វាប់កើតឡើងហើយ កុងទីនោះ កុងខ្សោយទីណា៖ នៃបិត្តដែលប្រាស
បាកកុសល កុងកត្តិណា៖ នៃបិត្ត តែពួកកុសលជម់ របស់ពួកជន
នោះ មិនកើតឡើង កុងទីនោះទេ ឬពួកអកុសលជម់ របស់ពួកជន
នោះ ធ្វាប់កើតឡើងហើយ កុងទីនោះ កុងខ្សោយទីណា៖ នៃកុសល
ទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលជម់ កំកើតឡើងដោ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[១៨៣] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនី
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជតាតិ ។ អម្លា ។
 យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនីតិ ។ សព្វ់សំ
 ចិត្តស្ស កត្តក្នុះឈោ កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ជក្នុះឈោ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនី
 កុសលានំ ឧប្បជក្នុះឈោ តែសំ តត្ត អព្រកតា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនី ។

[១៨៤] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនី
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជតាតិ ។ អ-
 ម្លា ។ យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនីតិ ។
 សព្វ់សំ ចិត្តស្ស កត្តក្នុះឈោ អកុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បជក្នុះឈោ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត
 អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នោ ច តែសំ តត្ត អកុ-
 សលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនី អកុសលានំ ឧប្បជក្នុះ-
 ឈោ តែសំ តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្បបិដក យមក:

[១៤៣] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា កៅតិទ្ធីនឹង កូនិទិ៍
ិណា ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលិនោះ ជ្លាប់កៅតិទ្ធីនឹងហើយ កូនិទិ៍
នោះបុ ។ អើ ។ ម្បាប់ទ្រួត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា ជ្លាប់
កៅតិទ្ធីនឹងហើយ កូនិទិ៍ិណា ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិនោះ កៅតិ
ិទ្ធីនឹងនោះបុ ។ ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំង-
អស់នោះ ជ្លាប់កៅតិទ្ធីនឹងហើយ កូនិទិ៍នោះ កូនិខ្សោចកូណា៖ នៃចិត្ត
ដែលប្រាសចាកកុសល កូនិកដ្ឋកូណា៖ នៃចិត្ត តែព្យកកុសលជម៌ របស់
ព្យកសត្វនោះ មិនកៅតិទ្ធីនឹង កូនិទិ៍នោះទេ ឯព្យកអព្យាកតជម៌ របស់
ព្យកសត្វនោះ ជ្លាប់កៅតិទ្ធីនឹងហើយ កូនិទិ៍នោះ កូនិខ្សោចកូណា៖ នៃ
កុសលទាំងឡាយ ទាំងព្យកកុសលជម៌ កំកៅតិទ្ធីនឹងដែរ ។

[១៤៤] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា កៅតិទ្ធីនឹង កូនិទិ៍
ិណា ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលិនោះ ជ្លាប់កៅតិទ្ធីនឹងហើយ កូនិទិ៍
នោះបុ ។ អើ ។ ម្បាប់ទ្រួត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា ជ្លាប់
កៅតិទ្ធីនឹងហើយ កូនិទិ៍ិណា ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិនោះ កៅតិ
ិទ្ធីនឹងនោះបុ ។ ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំង-
អស់នោះ ជ្លាប់កៅតិទ្ធីនឹងហើយ កូនិទិ៍នោះ កូនិខ្សោចកូណា៖ នៃចិត្ត
ដែលប្រាសចាកអកុសល កូនិកដ្ឋកូណា៖ នៃចិត្ត តែព្យកអកុសលជម៌
របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកៅតិទ្ធីនឹង កូនិទិ៍នោះទេ ឯព្យកអព្យាកតជម៌
របស់ព្យកសត្វនោះ ជ្លាប់កៅតិទ្ធីនឹងហើយ កូនិទិ៍នោះ កូនិខ្សោចកូណា៖

ធម្មយមកេ បរគិតីវារសូយ ខប្បទវាខោ

អគ្គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។

[១៤៥] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស អគ្គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជត្តិ
យស្ស វ បន អគ្គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តិ តស្ស
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នតិ ។

[១៤៦] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជត្តិ ។ យស្ស
វ បន អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តិ តស្ស គុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នតិ ។

[១៤៧] យស្ស អគ្គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជត្តិ ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តិ តស្ស
អគ្គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នតិ ។

[១៤៨] យតិ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។ ឃ ។

[១៤៩] យស្ស យតិ គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជនិ តស្ស តតិ អគ្គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទរារ៖

នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលដម័ ក៏កើតឡើងដោយ ។

[១៥៥] ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយប៉ុ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ មកើនឡើត ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងប៉ុ ។ មិនមានទេ ។

[១៥៦] ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកអព្ទាកតិដម័ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយប៉ុ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ មកើនឡើត ពួកអព្ទាកតិដម័ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងប៉ុ ។ មិនមានទេ ។

[១៥៧] ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង ពួកអព្ទាកតិដម័ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយប៉ុ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។ មកើនឡើត ពួកអព្ទាកតិដម័ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងប៉ុ ។ មិនមានទេ ។

[១៥៨] ពួកអកុសលដម័ មិនកើតឡើង កូនីទិណា ។ ប៉ុ ។

[១៥៩] ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង កូនីទិណា ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ កូនីទិណានោះប៉ុ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុលោ គុសលវិប្បយុត្តិតិត្តស្ស
ឧប្បជក្នុលោ តែសំ តត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្លិតិ នោ ច តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្លិតិ សុខាកសាទំ ឯកិយេ ចិត្ត រត្តមាន់^(១) អសញ្ញ-
សត្តានំ តែសំ តត្ត គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្លិតិ
អគុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្លិតិ ។ យស្ស វ បន
យត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្លិតិ តស្ស តត្ត
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្លិតិ ។ អមណា ។

[១៦០] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្លិតិ តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្លិតាតិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុលោ គុសលវិប្បយុត្តិតិត្តស្ស
ឧប្បជក្នុលោ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត គុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្លិតិ នោ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា
ធម្មា ន ឧប្បជ្លិតិ សុខាកសំ ឧបជ្លិតានំ តែសំ
តត្ត គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្លិតិ អព្រកតា ច
ធម្មា ន ឧប្បជ្លិតិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ធម្មា ន ឧប្បជ្លិតិ តស្ស តត្ត គុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្លិតិ ។ អមណា ។

១ ន. ទីកិយេ ចិត្ត រត្តមាន់ ឯត្ត ឧប្បជ្លិតិត្តស្ស កដ្ឋក្នុលោតិ ទិស្សប្រើយេ ។

អភិធម្ពុបិធក យមក់

ពួកកុសលដម់ របស់ពួកសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកៅតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងខប្បាចក្រណា៖ នៃចិត្តដែលប្រាសបាកកុសល ក្នុងកាតិក្រណា៖ នៃចិត្ត តែពួកអកុសលដម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនធ្លាប់កៅតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិនមែន កាលបឹបិត្តទីពីរ របស់ពួកសុទ្ធភាពសត្វ កាលប្រចើត្តទៅ ជពួកកុសលដម់ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកៅតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទាំងពួកអកុសលដម់ ក៏មិនធ្លាប់កៅតឡើងហើយដែរ ។ មរៀនឡើត ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិក មិនធ្លាប់កៅតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡើង ក្នុងទីនោះ បុ ។ អើ ។

[១៦០] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនកើតឡើង កូដទិន
ិណា ពួកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ កូដ
ទិនោះបុ ។ ពួកកុសលជម៌ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ចាំងអស់នោះ មិន
កើតឡើង កូដទិនោះ កូដឧប្បរទកូណា៖ នៅបិត្តដែលប្រាសចាកកុសល
កូដភ្លើកូណា៖ នៅបិត្ត តើពួកអព្យាកតជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនធ្លាប់
កើតឡើងហើយ កូដទិនោះ កំមិនមែន ធមួកកុសលជម៌ របស់ពួកសត្វ
នោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធភាស មិនកើតឡើង កូដទិនោះទេ ចាំង
ពួកអព្យាកតជម៌ កំមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយដែរ ។ ម្បាងឡើត ពួក
អព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ កូដទិនោះ ពួក
កុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ មិនកើតឡើង កូដទិនោះបុ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បវគ្គិវារស្ស ឧប្បទរាង

[១៦១] យស្ស យត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ធ្លី តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បធ្លីតាតិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឱ្យ អគុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស
ឧប្បទក្នុះឱ្យ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត អគុសលា
ធម្មា ន ឧប្បធ្លី នៅ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា
ន ឧប្បធ្លី សុខាកសំ ឧបជ្លនានំ តែសំ តត្ត អគុ-
សលា ច ធម្មា ន ឧប្បធ្លី អព្រកតា ច ធម្មា ន
ឧប្បធ្លី ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន
ឧប្បធ្លី តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បធ្លីតិ ។
អាមណ្ឌា ។

[១៦២] យស្ស គុសលា ធម្មា ឧប្បធ្លី តស្ស
អគុសលា ធម្មា ឧប្បធ្លីស្សតិ ។ អភិមកស្ស ឧប្ប-
ទក្នុះឱ្យ យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញ អភិមក បដិល-
កិស្ស តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បទក្នុះឱ្យ តែសំ គុស-
លា ធម្មា ឧប្បធ្លី នៅ ច តែសំ អគុសលា ធម្មា
ឧប្បធ្លីស្សតិ តតែសំ គុសលានំ ឧប្បទក្នុះឱ្យ
តែសំ គុសលា ច ធម្មា ឧប្បធ្លី អគុសលា ច ធម្មា
ឧប្បធ្លីស្សតិ ។ យស្ស វ បន អគុសលា ធម្មា
ឧប្បធ្លីស្សតិ តស្ស គុសលា ធម្មា ឧប្បធ្លីតិ ។

ធម្មយមក៖ បរិត្តិភាព៖ ឧប្បាទភាព៖

[១៦១] ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង កូនី
ទិណា ពួកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ កូនី
ទិនោះប៍ ។ ពួកអកុសលដម់ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិន
កើតឡើង កូនីទិនោះ កូនីឧប្បាទកូណា៖ នៃបិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល
កូនីកួត្យកូណា៖ នៃបិត្ត តែពួកអព្យាកតិដម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនធ្លាប់
កើតឡើងហើយ កូនីទិនោះ កំមិនមែន ជពួកអកុសលដម់ របស់ពួក
សត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់សុខាភស មិនកើតឡើង កូនីទិនោះ ទាំង
ពួកអព្យាកតិដម់ កំមិនធ្លាប់កើតឡើងហើយដែរ ។ ម្យាត់ឡើត ពួក
អព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលណា មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ កូនីទិណា ពួក
អកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង កូនីទិនោះប៍ ។ អើ ។

[១៦២] ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ពួកអកុ-
សលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងប៍ ។ ពួកដន នឹងបាន
នូវមតិថ្មីប្រសើរ កូនីលំដាប់ នៃបិត្តណា កូនីឧប្បាទកូណា៖ នៃមតិថ្មី
ប្រសើរ ពួកកុសលដម់ របស់ពួកដននោះ កើតឡើង កូនីឧប្បាទកូណា៖
នៃបិត្តនោះ តែពួកអកុសលដម់ របស់ពួកដននោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ
ជពួកកុសលដម់ របស់ពួកដននោះ កើតឡើង កូនីឧប្បាទកូណា៖ នៃ
កុសលទាំងឡាយ ក្រោពីនេះ ទាំងពួកអកុសលដម់ កំនើងកើត
ឡើងដែរ ។ ម្យាត់ឡើត ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា
នឹងកើតឡើង ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងប៍ ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នាលេ គុសលវិប្បយុត្តិតិត្តស្ស
 ឧប្បជក្នាលេ និរោសមាយឆ្នាំ អសញ្ញសត្តានំ
 តែសំ អគុសលា ធម្មា ឧប្បជិស្សនិ នោ ច តែសំ
 គុសលា ធម្មា ឧប្បជិនិ គុសលានំ ឧប្បជក្នាលេ
 តែសំ អគុសលា ច ធម្មា ឧប្បជិនិ គុសលា ច
 ធម្មា ឧប្បជិនិ ។

[១៦៣] យស្ស គុសលា ធម្មា ឧប្បជិនិ តស្ស
 អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជិស្សនិតិ ។ អមឆ្នា ។ យស្ស
 រ បន អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជិស្សនិ តស្ស គុស-
 លា ធម្មា ឧប្បជិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នាលេ
 គុសលវិប្បយុត្តិតិត្តស្ស ឧប្បជក្នាលេ និរោសមា-
 យឆ្នាំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ អព្រកតា ធម្មា ឧប្ប-
 ជិស្សនិ នោ ច តែសំ គុសលា ធម្មា ឧប្បជិនិ
 គុសលានំ ឧប្បជក្នាលេ តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជិស្សនិ គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជិនិ ។

[១៦៤] យស្ស អគុសលា ធម្មា ឧប្បជិនិ
 តស្ស អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជិស្សនិតិ ។ អមឆ្នា ។

អភិធម្ពបិដក យមក

ពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកដន ទាំងអស់នោះ គីឡាយដែលចូលការណ៍
និង និងពួកអសញ្ញាសត្វ និងកៅតិថ្នីធន កូនីខ្សោចកូណារេ: នៃចិត្ត
ដែលប្រាសចាកកុសល កូនីកូនីកូណារេ: នៃចិត្ត តែពួកកុសលជម៌
របស់ពួកដននោះ មិនកៅតិថ្នីធនទេ ឬពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកដន
នោះ និងកៅតិថ្នីធន កូនីខ្សោចកូណារេ: នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួក
កុសលជម៌ កៅតិថ្នីធនដែរ ។

[១៦៣] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា កៅតិថ្នីធន ពួក
អព្ទាកតិជម៌ របស់បុគ្គលិណា: និងកៅតិថ្នីធនបុ ។ អើ ។ ម្ប៉ានៅត្រួត
ពួកអព្ទាកតិជម៌ របស់បុគ្គលិណា និងកៅតិថ្នីធន ពួកកុសលជម៌ របស់
បុគ្គលិណា: កៅតិថ្នីធនបុ ។ ពួកអព្ទាកតិជម៌ របស់ពួកដន ទាំងអស់
នោះ គីឡាយដែលចូលការនៃនិង និងពួកអសញ្ញាសត្វ និងកៅតិថ្នីធន
កូនីខ្សោចកូណារេ: នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល កូនីកូនីកូណារេ: នៃចិត្ត
តែពួកកុសលជម៌ របស់ពួកដននោះ មិនកៅតិថ្នីធនទេ ឬពួកអព្ទាកតិជម៌
របស់ពួកដននោះ និងកៅតិថ្នីធន កូនីខ្សោចកូណារេ: នៃកុសលទាំងឡាយ
ទាំងពួកកុសលជម៌ កៅតិថ្នីធនដែរ ។

[១៦៤] ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា កៅតិថ្នីធន ពួក
អព្ទាកតិជម៌ របស់បុគ្គលិណា: និងកៅតិថ្នីធនបុ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បវតិវារស្ស ឯប្បាទវាទ

យស្ស រ បន អព្រកតា ធម្ម ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស
 អគុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស
 កដ្ឋក្នុះលោ អគុសលរិប្បយុត្តិតិតស្ស ឧប្បជ្ជក្នុះលោ
 និងសមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ អព្រកតា
 ធម្ម ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ច តែសំ អគុសលា ធម្ម ឧប្ប-
 ជ្ជនិ អគុសលានំ ឧប្បជ្ជក្នុះលោ តែសំ អព្រកតា ច
 ធម្ម ឧប្បជ្ជិស្សនិ អគុសលា ច ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ ។

[១៦៥] យត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ ។ ហ ។

[១៦៦] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តតិ អគុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ(១) ។
 អភិមាតិស្ស ឧប្បជ្ជក្នុះលោ យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញ
 អភិមាតិ បដិលកិស្សនិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជ-
 ក្នុះលោ តែសំ តតិ កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ នោ ច
 តែសំ តតិ អគុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជិស្សនិ តតិរសំ(២)
 កុសលានំ ឧប្បជ្ជក្នុះលោ តែសំ តតិ កុសលា ច
 ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ អគុសលា ច ធម្ម ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។
 យស្ស រ បន យត្ត អគុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជិស្សនិ
 តស្ស តតិ កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិតិ ។

(១-២) និ. ឯកត្រនឹង ចគ្គរោការ បញ្ចរោការគឺ ទិសិស្សនិ ។

ធម្មយមក: បរិភាគ: ឧប្បទាហរ:

មរីនទ្រព្ទ ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងកើតឡើង ព្យកអកុ-
សលិដម់ របស់បុគ្គលិណា៖ កើតឡើងបុ ។ ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យក
ជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលការនៅពេល នឹងព្យកអសញ្ញាសត្វ
នឹងកើតឡើង កុងឧប្បទ្រកូណា៖ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកអកុសល កុង
កង្កេតូណា៖ នៃចិត្ត តែព្យកអកុសលិដម់ របស់ព្យកជននោះ មិនកើតឡើង
ទេ ជាប្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យកជននោះ នឹងកើតឡើង កុងឧប្បទ្រកូណា៖
នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្យកអកុសលិដម់ កើតឡើងដែរ ។

[១៦៥] ព្យកកុសលិដម់ កើតឡើង កុងទិណា ។ ហេ ។

[១៦៦] ព្យកកុសលិដម់ របស់បុគ្គលិណា កើតឡើង កុងទិណា
ព្យកកុសលិដម់ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងកើតឡើង កុងទិនោះបុ ។ ព្យក
កុសលិដម់ របស់ព្យកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដំប្រសើរ កុង
លំដាប់ នៃចិត្តិណា កុងឧប្បទ្រកូណា៖ នៃមតិដំប្រសើរ កើតឡើង
កុងទិនោះ កុងឧប្បទ្រកូណា៖ នៃចិត្តនោះ តែព្យកអកុសលិដម់ របស់
ព្យកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង កុងទិនោះទេ ជាប្យកកុសលិដម់ របស់
ព្យកជននោះ ទិបកើតឡើង កុងទិនោះ កុងឧប្បទ្រកូណា៖ នៃកុសល
ទាំងឡាយ ក្រោពីនេះ ទាំងព្យកអកុសលិដម់ កើនឹងកើតឡើងដែរ ។
មរីនទ្រព្ទ ព្យកអកុសលិដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងកើតឡើង កុង
ទិណា ព្យកកុសលិដម់ របស់បុគ្គលិណា៖ កើតឡើង កុងទិនោះបុ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

សព្វសំ ចិត្តស្ស កត្តិក្នុះ កុសលវិប្បយុត្តិតិត្តស្ស
ឧប្បជក្នុះ នៅសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ-
ស្សនិ នោ ច នៅសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជនិ
កុសលានំ ឧប្បជក្នុះ នៅសំ តត្ត អកុសលា ច
ធម្មា ឧប្បជស្សនិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជនិ ។

[១៦៧] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជនិ
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជស្សនិតិ ។ អ-
មត្តា ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា
ឧប្បជស្សនិ តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជនិតិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស កត្តិក្នុះ កុសលវិប្បយុត្តិតិត្តស្ស
ឧប្បជក្នុះ អសញ្ញសត្តានំ នៅសំ តត្ត អព្រកតា
ធម្មា ឧប្បជស្សនិ នោ ច នៅសំ តត្ត កុសលា
ធម្មា ឧប្បជនិ កុសលានំ ឧប្បជក្នុះ នៅសំ តត្ត
អព្រកតា ច ធម្មា ឧប្បជស្សនិ កុសលា ច ធម្មា
ឧប្បជនិ ។

[១៦៨] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជនិ
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជស្សនិតិ ។ អ-
មត្តា ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្ប-
ជស្សនិ តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជនិតិ ។

អភិជ្ជមួយនឹងក យមក:

ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងខប្បទក្នុណា: នៅចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លក្នុណា: នៅចិត្ត តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ជាព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងខប្បទក្នុណា: នៅកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្យកកុសលដម់ កំកើតឡើងដោរ ។

[១៦៧] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា កើតឡើង ក្នុងទីណា ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលិណានោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។ ម្យាងឡ្វ់ត ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណានោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងខប្បទក្នុណា: នៅចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លក្នុណា: នៅចិត្ត តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ជាព្យកអព្ទាកតដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងខប្បទក្នុណា: នៅកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្យកកុសលដម់ កំកើតឡើងដោរ ។

[១៦៨] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា កើតឡើង ក្នុងទីណា ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលិណានោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។ ម្យាងឡ្វ់ត ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណានោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។

ធម្មយមកេ បវត្តិវារស្ស ឧប្បទវាង

សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុងោ អគុសលិប្បយុត្តិ-
ចិត្តស្ស ឧប្បទក្នុងោ អសញ្ញសត្តាគំ តេសំ តតុ
អព្យកតាត ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ច តេសំ តតុ
អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិ អគុសលាគំ ឧប្បទក្នុ-
ោ តេសំ តតុ អព្យកតាត ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ
អគុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិ ។

[១៦៥] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិ
តស្ស អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ សព្វសំ
ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុងោ គុសលិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្ប-
ទក្នុងោ និងសមាថ្មាគំ អសញ្ញសត្តាគំ តេសំ
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិ នោ ច តេសំ អគុ-
សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ អភិមកស្ស កដ្ឋក្នុងោ
អរហត្ថាគំ យស្ស ចិត្តស្ស អនណុក អភិមក បដិល-
កិស្សនិ តស្ស ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុងោ តេសំ គុសលា
ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិ អគុសលា ច ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនិ ។ យស្ស ក បន អគុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតិ ។

ធម្មយមក៖ បរិត្តិភារ៖ ឧប្បទវារ៖

ពួកអព្យាកតិធម់ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងកើតឡើង កុងទីនោះ កុងឧប្បទកូណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល កុងកុង-កូណា៖ នៅចិត្ត តែពួកអកុសលិធម់ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង កុងទីនោះទេ ឯពួកអព្យាកតិធម់ របស់ពួកជននោះ នឹងកើតឡើង កុង ទីនោះ កុងឧប្បទកូណា៖ នៅអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលិធម់ កិត្តិកើតឡើងដែរ ។

[១៦៥] ពួកកុសលិធម់ របស់បុគ្គលិណា មិនកើតឡើង ពួក អកុសលិធម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើងដែរប៉ុ ។ ពួកកុសល-ិធម់ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ តីហោកដែលចូលការនៃពិភ័ណ និងពួក អសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើង កុងឧប្បទកូណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាក អកុសល កុងកុងកូណា៖ នៅចិត្ត តែពួកអកុសលិធម់ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង កិមិនមែន ឯពួកកុសលិធម់ របស់ពួកច្នៃអរហន្ស កុងកុងកូណា៖ នៅមគ្គធម្មប្រសើរ និងរបស់ពួកជន ដែលនឹងបាន នូវ មគ្គធម្មប្រសើរ កុងលំដាប់ នៅចិត្តិណា នោះ មិនកើតឡើង កុង កុងកូណា៖ នៅចិត្តនោះទេ ទាំងពួកអកុសលិធម់ កើនិងមិនកើតឡើង ដែរ ។ មរិនចោរ ពួកអកុសលិធម់ របស់បុគ្គលិណា និងមិន កើតឡើង ពួកកុសលិធម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងឡើប៉ុ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

អត្ថមន្តស្ស ឧប្បាទក្នុង យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរ
អត្ថមកំ បដិលកិស្សនិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្នុង ២
តែសំ អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ ៩ ច តែសំ
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អត្ថមន្តស្ស កដ្ឋក្នុង ២
អរហាល្តាងំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរ អត្ថមកំ បដិល-
កិស្សនិ តស្ស ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង ២ តែសំ អគុសលា
ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ គុសលា ច ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជនិ ។

[១៧០] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ សព្វសំ
ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង ៩ គុសលរិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្ប-
និក្នុង ៩ និងសមាបន្តាងំ អសញ្ញសត្តាងំ តែសំ
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ៩ ច តែសំ អព្រ-
កតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ បច្ចិមចិត្តសមដ្ឋីនំ តែសំ
គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អព្រកតា ច
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។ យស្ស វ បន អព្រកតា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស គុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អាមន្តា ។

[១៧១] យស្ស អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ

អភិធម្ពបិដក យមក:

ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដនទោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដៃប្រសើរ ក្នុង
លំដាប់ នៃបិត្តុណា ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៃមតិដៃប្រសើរ នឹងមិនកើត
ឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៃបិត្តុទោះទេ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យក
ដនទោះ មិនកើតឡើង កំមិនមែន ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកព្រោះ
អរហន្ស ក្នុងកង្វើក្នុណា: នៃមតិដៃប្រសើរ និងរបស់ព្យកដន ដែលនឹងបាន
នូវមតិដៃប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃបិត្តុណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងកង្វើក្នុណា:
នៃបិត្តុទោះទេ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កំមិនកើតឡើងដោយ ។

[១៧០] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើង ព្យកអព្យ-
កតិដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនកើតឡើងដោរប្រ ។ ព្យកអកុសលដម់
របស់ព្យកដនទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលរាន់និងដ និងព្យកអសញ្ញ-
សត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៃបិត្តុដែលប្រាសចាកកុសល
ក្នុងកង្វើក្នុណា: នៃបិត្តុ តែព្យកអព្យកតិដម់ របស់ព្យកដនទោះ នឹងមិន
កើតឡើង កំមិនមែន ឯព្យកអព្យកតិដម់ របស់ព្យកដនអ្នកព្រមព្រៃះ
ដោយបច្ច឴មបិត្តុនោះ មិនកើតឡើងទេ ទាំងព្យកអព្យកតិដម់ កំនឹងមិន
កើតឡើង ម៉ោងឡើត ព្យកអព្យកតិដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិន
កើតឡើង ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ មិនកើតឡើងប្រ ។ ដើ ។

[១៧១] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើង

ធម្មយមកេ បវគ្គិវារស្ស ឧប្បទវាទោ

តស្ស អព្រកតា ធម្ម ន ឧប្បដ្ឋិស្សនីតិ ។ សព្វំ
ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឱ្យ អកុសលិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្ប-
និក្នុះឱ្យ និងសមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ
អកុសលា ធម្ម ន ឧប្បដ្ឋិ ឱ្យ ច តែសំ អព្រ-
កតា ធម្ម ន ឧប្បដ្ឋិ បច្ចិមចិត្តសមជូនំ តែសំ
អកុសលា ច ធម្ម ន ឧប្បដ្ឋិ អព្រកតា ច
ធម្ម ន ឧប្បដ្ឋិ ។ យស្ស វ បន អព្រកតា
ធម្ម ន ឧប្បដ្ឋិ តស្ស អកុសលា ធម្ម ន
ឧប្បដ្ឋិតិ ។ អមន្ទា ។

[១៧២] យត្ត កុសលា ធម្ម ន ឧប្បដ្ឋិ ។ ហ ។

[១៧៣] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្ម ន ឧប្បដ្ឋិ-
តិ ។ សព្វំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឱ្យ កុសលិប្បយុត្តិ-
ចិត្តស្ស ឧប្បនិក្នុះឱ្យ តែសំ តត្ត កុសលា ធម្ម
ន ឧប្បដ្ឋិ ឱ្យ ច តែសំ តត្ត អកុសលា ធម្ម ន
ឧប្បដ្ឋិ អភិមត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឱ្យ អរបាលានំ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តវ អភិមត្តំ បដិលកិស្សនី តស្ស ចិត្តស្ស
កដ្ឋក្នុះឱ្យ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត កុសលា ច
ធម្ម ន ឧប្បដ្ឋិ អកុសលា ច ធម្ម ន ឧប្បដ្ឋិ ។

ធម្មយមក៖ បរិត្តិភាព៖ ឧប្បាទភាព៖

ព្រកអព្យាកតិធម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកៅតិឡើងប៉ុ ។ ព្រកអកុសល-
ធម់ របស់ព្រកដន ទាំងអស់នោះ តីលោកដែលចូលរាន់និរាល និងព្រក
អសញ្ញាសត្វ មិនកៅតិឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា៖ នៃបិត្តដែលប្រាសចាក
អកុសល ក្នុងកង្វើក្នុណា៖ នៃបិត្ត តែព្រកអព្យាកតិធម់ របស់ព្រកដននោះ
នឹងមិនកៅតិឡើង ក៏មិនមែន ឯព្រកអកុសលធម់ របស់ព្រកដនអ្នកប្រម
ត្រូវឱ្យដោយបច្ចុមបិត្តនោះ មិនកៅតិឡើងទេ ទាំងព្រកអព្យាកតិធម់ ក៏
នឹងមិនកៅតិឡើងដែរ ។ មួយឱ្យទ្រូត ព្រកអព្យាកតិធម់ របស់បុគ្គល
ណា នឹងមិនកៅតិឡើង ព្រកអកុសលធម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតិ
ឡើងទេប៉ុ ។ អើ ។

[១៧៨] ព្រកកុសលធម់ មិនកៅតិឡើង ក្នុងទិណា ។ ហេ ។

[១៧៩] ព្រកកុសលធម់ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតិឡើង ក្នុង
ទិណា ព្រកអកុសលធម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកៅតិឡើង ក្នុងទិណា៖
ប៉ុ ។ ព្រកកុសលធម់ របស់ព្រកដន ទាំងអស់នោះ មិនកៅតិឡើង ក្នុង
ទិណា៖ ក្នុងឧប្បាទក្នុណា៖ នៃបិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកង្វើក្នុណា៖
នៃបិត្ត តែព្រកអកុសលធម់ របស់ព្រកដននោះ នឹងមិនកៅតិឡើង ក្នុងទិ
ណា៖ ក៏មិនមែន ឯព្រកកុសលធម់ របស់ព្រកប្រោះអរហត្ថ ក្នុងកង្វើក្នុណា៖ នៃ
មគ្គធម៌ប្រសីរី និងរបស់ព្រកដន ដែលនឹងបាននូវមគ្គធម៌ប្រសីរី ក្នុងលំដាប់
នៃបិត្តណា និងរបស់ព្រកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនកៅតិឡើង ក្នុងទិណា៖ ក្នុង
កង្វើក្នុណា៖ នៃបិត្តនោះ ទាំងព្រកអកុសលធម់ ក៏នឹងមិនកៅតិឡើងដែរ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យស្ស វ បន យត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ
 តស្ស តត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។ អត្ថ-
 មត្ថស្ស ឧប្បជ្ជក្នុោោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក
 អត្ថមត្ថ បដិលកិស្សនិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុោោ
 តើសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ ោះ
 ច តើសំ តត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អត្ថមត្ថស្ស
 កត្តក្នុោោ អរហាល្តាបំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក
 អត្ថមត្ថ បដិលកិស្សនិ តស្ស ចិត្តស្ស កត្តក្នុោោ
 អសញ្ញសត្តាបំ តើសំ តត្ត អគុសលា ច ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជិស្សនិ គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។

[១៧២] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។
 សព្វសំ ចិត្តស្ស កត្តក្នុោោ អសញ្ញសត្តាបំ តើសំ
 តត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ោះ ច តើសំ
 តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ បច្ចិមចិត្ត-
 សមដឹង៖ តើសំ តត្ត គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
 អព្រកតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។ យស្ស វ
 បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ យស្ស
 តត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។ អមន្ត ។

អភិធម្បបិដក យមក:

ម្យាក់ទៀត ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុង ឱណា ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡើង ក្នុងឱណាប់ ។ ពួកអកុសលដម់ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដៃប្រសីរ ក្នុង លំដាប់ នៃចិត្តឱណា ក្នុងខ្សោយកូណា៖ នៃមតិដៃប្រសីរ នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុងឱណាប់ ក្នុងខ្សោយកូណា៖ នៃចិត្តឱណាប់ តែពួកអកុសលដម់ របស់ពួក ជននោះ មិនកៅតឡើង ក្នុងឱណាប់ កែមិនមែន ឯពួកអកុសលដម់ របស់ ពួកព្រះអរហន្ស ក្នុងកត្តិកូណា៖ នៃមតិដៃប្រសីរ នឹងរបស់ពួកជន ដែល នឹងបាន នូវមតិដៃប្រសីរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តឱណា នឹងរបស់ពួកអសញ្ញ- សត្វឱណាប់ នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុងឱណាប់ ក្នុងកត្តិកូណា៖ នៃចិត្តឱណាប់ទេ ទាំងពួកអកុសលដម់ កែមិនកៅតឡើងដែរ ។

[១៧២] ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនកៅតឡើង ក្នុងឱណា ពួកអព្រាកតិដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុងឱណាប់ ពួកអកុសលដម់ របស់ពួកអសញ្ញសត្វ ទាំងអស់ឱណាប់ មិនកៅត ឡើង ក្នុងកត្តិកូណា៖ នៃចិត្ត តែពួកអព្រាកតិដម់ របស់ពួក សត្វឱណាប់ នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុងឱណាប់ កែមិនមែន ឯពួកអកុសលដម់ របស់ពួកសត្វ អ្នកព្រមព្រៃៗដោយបច្ចិមចិត្ត ឱណាប់ មិនកៅតឡើង ក្នុង ឱណាប់ទេ ទាំងពួកអព្រាកតិដម់ កែវីងមិនកៅតឡើងដែរ ។ ម្យាក់ទៀត ពួកអព្រាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុងឱណា ពួក អកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតឡើង ក្នុងឱណាប់ អើ ។

ធម្មយមកេ បវគ្គិរស្សី ឧប្បាទរាំ

[១៧៥] យស្ស យត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតិ តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។
 សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឱោ អគុសលវិប្បយុត្តិ-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្នុះឱោ អសញ្ញាសត្តានំ តែសំ តត្ត
 អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតិ នោ ច តែសំ តត្ត
 អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ បច្ចិមចិត្តសមត្ថីនំ
 តែសំ តត្ត អគុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតិ អព្រ-
 កតា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។ យស្ស វ បន
 យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស តត្ត
 អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[១៧៦] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតិ តស្ស
 អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អភិមភ័ណិសមត្ថីនំ
 អរហាល្សានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនឡុក អភិមភ័ណិ បដិ-
 លភិស្សនិ តែសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតិ នោ ច
 តែសំ អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ តតារេសំ តែសំ
 កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិតិ អគុសលា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។ យស្ស វ បន អគុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិតាតិ ។
 អាមណ្ឌា ។

ធម្មយមក៖ បរិត្តិភាព៖ ឧប្បាទភាព៖

[១៧៥] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើង ក្នុង
ទិណា ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទិនោះ
ប៉ុ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើត
ឡើង ក្នុងទិនោះ ក្នុងឧប្បាទក្នុងណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល
ក្នុងក្នុងក្នុងណា៖ នៅចិត្ត តែព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ នឹង
មិនកើតឡើង ក្នុងទិនោះ ក៏មិនមែន ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វ
អ្នកព្រមព្រៃនដោយបច្ចុមចិត្តនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទិនោះទេ ទាំងព្យក
អព្យាកតដម់ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។ មរ៉ានឡ្តែត ព្យកអព្យាកតដម់
របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទិណា ព្យកអកុសលដម់ របស់
បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទិនោះប៉ុ ។ អើ ។

[១៧៦] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា ធ្វាប់កើតឡើងហើយ
ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកើតឡើងប៉ុ ។ ព្យកកុសលដម់
របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍ អ្នកព្រមព្រៃនដោយមតិថ្មីប្រសើរ និងរបស់ព្យក
ដន ដែលនឹងចាន នូវមតិថ្មីប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៅចិត្តុណា នោះ
ធ្វាប់កើតឡើងហើយ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិន
កើតឡើងទេ ឯព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ ក្រោពីនោះ ធ្វាប់កើត
ឡើងហើយ ទាំងព្យកអកុសលដម់ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។ មរ៉ានឡ្តែត
ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងកើតឡើង ព្យកកុសលដម់ របស់
បុគ្គលនោះ ធ្វាប់កើតឡើងហើយប៉ុ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[៩៧៣] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អព្រកតាត ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។ បច្ចិមចិត្តសមត្ថីនា
តែសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តែសំ អព្រ-
កតាត ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី តតរសំ តែសំ កុសលា ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អព្រកតាត ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី ។
យស្ស វ បន អព្រកតាត ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី តស្ស
កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អមណា ។

[៩៧៤] យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អព្រកតាត ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។ បច្ចិមចិត្តសមត្ថីនា
តែសំ អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តែសំ
អព្រកតាត ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី តតរសំ តែសំ អកុ-
សលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អព្រកតាត ច ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនី ។ យស្ស វ បន អព្រកតាត ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនី តស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។
អមណា ។

[៩៧៥] យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។ ហ ។

[១៨០] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

[១៧៧] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា ជ្រាប់កេតទ្វីនហើយ
ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកេតទ្វីនបុ ។ ព្យកកុសលជម៌
របស់ព្យកដនអ្នកព្រមព្រៃនដោយបច្ចិមបិត្តនោះ ជ្រាប់កេតទ្វីនហើយ តែ
ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិនកេតទ្វីនទេ ឬព្យកកុសល-
ជម៌ របស់ព្យកដននោះ ក្រាតីនេះ ជ្រាប់កេតទ្វីនហើយ ទាំងព្យកអព្យា-
កតជម៌ កើនីងកេតទ្វីនដែរ ។ ម្ប៉ានទ្រូវត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់
បុគ្គលណា នឹងកេតទ្វីន ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ ជ្រាប់កេត
ទ្វីនហើយបុ ។ អើ ។

[១៧៨] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា ជ្រាប់កេតទ្វីនហើយ
ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកេតទ្វីនបុ ។ ព្យកអកុសលជម៌
របស់ព្យកដនអ្នកព្រមព្រៃនដោយបច្ចិមបិត្តនោះ ជ្រាប់កេតទ្វីនហើយ តែ
ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិនកេតទ្វីនទេ ឬព្យកអកុសល-
ជម៌ របស់ព្យកដននោះ ក្រាតីនេះ ជ្រាប់កេតទ្វីនហើយ ទាំងព្យកអព្យា-
កតជម៌ កើនីងកេតទ្វីនដែរ ។ ម្ប៉ានទ្រូវត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់
បុគ្គលណា នឹងកេតទ្វីន ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ ជ្រាប់កេត
ទ្វីនហើយបុ ។ អើ ។

[១៧៩] ព្យកកុសលជម៌ ជ្រាប់កេតទ្វីនហើយ កុងទិណា ។ ប ។

[១៨០] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា ជ្រាប់កេតទ្វីនហើយ
កុងទិណា ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងកេតទ្វីន កុងទិណេះបុ ។

ធម្មយមកេ បរត្តិវារស្ស ឧប្បទាភាំ

អភិមាណសមដ្ឋែន អរហាល្ងានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនណុក
 អភិមាណ បដិលកិស្សស្ស តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តែសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជិស្សស្ស តតែរសំ ចតុកៅការានំ បញ្ចកៅការានំ តែសំ
 តត្ត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អកុសលា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិស្សស្ស ។ យស្ស វ បន យត្ត អកុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិស្សស្ស តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត-
 តិ ។ សុខាកសានំ ទុតិយេ ចិត្ត វត្ថុមាន់^(១) តែសំ
 តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សស្ស នោ ច តែសំ
 តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តតែរសំ ចតុកៅកា-
 រានំ បញ្ចកៅការានំ តែសំ តត្ត អកុសលា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិស្សស្ស កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១៨១] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សស្ស តិ ។ បង្កិ-
 មចិត្តសមដ្ឋែន តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 នោ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សស្ស

១ និ. សុខាកសានំ ទុតិយេ ចិត្ត វត្ថុមាន់ ឯក សុខាកសំ ឧប្បជ្ជនាន៉ី ទិស្សី យេរោគ ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទរារ៖

ពួកកុសលដម់ របស់ពួកព្រះអរហន្ស អ្នកព្រមព្រៃនៅដោយមតិថ្មីប្រសើរ
និងរបស់ពួកដន ដែលនឹងបាន នូវមតិថ្មីប្រសើរ កុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
នោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ កុងទីនោះ តែពួកអកុសលដម់ របស់ពួក
ដននោះ នឹងមិនកើតឡើង កុងទីនោះទេ ជពួកកុសលដម់ របស់ពួក
ដននោះ ក្រោពីនេះ គឺ ពួកសត្វបតុរោគោះ និងបញ្ញរោគោះ ធ្លាប់
កើតឡើងហើយ កុងទីនោះ ទាំងពួកអកុសលដម់ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។
ម្យាក់ឡើត ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា នឹងកើតឡើង កុងទីណា
ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ កុងទីនោះបុ ។
កាលបិត្តិថីពីរ របស់ពួកសុខាភសសត្វ កាលប្រព្រឹត្តិថោ ពួកអកុសល-
ដម់ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងកើតឡើង កុងទីនោះ តែពួកកុសលដម់
របស់ពួកសត្វនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ កុងទីនោះទេ ជពួកអកុ-
សលដម់ របស់ពួកសត្វនោះ ក្រោពីនេះ គឺពួកសត្វបតុរោគោះ និង
បញ្ញរោគោះ នឹងកើតឡើង កុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលដម់ ក៏ធ្លាប់កើត
ឡើងហើយដែរ ។

[១៨១] ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា ធ្លាប់កើត
ឡើងហើយ កុងទីណា ពួកអព្រាកតិដម់ របស់បុគ្គលនោះ និង
កើតឡើង កុងទីនោះបុ ។ ពួកកុសលដម់ របស់ពួកដនអ្នកព្រម
ព្រៃនៅដោយបច្ច឴មបិត្ត នោះ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ កុងទីនោះ តែ
ពួកអព្រាកតិដម់ របស់ពួកដននោះ និងមិនកើតឡើង កុងទីនោះទេ

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

សតស់ ចតុកោគាកណែ បញ្ចកោគាកណែ តែសំ តត្ត
 កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជត្ត អព្រកតា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជស្សនី ។ យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា
 ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សនី តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជត្តតិ ។ សុទ្ធការសានែ ឯតិយេ ចិត្ត វត្ថុមាន់^(១)
 អសញ្ញាសត្តាលំ តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជស្សនី នោ ច តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជត្ត សតស់ ចតុកោគាកណែ បញ្ចកោគាកណែ តែសំ
 តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សនី កុសលា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជត្ត ។

[១៤២] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជត្ត
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សនីតិ ។ បច្ចិម-
 ចិត្តសមដ្ឋានំ តែសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជត្ត នោ
 ច តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សនី សតស់
 ចតុកោគាកណែ បញ្ចកោគាកណែ តែសំ តត្ត អកុសលា
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជត្ត អព្រកតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សនី ។
 យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សនី

១ និ. សុទ្ធការសានែ ឯតិយេ ចិត្ត វត្ថុមាន់ ឯត្ត សុទ្ធការសំ ឧប្បជ្ជត្តនឹង ទិស្សនីយេ ។

អភិដ្ឋុបិធី យមក:

ឯព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកដននោះ ក្រាតីនេះ គីព្យកសត្វបត្តិរោករៈ
និងបញ្ចាំរោករៈ ជ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកអព្យកតជម៌
កើនិងកើតឡើងដែរ ។ មក្សិនឡ្ងៃត ព្យកអព្យកតជម៌ របស់បុគ្គលុណា
និងកើតឡើង ក្នុងទីណា ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ ជ្លាប់កើត
ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះបុ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ព្យកសុខាភសត្វ
កាលប្រព្រឹត្តឡេ ព្យកអព្យកតជម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ និងកើត
ឡើង ក្នុងទីនោះ តែព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនជ្លាប់
កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឯព្យកអព្យកតជម៌ របស់ព្យកដននោះ
ក្រាតីនេះ គីព្យកសត្វបត្តិរោករៈ និងបញ្ចាំរោករៈ និងកើតឡើង ក្នុង
ទីនោះ ទាំងព្យកកុសលជម៌ កើនជ្លាប់កើតឡើងហើយដែរ ។

[១៨២] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា ជ្លាប់កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីណា ព្យកអព្យកតជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ និងកើតឡើង ក្នុងទី
នោះបុ ។ ព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកដនអ្នកព្រមព្រៃនដោយបច្ចិមចិត្ត
នោះ ជ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែព្យកអព្យកតជម៌ របស់ព្យក
ដននោះ និងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឯព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យក
ដននោះ ក្រាតីនេះ គីព្យកសត្វបត្តិរោករៈ និងបញ្ចាំរោករៈ ជ្លាប់កើត
ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកអព្យកតជម៌ កើនិងកើតឡើងដែរ ។
មក្សិនឡ្ងៃត ព្យកអព្យកតជម៌ របស់បុគ្គលុណា និងកើតឡើង ក្នុងទីណា

ធម្មយមកេ បរគិតីរស្សី ខប្បទវារេ

តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុខ្នា-
រសាង ធម្មិយេ ចិត្ត រត្តមានេ អសញ្ញសត្តាង តែសំ
តត្ត អព្យាគតា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ច តែសំ
តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តតរេសំ ចតុរោកា-
រាង តែសំ តត្ត អព្យាគតា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនិ
អគុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១៨៣] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ នតិ ។ យស្ស
រ បន អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១៨៤] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អព្យាគតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ នតិ ។ យស្ស
រ បន អព្យាគតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១៨៥] យស្ស អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស អព្យាគតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទរារ៖

ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ ជ្លាប់កៅីតឡើងហើយ កូន្តីនោះប្រ ។
កាលចិត្តទីពីរ របស់ព្យកសុខាតសសត្វ កាលប្រព្រឹត្តទៅ ព្យកអព្ទាកត-
ដម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ នីជំកៅីតឡើង កូន្តីនោះ តែព្យកអកុ-
សលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនជ្លាប់កៅីតឡើងហើយ កូន្តីនោះទេ
ជាប្យកអព្ទាកតដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ ក្រោពីនេះ គឺព្យកសត្វបត្តិកោ-
ករ៖ នីជំកៅីតឡើង កូន្តីនោះ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កំជ្លាប់កៅីតឡើង
ហើយដែរ ។

[១៨៣] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនជ្លាប់កៅីតឡើង
ហើយ ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នីជំមិនកៅីតឡើងប្រ ។ មិន
មានទេ ។ ម្យាងនឡ្វែត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា នីជំមិន
កៅីតឡើង ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនជ្លាប់កៅីតឡើងហើយ
ប្រ ។ ជ្លាប់កៅីតឡើងហើយ ។

[១៨៤] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនជ្លាប់កៅីតឡើង
ហើយ ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលនោះ នីជំមិនកៅីតឡើងប្រ ។
មិនមានទេ ។ ម្យាងនឡ្វែត ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលណា នីជំមិន
កៅីតឡើង ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនជ្លាប់កៅីតឡើងហើយ
ប្រ ។ ជ្លាប់កៅីតឡើងហើយ ។

[១៨៥] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនជ្លាប់កៅីតឡើង
ហើយ ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលនោះ នីជំមិនកៅីតឡើងប្រ ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

នត្តិ ។ យស្ស រ បន អព្រកតា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ
តស្ស អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១៤៦] យត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។ ហេ ។

[១៤៧] យស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។
សុទ្ធភាសានំ ឌុតិយេ ចិត្ត វត្ថុមានេ តែសំ តត្ត កុ-
សលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តែសំ តត្ត អគុស-
លា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ អសញ្ញាសត្តានំ តែសំ តត្ត
កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត អគុសលា ច ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។ យស្ស រ បន យត្ត អគុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អភិមក្តុសមជ្ឈឺនំ អរហត្ថានំ យស្ស
ចិត្តស្ស អនណ្តក អភិមក្តុ បជិលកិស្សនិ តែសំ តត្ត
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ច តែសំ តត្ត
កុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត អសញ្ញាសត្តានំ តែសំ
តត្ត អគុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ កុសលា
ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។

អភិធម្មបិដក យមក:

មិនមានទេ ។ មហាក្សត្រែត ព្យកអព្យាកតិដម៌ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិន
កើតឡើង ព្យកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ
ប៉ុ ។ ធ្លាប់កើតឡើងហើយ ។

[១៨៦] ព្យកកុសលដម៌ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បោ ។

[១៨៧] ព្យកកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះប៉ុ ។ កាលបិត្តិទីពីរ របស់ព្យកសុខាភសសត្វ កាលប្រព្រឹត្តទៅ
ព្យកកុសលដម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
តែព្យកអកុសលដម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក៏
មិនមែន ជព្យកកុសលដម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនធ្លាប់កើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងព្យកអកុសលដម៌ ក៏នឹងមិនកើតឡើងដែរ ។
មហាក្សត្រែត ព្យកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
ណា ព្យកកុសលដម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីនោះប៉ុ ។ ព្យកអកុសលដម៌ របស់ព្យកព្រះអរហត្ថ អ្នកព្រមព្រៃំ
ដោយមតិដីប្រសើរ នឹងរបស់ព្យកដន ដែលនឹងបាន នូវមតិដីប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃបិត្តិណា នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែព្យកកុ-
សលដម៌ របស់ព្យកដននោះ មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ក៏មិន
មែន ជព្យកអកុសលដម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ ក៏នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះទេ ទាំងព្យកកុសលដម៌ ក៏មិនធ្លាប់កើតឡើងហើយដែរ ។

ធម្មយមក បរគិរសី និពេជរាព

[១៨៦] យស្ស យត្ត កុសលា ដម្ងា ន ឧប្ប-
និត្ត តស្ស តត្ត អព្រកតា ដម្ងា ន ឧប្បនិស្សនិតិ ។
ឧប្បនិស្សនិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ដម្ងា ន ឧប្បនិស្សនិ តស្ស តត្ត កុសលា ដម្ងា ន
ឧប្បនិតាតិ ។ ឧប្បនិត្ត ។

[១៨៧] យស្ស យត្ត អកុសលា ដម្ងា ន ឧប្ប-
និត្ត តស្ស តត្ត អព្រកតា ដម្ងា ន ឧប្បនិស្សនិតិ ។
ឧប្បនិស្សនិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ដម្ងា ន ឧប្បនិស្សនិ តស្ស តត្ត អកុសលា ដម្ងា
ន ឧប្បនិតាតិ ។ ឧប្បនិត្ត ។

ឧប្បទវវាំ និងឯត់ ។

[១៨៨] យស្ស កុសលា ដម្ងា និរញ្ញនិ តស្ស
អកុសលា ដម្ងា និរញ្ញនិតិ ។ នោ ។ យស្ស វ
បន អកុសលា ដម្ងា និរញ្ញនិ តស្ស កុសលា
ដម្ងា និរញ្ញនិតិ ។ នោ ។

[១៨៩] យស្ស កុសលា ដម្ងា និរញ្ញនិ តស្ស
អព្រកតា ដម្ងា និរញ្ញនិតិ ។ អរបេ កុស-
លាំ កត្តិក្តុំនោ តែសំ កុសលា ដម្ងា និរញ្ញនិ
នោ ច តែសំ អព្រកតា ដម្ងា និរញ្ញនិ

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ និពេជរោះ

[១៨៥] ព្យកកុសលធធម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនធ្លាប់កៅតទ្វីន
ហើយ កូនីទិណា ព្យកអព្យាកតធធម៌ របស់បុគ្គលិណោះ នឹងមិនកៅតទ្វីន
កូនីទិណោះបុ ។ នឹងកៅតទ្វីន ។ មរីនទ្វីត ព្យកអព្យាកតធធម៌ របស់
បុគ្គលិណា នឹងមិនកៅតទ្វីន កូនីទិណា ព្យកកុសលធធម៌ របស់បុគ្គល
ិណោះ មិនធ្លាប់កៅតទ្វីនហើយ កូនីទិណោះបុ ។ ធ្លាប់កៅតទ្វីនហើយ ។

[១៨៦] ព្យកអកុសលធធម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនធ្លាប់កៅតទ្វីន
ហើយ កូនីទិណា ព្យកអព្យាកតធធម៌ របស់បុគ្គលិណោះ នឹងមិនកៅតទ្វីន
កូនីទិណោះបុ ។ នឹងកៅតទ្វីន ។ មរីនទ្វីត ព្យកអព្យាកតធធម៌ របស់
បុគ្គលិណា នឹងមិនកៅតទ្វីន កូនីទិណា ព្យកអកុសលធធម៌ របស់បុគ្គល
ិណោះ មិនធ្លាប់កៅតទ្វីនហើយ កូនីទិណោះបុ ។ ធ្លាប់កៅតទ្វីនហើយ ។

ចប់ ឧប្បទវារោះ ។

[១៨៧] ព្យកកុសលធធម៌ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ព្យកអកុសល-
ធធម៌ របស់បុគ្គលិណោះ រលត់ដែរបុ ។ មិនមែនទេ ។ មរីនទ្វីត ព្យក
អកុសលធធម៌ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ព្យកកុសលធធម៌ របស់បុគ្គលិណោះ
រលត់ដែរបុ ។ មិនមែនទេ ។

[១៨៨] ព្យកកុសលធធម៌ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ព្យក
អព្យាកតធធម៌ របស់បុគ្គលិណោះ រលត់ដែរបុ ។ ព្យកកុសលធធម៌
របស់ព្យកដនិនោះ រលត់ កូនីកូនីកូណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយ កូនី
អរបកល តែព្យកអព្យាកតធធម៌ របស់ព្យកដនិនោះ មិនរលត់ទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

បញ្ចារការ គុសលាងំ កត្តិក្បែងេ តែសំ គុសលា
ច ធម្មា និរផ្សែនី អព្យាកតាត ច ធម្មា និរផ្សែនី ។
យស្ស វ បន អព្យាកតាត ធម្មា និរផ្សែនី តស្ស
គុសលា ធម្មា និរផ្សែនីតិ ។ សព្វសំ ចរណាងំ បរឡើ
គុសលវិប្បយុត្តិតស្ស កត្តិក្បែងេ^(១) តែសំ អព្យា-
កតាត ធម្មា និរផ្សែនី នោ ច តែសំ គុសលា ធម្មា
និរផ្សែនី បញ្ចារការ គុសលាងំ កត្តិក្បែងេ តែសំ
អព្យាកតាត ច ធម្មា និរផ្សែនី គុសលា ច ធម្មា
និរផ្សែនី ។

[១៩២] យស្ស អគុសលា ធម្មា និរផ្សែនី តស្ស
អព្យាកតាត ធម្មា និរផ្សែនីតិ ។ អរឃឹម អគុសលាងំ
កត្តិក្បែងេ តែសំ អគុសលា ធម្មា និរផ្សែនី នោ ច
តែសំ អព្យាកតាត ធម្មា និរផ្សែនី បញ្ចារការ អគុ-
សលាងំ កត្តិក្បែងេ តែសំ អគុសលា ច ធម្មា
និរផ្សែនី អព្យាកតាត ច ធម្មា និរផ្សែនី ។ យស្ស វ បន
អព្យាកតាត ធម្មា និរផ្សែនី តស្ស អគុសលា ធម្មា និរ-
ផ្សែនីតិ ។ សព្វសំ ចរណាងំ បរឡើ អគុសលវិប្បយុត្តិ-
តិតស្ស កត្តិក្បែងេ តែសំ អព្យាកតាត ធម្មា និរផ្សែនី

១ និ. ឯកនាន់ និរផ្សែនី អសញ្ញសត្តានិ ទិស្សិ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

ឯព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកដននោះ រលត់ ក្តួនកដ្ឋក្នុណា: នៃកុសល ទាំងឡាយ ក្តួនបញ្ញាកេវករក ទាំងព្យកអព្យកតជម់ កែវលត់ដោ ។ ម្យារីនទ្រូវត ព្យកអព្យកតជម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដោរបុ ។ ព្យកអព្យកតជម់ របស់ព្យកដន ទាំង អស់នោះ កាលចូរត រលត់ ក្តួនកដ្ឋក្នុណា: នៃចិត្តដែលប្រាសចាក កុសល ក្តួនបវតិកាល តែព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ ទេ ឯព្យកអព្យកតជម់ របស់ព្យកដននោះ រលត់ ក្តួនកដ្ឋក្នុណា: នៃកុ- សលទាំងឡាយ ក្តួនបញ្ញាកេវករក ទាំងព្យកកុសលជម់ កែវលត់ដោ ។

[១៩៨] ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ព្យកអព្យកត- ជម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ដោរបុ ។ ព្យកអកុសលជម់ របស់ព្យកដន នោះ រលត់ ក្តួនកដ្ឋក្នុណា: នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្តួនអរបក តែព្យក អព្យកតជម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ទេ ឯព្យកអកុសលជម់ របស់ ព្យកដននោះ រលត់ ក្តួនកដ្ឋក្នុណា: នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្តួនបញ្ញាកេ- វករក ទាំងព្យកអព្យកតជម់ កែវលត់ដោ ។ ម្យារីនទ្រូវត ព្យកអព្យកត- ជម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ដោរបុ ។ ព្យកអព្យកតជម់ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ កាលចូរត រលត់ ក្តួនកដ្ឋក្នុណា: នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្តួនបវតិកាល

ធម្មយមកេ បរគិវាស្ស និពេជរកោ

នោ ច តែសំ អគុសលា ធម្មា និរដ្ឋភិ បញ្ចាក់ការ
អគុសលានំ កត្តិក្តាយោ តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា
និរដ្ឋភិ អគុសលា ច ធម្មា និរដ្ឋភិ ។

[១៩៣] យត្ត គុសលា ធម្មា និរដ្ឋភិ តត្ត
អគុសលា ធម្មា និរដ្ឋភិតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យត្ត
រ បន អគុសលា ធម្មា និរដ្ឋភិ តត្ត គុសលា
ធម្មា និរដ្ឋភិតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[១៩៤] យត្ត គុសលា ធម្មា និរដ្ឋភិ តត្ត
អព្រកតា ធម្មា និរដ្ឋភិតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យត្ត
រ បន អព្រកតា ធម្មា និរដ្ឋភិ តត្ត គុសលា
ធម្មា និរដ្ឋភិតិ ។ អសញ្ញសត្វ តត្ត អព្រកតា
ធម្មា និរដ្ឋភិ នោ ច តត្ត គុសលា ធម្មា និរដ្ឋភិ
ចតុកោការ បញ្ចាក់ការ តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា
និរដ្ឋភិ គុសលា ច ធម្មា និរដ្ឋភិ ។

[១៩៥] យត្ត អគុសលា ធម្មា និរដ្ឋភិ តត្ត
អព្រកតា ធម្មា និរដ្ឋភិតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យត្ត រ
បន អព្រកតា ធម្មា និរដ្ឋភិ តត្ត អគុសលា
ធម្មា និរដ្ឋភិតិ ។ អសញ្ញសត្វ តត្ត អព្រកតា
ធម្មា និរដ្ឋភិ នោ ច តត្ត អគុសលា ធម្មា និរដ្ឋភិ

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ និរាងវារ៖

តែពួកអកុសលដម់ របស់ពួកដនឡោះ មិនរលត់ទេ ឬពួកអព្យាកតដម់
របស់ពួកដនឡោះ រលត់ កូនីកូនីកូណា៖ នៅអកុសលទាំងឡាយ កូនី
បញ្ចារការកោ ទាំងពួកអកុសលដម់ កំរលត់ដោ ។

[១៩៣] ពួកកុសលដម់ រលត់ កូនីណា ពួកអកុសលដម់
រលត់ កូនីនៅេដោរបុ ។ អើ ។ មរីនីឡ្វោត ពួកអកុសលដម់ រលត់
កូនីណា ពួកកុសលដម់ រលត់ កូនីនៅេដោរបុ ។ អើ ។

[១៩៤] ពួកកុសលដម់ រលត់ កូនីណា ពួកអព្យាកតដម់
រលត់ កូនីនៅេដោរបុ ។ អើ ។ មរីនីឡ្វោត ពួកអព្យាកតដម់ រលត់
កូនីណា ពួកកុសលដម់ រលត់ កូនីនៅេដោរបុ ។ ពួកអព្យាកតដម់
រលត់ កូនីនៅេ គីកូនីអសញ្ញាសត្វ តែពួកកុសលដម់ មិនរលត់ កូនី
នីនៅេទេ ឬពួកអព្យាកតដម់ រលត់ កូនីនៅេ គីកូនីបាតុរោការកោ និង
បញ្ចារការកោ ទាំងពួកកុសលដម់ កំរលត់ដោ ។

[១៩៥] ពួកអកុសលដម់ រលត់ កូនីណា ពួកអព្យាកតដម់
រលត់ កូនីនៅេដោរបុ ។ អើ ។ មរីនីឡ្វោត ពួកអព្យាកតដម់ រលត់ កូនី
នីណា ពួកអកុសលដម់ រលត់ កូនីនៅេដោរបុ ។ ពួកអព្យាកតដម់ រលត់
កូនីនៅេ គីកូនីអសញ្ញាសត្វ តែពួកអកុសលដម់ មិនរលត់ កូនីនៅេទេ

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

ចតុហោការ បញ្ចាក់ តតុ អព្យាគតា ច ចម្លា
និរដ្ឋនិ អគុសលា ច ចម្លា និរដ្ឋនិ ។

[១៩៦] យស្ស យត្ត គុសលា ចម្លា និរដ្ឋនិ
តស្ស តតុ អគុសលា ចម្លា និរដ្ឋនិតិ ។ នោ ។
យស្ស វ បន យត្ត អគុសលា ចម្លា និរដ្ឋនិ តស្ស
តតុ គុសលា ចម្លា និរដ្ឋនិតិ ។ នោ ។

[១៩៧] យស្ស យត្ត គុសលា ចម្លា និរដ្ឋនិ តស្ស
តតុ អព្យាគតា ចម្លា និរដ្ឋនិតិ ។ អរបេ គុសលានំ
កដ្ឋក្នុង តែសំ តតុ គុសលា ចម្លា និរដ្ឋនិ ។
ច តែសំ តតុ អព្យាគតា ចម្លា និរដ្ឋនិ បញ្ចាក់
គុសលានំ កដ្ឋក្នុង តែសំ តតុ គុសលា ច ចម្លា
និរដ្ឋនិ អព្យាគតា ច ចម្លា និរដ្ឋនិ ។ យស្ស វ បន
យត្ត អព្យាគតា ចម្លា និរដ្ឋនិ តស្ស តតុ គុសលា
ចម្លា និរដ្ឋនិតិ ។ សព្វសំ ចរណានំ បរតែ គុសលិប្ប-
យុតុចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង តែសំ តតុ អព្យាគតា ចម្លា
និរដ្ឋនិ ។ នោ ច តែសំ តតុ គុសលា ចម្លា និរដ្ឋនិ
បញ្ចាក់ គុសលានំ កដ្ឋក្នុង តែសំ តតុ អព្យា-
គតា ច ចម្លា និរដ្ឋនិ គុសលា ច ចម្លា និរដ្ឋនិ ។

១ និ. ឯត្តនន អសញ្ញសត្តាននិ ទិស្សនិ ។

អភិធម្យបិដក យមក:

ឯព្យកអព្យាកតជម់ រលត់ ក្នុងទីនោះ គឺ ក្នុងចតុងេការកែ និងបញ្ញេងេការកែ ទាំងព្យកកុសលជម់ កែវលត់ដែរ ។

[១៩៦] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ក្នុងទីណា ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរបុ ។ មិនមែនទេ ។ មហាធិធីទ្រូវត ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ក្នុងទីណា ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរបុ ។ មិនមែនទេ ។

[១៩៧] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ក្នុងទីណា ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរបុ ។ ព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកដន្លេនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្វែកុណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបកែ តែព្យកអព្យាកតជម់ របស់ព្យកដន្លេនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកដន្លេនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្វែកុណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ញេងេការកែ ទាំងព្យកអព្យាកតជម់ កែវលត់ដែរ ។ មហាធិធីទ្រូវត ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ក្នុងទីណា ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ ក្នុងទីនោះដែរបុ ។ ព្យកអព្យាកតជម់ របស់ព្យកដន្លេ ទាំងអស់នោះ កាលចូល រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្វែកុណា៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបរត្តិកាល តែព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកដន្លេនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឯព្យកអព្យាកតជម់ របស់ព្យកដន្លេនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្វែកុណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងបញ្ញេងេការកែ ទាំងព្យកកុសលជម់ កែវលត់ដែរ ។

ធម្មយមកេ បវតិវាសូ និពេជរកោ

[១៩៤] យស្ស យត្ត អគុសលា ធម្មា និរិដ្ឋនី
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋនីតិ ។ អរឃឹង
 អគុសលានំ កដ្ឋក្បែង តែសំ តត្ត អគុសលា
 ធម្មា និរិដ្ឋនី នោ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា
 ធម្មា និរិដ្ឋនី បញ្ចការ អគុសលានំ កដ្ឋក្បែង តែសំ តត្ត អព្រកតា
 ធម្មា និរិដ្ឋនី បញ្ចការ អគុសលានំ កដ្ឋក្បែង តែសំ តត្ត អព្រកតា
 ច ធម្មា និរិដ្ឋនី ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រ-
 កតា ធម្មា និរិដ្ឋនី តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា
 និរិដ្ឋនីតិ ។ សព្វសំ ចរណានំ បរព្វ អគុសល-
 រិប្បយុត្តិតស្ស កដ្ឋក្បែង តែសំ តត្ត អព្រកតា
 ធម្មា និរិដ្ឋនី នោ ច តែសំ តត្ត អគុសលា
 ធម្មា និរិដ្ឋនី បញ្ចការ អគុសលានំ កដ្ឋក្បែង តែសំ តត្ត អគុសល-
 រិប្បយុត្តិតត្ត អព្រកតា ច ធម្មា និរិដ្ឋនី អគុសលា
 ច ធម្មា និរិដ្ឋនី ។

[១៩៥] យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនី តស្ស
 អគុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនីតិ ។ អគុសលានំ
 កដ្ឋក្បែង តែសំ កុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនី
 នោ ច តែសំ អគុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនី

ធម្មយមក៖ បរពិភាគ៖ និពេជរោះ

[១៩៥] ព្រកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ កូនីឈើណា ព្រកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ កូនីឈើនោះដែរបួ ។ ព្រកអកុសលដម់ របស់ព្រកដនោះ រលត់ កូនីឈើនោះ កូនីកូនីកូណាៗ នៃអកុសលទាំងឡាយ កូនីអរូបភព តែព្រកអព្យាកតដម់ របស់ព្រកដនោះ មិនរលត់ កូនីឈើនោះទេ ឯព្រកអកុសលដម់ របស់ព្រកដនោះ រលត់ កូនីឈើនោះ កូនីកូនីកូណាៗ នៃអកុសលទាំងឡាយ កូនីបញ្ញាការភព ទាំងព្រកអព្យាកតដម់ ក៏រលត់ដែរ ។ មហឿនទ្រូវតែ ព្រកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ កូនីឈើណា ព្រកអកុសលដម់ របស់ព្រកដនោះ រលត់ កូនីឈើនោះដែរបួ ។ ព្រកអព្យាកតដម់ របស់ព្រកដនោះ ទាំងអស់នោះ កាលចូរតែ រលត់ កូនីឈើនោះ កូនីកូនីកូណាៗ នៃបិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល កូនីបរត្តិកាល តែព្រកអកុសលដម់ របស់ព្រកដនោះ មិនរលត់ កូនីឈើនោះទេ ឯព្រកអព្យាកតដម់ របស់ព្រកដនោះ រលត់ កូនីឈើនោះ កូនីកូនីកូណាៗ នៃអកុសលទាំងឡាយ កូនីបញ្ញាការភព ទាំងព្រកអកុសលដម់ ក៏រលត់ដែរ ។

[១៩៦] ព្រកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ ព្រកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ដែរបួ ។ ព្រកកុសលដម់ របស់ព្រកដនោះ មិនរលត់ កូនីកូនីកូណាៗ នៃអកុសលទាំងឡាយ ទេ តែព្រកអកុសលដម់ របស់ព្រកដនោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្នុង កុសលវិប្បយុត្តិ
 អកុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស កត្តិក្នុង និរោះសមាប្លានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ កុសលា ច ធម្មា ន
 និរិដ្ឋនិ អកុសលា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ ។ យស្ស វ
 បន អកុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ តស្ស កុសលា
 ធម្មា ន និរិដ្ឋនិតិ ។ កុសលា កត្តិក្នុង តែសំ
 អកុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ នៅ ច តែសំ កុសលា
 ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្នុង កុសលវិប្បយុត្តិ ចិត្តស្ស កត្តិក្នុង និរោះសមាប្លានំ
 អកុសលវិប្បយុត្តិ កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស កត្តិក្នុង និរិដ្ឋនិ ។
 [២០០] យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិតិ ។ សព្វសំ
 ចរណានំ បរត្រូ កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស កត្តិក្នុង និរិដ្ឋនិតិ ។ តែសំ កុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ នៅ ច តែសំ
 អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ សព្វសំ ឧប្បជ្ជនានំ
 បរត្រូ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្នុង អរបេ អកុសលានំ
 កត្តិក្នុង តែសំ កុសលា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ

១ និ. ឯក្រឹន និរោះសមាប្លានំ អសញ្ញសត្តានិ ន ទិសិយនិ ។

អភិដ្ឋុបិធី យមក៖

ឯព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ គីឡាក់ដែលចូលរាន់
និងពិធី និងព្យកអសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ កុំដ្ឋានក្នុងក្នុងណា៖ នៅថ្ងៃនេះដែលប្រាស
ចាកកុសល និងបិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល កុំដ្ឋានខ្លួនក្នុងណា៖ នៅថ្ងៃ
ទាំងព្យកអកុសលជម៌ កំមិនរលត់ដោ ។ មហាក្សត្រ ព្យកអកុសល-
ជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិន
រលត់ដោរប្បែ ។ ព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ កុំដ្ឋា-
នក្នុងក្នុងណា៖ នៅកុសលទាំងឡាយទេ តែព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកដននោះ
មិនរលត់ កំមិនមែន ឯព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ គី-
ឡាក់ដែលចូលរាន់និងពិធី និងព្យកអសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ កុំដ្ឋានក្នុងក្នុងណា៖
នៅថ្ងៃនេះដែលប្រាសចាកអកុសល និងបិត្តដែលប្រាសចាកកុសល កុំដ្ឋា-
នខ្លួនក្នុងណា៖ នៅថ្ងៃ ទាំងព្យកកុសលជម៌ កំមិនរលត់ដោ ។

[២០០] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ ព្យកអព្ទា-
កតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ដោរប្បែ ។ ព្យកកុសលជម៌ របស់
ព្យកដន ទាំងអស់នោះ កាលចុះតំបន់ មិនរលត់ កុំដ្ឋានក្នុងក្នុងណា៖ នៅថ្ងៃ
ដែលប្រាសចាកកុសល កុំដ្ឋានបរត្តិកាល តែព្យកអព្ទាកតជម៌ របស់
ព្យកដននោះ មិនរលត់ កំមិនមែន ឯព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកដន
ទាំងអស់នោះ កាលកេត្តិឡើង មិនរលត់ កុំដ្ឋានក្នុងក្នុងណា៖ នៅអកុសល
ទាំងឡាយ កុំដ្ឋានរូបកាទ កុំដ្ឋានខ្លួនក្នុងណា៖ នៅថ្ងៃ កុំដ្ឋានបរត្តិកាល

ធម្មយមក បរគិតាស្ស និពេជរាជ

អព្រកតា ច ធម្ម ន និរដ្ឋនិ ។ យស្ស វ បន
អព្រកតា ធម្ម ន និរដ្ឋនិ តស្ស កុសលា ធម្ម
ន និរដ្ឋនិតិ ។ អរបី កុសលាបំ កដ្ឋក្នុងោ តែសំ
អព្រកតា ធម្ម ន និរដ្ឋនិ នោ ច តែសំ កុស-
លា ធម្ម ន និរដ្ឋនិ សព្វសំ ឧបបដ្ឋនាបំ បរត្រូ
ចិត្តស្ស ឧប្បទក្នុងោ អរបី អកុសលាបំ កដ្ឋក្នុ-
ងោ តែសំ អព្រកតា ច ធម្ម ន និរដ្ឋនិ កុសលា
ច ធម្ម ន និរដ្ឋនិ ។

[២០១] យស្ស អកុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋនិ
តស្ស អព្រកតា ធម្ម ន និរដ្ឋនិតិ ។ សព្វសំ
បរប្រាបំ បរត្រូ អកុសលរិប្បយុត្តិចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុងោ
តែសំ អកុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋនិ នោ ច តែសំ
អព្រកតា ធម្ម ន និរដ្ឋនិ សព្វសំ ឧបបដ្ឋនាបំ
បរត្រូ ចិត្តស្ស ឧប្បទក្នុងោ អរបី កុសលាបំ
កដ្ឋក្នុងោ តែសំ អកុសលា ច ធម្ម ច និរដ្ឋនិ
អព្រកតា ច ធម្ម ច និរដ្ឋនិ ។ យស្ស វ
បន អព្រកតា ធម្ម ន និរដ្ឋនិ តស្ស អកុស-
លា ធម្ម ន និរដ្ឋនិតិ ។ អរបី អកុសលាបំ
កដ្ឋក្នុងោ តែសំ អព្រកតា ធម្ម ន និរដ្ឋនិ

ធម្មយមក៖ បរពិភាគ៖ និពេជរោះ

ទាំងពួកអព្យាកតដម់ ក៏មិនរលត់ដែរ ។ មហាធីទ្រូវត ពួកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា៖ មិនរលត់ ដែរបុ ។ ពួកអព្យាកតដម់ របស់ពួកដននោះ មិនរលត់ កុដ្ឋានកុណ្ឌកុណា៖ នៅកុសលទាំងឡាយ កុដ្ឋានអរូបភពទេ តែពួកកុសលដម់ របស់ពួកដននោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកអព្យាកតដម់ របស់ពួកដន ទាំងអស់នោះ កាលកៅតទ្រឹះ មិនរលត់ កុដ្ឋានកុណ្ឌកុណា៖ នៅអកុសលទាំងឡាយ កុដ្ឋានអរូបភព កុដ្ឋានខ្សោយ កុដ្ឋានបន្ទិត កុដ្ឋានបន្ទិតកាល ទាំងពួកកុសលដម់ ក៏មិនរលត់ដែរ ។

[២០១] ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ ពួកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា៖ មិនរលត់បុ ។ ពួកអកុសលដម់ របស់ពួកដន ទាំងអស់នោះ កាលចុរៈ មិនរលត់ កុដ្ឋានកុណ្ឌកុណា៖ នៅចុរៈដែលប្រាស ពាកអកុសល កុដ្ឋានបន្ទិតកាល តែពួកអព្យាកតដម់ របស់ពួកដននោះ មិន រលត់ ក៏មិនមែន ឯពួកអកុសលដម់ របស់ពួកដន ទាំងអស់នោះ កាល កៅតទ្រឹះ មិនរលត់ កុដ្ឋានកុណ្ឌកុណា៖ នៅកុសលទាំងឡាយ កុដ្ឋានអរូបភព កុដ្ឋានខ្សោយ កុដ្ឋានបន្ទិត កុដ្ឋានបន្ទិតកាល ទាំងពួកអព្យាកតដម់ ក៏មិនរលត់ ដែរ ។ មហាធីទ្រូវត ពួកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ ពួក អកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា៖ មិនរលត់បុ ។ ពួកអព្យាកតដម់ របស់ពួក ដននោះ មិនរលត់ កុដ្ឋានកុណ្ឌកុណា៖ នៅអកុសលទាំងឡាយ កុដ្ឋានអរូបភពទេ

អភិជម្យបិជកេ យមកំ

នៅ ច តែសំ អគុសលា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិ សព្វសំ
ឧបបង្រិន្តានំ បរទេ ចិត្តស្ស ឧប្បទន្ទេ អរយេ
គុសលានំ កត្តិក្តុេ តែសំ អព្រកតា ច ដម្ងាន
ន និរញ្ញវត្ថិ អគុសលា ច ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិ ។

[២០២] យត្ត គុសលា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិ តត្ត
អគុសលា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិតិ ។ អាមណា ។ យត្ត
រ បន អគុសលា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិ តត្ត គុសលា
ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិតិ ។ អាមណា ។

[២០៣] យត្ត គុសលា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិ តត្ត
អព្រកតា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិតិ ។ និរញ្ញវត្ថិ ។ យត្ត
រ បន អព្រកតា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិ តត្ត គុសលា
ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិតិ ។ នត្តិ ។

[២០៤] យត្ត អគុសលា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិ តត្ត
អព្រកតា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិតិ ។ និរញ្ញវត្ថិ ។ យត្ត
រ បន អព្រកតា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិ តត្ត អគុសលា
ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិតិ ។ នត្តិ ។

[២០៥] យស្ស យត្ត គុសលា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិ
តស្ស តត្ត អគុសលា ដម្ងាន ន និរញ្ញវត្ថិតិ ។

អភិធ្មោចិដក យមក៖

តែពួកអកុសលដម់ របស់ពួកដននោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន ធម្មកអញ្ចារ-
កតិដម់ របស់ពួកដន ទាំងអស់នោះ កាលកៅតិឡើង មិនរលត់ កូដ
កតិកណ៍: នៅកុសលទាំងឡាយ កូដអ្យូបកត កូដខ្សោចកណ៍: នៅចិត្ត
កូដបវតិកាល ទាំងពួកអកុសលដម់ ក៏មិនរលត់ដែរ ។

[២០២] ពួកកុសលដម់ មិនរលត់ កូដទីណា ពួកអកុសលដម់
មិនរលត់ កូដទីនោះបុ ។ ដើ ។ មរឿនឡើត ពួកអកុសលដម់ មិន
រលត់ កូដទីណា ពួកកុសលដម់ មិនរលត់ កូដទីនោះបុ ។ ដើ ។

[២០៣] ពួកកុសលដម់ មិនរលត់ កូដទីណា ពួកអញ្ចារកត-
ដម់ មិនរលត់ កូដទីនោះបុ ។ រលត់ ។ មរឿនឡើត ពួកអញ្ចារកត-
ដម់ មិនរលត់ កូដទីណា ពួកកុសលដម់ មិនរលត់ កូដទីនោះបុ ។
មិនមានឡេ ។

[២០៤] ពួកអកុសលដម់ មិនរលត់ កូដទីណា ពួកអញ្ចារកត-
ដម់ មិនរលត់ កូដទីនោះបុ ។ រលត់ ។ មរឿនឡើត ពួកអញ្ចារកត-
ដម់ មិនរលត់ កូដទីណា ពួកអកុសលដម់ មិនរលត់ កូដទីនោះបុ ។
មិនមានឡេ ។

[២០៥] ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ កូដទីណា
ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ កូដទីនោះបុ ។

ធម្មយមកេ បត្រិភាស្យ និងផ្តាហ៍

អក្សុសលាង់ កដ្ឋក្នុងេា តែសំ តត្ត ក្តុសលា ធម្មា
ន និរផ្លពី េា ច តែសំ តត្ត អក្សុសលា ធម្មា ន
និរផ្លពី សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជក្នុងេា ក្តុសលវិ-
ប្បយុត្តអក្សុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុងេា អសញ្ញ-
សត្តាង់ តែសំ តត្ត ក្តុសលា ច ធម្មា ន និរផ្លពី
អក្សុសលា ច ធម្មា ន និរផ្លពី ។ យស្ស វ បន
យត្ត អក្សុសលា ធម្មា ន និរផ្លពី តស្ស តត្ត ក្តុស-
លា ធម្មា ន និរផ្លពី ។ ក្តុសលាង់ កដ្ឋក្នុងេា តែសំ
តត្ត អក្សុសលា ធម្មា ន និរផ្លពី េា ច តែសំ តត្ត
ក្តុសលា ធម្មា ន និរផ្លពី សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្ប-
ជក្នុងេា អក្សុសលវិប្បយុត្តក្តុសលវិប្បយុត្តចិត្តស្ស
កដ្ឋក្នុងេា អសញ្ញសត្តាង់ តែសំ តត្ត អក្សុសលា
ច ធម្មា ន និរផ្លពី ក្តុសលា ច ន និរផ្លពី ។

[២០៦] យស្ស យត្ត កុសលា ដម្ឋាន និរផ្លពូន
 តស្ស តត្ត អព្យាកតាត ដម្ឋាន និរផ្លពូនតិច ។
 សព្វសំ ចរណាង បរត្តិ កុសលរិប្បយុត្តិតស្ស
 កត្តកត្តឈោ តេសំ តត្ត កុសលា ដម្ឋាន និរផ្លពូន
 ឈោ ច តេសំ តត្ត អព្យាកតាត ដម្ឋាន និរផ្លពូន

ធម្មយមក៖ បរពិភាគ៖ និពេជរោះ

ព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ កូដីនោះ កូដីកដ្ឋកូណាះ
នៃអកុសលទាំងឡាយទេ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិន
រលត់ កូដីនោះ ក៏មិនមែន ឯព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ
ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ កូដីនោះ កូដីកដ្ឋកូណាះ នៃចិត្តដែលប្រាស
ចាកកុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល កូដីខប្បាចកូណាះ នៃចិត្ត
ទាំងព្យកអកុសលដម់ ក៏មិនរលត់ដែរ ។ ម្យាប់ទីពី ព្យកអកុសលដម់
របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ កូដីឱណា ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ
មិនរលត់ កូដីនោះបុ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់
កូដីនោះ កូដីកដ្ឋកូណាះ នៃកុសលទាំងឡាយទេ តែព្យកកុសលដម់
របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ កូដីនោះ ក៏មិនមែន ឯព្យកអកុសលដម់
របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ កូដីនោះ កូដីកដ្ឋ-
កូណាះ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល និងចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល
កូដីខប្បាចកូណាះ នៃចិត្ត ទាំងព្យកកុសលដម់ ក៏មិនរលត់ដែរ ។

[២០៦] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ កូដីឱណា
ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ កូដីនោះបុ ។ ព្យក
កុសលដម់ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ កាលចុះទី មិនរលត់ កូដី
នោះ កូដីកដ្ឋកូណាះ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល កូដីបរត្តិកាល តែ
ព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ កូដីនោះ ក៏មិនមែន

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

សព្វសំ ឧបបង្ហានំ បរឡើ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង^(១)
 អរបេ អគុសលានំ កដ្ឋក្នុងៗ តែសំ តតុ កុស-
 លា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិ អព្រកតា ច ធម្មា ន
 និរិដ្ឋិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន
 និរិដ្ឋិ តស្ស តតុ កុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋិតិ ។
 អរបេ កុសលានំ កដ្ឋក្នុងៗ តែសំ តតុ អព្រកតា
 ធម្មា ន និរិដ្ឋិ ៗ ច តែសំ តតុ កុសលា ធម្មា
 ន និរិដ្ឋិ សព្វសំ ឧបបង្ហានំ បរឡើ ចិត្តស្ស
 ឧប្បជ្ជក្នុងៗ អរបេ អគុសលានំ កដ្ឋក្នុងៗ តែសំ
 តតុ អព្រកតា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិ កុសលា ច
 ធម្មា ន និរិដ្ឋិ ។

[២០៧] យស្ស យត្ត អគុសលា ធម្មា ន និ-
 រិដ្ឋិ តស្ស តតុ អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិតិ ។
 សព្វសំ ចរញ្ញានំ បរឡើ កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស^(២)
 កដ្ឋក្នុងៗ តែសំ តតុ អគុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋិ
 ៗ ច តែសំ តតុ អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិ

១ និ. អគុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ។ ២ និ. ឯក្រឹតារ អសញ្ញសត្ថាននិ ខាយតិ ។

អភិធម្បបិធក យមក:

ឯព្យកកុសលដម៌ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ កាលកៅតឡើង មិនរលត់
កូនីនោះ កូនីកដ្ឋកូណា: នៅកុសលទាំងឡាយ កូនីអរូបកាទ កូនីខ្សោ-
ទកូណា: នៅចិត្ត កូនីបវត្ថិកាល ទាំងព្យកអព្យាកតដម៌ កំមិនរលត់ដែរ ។
មហីនឡើត ព្យកអព្យាកតដម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ កូនីណា
ព្យកកុសលដម៌ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ កូនីនោះបុ ។ ព្យក
អព្យាកតដម៌ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ កូនីនោះ កូនីកដ្ឋកូណា:
នៅកុសលទាំងឡាយ កូនីអរូបកាទ នៅព្យកកុសលដម៌ របស់ព្យកដន
នោះ មិនរលត់ កូនីនោះ កំមិនម៉ែន ឯព្យកអព្យាកតដម៌ របស់ព្យក
ដន ទាំងអស់នោះ កាលកៅតឡើង មិនរលត់ កូនីនោះ កូនីកដ្ឋកូណា:
នៅកុសលទាំងឡាយ កូនីអរូបកាទ កូនីខ្សោទកូណា: នៅចិត្ត កូនី
បវត្ថិកាល ទាំងព្យកកុសលដម៌ កំមិនរលត់ដែរ ។

[២០៧] ព្យកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ កូនីណា
ព្យកអព្យាកតដម៌ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ កូនីនោះបុ ។ ព្យកអកុ-
សលដម៌ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ កាលចូរ មិនរលត់ កូនីនោះ
កូនីកដ្ឋកូណា: នៅចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល កូនីបវត្ថិកាល នៅព្យក
អព្យាកតដម៌ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ កូនីនោះ កំមិនម៉ែន

ធម្មយមកេ បរគិតាស្ស និពេជរាគ

សព្វសំ ឧបមដ្ឋានំ បរត្រូ ចិត្តស្ស ឧប្បាណក្នា-
លោ អរបេ កុសលានំ កដ្ឋក្នាលោ តែសំ តត្ត អ-
កុសលា ច ធម្មា ន និរផ្សិតិ អព្រកតា ច ធម្មា
ន និរផ្សិតិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ធម្មា ន និរផ្សិតិ តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ន
និរផ្សិតិ ។ អរបេ អកុសលានំ កដ្ឋក្នាលោ តែសំ
តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរផ្សិតិ លោ ច តែសំ តត្ត
អកុសលា ធម្មា ន និរផ្សិតិ សព្វសំ ឧបមដ្ឋានំ
បរត្រូ ចិត្តស្ស ឧប្បាណក្នាលោ អរបេ កុសលានំ
កដ្ឋក្នាលោ តែសំ តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា ន
និរផ្សិតិ អកុសលា ច ធម្មា ន និរផ្សិតិ ។

[២០៥] យស្ស កុសលា ធម្មា និរផ្សិតិ តស្ស
អកុសលា ធម្មា និរផ្សិតិ ។ អមណ្ឌ ។ យស្ស
វ បន អកុសលា ធម្មា និរផ្សិតិ តស្ស កុសលា
ធម្មា និរផ្សិតិ ។ អមណ្ឌ ។

[២០៦] យស្ស កុសលា ធម្មា និរផ្សិតិ តស្ស
អព្រកតា ធម្មា និរផ្សិតិ ។ អមណ្ឌ ។ យស្ស វ
បន អព្រកតា ធម្មា និរផ្សិតិ តស្ស កុសលា
ធម្មា និរផ្សិតិ ។ អមណ្ឌ ។

ធម្មយមក: បរគិតរោង: និពេជរោ:

ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ កាលកែតខ្សោយ មិនរលត់
ក្នុងទីនោះ ក្នុងកណ្ឌកណ្ឌ: នៃកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងខប្ប-
ទកណ្ឌ: នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងព្យកអព្យាកតដម់ កំមិនរលត់ដែរ ។
មហ៌នទ្រៀត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា
ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះបែ ។ ព្យក
អព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលិណានោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកណ្ឌកណ្ឌ:
នៃអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដន
នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន ឯព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកដន
ទាំងអស់នោះ កាលកែតខ្សោយ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកណ្ឌកណ្ឌ: នៃ
កុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងខប្បទកណ្ឌ: នៃចិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល
ទាំងព្យកអកុសលដម់ កំមិនរលត់ដែរ ។

[២០៥] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា ធ្វាប់រលត់ហើយ ព្យក
អកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ហើយបែ ។ អើ ។ មហ៌នទ្រៀត
ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា ធ្វាប់រលត់ហើយ ព្យកអកុសលដម់
របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ហើយបែ ។ អើ ។

[២០៦] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា ធ្វាប់រលត់ហើយ ព្យក
អព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ហើយបែ ។ អើ ។ មហ៌នទ្រៀត
ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលិណា ធ្វាប់រលត់ហើយ ព្យកអកុសលដម់
របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ហើយបែ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[២១០] យស្ស អគុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តស្ស
អព្ទាកតាត ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ។ អាមណ្ឌា ។ យស្ស
វ បន អព្ទាកតាត ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តស្ស អគុសលា
ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ។ អាមណ្ឌា ។

[២១១] យត្ត គុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តត្ត អគុ-
សលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ។ អាមណ្ឌា ។ យត្ត វ បន
អគុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តត្ត គុសលា ធម្មា និ-
រញ្ញវត្ថុ ។ អាមណ្ឌា ។

[២១២] យត្ត គុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តត្ត
អព្ទាកតាត ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ។ អាមណ្ឌា ។ យត្ត វ
បន អព្ទាកតាត ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តត្ត គុសលា ធម្មា
និរញ្ញវត្ថុ ។ អសញ្ញសត្វ តត្ត អព្ទាកតាត ធម្មា
និរញ្ញវត្ថុ នោ ច តត្ត គុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ចតុ-
ហេការ បញ្ចហេការ តត្ត អព្ទាកតាត ច ធម្មា
និរញ្ញវត្ថុ គុសលា ច ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ។

[២១៣] យត្ត អគុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តត្ត អព្ទា-
កតាត ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ។ អាមណ្ឌា ។ យត្ត វ បន អព្ទា-
កតាត ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តត្ត អគុសលា ធម្មា និរញ្ញ-
វត្ថុ ។ អសញ្ញសត្វ តត្ត អព្ទាកតាត ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ

អភិធម្យបិដក យមក:

[២១០] ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា ធ្វាប់រលត់ហើយ
ពួកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ហើយបុ ។ អើ ។ ម្ប៉ាងទ្រូវតែ
ពួកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលុណា ធ្វាប់រលត់ហើយ ពួកអកុសលជម៌
របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ហើយបុ ។ អើ ។

[២១១] ពួកកុសលជម៌ រលត់ហើយ កុងទីណា ពួកអកុសល-
ជម៌ រលត់ហើយ កុងទីនោះបុ ។ អើ ។ ម្ប៉ាងទ្រូវតែ ពួកអកុសលជម៌
រលត់ហើយ កុងទីណា ពួកកុសលជម៌ រលត់ហើយ កុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[២១២] ពួកកុសលជម៌ រលត់ហើយ កុងទីណា ពួកអព្រ-
ាកតជម៌ រលត់ហើយ កុងទីនោះបុ ។ អើ ។ ម្ប៉ាងទ្រូវតែ ពួកអព្រ-
ាកតជម៌ រលត់ហើយ កុងទីណា ពួកកុសលជម៌ រលត់ហើយ កុងទី
នោះបុ ។ ពួកអព្រាកតជម៌ រលត់ហើយ កុងទីនោះ គីកុងអសញ្ញ-
សត្វ តែពួកកុសលជម៌ មិនរលត់ហើយ កុងទីនោះទេ ឬពួកអព្រាកត-
ជម៌ រលត់ហើយ កុងទីនោះ គីកុងចតុរោករាង និងបញ្ញរោករាង
ទាំងពួកកុសលជម៌ ក៏រលត់ហើយដោរ ។

[២១៣] ពួកអកុសលជម៌ រលត់ហើយ កុងទីណា ពួកអព្រ-
ាកតជម៌ រលត់ហើយ កុងទីនោះបុ ។ អើ ។ ម្ប៉ាងទ្រូវតែ ពួកអព្រ-
ាកតជម៌ រលត់ហើយ កុងទីណា ពួកអកុសលជម៌ រលត់ហើយ កុងទី
នោះបុ ។ ពួកអព្រាកតជម៌ រលត់ហើយ កុងទីនោះ គីកុងអសញ្ញសត្វ

ធម្មយមកេ បរគិវាសូ និងការពេ

នោ ច តតុ អគុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ ចតុកោការ
បញ្ញកោការ តតុ អព្យកតា ច ធម្មា និរិដ្ឋិតិ អគុ-
សលា ច ធម្មា និរិដ្ឋិតិ ។

[២១៤] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ
តស្ស តតុ អគុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតាតិ ។ អមឆ្នា ។
យស្ស វ បន យត្ត អគុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ
តស្ស តតុ កុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតាតិ ។ សុខ្លា-
ភាសាគំ ធមិយេ អគុសលេ ចិត្ត រត្តមានេ តែសំ
តតុ អគុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ នោ ច តែសំ តតុ
កុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ តតុកោការំ
បញ្ញកោការំ តែសំ តតុ អគុសលា ន ធម្មា
និរិដ្ឋិតិ កុសលា ច ធម្មា និរិដ្ឋិតិ ។

[២១៥] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ
តស្ស តតុ អព្យកតា ធម្មា និរិដ្ឋិតាតិ ។ អ-
មឆ្នា ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្យកតា ធម្មា
និរិដ្ឋិតិ តស្ស តតុ កុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតាតិ ។
សុខ្លាយភាគំ ធមិយេ ចិត្ត រត្តមានេ អសញ្ញ-
សត្តាគំ តែសំ តតុ អព្យកតា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ
នោ ច តែសំ តតុ កុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ

ធម្មយមក៖ បរគិតារ៖ និពេជរោះ

តែពួកអកុសលដម័ មិនរលត់ហើយ ក្តុងទីនោះទេ ឯណួកអព្យកតិដម័
រលត់ហើយ ក្តុងទីនោះ គឺក្នុងចតុរោករក និងបញ្ញរោករក ទាំងពួក
អកុសលដម័ កំរលត់ហើយដោ ។

[២១៤] ពួកកុសលដម័ របស់បុគ្គលិណា ធ្វាប់រលត់ហើយ ក្តុង
ទីណា ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលិណា រលត់ហើយ ក្តុងទីនោះបុ ។
អើ ។ ម្យាក់ឡើត ពួកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលិណា ធ្វាប់រលត់ហើយ
ក្តុងទីណា ពួកកុសលដម័ របស់បុគ្គលិណា រលត់ហើយ ក្តុងទីនោះបុ ។
កាលអកុសលបិត្តទីពីរ របស់ពួកសុខាភសត្តុ កំពុងប្រព្រឹត្តិថោ ពួកអកុ-
សលដម័ របស់ពួកសុខាភសត្តុនោះ រលត់ហើយ ក្តុងទីនោះ តែពួកកុសលដម័
របស់ពួកសុខាភសត្តុនោះ មិនរលត់ហើយ ក្តុងទីនោះទេ ឯណួកអកុសលដម័
របស់ពួកសុខាភសត្តុនោះ ក្រាតីនេះ គឺពួកសុខាភតុរោករោក និងបញ្ញរោករោក
រលត់ហើយ ក្តុងទីនោះ ទាំងពួកកុសលដម័ កំរលត់ហើយដោ ។

[២១៥] ពួកកុសលដម័ របស់បុគ្គលិណា ធ្វាប់រលត់ហើយ ក្តុង
ទីណា ពួកអព្យកតិដម័ របស់បុគ្គលិណា រលត់ហើយ ក្តុងទីនោះបុ ។
អើ ។ ម្យាក់ឡើត ពួកអព្យកតិដម័ របស់បុគ្គលិណា ធ្វាប់រលត់
ហើយ ក្តុងទីណា ពួកកុសលដម័ របស់បុគ្គលិណា រលត់ហើយ ក្តុងទី
នោះបុ ។ កាលបិត្តទីពីរ របស់ពួកសុខាភសត្តុ កំពុងប្រព្រឹត្តិថោ ពួក
អព្យកតិដម័ របស់ពួកអសញ្ញសុខាភសត្តុនោះ រលត់ហើយ ក្តុងទីនោះ តែ
ពួកកុសលដម័ របស់ពួកសុខាភសត្តុនោះ មិនធ្វាប់រលត់ហើយ ក្តុងទីនោះទេ

អភិដ្ឋមួយបិដកេ យមកំ

តែលសំ ចតុកោគាកណំ បញ្ចកោគាកណំ តែសំ តត្ត
អព្រកតា ច ធម្មា និរិថិត កុសលា ច ធម្មា
និរិថិត ។

[២១៦] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា និរិថិត
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរិថិតាតិ ។ អ-
មឆ្នា ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា
និរិថិត តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា និរិថិតាតិ ។
សុខាកសានំ ធមិយេ ចិត្ត វត្ថមាន អសញ្ញសត្តានំ
តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរិថិត នោ ច តែសំ
តត្ត អកុសលា ធម្មា និរិថិត តែលសំ ចតុកោគា-
កណំ បញ្ចកោគាកណំ តែសំ តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា
និរិថិត អកុសលា ច ធម្មា និរិថិត ។

[២១៧] យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរិថិត
តស្ស អកុសលា ធម្មា និរិថិតាតិ ។ នតិ ។ យស្ស
វ បន អកុសលា ធម្មា ន និរិថិត តស្ស កុស-
លា ធម្មា ន និរិថិតាតិ ។ នតិ ។

[២១៨] យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរិថិត
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន និរិថិតាតិ ។ នតិ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

ឯព្យកអព្យាកតិជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ ក្រាតីនេះ គីព្យកសត្វចិត្តការៈ
និងបញ្ហាការៈ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកកុសលជម៌ កែវលត់
ហើយដោ ។

[២១៦] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលធនា រលត់ហើយ ក្នុង
ទីណា ព្យកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
ប្រ ។ ដើ ។ ម្យារីទ្រូត ព្យកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលធនា
រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ
ក្នុងទីនោះប្រ ។ កាលបិត្តិទិន្ន័រ របស់ព្យកសុខាភសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្ត
ទៅ ព្យកអព្យាកតិជម៌ របស់ព្យកអសព្យ៖សត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះ តែព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះទេ ឯព្យកអព្យាកតិជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ ក្រាតីនេះ គីព្យកសត្វ
ចិត្តការៈ និងបញ្ហាការៈ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកអកុសល-
ជម៌ កែវលត់ហើយដោ ។

[២១៧] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលធនា មិនរលត់ហើយ
ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយប្រ ។ មិនមានទេ ។
ម្យារីទ្រូត ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលធនា មិនរលត់ហើយ ព្យក
កុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយប្រ ។ មិនមានទេ ។

[២១៨] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលធនា មិនរលត់ហើយ ព្យក
អព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយប្រ ។ មិនមានទេ ។

ធម្មយមកេ បរិតិវាស្ស និភោជរកោ

យស្ប វ បន អព្រកតា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ តស្ប
គុសលា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ ។ នត្តិ ។

[២១៩] យស្ប អគុសលា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ
តស្ប អព្រកតា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ ។ នត្តិ ។
យស្ប វ បន អព្រកតា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ តស្ប
អគុសលា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ ។ នត្តិ ។

[២២០] យត្ត គុសលា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ តត្ត
អគុសលា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ ។ អមណ្ឌ ។ យត្ត
វ បន អគុសលា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ តត្ត គុសលា
ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ ។ អមណ្ឌ ។

[២២១] យត្ត គុសលា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ តត្ត
អព្រកតា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ ។ និរញ្ញវត្ថុ ។ យត្ត
វ បន អព្រកតា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ តត្ត គុសលា
ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ ។ នត្តិ ។

[២២២] យត្ត អគុសលា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ តត្ត
អព្រកតា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ ។ និរញ្ញវត្ថុ ។ យត្ត
វ បន អព្រកតា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ តត្ត អគុ-
សលា ធម្ម ន និរញ្ញវត្ថុ ។ នត្តិ ។

ធម្មយមក៖ បរពិភាគ៖ និពេជរោះ

មហ៌នទ្រៀត ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ ព្យក
កុសលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ មិនមានទេ ។

[២១៩] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ
ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ មិនមានទេ ។
មហ៌នទ្រៀត ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ ព្យកអកុ-
សលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ មិនមានទេ ។

[២២០] ព្យកកុសលដម់ មិនរលត់ហើយ កូនីឈុណា ព្យកអ-
កុសលដម់ មិនរលត់ហើយ កូនីឈុនោះដែរបុ ។ អើ ។ មហ៌នទ្រៀត
ព្យកអកុសលដម់ មិនរលត់ហើយ កូនីឈុណា ព្យកកុសលដម់ មិនរលត់
ហើយ កូនីឈុនោះបុ ។ អើ ។

[២២១] ព្យកកុសលដម់ មិនរលត់ហើយ កូនីឈុណា ព្យកអព្យ-
ាកតិដម់ មិនរលត់ហើយ កូនីឈុនោះបុ ។ រលត់ហើយ ។ មហ៌នទ្រៀត
ព្យកអព្យាកតិដម់ មិនរលត់ហើយ កូនីឈុណា ព្យកកុសលដម់ មិនរលត់
ហើយ កូនីឈុនោះបុ ។ មិនមានទេ ។

[២២២] ព្យកអកុសលដម់ មិនរលត់ហើយ កូនីឈុណា ព្យកអព្យ-
ាកតិដម់ មិនរលត់ហើយ កូនីឈុនោះបុ ។ រលត់ហើយ ។ មហ៌នទ្រៀត
ព្យកអព្យាកតិដម់ មិនរលត់ហើយ កូនីឈុណា ព្យកអកុសលដម់ មិនរលត់
ហើយ កូនីឈុនោះបុ ។ មិនមានទេ ។

អភិធម្បបិធកេ យមកំ

[២២៣] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ
តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថាតី ។ សុទ្ធ-
ភាសានំ ធមិតិយេ អកុសលេ ចិត្ត វត្ថុមានេ តែសំ
តត្ត កុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ នោ ច តែសំ តត្ត
អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ សុទ្ធភាសានំ ធមិតិយេ
ចិត្ត វត្ថុមានេ^(១) អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត កុសលា
ច ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ អកុសលា ច ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ។
យស្ស វ បន យត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ
តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថាតី ។ អាមណ្ឌា ។

[២២៤] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថាតី ។
សុទ្ធភាសានំ ធមិតិយេ ចិត្ត វត្ថុមានេ អសញ្ញសត្តានំ
តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ នោ ច តែសំ
តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ សុទ្ធភាសំ ឧប-
បដ្ឋានំ^(២) តែសំ តត្ត កុសលា ច ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ
អព្រកតា ច ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ ។ យស្ស វ បន
យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ តស្ស តត្ត
កុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថាតី ។ អាមណ្ឌា ។

១ ឯ. ទុតិយេ ចិត្ត វត្ថុមានេតី ន វិដ្ឋនិ ។ ឯត្ត ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បទក្នុណោតី ឯរមេ
ទិស្សនិ ។ ២ ឯ. សុទ្ធភាសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បទក្នុណោតី ទិស្សនិ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

[២២៣] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង^៤
ទិណា ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះ
បុ ។ កាលអកុសលចិត្តទីពីរ របស់ព្យកសុខារាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
ព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះទេ តែ
ព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះ កំមិន
មែន កាលចិត្តទីពីរ របស់ព្យកសុខារាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ឯព្យក^៥
កុសលជម៌ របស់ព្យកអសញ្ញសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះទេ
ទាំងព្យកអកុសលជម៌ កំរលត់ហើយដែរ ។ មរ្កោនទ្រូត ព្យកអកុសលជម៌
របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិណា ព្យកកុសលជម៌ របស់
បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះបុ ។ អើ ។

[២២៤] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិ
ណា ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះបុ ។
កាលចិត្តទីពីរ របស់ព្យកសុខារាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ព្យកកុសលជម៌
របស់ព្យកអសញ្ញសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះទេ តែព្យកអព្យា-
កតជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះ កំមិនមែន ឯ
ព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់សុខារាស មិន
រលត់ហើយ ក្នុងទិនោះទេ ទាំងព្យកអព្យាកតជម៌ កំមិនរលត់ហើយដែរ ។
មរ្កោនទ្រូត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិណា
ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះបុ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បរគិរសុយ និភោជរកោ

[២២៥] យស្ស យត្តិ អគុសលា ធម្មា ន និរ-
ធម្មត តស្ស តត្តិ អព្រកតា ធម្មា ន និរធម្មតិ ។
សុខាកសាគំ ធម្មិយ ចិត្ត វត្ថមាន អសញ្ញសត្តាគំ
តែសំ តត្តិ អគុសលា ធម្មា ន និរធម្មតិ នោ ច
តែសំ តត្តិ អព្រកតា ធម្មា ន និរធម្មតិ សុខាកសំ
ឧបបដ្ឋត្តាគំ តែសំ តត្តិ អគុសលា ច ធម្មា ន
និរធម្មតិ អព្រកតា ច ធម្មា ន និរធម្មតិ ។ យស្ស
រ បន យត្តិ អព្រកតា ធម្មា ន និរធម្មតិ តស្ស
តត្តិ អគុសលា ធម្មា ន និរធម្មតិ ។ អមត្តា ។

[២២៦] យស្ស គុសលា ធម្មា និរធម្មិស្សនិ
តស្ស អគុសលា ធម្មា និរធម្មិស្សនិតិ ។ អតិមត្តស្ស
ឧប្បទក្វាយោ យស្ស ចិត្តស្ស អនត្តរ អតិមត្ត
បដិលកិស្សនិ តែសំ គុសលា ធម្មា និរធម្មិស្សនិ
នោ ច តែសំ អគុសលា ធម្មា និរធម្មិស្សនិ តតរោសំ
តែសំ គុសលា ច ធម្មា និរធម្មិស្សនិ អគុសលា ច
ធម្មា និរធម្មិស្សនិ ។ យស្ស រ បន អគុសលា
ធម្មា និរធម្មិស្សនិ តស្ស គុសលា ធម្មា និរធម្មិស្ស-
និ ។ អមត្តា ។

ធម្មយមក៖ បរពិភាគ៖ និពេជរោះ

[២២៥] ព្យកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ
 ក្នុងទីណា ព្យកអព្យាកតិដម័ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទី
 នោះបុ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ព្យកសុខ្ងារសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
 ព្យកអកុសលដម័ របស់ព្យកអសញ្ញាសសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
 ទេ តែព្យកអព្យាកតិដម័ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
 កំមិនមែន ឯព្យកអកុសលដម័ របស់ព្យកសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់
 សុខ្ងារស មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងព្យកអព្យាកតិដម័ កំមិន
 រលត់ហើយដែរ ។ ម្យាងទ្រួត ព្យកអព្យាកតិដម័ របស់បុគ្គលុណា មិន
 រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់
 ហើយ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[២២៦] ព្យកកុសលដម័ របស់បុគ្គលុណា នីជរលត់ ព្យកអកុ-
 សលដម័ របស់បុគ្គលុនោះ នីជរលត់ដែរបុ ។ ព្យកកុសលដម័ របស់
 ព្យកដន ដែលនឹងបាន នូវមតិថ្មីប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ឧប្បរទក្តុណា៖ នៃមតិថ្មីប្រសើរ នីជរលត់ តែព្យកកុសលដម័ របស់
 ព្យកដននោះ នីជមិនរលត់ទេ ឯព្យកកុសលដម័ របស់ព្យកដននោះ ក្រោ
 ពីនោះ នីជរលត់ ទាំងព្យកអកុសលដម័ កំនីជរលត់ដែរ ។ ម្យាងទ្រួត
 ព្យកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលុណា នីជរលត់ ព្យកកុសលដម័ របស់
 បុគ្គលុនោះ នីជរលត់ដែរបុ ។ អើ ។

អភិជម្យបិជកេ យមកំ

[២២៣] យស្ស គុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី
 តស្ស អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញីស្សនីតិ ។ អាមណា ។
 យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី តស្ស
 គុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនីតិ ។ អតិមតិស្ស កត្ត-
 គ្នាទោ អរហត្ថលំ តែសំ អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញី-
 ស្សនី នោ ច តែសំ គុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី
 តតែសំ តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា និរញ្ញីស្សនី
 គុសលា ច ធម្មា និរញ្ញីស្សនី ។

[២២៤] យស្ស អគុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី
 តស្ស អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញីស្សនីតិ ។ អាមណា ។
 យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី តស្ស
 អគុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនីតិ ។ អតិមតិសមត្តលំ
 អរហត្ថលំ យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញ អតិតិ បដិ-
 លកិស្សនី តែសំ អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី នោ
 ច តែសំ អគុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី តតែសំ
 តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា និរញ្ញីស្សនី អគុសលា ច
 ធម្មា និរញ្ញីស្សនី ។

[២២៥] យត្ត គុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី ។ ប ។

អភិធម្បបិធក យមក៖

[២២៧] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ ព្យកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងរលត់ដោរប្រ ។ អើ ។ មរ៉ូនទ្ទីត ព្យកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងរលត់ដោរប្រ ។ ព្យកអព្រាកតជម៌ របស់ព្យកព្រះអរហន្តិនោះ នឹងរលត់ កុងកុងកុណុណ៍: នេមគុងប្រសើរ តែព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកព្រះអរហន្តិនោះ នឹងមិនរលត់ទេ ជាប្យកអព្រាកតជម៌ របស់ព្យកជនិនោះ ក្រោពីនេះ នឹងរលត់ ទាំងព្យកកុសលជម៌ កើនឹងរលត់ដោរ ។

[២២៨] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ ព្យកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងរលត់ដោរប្រ ។ អើ ។ មរ៉ូនទ្ទីត ព្យកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងរលត់ដោរប្រ ។ ព្យកអព្រាកតជម៌ របស់ព្យកព្រះអរហន្ត អ្នកព្រមព្រៃនដោយមគ្គប្រសើរ និងរបស់ព្យកជន ដែលនឹងបាន នូវមគ្គប្រសើរ កុងលំដាប់ នេមិត្តិណា នោះ នឹងរលត់ តែព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជនិនោះ នឹងមិនរលត់ទេ ជាប្យកអព្រាកតជម៌ របស់ព្យកជនិនោះ ក្រោពីនេះ នឹងរលត់ ទាំងព្យកអកុសលជម៌ កើនឹងរលត់ដោរ ។

[២២៩] ព្យកកុសលជម៌ នឹងរលត់ កុងទិណា ។ បេ ។

ធម្មយមកេ បរតិវាស្ស និភោជរោ

[២៣០] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា និរដ្ឋិ-
ស្សនិ តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា និរដ្ឋិស្សនិតិ^(១) ។
អភិមភិស្ស ឧប្បាទក្នុង យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក
អភិមភិ បធិលកិស្សនិ តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា
និរដ្ឋិស្សនិ នោ ច តែសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា
និរដ្ឋិស្សនិ តតែសំ ចតុរោគារំ បញ្ចុរោគារំ
តែសំ តត្ត កុសលា ច ធម្មា និរដ្ឋិស្សនិ អកុសលា
ច ធម្មា និរដ្ឋិស្សនិ ។ យស្ស រ បន យត្ត អកុ-
សលា ធម្មា និរដ្ឋិស្សនិ តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា
និរដ្ឋិស្សនិតិ ។ អាមណ្ឌ ។

[២៣១] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា និរដ្ឋិ-
ស្សនិ តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរដ្ឋិស្សនិតិ ។
អាមណ្ឌ ។ យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា
និរដ្ឋិស្សនិ តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា និរដ្ឋិស្សនិ-
តិ^(២) ។ អភិមភិស្ស កដ្ឋក្នុង អរហត្ថានំ អសញ្ញ-
សត្តានំ តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរដ្ឋិស្សនិ
នោ ច តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា និរដ្ឋិស្សនិ

១ និ. ឯកត្តនន ចតុរោគារ បញ្ចុរោគារតិ ទិស្សនិ ។

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ និរាងវារ៖

[៧៣០] ព្យកកុសលធម័ របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ កូនីណា
ព្យកអកុសលធម័ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងរលត់ កូនីនោះបុ ។ ព្យកកុ-
សលធម័ របស់ព្យកដននោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដំប្លែង កូនីលំដាប់
នៃចិត្តុណា កូនីខ្សោចកូណា៖ នៃមតិដំប្លែង នឹងរលត់ កូនីនោះ តែ
ព្យកអកុសលធម័ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិនរលត់ កូនីនោះទេ ជាប្រក
កុសលធម័ របស់ព្យកដននោះ ក្រោពីនេះ គឺព្យកសត្វបត្តិរោករោះ និងបញ្ច-
រោករោះ នឹងរលត់ កូនីនោះ ទាំងព្យកអកុសលធម័ កើនីនឹងរលត់ដែរ ។
មហាផ្ទៃទៀត ព្យកអកុសលធម័ របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ កូនីណា
ព្យកកុសលធម័ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងរលត់ កូនីនោះបុ ។ អើ ។

[៧៣១] ព្យកកុសលធម័ របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ កូនីណា
ព្យកអព្ទាកតិធម័ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងរលត់ កូនីនោះបុ ។
អើ ។ មហាផ្ទៃទៀត ព្យកអព្ទាកតិធម័ របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់
កូនីណា ព្យកកុសលធម័ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងរលត់ កូនីនោះ
បុ ។ ព្យកអព្ទាកតិធម័ របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍ និងរបស់ព្យកអសញ្ញ-
សត្វនោះ នឹងរលត់ កូនីនោះ កូនីកត្តិកូណា៖ នៃមតិដំប្លែង
តែព្យកកុសលធម័ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិនរលត់ កូនីនោះទេ

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

តតែរសំ ចតុការការណ៍ បញ្ចការការណ៍ តែសំ តតុ
អព្យកត្តា ច ធម្មា និរផ្សីស្សនី កុសលា ច ធម្មា
និរផ្សីស្សនី ។

[២៣២] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា និរផ្សី-
ស្សនី តស្ស តតុ អព្យកត្តា ធម្មា និរផ្សីស្សនីតិ ។
អមជ្លា ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្យកត្តា ធម្មា
និរផ្សីស្សនី តស្ស តតុ អកុសលា ធម្មា និរផ្សីស្ស-
នីតិ ។ អត្ថមត្ថសមត្ថឯណ៍ អរហត្ថានំ យស្ស ចិត្តស្ស
អនុញ្ញ អត្ថមត្ថំ បដិលកិស្សនី អសញ្ញាសត្តានំ តែសំ
តតុ អព្យកត្តា ធម្មា និរផ្សីស្សនី នោ ច តែសំ
តតុ អកុសលា ធម្មា និរផ្សីស្សនី តតែរសំ ចតុកែ-
ការណ៍ បញ្ចការការណ៍ តែសំ តតុ អព្យកត្តា ច
ធម្មា និរផ្សីស្សនី អកុសលា ច ធម្មា និរផ្សីស្សនី ។

[២៣៣] យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរផ្សីស្សនី
តស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរផ្សីស្សនីតិ ។ អមជ្លា ។
យស្ស វ បន អកុសលា ធម្មា ន និរផ្សីស្សនី
តស្ស កុសលា ធម្មា ន និរផ្សីស្សនីតិ ។ អត្ថមត្ថស្ស
ឧប្បជក្តៃនោ យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញ អត្ថមត្ថំ
បដិលកិស្សនី តែសំ អកុសលា ធម្មា ន និរផ្សីស្សនី

អភិដ្ឋបិដក យមក៖

ធម្មកអព្យាកតធម័ របស់ព្យកសត្វនោះ ក្រាតីនេះ គីព្យកសត្វបត្តិ-
រោការ៖ និងបញ្ចារោការ៖ និងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកកុសលធម័ ក៏
និងរលត់ដែរ ។

[២៣២] ព្យកអព្យាកតធម័ របស់បុគ្គលុណា និងរលត់ ក្នុងទី
ុណា ព្យកអព្យាកតធម័ របស់បុគ្គលុនោះ និងរលត់ ក្នុងទីនោះបុ ។
អើ ។ ម្យាត្រូវតែ ព្យកអព្យាកតធម័ របស់បុគ្គលុណា និងរលត់
ក្នុងទីុណា ព្យកអព្យាកតធម័ របស់បុគ្គលុនោះ និងរលត់ ក្នុងទីនោះ
បុ ។ ព្យកអព្យាកតធម័ របស់ព្យកព្រះអរហត្ថ អ្នកព្រមព្រៃនៃដោយមតិ
ដៃប្រសើរ និងរបស់ព្យកអសញ្ញសត្វនោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដៃប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តុណា និងរលត់ ក្នុងទីនោះ តែព្យកអព្យាកតធម័
របស់ព្យកជននោះ និងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ធម្មកអព្យាកតធម័
របស់ព្យកសត្វនោះ ក្រាតីនេះ គីព្យកសត្វបត្តិរោការ៖ និងបញ្ចារោការ៖
និងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកអព្យាកតធម័ ក៏និងរលត់ដែរ ។

[២៣៣] ព្យកកុសលធម័ របស់បុគ្គលុណា និងមិនរលត់
ព្យកអព្យាកតម័ របស់បុគ្គលុនោះ និងមិនរលត់បុ ។ អើ ។
ម្យាត្រូវតែ ព្យកអព្យាកតម័ របស់បុគ្គលុណា និងមិនរលត់ ព្យក
កុសលធម័ របស់បុគ្គលុនោះ និងមិនរលត់បុ ។ ព្យកអព្យាកតម័
របស់ព្យកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដៃប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តុណា ក្នុងឧប្បាទកូណា៖ នៃមតិដៃប្រសើរ និងមិនរលត់ទេ

ធម្មយមកេ បរគិវារសួយ និភោជរាគេ

នោ ច តែសំ កុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី អភិ-
មក្តុស្ស កដ្ឋក្នុះឱ្យ អរហត្ថានំ តែសំ អកុសលា ច
ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី កុសលា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី ។

[២៣៤] យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនីតិ ។ អភិ-
មក្តុស្ស កដ្ឋក្នុះឱ្យ អរហត្ថានំ តែសំ កុសលា ធម្មា
ន និរិដ្ឋិស្សនី នោ ច តែសំ អព្រកតា ធម្មា ន
និរិដ្ឋិស្សនី បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឱ្យ តែសំ កុស-
លា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី អព្រកតា ច ធម្មា
ន និរិដ្ឋិស្សនី ។ យស្ស រ បន អព្រកតា ធម្មា
ន និរិដ្ឋិស្សនី តស្ស កុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី-
តិ ។ អមត្តា ។

[២៣៥] យស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋិ-
ស្សនី តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី-
តិ ។ អភិមក្តុសមដ្ឋីនំ អរហត្ថានំ យស្ស ចិត្តស្ស
អនញ្ញរ អភិមក្តុ បដិលកិស្សនី តែសំ អកុសលា
ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី នោ ច តែសំ អព្រកតា
ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឱ្យ
តែសំ អកុសលា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ និពេជរោះ

តែពួកកុសលធម៉ែ របស់ពួកដនទោះ នឹងមិនរលត់ កំមិនមេន ឯពួក
អកុសលធម៉ែ របស់ពួកព្រះអរហត្ស នឹងមិនរលត់ កូនកដ្ឋកណាះ
នៃមគ្គដៃប្រសើរ ទាំងពួកកុសលធម៉ែ កើនីងមិនរលត់ដែរ ។

[២៣៤] ពួកកុសលធម៉ែ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ពួក
អព្ទាកតធម៉ែ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់បុ ។ ពួកកុសលធម៉ែ របស់
ពួកព្រះអរហត្សនោះ នឹងមិនរលត់ កូនកដ្ឋកណាះ នៃមគ្គដៃប្រសើរ តែ
ពួកអព្ទាកតធម៉ែ របស់ពួកព្រះអរហត្សនោះ នឹងមិនរលត់ កំមិនមេន ឯ
ពួកកុសលធម៉ែ របស់ពួកព្រះអរហត្សនោះ នឹងមិនរលត់ កូនកដ្ឋកណាះ នៃ
បច្ចិមចិត្តទេ ទាំងពួកអព្ទាកតធម៉ែ កើនីងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យារីទ្វោត
ពួកអព្ទាកតធម៉ែ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសលធម៉ែ របស់
បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ដែរបុ ។ អើ ។

[២៣៥] ពួកអកុសលធម៉ែ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ពួកអ-
ព្ទាកតធម៉ែ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់បុ ។ ពួកអកុសលធម៉ែ របស់
ពួកព្រះអរហត្ស អូកព្រមព្រោះដោយមគ្គដៃប្រសើរ និងរបស់ពួកដនទោះ
ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដៃប្រសើរ កូនលំដាប់ នៃបិត្តុណា នឹងមិនរលត់ ទេ
តែពួកអព្ទាកតធម៉ែ របស់ពួកដនទោះ នឹងមិនរលត់ កំមិនមេន ឯពួក
កុសលធម៉ែ របស់ពួកដនទោះ នឹងមិនរលត់ កូនកដ្ឋកណាះ នៃបច្ចិមចិត្តទេ

អភិដ្ឋមូលិជកេ យមកំ

អព្រកតា ច ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ ។ យស្ស វ
បន អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ តស្ស អគុ-
សលា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិតិ ។ អមន្តា ។

[២៣៦] យត្ត គុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ ។ ហ ។

[២៣៧] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ
តស្ស តតិ អគុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិតិ ។
អមន្តា ។ យស្ស វ បន យត្ត អគុសលា ធម្មា ន
និរញ្ញិស្សនិ តស្ស តតិ គុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិស្ស-
និតិ ។ អត្ថមត្ថស្ស ឧប្បទក្វាយោ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តក អត្ថមកំ បដិលកិស្សនិ តែសំ តតិ អគុសលា
ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ ោ ច តែសំ តតិ គុសលា
ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ អត្ថមត្ថស្ស កត្តក្វាយោ អរហត្ថានំ
អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តតិ អគុសលា ច ធម្មា ន
និរញ្ញិស្សនិ គុសលា ច ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ ។

[២៣៨] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិ-
ស្សនិ តស្ស តតិ អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ-
តិ ។ អត្ថមត្ថស្ស កត្តក្វាយោ អរហត្ថានំ អសញ្ញ-
សត្តានំ តែសំ តតិ គុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ

អភិដ្ឋុបិធី យមក:

ទាំងព្យកអព្យាកតជម៌ កើនីជមិនរលត់ដោ ។ មហ៌នទ្រូវឯ ព្យកអព្យាកត-
ជម៌ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ
នឹងមិនរលត់បុ ។ អើ ។

[២៣៦] ព្យកកុសលជម៌ នឹងមិនរលត់ កួនីឈើណា ។ ហេ ។

[២៣៧] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ កួនីឈើ
ណា ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ កួនីឈើនោះបុ ។
អើ ។ មហ៌នទ្រូវឯ ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់
កួនីឈើណា ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ កួនីឈើនោះ
បុ ។ ព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកដន្តនោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដីប្រ-
សីរ កួនលំដាប់ នៃបិត្តណា កួនខ្សោយទួរុណា៖ នៃមតិដីប្រសីរ នឹង
មិនរលត់ កួនីឈើនោះទេ តែព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកដន្តនោះ នឹងមិន
រលត់ កួនីឈើនោះ កើមិនមែន ជព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍ
និងរបស់ព្យកអសព្យាសត្វនោះ នឹងមិនរលត់ កួនីឈើនោះ កួនកង្លេកុណា៖
នៃមតិដីប្រសីរ ទាំងព្យកកុសលជម៌ កើនីជមិនរលត់ដោ ។

[២៣៨] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ កួនី
ឈើណា ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ កួនីឈើនោះ
បុ ។ ព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍ និងរបស់ព្យកអសព្យា-
សត្វនោះ នឹងមិនរលត់ កួនីឈើនោះ កួនកង្លេកុណា៖ នៃមតិដីប្រសីរ

ធម្មយមកេ បរគិវាស្សី និងរាជរោះ

នៅ ច តើសំ តុត្តិ អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ
បច្ចិមចិត្តស្សី កដ្ឋាក្នុំឈោ តើសំ តុត្តិ កុសលា ច
ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ អព្រកតា ច ធម្មា ន
និរញ្ញិស្សនិ ។ យស្សី រ បន យត្តិ អព្រកតា
ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ តស្សី តុត្តិ កុសលា ធម្មា
ន និរញ្ញិស្សនិតិ ។ អាមណ្ឌ ។

[២៣៩] យស្សី យត្តិ អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិ-
ស្សនិ តស្សី តុត្តិ អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិតិ ។
អភិមភុសមដ្ឋីនំ អរហាល្តានំ យស្សី ចិត្តស្សី អនឡាត
អភិមភុំ បដិលកិស្សនិ អសញ្ញាសត្តានំ តើសំ តុត្តិ
អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ នោ ច តើសំ
តុត្តិ អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ បច្ចិមចិត្តស្សី
កដ្ឋាក្នុំឈោ តើសំ តុត្តិ អកុសលា ច ធម្មា ន
និរញ្ញិស្សនិ អព្រកតា ច ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ ។
យស្សី រ បន យត្តិ អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញិ-
ស្សនិ តស្សី តុត្តិ អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ-
តិ ។ អាមណ្ឌ ។

[២៤០] យស្សី កុសលា ធម្មា និរញ្ញិ
តស្សី អកុសលា ធម្មា និរញ្ញិតាតិ ។ អាមណ្ឌ ។

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ និពេជរោះ

តែពួកអព្យាកតិដម់ របស់ពួកដនទោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិន
មែន ឯពួកកុសលដម់ របស់ពួកដនទោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
កត្តិកណាះ នៃបច្ចិមចិត្តទេ ទាំងពួកអព្យាកតិដម់ កំនើងមិនរលត់ដែរ ។
មហ៌នទ្រូវតែ ពួកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា
ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[២៣៩] ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនរលត់ ក្នុង
ទីណា ពួកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះបុ ។
ពួកអកុសលដម់ របស់ពួកប្រោះអរហន្ត អ្នកប្រមិន្តិជារោយមតិដំប្រ-
សិរ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ដែលនឹងបាន នូវមតិដំប្រសិរ ក្នុង
លំដាប់ នៃបិត្តិណា នោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ តែពួកអព្យា-
កតិដម់ របស់ពួកដនទោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន ឯពួក
អកុសលដម់ របស់ពួកដនទោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកត្តិកណាះ
នៃបច្ចិមចិត្ត ទាំងពួកអព្យាកតិដម់ កំនើងមិនរលត់ដែរ ។ មហ៌នទ្រូវតែ
ពួកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ពួកអកុ-
សលដម់ របស់បុគ្គលិណោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[២៤០] ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ពួក
អកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណោះ រលត់ហើយបុ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យស្ស វ បន អគុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តស្ស
 គុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុតិ ។ សព្វសំ^(១) ចិត្តស្ស
 ឧប្បជក្នុះឈោ គុសលិប្បយុត្តិតិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឈោ
 និហោសមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ អគុសលា
 ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ឈោ ច តែសំ គុសលា ធម្មា និរ-
 ញ្ញវត្ថុ គុសលានំ កដ្ឋក្នុះឈោ តែសំ អគុសលា ច
 ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ គុសលា ច ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ។

[២៤១] យស្ស គុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តស្ស
 អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញវត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វ បន អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ តស្ស គុសលា
 ធម្មា និរញ្ញវត្ថុតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជក្នុ-
 ឈោ គុសលិប្បយុត្តិតិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឈោ និហោស-
 មាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ អព្រកតា ធម្មា
 និរញ្ញវត្ថុ ឈោ ច តែសំ គុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ
 គុសលានំ កដ្ឋក្នុះឈោ តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា
 និរញ្ញវត្ថុ គុសលា ច ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ ។

[២៤២] យស្ស អគុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថុ
 តស្ស អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញវត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

១ និ. អយំ បាយោ យេគុយេន ន ទិស្សិតិ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

មហាធិធីទៅពី ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា រលត់ហើយ ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណានេះ រលត់ដោរប្រុ ។ ពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលការនៃនិហោជ និងពួកអសញ្ញាសត្វ រលត់ហើយ ក្តុងកែវក្នុងណា: នៅចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្តុងខ្សោយទឹក្នុងណា: នៅចិត្ត តើពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ ឬពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្តុងកែវក្នុងណា: នៅកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលជម៌ កំរលត់ដោ ។

[២៤១] ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ពួកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ហើយប្រុ ។ អើ ។ មហាធិធីទៅពី ពួកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណា រលត់ហើយ ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ដោរប្រុ ។ ពួកអព្រាកតជម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលការនៃនិហោជ និងពួកអសញ្ញាសត្វ រលត់ហើយ ក្តុងកែវក្នុងណា: នៅចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្តុងខ្សោយទឹក្នុងណា: នៅចិត្ត តើពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ ឬពួកអព្រាកតជម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្តុងកែវក្នុងណា: នៅកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលជម៌ កំរលត់ដោ ។

[២៤២] ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ពួកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ហើយប្រុ ។ អើ ។

ធម្មយមកេ បរគិវាស្ស និងឈរកោ

យស្ស រ បន អព្រកតា ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត តស្ស
 អគុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្តិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បជក្នុះ អគុសលរិប្បយុត្តិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះ
 និងសមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ អព្រកតា
 ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត នៅ ច តែសំ អគុសលា ធម្ម និរិ-
 ដ្ឋិត្ត អគុសលានំ កដ្ឋក្នុះ តែសំ អព្រកតា ច
 ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត អគុសលា ច ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត ។

[២៤៣] យត្ត គុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត ។ យ ។

[២៤៤] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត
 តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្តិ ។ អមន្ទា ។
 យស្ស រ បន យត្ត អគុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត
 តស្ស តត្ត គុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្តិ ។ សព្វសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បជក្នុះ គុសលរិប្បយុត្តិត្តស្ស កដ្ឋ-
 ក្នុះ តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត នៅ
 ច តែសំ តត្ត គុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត គុសលានំ
 កដ្ឋក្នុះ តែសំ តត្ត អគុសលា ច ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត
 គុសលា ច ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត ។

[២៤៥] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្ម និរិដ្ឋិត្តិ ។ អមន្ទា ។

ធម្មយមក: បរគិតរ: និពេជរ:

មហីវទ្រព្ទ ព្រកអព្រាកតិធម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ហើយ ព្រកអ-
កុសលិធម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ដែរបុ ។ ព្រកអព្រាកតិធម់ របស់
ព្រកដន ទាំងអស់នោះ គឺលោកដែលចូលការនៃនិរាល និងព្រកអសញ្ញាសត្វ
រលត់ហើយ ក្នុងកង្វើក្នុណា: នៅថ្ងៃនេះដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងខប្ប-
ទក្នុណា: នៅថ្ងៃនេះ តែព្រកអកុសលិធម់ របស់ព្រកដននោះ មិនរលត់ទេ
ជាប្រកាសព្រាកតិធម់ របស់ព្រកដននោះ រលត់ហើយ ក្នុងកង្វើក្នុណា: នៅ
អកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្រកអកុសលិធម់ កំរលត់ដែរ ។

[២៤៣] ព្រកកុសលិធម់ រលត់ ក្នុងទីណា ។ ហេ ។

[២៤៤] ព្រកកុសលិធម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ក្នុងទីណា
ព្រកអកុសលិធម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។
មហីវទ្រព្ទ ព្រកអកុសលិធម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ហើយ ក្នុងទី
ណា ព្រកកុសលិធម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះបុ ។ ព្រក
អកុសលិធម់ របស់ព្រកដន ទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
ក្នុងកង្វើក្នុណា: នៅថ្ងៃនេះដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងខប្បទក្នុណា: នៅថ្ងៃ
តែព្រកកុសលិធម់ របស់ព្រកដននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ជាប្រក-
អកុសលិធម់ របស់ព្រកដននោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្វើក្នុណា:
នៅកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្រកកុសលិធម់ កំរលត់ដែរ ។

[២៤៥] ព្រកកុសលិធម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ក្នុងទីណា
ព្រកអព្រាកតិធម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិត្ត
តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ ។ សព្វសំ
ចិត្តស្ស ឧប្បានគ្គោះ កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស កត្ត-
គ្គោះ អសញ្ញុសត្តានំ តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា
និរិដ្ឋិត្ត នៅ ច តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិ
កុសលានំ កត្តគ្គោះ តែសំ តត្ត អព្រកតា ច
ធម្មា និរិដ្ឋិត្ត កុសលា ច ធម្មា និរិដ្ឋិ ។

[២៤៦] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិ
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ ។ អ-
មត្តា ។ យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា
និរិដ្ឋិត្ត តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បានគ្គោះ អកុសលវិប្បយុត្ត-
ិចិត្តស្ស កត្តគ្គោះ អសញ្ញុសត្តានំ តែសំ តត្ត
អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិត្ត នៅ ច តែសំ តត្ត
អកុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ អកុសលានំ កត្តគ្គោះ
តែសំ តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា និរិដ្ឋិត្ត អកុសលា
ច ធម្មា និរិដ្ឋិតិ ។

[២៤៧] យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋិ
តស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋិតិ ។ និរិដ្ឋិត្ត ។

អភិធម្បូបិដក យមក:

មហាធីទ្រួត ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលុណា រលត់ហើយ កុងទិណា
ពួកកុសលិជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ កុងទិនោះបុ ។ ពួកអព្យាកតិ-
ជម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គឺពួកអសព្យាលសត្វ រលត់ហើយ កុង
ទិនោះ កុងកង្ន់កូណា៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល កុងខ្សោយទិនោះ
នៃចិត្ត តើពួកកុសលិជម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់កុងទិនោះទេ
ជួកអព្យាកតិជម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ កុងទិនោះ កុងកង្ន់
កូណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលិជម៌ កំរលត់ដែរ ។

[២៤៦] ពួកអកុសលិជម៌ របស់បុគ្គលុណា រលត់ កុងទិណា
ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ហើយ កុងទិនោះបុ ។
អើ ។ មហាធីទ្រួត ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលុណា រលត់ហើយ
កុងទិណា ពួកអកុសលិជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់កុងទិនោះបុ ។
ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់ពួកអសព្យាលសត្វ ទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ កុង
ទិនោះ កុងកង្ន់កូណា៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល កុងខ្សោយទិនោះ
នៃចិត្ត តើពួកអកុសលិជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ កុងទិនោះទេ
ជួកអព្យាកតិជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ រលត់ហើយ កុងទិនោះ កុងកង្ន់
កូណា៖ នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលិជម៌ កំរលត់ដែរ ។

[២៤៧] ពួកអកុសលិជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ ពួក
អកុសលិជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ រលត់ហើយ ។

ធម្មយមកេ បរគិវាសូ និពេជរាជា

យស្ស វ បន អគុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្ត តស្ស
គុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្តិ ។ នតិ ។

[២៤៨] យស្ស គុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្ត
តស្ស អព្រកតា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្តិ ។ និរដ្ឋិត្ត ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្ត តស្ស
គុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្តិ ។ នតិ ។

[២៤៩] យស្ស អគុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្ត
តស្ស អព្រកតា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្តិ ។ និរដ្ឋិត្ត ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្ត តស្ស
អគុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្តិ ។ នតិ ។

[២៥០] យត្ត គុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្តិ ។ បើ ។

[២៥១] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្ត
តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិត្តិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បទក្នោះ គុសលិប្បយុត្ត-
ចិត្តស្ស កត្តក្នោះ តែសំ តត្ត គុសលា ធម្ម
ន និរដ្ឋិត្តិ នោ ច តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្ម
ន និរដ្ឋិត្ត សុខាកសាគំ ឯកិយ ចិត្ត រត្តមានេ
អសព្យសត្តាគំ តែសំ តត្ត គុសលា ច ធម្ម
ន និរដ្ឋិត្តិ អគុសលា ច ធម្ម ន និរដ្ឋិត្ត ។

ធម្មយមក៖ បរគិតារ៖ និពេជរៗ

មហ័ងទ្រីត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ហើយ ព្យក
កុសលដម់ របស់បុគ្គលិនោះ មិនរលត់ដែរបុ ។ មិនមានទេ ។

[២៤៥] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ ព្យក
អព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលិនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ រលត់ហើយ ។
មហ័ងទ្រីត ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ហើយ ព្យក
កុសលដម់ របស់បុគ្គលិនោះ មិនរលត់ទេបុ ។ មិនមានទេ ។

[២៤៦] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ ព្យក
អព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលិនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ រលត់ហើយ ។
មហ័ងទ្រីត ព្យកអព្ទាកតដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ហើយ ព្យក
អកុសលដម់ របស់បុគ្គលិនោះ មិនរលត់ទេបុ ។ មិនមានទេ ។

[២៤៧] ព្យកកុសលដម់ មិនរលត់ កុងទិណា ។ បេ ។

[២៤៨] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ កុងទិ
ណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិនោះ មិនរលត់ហើយ កុងទិនោះ
បុ ។ ព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ កុង
ទិនោះ កុងកង្ហុកណា៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល កុងខ្សោយទកណា៖
នៃចិត្ត តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ កុង
ទិនោះ កំមិនមែន កាលចិត្តទី ២ របស់ព្យកសុទ្ធភាសសត្វ កំពុងប្រ-
ព្រឹត្តទៅ ឯព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកអសព្យូសត្វនោះ មិនរលត់កុង
ទិនោះទេ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កំមិនរលត់ហើយដែរ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យស្ស វ បន យត្ត អគុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ តស្ស
តត្ត គុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថីតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[២៤២] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថី
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថីតិ ។ សព្វ-
សំ ចិត្តស្ស ឧប្បជក្បោេ គុសលរិប្បយុត្តិតិតស្ស
កដ្ឋក្បោេ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត គុសលា
ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថី នោ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា
ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ សុខាកសំ ឧបបដ្ឋត្តានំ តែសំ តត្ត
គុសលា ច ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថី អព្រកតា ច ធម្មា
ន និរញ្ញវត្ថុ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ តស្ស តត្ត គុសលា ធម្មា ន
និរញ្ញវត្ថីតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[២៤៣] យស្ស យត្ត អគុសលា ធម្មា ន
និរញ្ញវត្ថុ តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថី-
តិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជក្បោេ អគុសល-
រិប្បយុត្តិតិតស្ស កដ្ឋក្បោេ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ
តត្ត អគុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថី នោ ច តែសំ
តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ សុខាកសំ ឧប-
បដ្ឋត្តានំ តែសំ តត្ត អគុសលា ច ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថី

អភិធម្បបិដក យមក:

មហាក្សត្រ ព្រៃកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ហើយ ក្តីជី
ិណា ព្រៃកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា៖ មិនរលត់ ក្តីជីនោះប្រឈម ។ អើ ។

[២៥៧] ព្រៃកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ ក្តីជីិណា
ព្រៃកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា៖ មិនរលត់ហើយ ក្តីជីនោះប្រឈម ។ ព្រៃ
កុសលដម់ របស់ព្រៃកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្តីជីនោះ
ក្តីជីក្តីក្តីណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្តីជីខ្សោនក្តីណា៖ នៅចិត្ត
តែព្រៃកអព្យាកតិដម់ របស់ព្រៃកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្តីជី
នោះ កំមិនមេន ឯព្រៃកអកុសលដម់ របស់ព្រៃកសត្វនោះ កាលចូលទៅ
កាន់សុទ្ធភាព មិនរលត់ ក្តីជីនោះទេ ទាំងព្រៃកអព្យាកតិដម់ កំមិន
រលត់ហើយដែរ ។ មហាក្សត្រ ព្រៃកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា
មិនរលត់ហើយ ក្តីជីិណា ព្រៃកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា៖ មិនរលត់
ក្តីជីនោះប្រឈម ។ អើ ។

[២៥៨] ព្រៃកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ ក្តីជីិណា
ព្រៃកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា៖ មិនរលត់ហើយ ក្តីជីនោះប្រឈម ។
ព្រៃកអកុសលដម់ របស់ព្រៃកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្តីជី
ិណា៖ ក្តីជីក្តីក្តីណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្តីជីខ្សោនក្តីណា៖ នៅចិត្ត
តែព្រៃកអព្យាកតិដម់ របស់ព្រៃកអសញ្ញាសត្វនោះ មិន
រលត់ហើយ ក្តីជីនោះ កំមិនមេន ឯព្រៃកអកុសលដម់ របស់ព្រៃក
សត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធភាព មិនរលត់ ក្តីជីនោះទេ

ធម្មយមកេ បរតិភាសូ និងជាង

អព្រកតា ច ធម្មា ន នីរិដ្ឋិត្ត ។ យស្ស វ បន
យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន នីរិដ្ឋិត្ត តស្ស តត្ត អគុ-
សលា ធម្មា ន នីរិដ្ឋិត្តិតិ ។ អមធ្លា ។

[២៨២] យស្ស កុសលា ធម្មា នីរិដ្ឋិត្ត តស្ស
អគុសលា ធម្មា នីរិដ្ឋិស្សន្តិតិ ។ អក្ខមក្ខស្ស កត្ត-
ក្នុង យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញក អក្ខមក្ខ បដិល-
កិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កត្តក្នុង តែសំ កុសលា
ធម្មា នីរិដ្ឋិ នៅ ច តែសំ អគុសលា ធម្មា នីរ-
ិដ្ឋិស្សន្តិ តតែសំ កុសលានំ កត្តក្នុង តែសំ
កុសលា ច ធម្មា នីរិដ្ឋិ អគុសលា ច ធម្មា
នីរិដ្ឋិស្សន្តិ ។ យស្ស វ បន អគុសលា ធម្មា
នីរិដ្ឋិស្សន្តិ តស្ស កុសលា ធម្មា នីរិដ្ឋិតិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បទក្នុង កុសលវិប្បយុត្ត-
ចិត្តស្ស កត្តក្នុង និងសមាបន្ទានំ អសញ្ញ-
សន្ទានំ តែសំ អគុសលា ធម្មា នីរិដ្ឋិស្សន្តិ នៅ ច
តែសំ កុសលា ធម្មា នីរិដ្ឋិ កុសលានំ កត្តក្នុង តែសំ
អគុសលា ច ធម្មា នីរិដ្ឋិស្សន្តិ កុសលា ច
ធម្មា នីរិដ្ឋិតិ ។

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ និរាងវារ៖

ទាំងពួកអព្យាកតិដម់ កំមិនរលត់ហើយដែរ ។ ម្ខាវទ្វោត ពួកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណានេះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះបែ ។ ឡើ ។

[២៥៥] ពួកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណានេះ នឹងរលត់ដែរបែ ។ ពួកកុសលដម់ របស់ពួកជននោះ ដែលនឹងចាន នូវមតិដៃប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃបិត្តិណា ក្នុងកង្លេណា៖ នៃមតិដៃប្រសើរ រលត់ ក្នុងកង្លេកង្លេណា៖ នៃបិត្តិនោះ តែពួកអកុសលដម់ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឬពួកកុសលដម់ របស់ពួកជននោះ រលត់ ក្នុងកង្លេកង្លេណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្រោពីនេះ ទាំងពួកអកុសលដម់ កំនឹងរលត់ដែរ ។ ម្ខាវទ្វោត ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណានេះ រលត់ដែរបែ ។ ពួកអកុសលដម់ របស់ពួកជននោះ តីលកដែលចូលការនៃនិរាង នឹងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងរលត់ ក្នុងកង្លេកង្លេណា៖ នៃបិត្តិដែលប្រាសាតាកុសលក្នុងខ្សោយទីណា៖ នៃបិត្តិ តែពួកកុសលដម់ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ទេ ឬពួកអកុសលដម់ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងកង្លេកង្លេណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលដម់ កំរលត់ដែរ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

- [២៤៥] យស្ស កុសលា ធម្មា និរផ្លពី តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា និរផ្លិស្សនិតិ ។ អាមណា ។ យស្ស
 វ បន អព្យាកតា ធម្មា និរផ្លិស្សនិ តស្ស កុស-
 លា ធម្មា និរផ្លពិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជ-
 ត្តូលោ កុសលិប្បយុត្តិត្តិស្ស កត្តិត្តូលោ និរោ-
 សមាបន្ទាន់ អសញ្ញសត្តាន់ តែសំ អព្យាកតា ធម្មា
 និរផ្លិស្សនិ នោ ច តែសំ កុសលា ធម្មា និរផ្លពិ
 កុសលាន់ កត្តិត្តូលោ តែសំ អព្យាកតា ច ធម្មា
 និរផ្លិស្សនិ កុសលា ច ធម្មា និរផ្លពិ ។
- [២៤៦] យស្ស កុសលា ធម្មា និរផ្លពិ តស្ស
 អព្យាកតា ធម្មា និរផ្លិស្សនិតិ ។ អាមណា ។ យស្ស
 វ បន អព្យាកតា ធម្មា និរផ្លិស្សនិ តស្ស អកុស-
 លា ធម្មា និរផ្លពិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជត្ត-
 ូលោ អកុសលិប្បយុត្តិត្តិស្ស កត្តិត្តូលោ និរោ-
 សមាបន្ទាន់ អសញ្ញសត្តាន់ តែសំ អព្យាកតា ធម្មា
 និរផ្លិស្សនិ នោ ច តែសំ អកុសលា ធម្មា និរផ្លពិ
 អកុសលាន់ កត្តិត្តូលោ តែសំ អព្យាកតា ច ធម្មា
 និរផ្លិស្សនិ អកុសលា ច ធម្មា និរផ្លពិ ។
- [២៤៧] យត្ត កុសលា ធម្មា និរផ្លពិ ។ ឱ ។

អភិធម្យបិដក យមក:

[២៥៥] ព្រករុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ព្រកអព្រាកត-
ជម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ប្រ ។ ដើ ។ មរីនទ្ទៃត ព្រកអព្រាក-
កតជម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ ព្រករុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ
រលត់ដែរប្រ ។ ព្រកអព្រាកតជម់ របស់ព្រកជន ទាំងអស់នោះ គឺលោក
ដែលចូលរាន់និង និងព្រកអសញ្ញាសត្វ នឹងរលត់ ក្នុងក្រុងក្នុងណា: នៅ
បិត្តដែលប្រាសចាករុសល ក្នុងខ្សោយទ្រូវណា: នៅបិត្ត តែព្រករុសលជម់
របស់ព្រកជននោះ មិនរលត់ទេ ឬព្រកអព្រាកតជម់ របស់ព្រកជននោះ
នឹងរលត់ ក្នុងក្រុងក្នុងណា: នៅកុសលទាំងខ្សោយ ទាំងព្រករុសលជម់ ក៏
រលត់ដែរ ។

[២៥៦] ព្រកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ព្រកអព្រាក-
កតជម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរប្រ ។ ដើ ។ មរីនទ្ទៃត ព្រក
អព្រាកតជម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ ព្រកអកុសលជម់ របស់បុគ្គល
នោះ រលត់ដែរប្រ ។ ព្រកអព្រាកតជម់ របស់ព្រកជន ទាំងអស់នោះ គឺ
លោកដែលចូលរាន់និង និងព្រកអសញ្ញាសត្វ នឹងរលត់ ក្នុងក្រុងក្នុងណា:
នៅបិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងខ្សោយទ្រូវណា: នៅបិត្ត តែព្រកអកុ-
សលជម់ របស់ព្រកជននោះ មិនរលត់ទេ ឬព្រកអព្រាកតជម់ របស់ព្រក
ជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងក្រុងក្នុងណា: នៅអកុសលទាំងខ្សោយ ទាំងព្រក
អកុសលជម់ ក៏រលត់ដែរ ។

[២៥៧] ព្រករុសលជម់ រលត់ ក្នុងទីណា ។ ហេ ។

ធម្មយមកេ បវតិវាសូ និភោជរោ

[២៥៥] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថិ
 តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា និរញ្ញវស្សួនិតិ ។ អតិ-
 មតិស្ស កដ្ឋក្នុង យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញ អតិមតិ
 បដិលកិស្សួនិ តស្ស ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង ពេសំ តត្ត
 កុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថិ នៅ ច ពេសំ តត្ត អកុស-
 លា ធម្មា និរញ្ញវស្សួនិ តតិរេសំ កុសលាងំ កដ្ឋក្នុ-
 ង ពេសំ តត្ត កុសលា ច ធម្មា និរញ្ញវត្ថិ អកុ-
 សលា ច ធម្មា និរញ្ញវស្សួនិ ។ យស្ស រ បន យត្ត
 អកុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថិ តស្ស តត្ត កុសលា
 ធម្មា និរញ្ញវត្ថិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជក្នុង យ
 កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង ពេសំ តត្ត
 អកុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថិ នៅ ច ពេសំ តត្ត
 កុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថិ កុសលាងំ កដ្ឋក្នុង ពេសំ
 តត្ត អកុសលា ច ធម្មា និរញ្ញវស្សួនិ កុសលា ច
 ធម្មា និរញ្ញវត្ថិ ។

[២៥៥] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា និរញ្ញវត្ថិ
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញវស្សួនិតិ ។ អាមញ្ញ ។
 យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញវស្សួនិ

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ និពេជវារ៖

[២៥៥] ព្យកកុសលធម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ កូនីឈើណា ព្យក
អកុសលធម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងរលត់ កូនីឈើនោះប្រឈុ ។ ព្យកកុសល-
ធម់ របស់ព្យកដនោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គធម្មប្រសើរ កូនីលំដាប់ នៃ
បិត្តុណា កូនីកង្វើកុណា៖ នៃមគ្គធម្មប្រសើរ រលត់ កូនីកង្វើកុណា៖ នៃបិត្ត
នោះ តែព្យកអកុសលធម់ របស់ព្យកដនោះ នឹងមិនរលត់ កូនីឈើនោះទេ
ព្យកកុសលធម់ របស់ព្យកដនោះ រលត់ កូនីឈើនោះ កូនីកង្វើកុណា៖ នៃ
កុសលទាំងឡាយ ក្រោពីនេះ ទាំងព្យកអកុសលធម់ កំនើងរលត់ដែរ ។
មហ៌នីទ្រូវត ព្យកអកុសលធម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ កូនីឈើណា ព្យក
កុសលធម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ កូនីឈើនោះប្រឈុ ។ ព្យកអកុសលធម់
របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ កូនីឈើនោះ កូនីកង្វើកុណា៖ នៃ
បិត្តុដែលប្រាសចាកកុសល កូនីឈើប្រាសចាកុណា៖ នៃបិត្តុ តែព្យកកុសលធម់
របស់ព្យកដនោះ មិនរលត់ កូនីឈើនោះទេ ឯព្យកអកុសលធម់ របស់ព្យក
ដនោះ នឹងរលត់ កូនីឈើនោះ កូនីកង្វើកុណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយ
ទាំងព្យកកុសលធម់ កំរលត់ដែរ ។

[២៥៥] ព្យកកុសលធម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ កូនីឈើណា
ព្យកអព្យាកតិធម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងរលត់ កូនីឈើនោះប្រឈុ ។ អើ ។
មហ៌នីទ្រូវត ព្យកអព្យាកតិធម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ កូនីឈើណា

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា និរិដ្ឋីតិ ។ សព្វសំ
ចិត្តស្ស ឧប្បជន្ទោេ កុសលវិប្បយុត្តិតិតស្ស កដ្ឋ-
គ្គោេ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា
និរិដ្ឋីស្សណិ នៅ ច តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា និរ-
ិដ្ឋី កុសលានំ កដ្ឋគ្គោេ តែសំ តត្ត អព្រកតា
ច ធម្មា និរិដ្ឋីស្សណិ កុសលា ច ធម្មា និរិដ្ឋី ។

[២៦០] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា និរិដ្ឋី
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋីស្សណិតិ ។ អមណា ។
យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋីស្សណិ
តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា និរិដ្ឋីតិ ។ សព្វសំ
ចិត្តស្ស ឧប្បជន្ទោេ អកុសលវិប្បយុត្តិតិតស្ស
កដ្ឋគ្គោេ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត អព្រកតា
ធម្មា និរិដ្ឋីស្សណិ នៅ ច តែសំ តត្ត អកុសលា
ធម្មា និរិដ្ឋីស្សណិ អកុសលានំ កដ្ឋគ្គោេ តែសំ តត្ត
អព្រកតា ច ធម្មា និរិដ្ឋីស្សណិ អកុសលា ច
ធម្មា និរិដ្ឋី ។

[២៦១] យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋី
តស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋីស្សណិតិ ។

អភិធម្យបិដក យមក:

ព្រកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះប្រឈម ព្រកអព្រាកត-
ជម៌ របស់ព្រកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
កដ្ឋកណ្តាល៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងខ្សោយទីនោះ នៃចិត្ត តែ
ព្រកកុសលជម៌ របស់ព្រកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឬព្រកអព្រ-
ាកតជម៌ របស់ព្រកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកដ្ឋកណ្តាល៖ នៃ
កុសលទាំងឡាយ ទាំងព្រកកុសលជម៌ កំរលត់ដែរ ។

[២៦០] ព្រកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ ក្នុងទីណា
ព្រកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះប្រឈម អើ ។
មហីនទ្រួត ព្រកអព្រាកតជម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ក្នុងទីណា
ព្រកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ ក្នុងទីនោះប្រឈម ព្រកអព្រ-
ាកតជម៌ របស់ព្រកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
កដ្ឋកណ្តាល៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងខ្សោយទីនោះ នៃចិត្ត
តែព្រកអកុសលជម៌ របស់ព្រកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ឬព្រក
អព្រាកតជម៌ របស់ព្រកជននោះ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកដ្ឋកណ្តាល៖
នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្រកអកុសលជម៌ កំរលត់ដែរ ។

[២៦១] ព្រកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់
ព្រកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរប្រឈម ។

ធម្មយមកេ បរគិរិស្ស និងការកោ

សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង កុសលវិប្បយុត្ត-
ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង និងសមាបន្ទាន់ អសញ្ញសត្តាន់
តែសំ កុសលា ធម្មា ន និរផ្លូវ នៅ ច តែសំ អកុ-
សលា ធម្មា ន និរផ្លូវស្ស អភិមត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង
អរហន្ទាន់ យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញារ អភិមត្ត បដិល-
កិស្ស តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង តែសំ កុស-
លា ច ធម្មា ន និរផ្លូវ អកុសលា ច ធម្មា ន
និរផ្លូវស្ស ។ យស្ស រ បន អកុសលា ធម្មា ន
និរផ្លូវស្ស តស្ស កុសលា ធម្មា ន និរផ្លូវតិ ។ អភិ-
មត្តស្ស កដ្ឋក្នុង យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញារ អភិមត្ត
បដិលកិស្ស តស្ស ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង តែសំ អកុ-
សលា ធម្មា ន និរផ្លូវស្ស នៅ ច តែសំ កុសលា
ធម្មា ន និរផ្លូវ អភិមត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង អរហ-
ន្ទាន់ យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញារ អភិមត្ត បដិលកិស្ស
តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង តែសំ អកុសលា ច
ធម្មា ន និរផ្លូវស្ស កុសលា ច ធម្មា ន និរផ្លូវ ។
[២៦២] យស្ស កុសលា ធម្មា ន និរផ្លូវ
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន និរផ្លូវស្ស តិ ។

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ និរាងវារ៖

ព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដនទាំងអស់នោះ គីឡាយដែលចូលការទៅនិរាង
និងព្យកអសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ កុងកភ្លើណ៍ នៃបិត្តដែលប្រាសហក
កុសល កុងខ្សោយទេ នៃបិត្ត តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ
នឹងមិនរលត់ កំមិនមែន ឯព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ត កុង
ខ្សោយទេ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ព្យកដន ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដ៏
ប្រសើរ កុងលំដាប់ នៃបិត្តណា មិនរលត់ កុងខ្សោយទេ នៃបិត្តនោះ
ទេ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កំនើងមិនរលត់ដែរ ។ ម្បៀវទៀត ព្យកអកុសល-
ដម់ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិន
រលត់ដែរបែ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ ដែលនឹងបាន នូវ
មគ្គដ៏ប្រសើរ កុងលំដាប់ នៃបិត្តណា កុងកភ្លើណ៍ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
នឹងមិនរលត់ កុងកភ្លើណ៍ នៃបិត្តនោះ តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យក
ដននោះ មិនរលត់ កំមិនមែន ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ត
កុងខ្សោយទេ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ព្យកដន ដែលនឹងបាន នូវ
មគ្គដ៏ប្រសើរ កុងលំដាប់ នៃបិត្តណា នោះ នឹងមិនរលត់ កុងខ្សោយ-
ទេ នៃបិត្តនោះទេ ទាំងព្យកកុសលដម់ កំមិនរលត់ដែរ ។

[២៦២] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់
ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរបែ ។

អភិធម្មបិដកេ យមកំ

សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង កុសលវិប្បយុត្តិ-
ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង និរោះសមាបន្ទាន់ អសញ្ញសត្តាន់
តែសំ កុសលា ធម្មា ន និរោះនិ នោ ច តែសំ អព្រ-
គតា ធម្មា ន និរោះស្ស បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង នោ
តែសំ កុសលា ច ធម្មា ន និរោះនិ អព្រគតា ច
ធម្មា ន និរោះលិ ។ យស្ស រ បន អព្រគតា
ធម្មា ន និរោះស្ស តស្ស កុសលា ធម្មា ន
និរោះនិតិ ។ អមន្ទា ។

[២៦៣] យស្ស អកុសលា ធម្មា ន និរោះនិ
តស្ស អព្រគតា ធម្មា ន និរោះស្ស និតិ ។ សព្វសំ
ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុង អកុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស
កដ្ឋក្នុង និរោះសមាបន្ទាន់ អសញ្ញសត្តាន់ តែសំ
អកុសលា ធម្មា ន និរោះនិ នោ ច តែសំ
អព្រគតា ធម្មា ន និរោះស្ស បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋ-
ក្នុង នោ អកុសលា ច ធម្មា ន និរោះនិ
អព្រគតា ច ធម្មា ន និរោះស្ស និតិ ។ យស្ស រ បន
អព្រគតា ធម្មា ន និរោះស្ស តស្ស អកុសលា
ធម្មា ន និរោះនិតិ ។ អមន្ទា ។

[២៦៤] យត្ត កុសលា ធម្មា ន និរោះនិ ។ ហ ។

អភិធ្មុបិដក យមក:

ព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ គីឡាក់ដែលចូលការណ៍
និងព្យកអសញ្ញសត្វ មិនរលត់ ក្នុងកង្លេក្នុណ៍: នៅចិត្តដែលប្រាស
ចាកកុសល ក្នុងខ្សោយក្នុណ៍: នៅចិត្ត តែព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យក
ដននោះ នឹងមិនរលត់ កំមិនមែន ជព្យកកុសលដម់របស់ព្យកដននោះ
មិនរលត់ ក្នុងកង្លេក្នុណ៍: នៅបច្ចុមចិត្តទេ ទាំងព្យកអព្យាកតដម់ កំនើងមិន
រលត់ដែរ ។ មរិនទៀត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិន
រលត់ ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ដែរបុ ។ អើ ។

[២៦៣] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ ព្យក
អព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ទេ ។ ព្យកអកុសលដម់
របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ គីឡាក់ដែលចូលការន៍និងព្យក នឹងព្យក
អសញ្ញសត្វ មិនរលត់ ក្នុងកង្លេក្នុណ៍: នៅចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល
ក្នុងខ្សោយក្នុណ៍: នៅចិត្ត តែព្យកអព្យាកតដម់ របស់ដននោះ នឹងមិន
រលត់ កំមិនមែន ជព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់
ក្នុងកង្លេក្នុណ៍: នៅបច្ចុមចិត្តទេ ទាំងព្យកអព្យាកតដម់ កំនើងមិនរលត់ដែរ ។
មរិនទៀត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ព្យកអកុ-
សលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ទេ ។ អើ ។

[២៦៤] ព្យកកុសលដម់ មិនរលត់ ក្នុងទីណា ។ ហេ ។

ធម្មយមកេ បរគិវារសួយ និងជាងរោះ

[២៦៥] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋស្ថិ
 តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋស្ថិតិ ។
 សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជក្នុង កុសលវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង នៅសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ន
 និរដ្ឋស្ថិ នៅ ច នៅសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរ-
 ដ្ឋស្ថិ អភិមកស្ស ឧប្បជក្នុង អរហត្ថានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនណុក អភិមកំ បដិលកិស្សស្ថិ តស្ស ចិត្តស្ស
 ឧប្បជក្នុង អសញ្ញសត្តានំ នៅសំ តត្ត កុសលា
 ច ធម្មា ន និរដ្ឋស្ថិ អកុសលា ច ធម្មា ន និរដ្ឋ-
 ស្សស្ថិ ។ យស្ស រ បន យត្ត អកុសលា ធម្មា ន
 និរដ្ឋស្សស្ថិ តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋស្ថិតិ ។
 អភិមកស្ស កដ្ឋក្នុង យស្ស ចិត្តស្ស អនណុក អភិ-
 មកំ បដិលកិស្សស្ថិ តស្ស ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង នៅសំ
 តត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋស្សស្ថិ នៅ ច នៅសំ
 តត្ត កុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋស្ថិ អភិមកស្ស ឧប្បជ-
 ក្នុង អរហត្ថានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនណុក អភិមកំ
 បដិលកិស្សស្ថិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បជក្នុង អសញ្ញ-
 សត្តានំ នៅសំ តត្ត អកុសលា ច ធម្មា ន និរដ្ឋស្សស្ថិ
 កុសលា ច ធម្មា ន និរដ្ឋស្ថិ ។

ធម្មយមក៖ បរពិភាគ៖ និពេជរោះ

[២៦៥] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ ក្តួនទីណា
 ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ ក្តួនទីនោះប៉ុទេ ។ ព្យក
 កុសលដម់ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្តួនទីនោះ ក្តួនក្រួច-
 ក្នុណា៖ នៃបិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្តួនខប្បាចក្នុណា៖ នៃបិត្ត តែ
 ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិនរលត់ ក្តួនទីនោះ កំមិនមែន
 ជព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍ ក្តួនខប្បាចក្នុណា៖ នៃមតិដំប្រើ
 និងរបស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ដែលនឹងបាន នូវមតិដំប្រើ ក្តួនលំដាប់ នៃ
 បិត្តណា នោះ មិនរលត់ ក្តួនទីនោះ ក្តួនខប្បាចក្នុណា៖ នៃបិត្តនោះទេ
 ទាំងព្យកអកុសលដម់ កំនើងមិនរលត់ដែរ ។ មរ៉ានទៀត ព្យកអកុសល-
 ដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ក្តួនទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់
 បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ ក្តួនទីនោះទេបេ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យក
 ដន ដែលនឹងបាន នូវមតិដំប្រើ ក្តួនលំដាប់ នៃបិត្តណា ក្តួនក្រួច-
 ក្នុណា៖ នៃមតិដំប្រើ នឹងមិនរលត់ ក្តួនទីនោះ ក្តួនក្រួចក្នុណា៖ នៃបិត្ត
 នោះ តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ ក្តួនទីនោះ កំមិន
 មែន ជព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍ ក្តួនខប្បាចក្នុណា៖ នៃមតិ
 ដំប្រើ និងរបស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ដែលនឹងបាន នូវមតិដំប្រើ ក្តួន
 លំដាប់ នៃបិត្តណា នោះ នឹងមិនរលត់ ក្តួនទីនោះ ក្តួនខប្បាចក្នុណា៖
 នៃបិត្តនោះទេ ទាំងព្យកកុសលដម់ កំមិនរលត់ដែរ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[២៦៦] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញីស្សនីតិ ។ សព្វ-
សំ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជាគោ កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស
កដ្ឋក្នុង អសញ្ញសត្តាងំ តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា
ន និរញ្ញវត្ថិ នោ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន
និរញ្ញីស្សនី បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង តែសំ តត្ត
កុសលា ច ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ អព្រកតា ច ធម្មា
ន និរញ្ញីស្សនី ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ច ន និរញ្ញីស្សនី តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ន
និរញ្ញនីតិ ។ អាម៉ា ។

[២៦៧] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរ-
ញ្ញវត្ថិ តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញីស្សនី-
តិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជាគោ អកុសល-
វិប្បយុត្តិចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុង អសញ្ញសត្តាងំ តែសំ
តត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ នោ ច តែសំ តត្ត
អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញីស្សនី បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋ-
ក្នុង តែសំ តត្ត អកុសលា ច ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ
អព្រកតា ច ធម្មា ន និរញ្ញីស្សនី ។ យស្ស
វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញីស្សនី

អភិធ្មាបិដក យមក៖

[២៦៦] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ ក្នុងទីណា
ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ។ ព្យក
កុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
ក្នុងក្នុងក្នុងណា៖ នៃបិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងខប្បាចក្នុងណា៖ នៃបិត្ត
តែព្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យកដនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន
ជព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងក្នុងណា៖
នៃបច្ចុមបិត្តទេ ទាំងព្យកអព្យាកតិដម់ កំនើងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យាងទ្រូវតែ
ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ព្យកកុសល-
ដម់ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ។ អើ ។

[២៦៧] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ ក្នុងទី
ណា ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះបែ ។
ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនរលត់ ក្នុង
ក្នុងក្នុងណា៖ នៃបិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងខប្បាចក្នុងណា៖ នៃបិត្ត
តែព្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យកដនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិន
មែន ជព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
ក្នុងក្នុងណា៖ នៃបច្ចុមបិត្តទេ ទាំងព្យកអព្យាកតិដម់ កំនើងមិនរលត់ដែរ ។
ម្យាងទ្រូវតែ ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា

ធម្មយមកេ បរគិរសុ និពេជរកោ

តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្ម ន និរញ្ញវតិ ។ អាមធ្លា ។

[២៦៥] យស្ស កុសលា ធម្ម និរញ្ញវតិ តស្ស
អគុសលា ធម្ម និរញ្ញវស្សនិតិ ។ អភិមត្តសមដីនា
អរហាម្លានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញារ អភិមត្តា បដី-
លកិស្សនិតិ តែសំ កុសលា ធម្ម និរញ្ញវតិ នោ ច
តែសំ អគុសលា ធម្ម និរញ្ញវស្សនិតិ តតរេសំ តែសំ
កុសលា ច ធម្ម និរញ្ញវតិ អគុសលា ច ធម្ម
និរញ្ញវស្សនិតិ ។ យស្ស វ បន អគុសលា ធម្ម និរញ្ញ-
ស្សនិតិ តស្ស កុសលា ធម្ម និរញ្ញវតិ ។ អាមធ្លា ។

[២៦៥] យស្ស កុសលា ធម្ម និរញ្ញវតិ តស្ស
អព្រកតា ធម្ម និរញ្ញវស្សនិតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋ-
ក្បូណ៍ នោ តែសំ កុសលា ធម្ម និរញ្ញវតិ នោ ច តែសំ
អព្រកតា ធម្ម និរញ្ញវស្សនិតិ តតរេសំ តែសំ កុសលា
ច ធម្ម និរញ្ញវតិ អព្រកតា ច ធម្ម និរញ្ញវស្សនិតិ ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្ម និរញ្ញវស្សនិតិ តស្ស
កុសលា ធម្ម និរញ្ញវតិ ។ អាមធ្លា ។

[២៧០] យស្ស អគុសលា ធម្ម និរញ្ញវតិ តស្ស
អព្រកតា ធម្ម និរញ្ញវស្សនិតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស
កដ្ឋក្បូណ៍ នោ តែសំ អគុសលា ធម្ម និរញ្ញវតិ

ធម្មយមក៖ បរគិតារ៖ និពេជរៗ

ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ កូនីទីនោះទេប្រ ។ អើ ។

[២៦៥] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរប្រ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យក ព្យេះអរហត្ថុ អ្នកព្យមព្យីនៃដោយមតិដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ព្យកដន ដែល នឹងចាន នូវមតិដ៏ប្រសើរ កូនីលាំដាប់ នៃចិត្តណា នោះ រលត់ហើយ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ជាបីព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ ក្រោពីនេះ រលត់ហើយ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កើនឹង រលត់ដែរ ។ មក្ចុងឡើត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយប្រ ។ អើ ។

[២៦៦] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរប្រ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ រលត់ហើយ កូនីកូនីកូណា៖ នៃបច្ចិមបិត្ត តែព្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ជាបីព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ ក្រោពីនេះ រលត់ហើយ ទាំងព្យកអព្យាកតិដម់ កើនឹងរលត់ ដែរ ។ មក្ចុងឡើត ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយប្រ ។ អើ ។

[២៧០] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដែរប្រ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ រលត់ហើយ កូនីកូនីកូណា៖ នៃបច្ចិមបិត្ត

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

នោ ច តែសំ អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី តតារំ
តែសំ អគុសលា ច ធម្មា និរញ្ញីត្ត អព្រកតា
ច ធម្មា និរញ្ញីស្សនី ។ យស្ស វ បន អព្រកតា
ធម្មា និរញ្ញីស្សនី តស្ស អគុសលា ធម្មា និរញ្ញីត្ត-
តិ ។ អម្លា ។

[២៧១] យត្ត គុសលា ធម្មា និរញ្ញីត្ត ។ ហ ។
[២៧២] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា និរញ្ញីត្ត
តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនីតិ ។ អត្ថមត្ត-
សមដីជំ អរហត្ថាភំ យស្ស ចិត្តស្ស អនឡាត អត្ថមត្ត
បដិលកិស្សនី តែសំ តត្ត គុសលា ធម្មា និរញ្ញីត្ត នោ
ច តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី តតារំ
ចតុការការណំ បញ្ចការការណំ តែសំ គុសលា ច ធម្មា
និរញ្ញីត្ត អគុសលា ច ធម្មា និរញ្ញីស្សនី ។ យស្ស វ
បន យត្ត អគុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី តស្ស តត្ត
គុសលា ធម្មា និរញ្ញីត្តតិ ។ សុខាកសារណំ ឯតិយេ
ចិត្ត វត្ថមាន តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា និរញ្ញីស្សនី
នោ ច តែសំ តត្ត គុសលា ធម្មា និរញ្ញីត្ត តតារំ
ចតុការការណំ បញ្ចការការណំ តែសំ តត្ត អគុសលា
ច ធម្មា និរញ្ញីស្សនី គុសលា ច ធម្មា និរញ្ញីត្ត ។

អភិធម្មបិដក យមក:

តែពួកអព្យាកតជម់ របស់ពួកដននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឬពួកអកុសលជម់ របស់ពួកដននោះ ក្រោពីនេះ រលត់ហើយ ទាំងពួកអព្យាកតជម់ កើនីង រលត់ដែរ ។ ម្យាក់នៅទ្វោត ពួកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ហើយបុ ។ អើ ។

[២៧១] ពួកអកុសលជម់ រលត់ហើយ កូនិទិណា ។ បេ ។

[២៧២] ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា រលត់ហើយ កូនិទិណា ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណានោះ នឹងរលត់ កូនិទិណាបុ ។ ពួកអកុសលជម់ របស់ពួកច្ចារហេន អ្នកច្ចាមព្រៃនដោយមតិដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកដន ដែលនឹងបាន នូវមតិដ៏ប្រសើរ កូនិលំដាប់ នៅចិត្តិណា នោះ រលត់ហើយ កូនិទិណានោះ តែពួកអកុសលជម់ របស់ពួកដននោះ នឹង មិនរលត់ កូនិទិណានោះទេ ឬពួកអកុសលជម់ របស់ពួកដននោះ ក្រោពីនេះ គឺពួកសត្វបត្តិរោករោះ និងបញ្ញារោករោះ រលត់ហើយ ទាំងពួកអកុសលជម់ កើនីងរលត់ដែរ ។ ម្យាក់នៅទ្វោត ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹង រលត់ កូនិទិណា ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណានោះ រលត់ហើយ កូនិទិណានោះបុ ។ កាលបិត្តិទិទី របស់ពួកសុខាភសត្តិ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអកុសលជម់ របស់ពួកសត្វនោះ នឹងរលត់ កូនិទិណានោះ តែពួកអកុសលជម់ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ កូនិទិណានោះទេ ឬពួកអកុសលជម់ របស់ពួកដននោះ ក្រោពីនេះ គឺពួកសត្វបត្តិរោករោះ និងបញ្ញារោករោះ នឹងរលត់ កូនិទិណានោះ ទាំងពួកអកុសលជម់ កើនីងរលត់ហើយដែរ ។

ធម្មយមក បរគិរស្ស និងរាជ

[២៧៣] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្ម និរញ្ញវត្ថុ
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្ម និរញ្ញស្សនីតិ ។ បច្ចិម-
 ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះ នៅ តត្ត កុសលា ធម្ម
 និរញ្ញវត្ថុ នៅ ច នៅ តត្ត អព្រកតា ធម្ម និរញ្ញ-
 ស្សនី តតិសំ ចតុការណ៍ បញ្ចការណ៍ នៅ តតិ
 តត្ត កុសលា ច ធម្ម និរញ្ញវត្ថុ អព្រកតា ច ធម្ម
 និរញ្ញស្សនី ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្ម
 និរញ្ញស្សនី តស្ស តត្ត កុសលា ធម្ម និរញ្ញវត្ថុតិ ។
 សុខាកសាទំ ឱតិយេ ចិត្ត វត្ថុមាន អសញ្ញសញ្ញាទំ
 នៅ តត្ត អព្រកតា ធម្ម និរញ្ញស្សនី នៅ ច
 នៅ តត្ត កុសលា ធម្ម និរញ្ញវត្ថុ តតិសំ ចតុក-
 រណ៍ បញ្ចការណ៍ នៅ តត្ត អព្រកតា ច
 ធម្ម និរញ្ញស្សនី កុសលា ច ធម្ម និរញ្ញវត្ថុ ។

[២៧៤] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្ម និរញ្ញវត្ថុ
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្ម និរញ្ញស្សនីតិ ។ បច្ចិ-
 មចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះ នៅ តត្ត អកុសលា ធម្ម
 និរញ្ញវត្ថុ នៅ ច នៅ តត្ត អព្រកតា ធម្ម
 និរញ្ញស្សនី តតិសំ ចតុការណ៍ បញ្ចការ-
 ណ៍ នៅ តត្ត អកុសលា ច ធម្ម និរញ្ញវត្ថុ

ធម្មយមក: បរគិតរ: និពេជរ:

[២៣៣] ព្យកកុសលដម័ របស់បុគ្គលិណា រលត់ហើយ កូន្តិឈី
ិណា ព្យកអព្យាកតដម័ របស់បុគ្គលិនោះ នឹងរលត់ កូន្តិឈីនោះបុ ។
ព្យកកុសលដម័ របស់ព្យកដនោះ រលត់ហើយ កូន្តិឈីនោះ កូន្តកង្លកូណា:
នៃបច្ចិមបិត្ត តែព្យកអព្យាកតដម័ របស់ព្យកដនោះ នឹងមិនរលត់ កូន្តិឈី
នោះទេ ឯព្យកកុសលដម័ របស់ព្យកដនោះ ក្រោពីនេះ គឺព្យកសត្វបត្តិ-
ភោគរ: និងបញ្ញារោគរ: រលត់ហើយ កូន្តិឈីនោះ ទាំងព្យកអព្យាកតដម័
ក៏នឹងរលត់ដែរ ។ មហាផ្ទៃទ្រួត ព្យកអព្យាកតដម័ របស់បុគ្គលិណា នឹង
រលត់ កូន្តិឈីិណា ព្យកកុសលដម័ របស់បុគ្គលិនោះ រលត់ហើយ កូន្តិឈី
នោះបុ ។ កាលបិត្តិឈីពីរ របស់ព្យកសុខាភសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តិថោះ
ព្យកអព្យាកតដម័ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងរលត់ កូន្តិឈីនោះ តែព្យក
កុសលដម័ របស់ព្យកដនោះ មិនរលត់ហើយ កូន្តិឈីនោះទេ ឯព្យកអព្យា-
កតដម័ របស់ព្យកដនោះ ក្រោពីនេះ គឺព្យកសត្វបត្តិភោគរ: និងបញ្ញារោ-
គរ: នឹងរលត់ កូន្តិឈីនោះ ទាំងព្យកកុសលដម័ ក៏រលត់ហើយដែរ ។

[២៣៤] ព្យកអកុសលដម័ របស់បុគ្គលិណា រលត់ហើយ កូន្ត
ិឈីិណា ព្យកអព្យាកតដម័ របស់បុគ្គលិនោះ នឹងរលត់ កូន្តិឈីនោះបុ ។
ព្យកអកុសលដម័ របស់ព្យកដនោះ រលត់ហើយ កូន្តិឈីនោះ កូន្តកង្ល-
កូណា: នៃបច្ចិមបិត្ត តែព្យកអព្យាកតដម័ របស់ព្យកដនោះ នឹង
មិនរលត់ កូន្តិឈីនោះទេ ឯព្យកអកុសលដម័ របស់ព្យកដនោះ ក្រោពី
នេះ គឺព្យកសត្វបត្តិភោគរ: និងបញ្ញារោគរ: រលត់ហើយ កូន្តិឈីនោះ

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

អព្រកតា ច ធម្មា និរណ្ឌិស្សនិ ។ យស្ស វ បន
យត្ត អព្រកតា ធម្មា និរណ្ឌិស្សនិ តស្ស តត្ត អ-
គុសលា ធម្មា និរណ្ឌិត្តាតិ ។ សុទ្ធកាសានំ ឯតិយេ
ថិត្ត រត្តមានេ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត អព្រកតា
ធម្មា និរណ្ឌិស្សនិ នោ ច តែសំ តត្ត អគុសលា
ធម្មា និរណ្ឌិត្ត តតែសំ ចតុកៅការណំ បញ្ញកៅការណំ
តែសំ តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា និរណ្ឌិស្សនិ អគុ-
សលា ច ធម្មា និរណ្ឌិត្ត ។

[២៧៥] យស្ស គុសលា ធម្មា ន និរណ្ឌិត្ត តស្ស
អគុសលា ធម្មា ន និរណ្ឌិស្សនិតិ ។ នត្តិ ។ យស្ស
វ បន អគុសលា ធម្មា ន និរណ្ឌិស្សនិ តស្ស គុ-
សលា ធម្មា ន និរណ្ឌិត្តាតិ ។ និរណ្ឌិត្ត ។

[២៧៦] យស្ស គុសលា ធម្មា ន និរណ្ឌិត្ត
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន និរណ្ឌិស្សនិតិ ។ នត្តិ ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា ន និរណ្ឌិស្សនិ តស្ស
គុសលា ធម្មា ន និរណ្ឌិត្តាតិ ។ និរណ្ឌិត្ត ។

[២៧៧] យស្ស អគុសលា ធម្មា ន និរណ្ឌិត្ត
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន និរណ្ឌិស្សនិតិ ។ នត្តិ ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា ន និរណ្ឌិស្សនិ

អភិធម្បបិដក យមក:

ទាំងពួកអព្យាកតជម៌ កើនីជរលត់ដោ ។ មរីជទ្រូត ពួកអព្យាកតជម៌
របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ កុងទិណា ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ
រលត់ហើយ កុងទិនោះបុ ។ កាលចិត្តទិញី របស់ពួកសុខាភសត្វ
កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអព្យាកតជម៌ របស់ពួកអសព្យោសត្វនោះ នឹងរលត់
កុងទិនោះ តែពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ហើយ កុង
ទិនោះទេ ឬពួកអព្យាកតជម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រោពីនេះ គឺពួកសត្វ
ចតុង់ការ: និងបញ្ញាខោករ: នឹងរលត់ កុងទិនោះ ទាំងពួកអកុសល-
ជម៌ កើលត់ហើយដោ ។

[២៧៥] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ
ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ដោរបុ ។ មិនមានទេ ។
មរីជទ្រូត ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសល-
ជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ រលត់ហើយ ។

[២៧៦] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ ពួក
អព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់បុ ។ មិនមានទេ ។ មរីជ
ទ្រូត ពួកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ពួកកុសលជម៌
របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ រលត់ហើយ ។

[២៧៧] ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ
ពួកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់បុ ។ មិនមានទេ ។
មរីជទ្រូត ពួកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុណា និងមិនរលត់

ធម្មយមកេ បវតិវាស្សី និងជរកោ

តស្សី អគុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋិត្តាតិ ។ និរដ្ឋិត្តិ ។
 [២៧៥] យត្តិ គុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋិត្តិ ។ យ ។
 [២៧៥] យស្សី យត្តិ គុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋិត្តិ
 តស្សី តត្តិ អគុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋិស្សិត្តិ ។ សុខ្លាកសារំ ទុតិយេ ចិត្ត រត្តមានេ តែសំ តត្តិ គុសលា
 ធម្មា ន និរដ្ឋិត្តិ នៅ ច តែសំ តត្តិ អគុសលា
 ធម្មា ន និរដ្ឋិស្សិត្តិ អសញ្ញាសត្តារំ តែសំ តត្តិ
 គុសលា ច ធម្មា ន និរដ្ឋិត្តិ អគុសលា ច ធម្មា ន
 និរដ្ឋិស្សិត្តិ ។ យស្សី វ បន យត្តិ អគុសលា ធម្មា
 ន និរដ្ឋិស្សិត្តិ តស្សី តត្តិ គុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋិ-
 ត្តាតិ ។ អភិមភិសមជ្ជីវំ អរហាត្រារំ យស្សី ចិត្តស្សី
 អនុញ្ញក អភិមភិ បដិលកិស្សិត្តិ តែសំ តត្តិ អគុសលា
 ធម្មា ន និរដ្ឋិស្សិត្តិ នៅ ច តែសំ តត្តិ គុសលា
 ធម្មា ន និរដ្ឋិត្តិ អសញ្ញាសត្តារំ តែសំ តត្តិ អគុ-
 សលា ច ធម្មា ន និរដ្ឋិស្សិត្តិ គុសលា ច ធម្មា
 ន និរដ្ឋិត្តិ ។

[២៨០] យស្សី យត្តិ គុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋិត្តិ
 តស្សី តត្តិ អព្យាកតា ធម្មា ន និរដ្ឋិស្សិត្តិ ។

ធម្មយមក៖ បរពិភាគ៖ និពេជរោះ

ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ រលត់ហើយ ។

[២៧៥] ព្យកអកុសលដម់ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ។ ប់ ។

[២៧៥] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះបុ ។

កាលចិត្តទីពីរ របស់ព្យកសុឡាភសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តិថេ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កំនឹងមិនរលត់ដែរ ។ មរៀនទៀត ព្យកអកុសលដម់

របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះបុ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកព្រោះ អរហត្ថ អ្នកព្រមព្រោះដោយមតិដៃប្រសើរ នឹងរបស់ព្យកដន ដែលនឹង

បាន នូវមតិដៃប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៅចិត្តណា នោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹង មិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កំមិនរលត់ហើយដែរ ។

[២៧៦] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ក្នុង ទីណា ព្យកអព្រាកតិដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះបុ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

និរញ្ញីស្សនី ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ធម្មា ន និរញ្ញីស្សនី តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ន
និរញ្ញីតាតិ ។ និរញ្ញីតុ ។

[២៨១] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញីតុ
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញីស្សនីតិ ។
និរញ្ញីស្សនី ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ធម្មា ន និរញ្ញីស្សនី តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា
ន និរញ្ញីតាតិ ។ និរញ្ញីតុ ។

និរញ្ញីតុ និងតិ ។

[២៨២] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
អកុសលា ធម្មា និរញ្ញីតិ ។ នោ ។ យស្ស វ បន
អកុសលា ធម្មា និរញ្ញីតិ តស្ស កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នោ ។

[២៨៣] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញីតិ ។ នោ ។ យស្ស វ បន
អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញីតិ តស្ស កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នោ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

នីជមិនរលត់ ។ មហ៌នទ្រូត ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុណា នីជ
មិនរលត់ ក្តួនទិណា ព្យកកុសលដិម់ របស់បុគ្គលុណោះ មិនរលត់ហើយ
ក្តួនទិនោះបុ ។ រលត់ហើយ ។

[២៨១] ព្យកអកុសលដិម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ហើយ ក្តួន
ទិណា ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នីជមិនរលត់ ក្តួនទិនោះ
បុ ។ នីជរលត់ ។ មហ៌នទ្រូត ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុណា
នីជមិនរលត់ ក្តួនទិណា ព្យកអកុសលដិម់ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់
ហើយ ក្តួនទិនោះបុ ។ រលត់ហើយ ។

ចចំ និពេញវារៈ ។

[២៨២] ព្យកកុសលដិម់ របស់បុគ្គលុណា កៅត់ឡើង ព្យកអកុ-
សលដិម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ដែរបុ ។ មិនមែនទេ ។ មហ៌ន
ទ្រូត ព្យកអកុសលដិម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ព្យកកុសលដិម់ របស់
បុគ្គលុនោះ កៅត់ឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។

[២៨៣] ព្យកកុសលដិម់ របស់បុគ្គលុណា កៅត់ឡើង ព្យក
អព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ដែរបុ ។ មិនមែនទេ ។ មហ៌ន
ទ្រូត ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ព្យកកុសលដិម់ របស់
បុគ្គលុនោះ កៅត់ឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។

ធម្មយមកេ បរតិវារសួយ ឧប្បទនិរោរាយ

[២៨៤] យស្ស អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
អព្ទាកតាត ធម្មា និរិដ្ឋនិតិ ។ នោ ។ យស្ស
វ ហន អព្ទាកតាត ធម្មា និរិដ្ឋនិ តស្ស អគុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នោ ។

[២៨៥] យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តត្ត
អគុសលា ធម្មា និរិដ្ឋនិតិ ។ អម្លា ។ យត្ត វ
ហន អគុសលា ធម្មា និរិដ្ឋនិ តត្ត កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អម្លា ។

[២៨៦] យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តត្ត
អព្ទាកតាត ធម្មា និរិដ្ឋនិតិ ។ អម្លា ។ យត្ត វ
ហន អព្ទាកតាត ធម្មា និរិដ្ឋនិ តត្ត កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អសញ្ញាសត្វ តត្ត អព្ទាកតាត ធម្មា
និរិដ្ឋនិ នោ ច តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
ចតុកោការ បញ្ញកោការ តត្ត អព្ទាកតាត ច ធម្មា
និរិដ្ឋនិ កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។

[២៨៧] យត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តត្ត អព្ទា-
កតាត ធម្មា និរិដ្ឋនិតិ ។ អម្លា ។ យត្ត វ ហន អព្ទា-
កតាត ធម្មា និរិដ្ឋនិ តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទនិពេជរា៖

[២៨៤] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា កើតឡើង ព្យកអព្យ-
កតិដម់ របស់បុគ្គលិណា៖ រលត់ដែរបុ ។ មិនមែនទេ ។ មរីន
ឡើត ព្យកអព្យកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា រលត់ ព្យកអកុសលដម់ របស់
បុគ្គលិណា៖ កើតឡើងបុ ។ មិនមែនទេ ។

[២៨៥] ព្យកកុសលដម់ កើតឡើង កូនីឈើឱណា ព្យកអកុសលដម់
រលត់ កូនីឈើឱណាបុ ។ អើ ។ មរីនឡើត ព្យកអកុសលដម់ រលត់
កូនីឈើឱណា ព្យកកុសលដម់ កើតឡើង កូនីឈើឱណាបុ ។ អើ ។

[២៨៦] ព្យកកុសលដម់ កើតឡើង កូនីឈើឱណា ព្យកអព្យកតិ-
ដម់ រលត់ កូនីឈើឱណាបុ ។ អើ ។ មរីនឡើត ព្យកអព្យកតិដម់ រលត់
កូនីឈើឱណា ព្យកកុសលដម់ កើតឡើង កូនីឈើឱណាបុ ។ ព្យកអព្យកតិ-
ដម់ រលត់ កូនីឈើឱណា៖ គីកូនីអសញ្ញាសត្វ តែព្យកកុសលដម់ មិនកើតឡើង
កូនីឈើឱណាបេ ។ ព្យកអព្យកតិដម់ រលត់ កូនីឈើឱណា៖ គីកូនីចត្តិរោករក-
និនបញ្ញារោករក ទាំងព្យកកុសលដម់ កើតឡើងដោរ ។

[២៨៧] ព្យកអកុសលដម់ កើតឡើង កូនីឈើឱណា ព្យកអព្យ-
កតិដម់ រលត់ កូនីឈើឱណាបុ ។ អើ ។ មរីនឡើត ព្យកអព្យកតិដម់
រលត់ កូនីឈើឱណា ព្យកអកុសលដម់ កើតឡើង កូនីឈើឱណាបុ ។

អភិធម្បបិធកេ យមកំ

អសញ្ញាសត្វ តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរផ្លូនិ នោ
 ច តត្ត អគុសហ ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ចតុកោការ
 បញ្ចកោការ តត្ត អព្រកតា ច ធម្មា និរផ្លូនិ
 អគុសហ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។

[២៨៥] យស្ស យត្ត គុសហ ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ត អគុសហ ធម្មា និរផ្លូនិតិ ។ នោ ។
 យស្ស វ បន យត្ត អគុសហ ធម្មា និរផ្លូនិ តស្ស
 តត្ត គុសហ ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នោ ។

[២៨៥៥] យស្ស យត្ត គុសហ ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរផ្លូនិតិ ។ នោ ។
 យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា និរផ្លូនិ តស្ស
 តត្ត គុសហ ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នោ ។

[២៨៥០] យស្ស យត្ត អគុសហ ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរផ្លូនិតិ ។ នោ ។
 យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា និរផ្លូនិ តស្ស
 តត្ត អគុសហ ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ នោ ។

អភិជ្ជមួយនឹងក យមក:

ព្យកអព្យកតធម់ រលត់ ក្តីជីនោះ គីក្តីអសព្យាសត្វ តែព្យកអកុសល-
ធម់ មិនកើតឡើង ក្តីជីនោះទេ ធប្យកអព្យកតធម់ រលត់ ក្តីជីនោះ
គីក្តីបត្តិរារក និងបព្យារារក ទាំងព្យកអកុសលធម់ កំកើត
ឡើងដោ ។

[២៨៥] ព្យកកុសលធម់ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើង ក្តីឈាន
ព្យកអកុសលធម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ ក្តីជីនោះបុ ។ មិនមែនទេ ។
ម្យាងឡើត ព្យកអកុសលធម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ក្តីជីឈាន ព្យក
កុសលធម់ របស់បុគ្គលុនោះ កើតឡើង ក្តីជីនោះបុ ។ មិនមែនទេ ។

[២៨៦] ព្យកកុសលធម់ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើង ក្តីជី
ឈាន ព្យកអព្យកតធម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ ក្តីជីនោះបុ ។ មិន
មែនទេ ។ ម្យាងឡើត ព្យកអព្យកតធម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ក្តី
ជីឈាន ព្យកកុសលធម់ របស់បុគ្គលុនោះ កើតឡើង ក្តីជីនោះបុ ។
មិនមែនទេ ។

[២៨៧] ព្យកអកុសលធម់ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើង ក្តីជី
ឈាន ព្យកអព្យកតធម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ ក្តីជីនោះបុ ។ មិន
មែនទេ ។ ម្យាងឡើត ព្យកអព្យកតធម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់ ក្តី
ជីឈាន ព្យកអកុសលធម់ របស់បុគ្គលុនោះ កើតឡើង ក្តីជីនោះបុ ។
មិនមែនទេ ។

ធម្មយមកៅ បរត្តិវារស្ស ខប្បទនិកេជរកោ

[២៥០] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
 អគុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិតិ ។ អគុសលានំ កដ្ឋ-
 គ្គោេដោ តែសំ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ នោ ច
 តែសំ អគុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ គុសលវិប្ប-
 យុត្តិត្តស្ស ឧប្បជ្ជគ្គោេដោ អគុសលវិប្បយុត្តិត្តស្ស
 កដ្ឋគ្គោេដោ និកេដសមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ
 គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អគុសលា ច ធម្មា
 ន និរិដ្ឋនិ ។ យស្ស វ បន អគុសលា ធម្មា ន
 និរិដ្ឋនិ តស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។
 គុសលានំ ឧប្បជ្ជគ្គោេដោ តែសំ អគុសលា ធម្មា
 ន និរិដ្ឋនិ នោ ច តែសំ គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជនិ អគុសលវិប្បយុត្តិត្តស្ស កដ្ឋគ្គោេដោ គុស-
 លវិប្បយុត្តិត្តស្ស ឧប្បជ្ជគ្គោេដោ និកេដសមាបន្ទានំ
 អសញ្ញសត្តានំ តែសំ អគុសលា ច ធម្មា ន និ-
 រិដ្ឋនិ គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។

[២៥២] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ជ្ជនិ តស្ស អព្រកតាត ធម្មា ន និរិដ្ឋនិតិ ។

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ និពេជវារ៖

[២៩១] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើង ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា៖ មិនរលត្រប្ប ។ ព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកដ្ឋកូណ៍ៗ៖ នៃកុសលទាំងឡាយទេ តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ កំមិនមែន ឯព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ តីលោកដែលចូលការនៃនិពេជ និងព្យកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើង ក្នុងកដ្ឋកូណ៍ៗ៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងខប្បទកូណ៍ៗ៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ទាំងព្យកអកុសលដម់ កំមិនរលត់ដែរ ។ មហ៊ុនឡ្តើត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា៖ មិនកើតឡើងប្ប ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ ក្នុងខប្បទកូណ៍ៗ៖ នៃកុសលទាំងឡាយ តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនកើតឡើង កំមិនមែន ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ តីលោកដែលចូលការនៃនិពេជ និងព្យកអសញ្ញាសត្វ មិនរលត់ ក្នុងខប្បទកូណ៍ៗ៖ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកដ្ឋកូណ៍ៗ៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ទាំងព្យកកុសលដម់ កំមិនកើតឡើងដែរ ។

[២៩២] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើង ព្យកអញ្ចាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា៖ មិនរលត្រប្ប ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

សព្វសំ ចរត្តាងំ បរតេត្ត ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុលោះ^(១) តែសំ
គុសហ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនី នោ ច តែសំ អព្រ-
កតា ធម្មា ន និរិដ្ឋនី សព្វសំ ឧបប្បជ្ជនាងំ បរតេត្ត
គុសលិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុលោះ អរបេ កុស-
លាកុសលាងំ^(២) កដ្ឋក្នុលោះ តែសំ គុសលា ច ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជនី អព្រកតា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋនី ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋនី តស្ស
គុសហ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។ គុសលាងំ ឧប្ប-
ជ្ជក្នុលោះ តែសំ អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋនី នោ
ច តែសំ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនី សព្វសំ ឧប-
ប្បជ្ជនាងំ បរតេត្ត គុសលិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជ-
ក្នុលោះ អរបេ គុសលាកុសលាងំ កដ្ឋក្នុលោះ តែសំ
អព្រកតា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋនី គុសលា ច ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជនី ។

[២៩៣] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជនី តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋនីតិ ។

១ និ. ឯត្តនន និរាងសមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តាននី ទិស្សនី ។ ២ និ. សព្វត្ត
កសលាននី ទិស្សនីយេ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

ព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកជន ទាំងអស់នោះ កាលចូរ មិនកើតឡើង
ក្នុងកន្លែក្នុណា: នៅថ្ងៃនេះ ក្នុងបវត្តិកាល តែព្យកអព្យកតជម់ របស់ព្យក^៣
ជននោះ មិនរលត់ ក៏មិនមែន ធម្មកកុសលជម់ របស់ព្យកជន ទាំង-
អស់នោះ កាលកើតឡើង មិនកើតឡើង ក្នុងកន្លែក្នុណា: នៅកុសល
និងអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអ្សេរក ក្នុងខ្សោយក្នុណា: នៅថ្ងៃដែល
ប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងព្យកអព្យកតជម់ ក៏មិនរលត់
ដែរ ។ មហាផ្ទៃត ព្យកអព្យកតជម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់
ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា: មិនកើតឡើងបុគ្គលិណា មិនរលត់
ព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកជននោះ មិនកើតឡើងបុគ្គលិណា: នៅកុសលទាំង-
ឡាយ តែព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកជននោះ មិនកើតឡើង ក៏មិន
មែន ធម្មកអព្យកតជម់ របស់ព្យកជន ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង
មិនរលត់ ក្នុងកន្លែក្នុណា: នៅកុសលនិងអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអ្សេរ-
ក ក្នុងខ្សោយក្នុណា: នៅថ្ងៃដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបវត្តិកាល
ទាំងព្យកកុសលជម់ ក៏មិនកើតឡើងដែរ ។

[២៩៣] ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា មិនកើត
ឡើង ព្យកអព្យកតជម់ របស់បុគ្គលិណា: មិនរលត់ដែរបុគ្គលិណា ។

ធម្មយមក បវគ្គិរស្ស ឧប្បទនិកោដ្ឋារា

សព្វសំ ចរណាង បវត្ថុ ចិត្តស្ស កត្តិក្នុេជា តែសំ
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បដ្ឋិ នៅ ច តែសំ អព្រកតា
ធម្មា ន និរដ្ឋិ សព្វសំ ឧប្បដ្ឋាង បវត្ថុ អគុស-
លរិប្បយុត្តិត្តស្ស ឧប្បទនិក្នុេជា អរូប គុសលាក្តុ-
សលាង កត្តិក្នុេជា អគុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បដ្ឋិ
អព្រកតា ច ធម្មា ន និរដ្ឋិ ។ យស្ស រ បន
អព្រកតា ធម្មា ន និរដ្ឋិ តស្ស អគុសលា ធម្មា
ន ឧប្បដ្ឋិតិ ។ អគុសលាង ឧប្បទនិក្នុេជា តែសំ
អព្រកតា ធម្មា ន និរដ្ឋិ នៅ ច តែសំ អគុសលា
ធម្មា ន ឧប្បដ្ឋិ សព្វសំ ឧប្បដ្ឋាង បវត្ថុ អគុ-
សលរិប្បយុត្តិត្តស្ស ឧប្បទនិក្នុេជា អរូប គុសលាក្តុ-
សលាង កត្តិក្នុេជា តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា
ន និរដ្ឋិ អគុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បដ្ឋិ ។

[២៥៤] យត្តិ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បដ្ឋិ តតិ
អគុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋិតិ ។ អមណា ។ យត្តិ
រ បន អគុសលា ធម្មា ន និរដ្ឋិ តតិ គុសលា
ធម្មា ន ឧប្បដ្ឋិតិ ។ អមណា ។

[២៥៥] យត្តិ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បដ្ឋិ
តតិ អព្រកតា ធម្មា ន និរដ្ឋិតិ ។ និរដ្ឋិ ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បាទនិពោធរោះ

ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ កាលចូរពេល មិនកែត្រួច ក្នុងកន្លែងក្នុងណាំ នៅបិត្ត ក្នុងបវត្តិកាល តែព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកដន នោះ មិនរលត់កំមិនមែន ជាប្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដន ទាំងអស់ កាលកែត្រួច មិនកែត្រួច ក្នុងកន្លែងក្នុងណាំ នៅកុសលនិងអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាំ នៅបិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងព្យកអព្យាកតដម់ កំមិនរលត់ដែរ ។ ម្ប៉ាងទ្រូត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលិយាឈ មិនរលត់ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាំ នៅអកុសលទាំងឡាយ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនកែត្រួច កំមិនមែន ជាប្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកដនទាំងអស់នោះ កាលកែត្រួច មិនរលត់ ក្នុងកន្លែងក្នុងណាំ នៅកុសលនិងអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរូបភព ក្នុងឧប្បាទក្នុងណាំ នៅបិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងបវត្តិកាល ទាំងព្យកអកុសលដម់ កំមិនកែត្រួចដែរ ។

[២៩៤] ព្យកអកុសលដម់ មិនកែត្រួច ក្នុងទិណាយ ព្យកអកុសលដម់ មិនរលត់ ក្នុងទិណាយនោះដែរបុ ។ អើ ។ ម្ប៉ាងទ្រូត ព្យកអកុសលដម់ មិនរលត់ ក្នុងទិណាយ ព្យកអកុសលដម់ មិនកែត្រួច ក្នុងទិណាយនោះបុ ។ អើ ។

[២៩៥] ព្យកអកុសលដម់ មិនកែត្រួច ក្នុងទិណាយ
ព្យកអព្យាកតដម់ មិនរលត់ ក្នុងទិណាយបុ ។ រលត់ ។

អភិជម្យបិជកេ យមកំ

យត្ត វ បន អព្រកតាង ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ តត្ត
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។ នត្តិ ។

[២៥៦] យត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ តត្ត
អព្រកតាង ធម្មា ន និរិដ្ឋនីតិ ។ និរិដ្ឋនិ ។ យត្ត
វ បន អព្រកតាង ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ តត្ត អគុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។ នត្តិ ។

[២៥៧] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជនិ តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនីតិ ។
អគុសលានំ កត្តិក្តោះ តែសំ តត្ត គុសលា ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជនិ នៅ ច តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា
ន និរិដ្ឋនិ គុសលវិប្បយុត្តិត្តស្ស ឧប្បជ្ជនិ កត្តិក្តោះ
អគុសលវិប្បយុត្តិត្តស្ស កត្តិក្តោះ អសញ្ញាសត្តានំ
តែសំ តត្ត គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អគុសលា
ច ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ ។ យស្ស វ បន យត្ត
គុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ តស្ស តត្ត គុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។ គុសលានំ ឧប្បជ្ជនិ កត្តិក្តោះ
តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ នៅ
ច តែសំ តត្ត គុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋនិ

អភិដ្ឋុបិធិក យមក:

មហាក្សត្រពី ព្យកអព្យកតិជម៌ មិនរលត់ ក្តួនទិណា ព្យកកុសលជម៌ មិន
កើតឡើង ក្តួនទិនោះបុ ។ មិនមានទេ ។

[២៩៦] ព្យកអកុសលជម៌ មិនកើតឡើង ក្តួនទិណា ព្យកអព្យ-
កតិជម៌ មិនរលត់ ក្តួនទិនោះបុ ។ រលត់ ។ មហាក្សត្រពី ព្យកអព្យក-
តិជម៌ មិនរលត់ ក្តួនទិណា ព្យកអកុសលជម៌ មិនកើតឡើង ក្តួនទិ
នោះបុ ។ មិនមានទេ ។

[២៩៧] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា មិនកើតឡើង ក្តួនទិ
ណា ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិនោះ មិនរលត់ ក្តួនទិនោះបុ ។ ព្យក
កុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ មិនកើតឡើង ក្តួនទិនោះ ក្តួនកដ្ឋកូណា:
នៃអកុសលទាំងឡាយទេ ឬព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ មិន
រលត់ ក្តួនទិនោះ ក៏មិនមែន ឬព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ
នោះ មិនកើតឡើង ក្តួនកដ្ឋកូណា: នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ក្តួន
ឧប្បាទកូណា: នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល ទាំងព្យកអកុសលជម៌ ក៏
មិនរលត់ដែរ ។ មហាក្សត្រពី ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិណា
មិនរលត់ ក្តួនទិណា ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិនោះ មិនកើត
ឡើង ក្តួនទិនោះបុ ។ ព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ មិន
រលត់ ក្តួនទិនោះ ក្តួនឧប្បាទកូណា: នៃកុសលទាំងឡាយ តើព្យក
កុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ មិនកើតឡើង ក្តួនទិនោះ ក៏មិនមែន

ធម្មយមក បវគ្គិរស្ស ឧប្បទនិកេជរកោ

អគ្គុសលរិប្បយុត្តិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឈោ គុសលរិប្ប-
យុត្តិត្តស្ស ឧប្បទនិក្នុះឈោ អសញ្ញសត្តាបំ តែសំ
ត្តុ អគ្គុសលា ច ធម្មា ន និរផ្លូនិ គុសលា ច
ធម្មា ន ឧប្បផ្លូនិ ។

[២៨៥] យស្ស យត្តិ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បផ្លូនិ
តស្ស ត្តុ អព្រកតា ធម្មា ន និរផ្លូនិតិ ។ សព្វសំ
ចរឆ្លាបំ បរត្តិ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឈោ តែសំ ត្តុ
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បផ្លូនិ នោ ច តែសំ ត្តុ អព្រ-
កតា ធម្មា ន និរផ្លូនិ សព្វសំ ឧបបផ្លូនាបំ បរត្តិ
គុសលរិប្បយុត្តិត្តស្ស ឧប្បទនិក្នុះឈោ អរបេ គុស-
លាកុសលាបំ កដ្ឋក្នុះឈោ តែសំ ត្តុ គុសលា ច ធម្មា
ន ឧប្បផ្លូនិ អព្រកតា ច ធម្មា ន និរផ្លូនិ ។ យស្ស
រ បន យត្តិ អព្រកតា ធម្មា និរផ្លូនិ តស្ស ត្តុ
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បផ្លូនិតិ ។ គុសលាបំ ឧប្ប-
ទនិក្នុះឈោ តែសំ ត្តុ អព្រកតា ធម្មា ន និរផ្លូនិ
នោ ច តែសំ ត្តុ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បផ្លូនិ
សព្វសំ ឧបបផ្លូនាបំ បរត្តិ គុសលរិប្បយុត្តិត្តស្ស
ឧប្បទនិក្នុះឈោ អរបេ គុសលាកុសលាបំ កដ្ឋក្នុះឈោ
តែសំ ត្តុ អព្រកតា ច ធម្មា ន និរផ្លូនិ

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បាទនិពេញរារ៖

ឯព្យកអកុសលជម់ របស់ព្យកអសព្យាសត្វីនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុង
ឧប្បាទក្នុណា៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកន្លក្នុណា៖ នៃចិត្តដែល
ប្រាសចាកអកុសល ទាំងព្យកកុសលជម់ កំមិនកើតឡើងដោរ ។

[២៨៥] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
ិណា ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះបែ ។
ព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកជន ទាំងអស់នោះ កាលច្បែត មិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លក្នុណា៖ នៃចិត្ត ក្នុងបរត្តិកាល តែព្យកអព្យាកតជម់
របស់ព្យកជននោះ មិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន ឯព្យកកុសលជម់
របស់ព្យកជន ទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនកើតឡើង ក្នុងទី
នោះ ក្នុងកន្លក្នុណា៖ នៃកុសលនិធអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរបកទ
ក្នុងឧប្បាទក្នុណា៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបរត្តិកាល ទាំងព្យក
អព្យាកតជម់ កំមិនរលត់ដោរ ។ មហាផ្ទៃត ព្យកអព្យាកតជម់ របស់
បុគ្គលិណា មិនរលត់ ក្នុងទីិណា ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះបែ ។ ព្យកអព្យាកតជម់ របស់ព្យកជននោះ មិន
រលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទក្នុណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយទេ តែព្យក
កុសលជម់ របស់ព្យកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន
ឯព្យកអព្យាកតជម់ របស់ព្យកជនទាំងអស់នោះ កាលកើតឡើង មិនរលត់
ក្នុងទីនោះ ក្នុងកន្លក្នុណា៖ នៃកុសលនិធអកុសលទាំងឡាយ ក្នុងអរប-
កទ ក្នុងឧប្បាទក្នុណា៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងបរត្តិកាល

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។

[២៩៥] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ត អព្រកតាត ធម្មា ន និរិផ្លូនិតិ ។
 សព្វសំ ចរឆ្លាងំ បរឡេ ចិត្តស្ស កត្តក្នុេយោ តែសំ
 តត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ យោ ច តែសំ
 តត្ត អព្រកតាត ធម្មា ន និរិផ្លូនិ សព្វសំ ឧបបង-
 ឆ្លាងំ បរឡេ អកុសលវិប្បយុត្តិតិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុេយោ
 អរបេ កុសលកុសលាងំ កត្តក្នុេយោ តែសំ តត្ត
 អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អព្រកតាត ច
 ធម្មា ន និរិផ្លូនិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតាត
 ធម្មា ន និរិផ្លូនិ តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ន
 ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អកុសលាងំ ឧប្បជ្ជក្នុេយោ តែសំ តត្ត
 អព្រកតាត ធម្មា ន និរិផ្លូនិ យោ ច តែសំ តត្ត
 អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ សព្វសំ ឧបបងឆ្លាងំ
 បរឡេ អកុសលវិប្បយុត្តិតិត្តស្ស ឧប្បជ្ជក្នុេយោ
 អរបេ កុសលកុសលាងំ កត្តក្នុេយោ តែសំ តត្ត
 អព្រកតាត ច ធម្មា ន និរិផ្លូនិ អកុសលា ច ធម្មា
 ន ឧប្បជ្ជនិ ។

[៣០០] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ

អភិធម្មបិដក យមក:

ទាំងពួកកុសលជម់ ក៏មិនកែត្រឡើងដោរ ។

[២៨៩] ពួកអកកុសលជម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកែត្រឡើង កូន្តីណា ពួកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលុណា៖ មិនរលត់ កូន្តីនោះប៉ុ ។ ពួកអកកុសលជម់ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលច្បាត មិនកែត្រឡើង កូន្តីនោះ កូន្តីកដ្ឋានកូណា៖ នៅចិត្ត កូន្តីបរត្តិកាល តែពួកអព្យាកតជម់ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ កូន្តីនោះ ក៏មិនមែន ជពួកអកកុសលជម់ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលកែត្រឡើង មិនកែត្រឡើង កូន្តីនោះ កូន្តីកដ្ឋានកូណា៖ នៅកុសលនិធអកកុសលទាំងឡាយ កូន្តីអ្សេបកែ កូន្តីខប្បាចកូណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកអកកុសល កូន្តីបរត្តិកាល ទាំងពួកអព្យាកតជម់ ក៏មិនរលត់ដោរ ។ ម្យាវិទ្ទេត ពួកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់ កូន្តីនោះ កូន្តីកដ្ឋានកូណា៖ នៅកុសលទាំងឡាយទេ តែពួកអកកុសលជម់ របស់ពួកជននោះ មិនកែត្រឡើង កូន្តីនោះប៉ុ ។ ពួកអព្យាកតជម់ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ កូន្តីនោះ កូន្តីកដ្ឋានកូណា៖ នៅកុសលនិធអកកុសលទាំងឡាយ កូន្តីអ្សេបកែ កូន្តីខប្បាចកូណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកអកកុសល កូន្តីបរត្តិកាល ទាំងពួកអព្យាកតជម់ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ កាលកែត្រឡើង មិនរលត់ កូន្តីនោះ កូន្តីកដ្ឋានកូណា៖ នៅកុសលនិធអកកុសលទាំងឡាយ កូន្តីអ្សេបកែ កូន្តីខប្បាចកូណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកអកកុសល កូន្តីបរត្តិកាល ទាំងពួកអព្យាកតជម់ ក៏មិនកែត្រឡើងដោរ ។

[៣០០] ពួកកុសលជម់ របស់បុគ្គលុណា កែត្រឡើងហើយ

ធម្មយមកេ បរតិវារស្ស ឧប្បទនិរោរាយ

តស្ស អគុសលា ដម្ចាតិ និរិដ្ឋិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌ ។
យស្ស វ ហន អគុសលា ដម្ចាតិ និរិដ្ឋិត្ត តស្ស គុ-
សលា ដម្ចាតិ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌ ។

[៣០១] យស្ស គុសលា ដម្ចាតិ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អព្ទាកតាត ដម្ចាតិ និរិដ្ឋិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌ ។ យស្ស វ
ហន អព្ទាកតាត ដម្ចាតិ និរិដ្ឋិត្ត តស្ស គុសលា ដម្ចាតិ
ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌ ។

[៣០២] យស្ស អគុសលា ដម្ចាតិ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស
អព្ទាកតាត ដម្ចាតិ និរិដ្ឋិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌ ។ យស្ស វ
ហន អព្ទាកតាត ដម្ចាតិ និរិដ្ឋិត្ត តស្ស អគុសលា ដម្ចាតិ
ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌ ។

[៣០៣] យត្ត គុសលា ដម្ចាតិ ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត
អគុសលា ដម្ចាតិ និរិដ្ឋិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌ ។ យត្ត វ
ហន អគុសលា ដម្ចាតិ និរិដ្ឋិត្ត តត្ត គុសលា ដម្ចាតិ
ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌ ។

[៣០៤] យត្ត គុសលា ដម្ចាតិ ឧប្បជ្ជិត្ត តត្ត អព្ទាក-
តាត ដម្ចាតិ និរិដ្ឋិត្តាតិ ។ អាមណ្ឌ ។ យត្ត វ ហន អព្ទាក-
តាត ដម្ចាតិ និរិដ្ឋិត្ត តត្ត គុសលា ដម្ចាតិ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។

ធម្មយមក៖ បវិការ៖ ឧប្បទនិភោជរោះ

ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយប្រុ ។ អើ ។ មរ៉ាន
ឡ្វ់ត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ព្យកកុសលដម់
របស់បុគ្គលនោះ កើតឡ្វីនហើយប្រុ ។ អើ ។

[៣០១] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា កើតឡ្វីនហើយ
ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយប្រុ ។ អើ ។ មរ៉ាន
ឡ្វ់ត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ព្យកកុសលដម់
របស់បុគ្គលនោះ កើតឡ្វីនហើយប្រុ ។ អើ ។

[៣០២] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា កើតឡ្វីនហើយ
ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយប្រុ ។ អើ ។ មរ៉ាន
ឡ្វ់ត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ព្យកអកុសល-
ដម់ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡ្វីនហើយប្រុ ។ អើ ។

[៣០៣] ព្យកកុសលដម់ កើតឡ្វីនហើយ កូនិចិណា ព្យក
អកុសលដម់ រលត់ហើយ កូនិចិនោះប្រុ ។ អើ ។ មរ៉ានឡ្វ់ត
ព្យកអកុសលដម់ រលត់ហើយ កូនិចិណា ព្យកកុសលដម់ កើតឡ្វីន
ហើយ កូនិចិនោះប្រុ ។ អើ ។

[៣០៤] ព្យកកុសលដម់ កើតឡ្វីនហើយ កូនិចិណា ព្យកអព្យ-
ាកតដម់ រលត់ហើយ កូនិចិនោះប្រុ ។ អើ ។ មរ៉ានឡ្វ់ត ព្យកអព្យាកតដម់
រលត់ហើយ កូនិចិណា ព្យកកុសលដម់ កើតឡ្វីនហើយ កូនិចិនោះប្រុ ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

អសញ្ញសត្វ តត្ត អព្រកតា ចម្លាន និរិថិត្យ នោ
ច តត្ត កុសលា ចម្លាន ឧប្បជ្ជត្ត ចតុកោការ បញ្ច-
កោការ តត្ត អព្រកតា ច ចម្លាន និរិថិត្យ កុសលា
ច ចម្លាន ឧប្បជ្ជត្ត ។

[៣០៥] យត្ត អកុសលា ចម្លាន ឧប្បជ្ជត្យ តត្ត
អព្រកតា ចម្លាន និរិថិត្យតិ ។ អមណ្ឌ ។ យត្ត
វ បន អព្រកតា ចម្លាន និរិថិត្យ តត្ត អកុសលា
ចម្លាន ឧប្បជ្ជតិ ។ អសញ្ញសត្វ តត្ត អព្រកតា
ចម្លាន និរិថិត្យ នោ ច តត្ត អកុសលា ចម្លាន ឧប្ប-
ជ្ជត្យ ចតុកោការ បញ្ចកោការ តត្ត អព្រកតា ច
ចម្លាន និរិថិត្យ អកុសលា ច ចម្លាន ឧប្បជ្ជត្យ ។

[៣០៦] យស្ស យត្ត កុសលា ចម្លាន ឧប្បជ្ជត្យ តស្ស
តត្ត អកុសលា ចម្លាន និរិថិត្យតិ ។ អមណ្ឌ ។ យស្ស
វ បន យត្ត អកុសលា ចម្លាន និរិថិត្យ តស្ស តត្ត កុ-
សលា ចម្លាន ឧប្បជ្ជតិ ។ សុខាកសាគំ ឌុតិយេ អកុ-
សលេ ចិត្ត រត្តិមានេ តែសំ តត្ត អកុសលា ចម្លាន
និរិថិត្យ នោ ច តែសំ តត្ត កុសលា ចម្លាន ឧប្បជ្ជត្យ

អភិធម្បបិដក យមក:

ព្យកអព្យាកតជម់ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ គីក្សអសញ្ញាសត្វ តែព្យក
កុសលជម់ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឬព្យកអព្យាកតជម់ រលត់
ហើយ ក្នុងទីនោះ គីក្សចតុរោករកព និងបញ្ញរោករកព ទាំងព្យក
កុសលជម់ ក៏កើតឡើងហើយដោ ។

[៣០៥] ព្យកអកុសលជម់ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ព្យក
អព្យាកតជម់ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។ មរីនឡ្តែត ព្យក
អព្យាកតជម់ រលត់ហើយ ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលជម់ កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីនោះបុ ។ ព្យកអព្យាកតជម់ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ គីក្ស
អសញ្ញាសត្វ តែព្យកអកុសលជម់ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឬ
ព្យកអព្យាកតជម់ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ គីក្សចតុរោករកព និងបញ្ញ-
រោករកព ទាំងព្យកអកុសលជម់ ក៏កើតឡើងហើយដោ ។

[៣០៦] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះបុ ។
អើ ។ មរីនឡ្តែត ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ
ក្នុងទីណា ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
នោះបុ ។ កាលអកុសលបិត្តទីពីរ របស់ព្យកសុខ្ងារាសសត្វ កំពុង
ប្រព្រឹត្តឡៅ ព្យកអកុសលជម់ របស់ព្យកសត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
តែព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ

ធម្មយមកេ បរតិវារស្ស ឧប្បទនិរោរាយ

តែសំ ចតុកោកាកណ៌ បញ្ចកោកាកណ៌ តែសំ តតុ
អគុសលា ច ដម្លា និរិយិតិ គុសលា ច ដម្លា
ឧប្បជ្ជិតិ ។

[៣០៣] យស្ស យត្ត គុសលា ដម្លា ឧប្បជ្ជិតិ
តស្ស តតុ អព្រកតា ដម្លា និរិយិតាតិ ។ អម្លា ។
យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ដម្លា និរិយិតិ
តស្ស តតុ គុសលា ដម្លា ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ សុខាក-
សាន់ ធមិយេ ថិត្ត វត្ថុមានេ អសញ្ញសត្តាន់ តែសំ
តតុ អព្រកតា ដម្លា និរិយិតិ នោ ច តែសំ តតុ
គុសលា ដម្លា ឧប្បជ្ជិតិ តែសំ ចតុកោកាកណ៌
បញ្ចកោកាកណ៌ តែសំ តតុ អព្រកតា ច ដម្លា
និរិយិតិ គុបលា ច ដម្លា ឧប្បជ្ជិតិ ។

[៣០៤] យស្ស យត្ត អគុសលា ដម្លា ឧប្បជ្ជិតិ
តស្ស តតុ អព្រកតា ដម្លា និរិយិតាតិ ។ អម្លា ។
យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ដម្លា និរិយិតិ
តស្ស តតុ អគុសលា ដម្លា ឧប្បជ្ជិតាតិ ។
សុខាកសាន់ ធមិយេ ថិត្ត វត្ថុមានេ អសញ្ញ-
សត្តាន់ តែសំ តតុ អព្រកតា ដម្លា និរិយិតិ

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទនិយោរា៖

ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ ក្រាតីនេះ គីព្យកសត្វចិច្ចុំរោករោះ
និងបញ្ចារោករោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកកុសលដម់ ក៏កើត
ឡើងហើយដែរ ។

[៣០៧] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីណា ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
ប្រុ ។ អើ ។ មរីនឡ្ងេត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់
ហើយ ក្នុងទីណា ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីនោះប្រុ ។ កាលបិត្តិទីពីរ របស់ព្យកសុខាភសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្ត
ឡោ ព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកអសព្យាសត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទី
នោះ តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
នោះទេ ឯព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ ក្រាតីនេះ គីព្យកសត្វ
ចិច្ចុំរោករោះ និងបញ្ចារោករោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកកុសល-
ដម់ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

[៣០៨] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីណា ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ
ប្រុ ។ អើ ។ មរីនឡ្ងេត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា រលត់
ហើយ ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ កើតឡើងហើយ
ក្នុងទីនោះប្រុ ។ កាលបិត្តិទីពីរ របស់ព្យកសុខាភសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តឡោ
ព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកអសព្យាសត្វនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

នោ ច តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តត្តរសំ ចតុកៅការណ៍ បញ្ញកៅការណ៍ តែសំ តត្ត
 អព្យកតាត ច ធម្មា និរិយ៉ត្ត អគុសលា ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[៣០៥] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស អគុសលា ធម្មា ន និរិយ៉ត្តាតិ ។ នត្តិ ។
 យស្ស វ បន បន អគុសលា ធម្មា ន និរិយ៉ត្ត
 តស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្តិ ។

[៣១០] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស អព្យកតាត ធម្មា ន និរិយ៉ត្តាតិ ។ នត្តិ ។
 យស្ស វ បន អព្យកតាត ធម្មា ន និរិយ៉ត្ត តស្ស
 គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្តិ ។

[៣១១] យស្ស អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស អព្យកតាត ធម្មា ន និរិយ៉ត្តាតិ ។ នត្តិ ។
 យស្ស វ បន អព្យកតាត ធម្មា ន និរិយ៉ត្ត តស្ស
 អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្តិ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

ត្រូវកសកុសលជម៌ របស់ព្យីកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះ ទេ ឯណីអព្យាកតជម៌ របស់ព្យីកសត្វនោះ ក្រាតីនោះ គីព្យីកសត្វបត្រ-រោករោះ និងបញ្ចារោករោះ រលត់ហើយ កុងទីនោះ ទាំងព្យីកសកុសល-ជម៌ ក៏កើតឡើងហើយដែរ ។

[៣០៥] ព្យីកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលធនា មិនកើតឡើងហើយ ព្យីកសកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ មិនមានទេ ។ ម្យាក់ឡើត ព្យីកសកុសលជម៌ របស់បុគ្គលធនា មិនរលត់ហើយ ព្យីក កុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ ល្អាង៊បាមិនកើតឡើងហើយបុ ។ មិន មានទេ ។

[៣១០] ព្យីកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលធនា មិនកើតឡើងហើយ ព្យីកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ មិនមានទេ ។ ម្យាក់ឡើត ព្យីកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលធនា មិនរលត់ហើយ ព្យីក កុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ ល្អាង៊បាមិនកើតឡើងហើយបុ ។ មិន មានទេ ។

[៣១១] ព្យីកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលធនា មិនកើតឡើងហើយ ព្យីកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយបុ ។ មិនមានទេ ។ ម្យាក់ឡើត ព្យីកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលធនា មិនរលត់ហើយ ព្យីក អកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ ល្អាង៊បាមិនកើតឡើងហើយបុ ។ មិន មានទេ ។

ធម្មយមកេ បរតិវារសួយ ឧប្បទនិភោជាភាសា

[៣០២] យត្តិ គុសលា ដម្ចាន ន ឧប្បជ្ជិត្តិ តត្តិ
អគុសលា ដម្ចាន ន និរិយិត្តាតិ ។ អមណ្ឌា ។ យត្តិ
រ បន អគុសលា ដម្ចាន ន និរិយិត្តិ តត្តិ គុសលា
ដម្ចាន ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អមណ្ឌា ។

[៣០៣] យត្តិ គុសលា ដម្ចាន ន ឧប្បជ្ជិត្តិ តត្តិ
អព្យាគតា ដម្ចាន ន និរិយិត្តាតិ ។ និរិយិត្តិ ។ យត្តិ
រ បន អព្យាគតា ដម្ចាន ន និរិយិត្តិ តត្តិ គុសលា
ដម្ចាន ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្តិ ។

[៣០៤] យត្តិ អគុសលា ដម្ចាន ន ឧប្បជ្ជិត្តិ តត្តិ
អព្យាគតា ដម្ចាន ន និរិយិត្តាតិ ។ និរិយិត្តិ ។ យត្តិ
រ បន អព្យាគតា ដម្ចាន ន និរិយិត្តិ តត្តិ អគុសលា
ដម្ចាន ន ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្តិ ។

[៣០៥] យស្ស យត្តិ គុសលា ដម្ចាន ន ឧប្បជ្ជិត្តិ
តស្ស តត្តិ អគុសលា ដម្ចាន ន និរិយិត្តាតិ ។ សុទ្ធភាព-
សាលំ ធមិយេ អគុសលេ ចិត្ត រត្តមានេ តែសំ តត្តិ
គុសលា ដម្ចាន ន ឧប្បជ្ជិត្តិ នោ ច តែសំ តត្តិ អគុ-
សលា ដម្ចាន ន និរិយិត្តិ សុទ្ធភាពសំ ឧបបង្វែនាលំ អ-
សញ្ញសត្តាលំ តែសំ តត្តិ គុសលា ច ដម្ចាន ន ឧប្បជ្ជិត្តិ

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បាននិងរារ៖

[៣១៦] ព្យកកុសលដម់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីណា ព្យក
អកុសលដម់ មិនរលត់ហើយ កុងទីនោះបុ ។ អើ ។ មរីនឡ្វ់ត
ព្យកអកុសលដម់ មិនរលត់ហើយ កុងទីណា ព្យកកុសលដម់ ឈ្មោះបា
មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[៣១៧] ព្យកកុសលដម់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីណា ព្យក
អព្ទាកតិដម់ មិនរលត់ហើយ កុងទីនោះបុ ។ រលត់ហើយ ។ មរីន
ឡ្វ់ត ព្យកអព្ទាកតិដម់ មិនរលត់ហើយ កុងទីណា ព្យកកុសលដម់
ឈ្មោះបាមិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះបុ ។ មិនមានទេ ។

[៣១៨] ព្យកអកុសលដម់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីណា
ព្យកអព្ទាកតិដម់ មិនរលត់ហើយ កុងទីនោះបុ ។ រលត់ហើយ ។
មរីនឡ្វ់ត ព្យកអព្ទាកតិដម់ មិនរលត់ហើយ កុងទីណា ព្យកអកុសល-
ដម់ ឈ្មោះបាមិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះបុ ។ មិនមានទេ ។

[៣១៩] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនកើតឡើង
ហើយ កុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ
កុងទីនោះបុ ។ កាលអកុសលចិត្តទិញ របស់ព្យកសុទ្ធភាសសត្វ កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ ព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ
កុងទីនោះទេ តើព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ
កុងទីនោះ កំមិនមែន ជព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញសត្វនោះ
កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធភាស់ មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះទេ

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

អគុសលា ច ធម្មា ន និរញ្ញិត្ត ។ យស្ស វ បន
យត្ត អគុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិត្ត តស្ស តត្ត
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជតាតិ ។ អមណ្ត ។

[៣១៦] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជត្ត តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញិតាតិ ។
សុខាកសាគំ ធមិយេ ចិត្ត រត្តមានេ អសញ្ញសត្តាគំ
តែសំ តត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត នោ ច តែសំ
តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញិត្ត សុខាកសំ ឧបបង្រ-
ត្តាគំ^(១) តែសំ តត្ត គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត
អព្រកតា ច ធម្មា ន និរញ្ញិត្ត ។ យស្ស វ បន
យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញិត្ត តស្ស តត្ត
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជតាតិ ។ អមណ្ត ។

[៣១៧] យស្ស យត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជត្ត តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញិតាតិ ។
សុខាកសាគំ ធមិយេ ចិត្ត រត្តមានេ អសញ្ញ-
សត្តាគំ តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត

១ និ. សុខាកសាគំ ឧប្បជ្ជតិត្តសួយ ឧប្បទក្តុណែកិ ទិស្សីនឹង ។

អភិធម្ពបិដក យមក៖

ទាំងព្យកអកុសលជម់ កំមិនរលត់ហើយដោ ។ មរ៉ូនទ្រួត ព្យកអកុ-
សលជម់ របស់បុគ្គលធនា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីណាត ព្យកអកុ-
សលជម់ របស់បុគ្គលធនា៖ មិនកៅតទ្រឹងហើយ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[៣១៦] ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលធនា មិនកៅតទ្រឹងហើយ
ក្នុងទីណាត ព្យកអព្យកតជម់ របស់បុគ្គលធនា៖ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ-
បុ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ព្យកសុខាតាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ព្យក
អកុសលជម់ របស់ព្យកអសញ្ញសត្វធនា៖ មិនកៅតទ្រឹងហើយ ក្នុងទីនោះទេ
តែព្យកអព្យកតជម់ របស់ព្យកសត្វធនា៖ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ កំ
មិនមែន ជព្យកអកុសលជម់ របស់ព្យកសត្វធនា៖ កាលចូលទៅ កាន់សុខា-
រាស មិនកៅតទ្រឹងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងព្យកអព្យកតជម់ កំមិន
រលត់ហើយដោ ។ មរ៉ូនទ្រួត ព្យកអព្យកតជម់ របស់បុគ្គលធនា មិន
រលត់ហើយ ក្នុងទីណាត ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលធនា៖ មិនកៅតទ្រឹង
ហើយ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[៣១៧] ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលធនា មិនកៅតទ្រឹងហើយ
ក្នុងទីណាត ព្យកអព្យកតជម់ របស់បុគ្គលធនា៖ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ-
បុ ។ កាលចិត្តទីពីរ របស់ព្យកសុខាតាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ព្យកអកុ-
សលជម់ របស់ព្យកអសញ្ញសត្វធនា៖ មិនកៅតទ្រឹងហើយ ក្នុងទីនោះទេ

ធម្មយមកេ បវគ្គិរស្ស ឧប្បទនិកោដរាយ

នៅ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរិថិត្ត
សុទ្ធកាសំ ឧបបង្ហានំ តែសំ តត្ត អកុសលា ច
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជត្ត អព្រកតា ច ធម្មា ន និរិថិត្ត ។
យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរិថិត្ត
តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរិថិត្តតិ ។
អាមណ្ឌា ។

[៣១៤] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សន្តិ
តស្ស អកុសលា ធម្មា និរិថិស្សន្តិតិ ។ យស្ស
ចិត្តស្ស អនណ្តរ អភិមកំ បដិលកិស្សន្តិ តែសំ កុស-
លា ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សន្តិ នៅ ច តែសំ អកុសលា ធម្មា
និរិថិស្សន្តិ តតេរសំ តែសំ កុសលា ច ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជស្សន្តិ អកុសលា ច ធម្មា និរិថិស្សន្តិ ។ យស្ស
រ បន អកុសលា ធម្មា និរិថិស្សន្តិ តស្ស កុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សន្តិតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[៣១៥] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សន្តិ
តស្ស អព្រកតា ធម្មា និរិថិស្សន្តិតិ ។ អាមណ្ឌា ។
យស្ស រ បន អព្រកតា ធម្មា និរិថិស្សន្តិ តស្ស
កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជស្សន្តិតិ ។ អភិមកំសមណ្ឌ់នំ
អរហាន្តានំ តែសំ អព្រកតា ធម្មា និរិថិស្សន្តិ

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បាទនិពោធរោះ

តែពួកអព្យាកតិជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ មិនរលត់ហើយ កុងទីនោះ
កើមិនមែន ធម្មកអកុសលជម៌ របស់ពួកសត្វនោះ កាលចូលទៅ កាន់
សុទ្ធភាស មិនកើតឡើងហើយ កុងទីនោះ ទាំងពួកអព្យាកតិជម៌ កើមិន
រលត់ដែរ ។ មរ្តឹងទ្រូត ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់
ហើយ កុងទីណា ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ មិនរលត់ហើយ
កុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[៣១៥] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា នីងកើតឡើង ពួក
អកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នីងរលត់ដែរបុ ។ (ពួកជន) ដែលនីង
បាន នូវមគ្គធម្មប្រសើរ កុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកកុសលជម៌ របស់
ពួកជននោះ នីងកើតឡើង តែពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកជននោះ នីង
មិនរលត់ទេ ធម្មកកុសលជម៌ របស់ពួកជននោះ ក្រោពីនេះ នីងកើត
ឡើង ទាំងពួកអកុសលជម៌ កើរលត់ដែរ ។ មរ្តឹងទ្រូត ពួកអកុ-
សលជម៌ របស់បុគ្គលុណា នីងរលត់ ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ
នីងកើតឡើងបុ ។ អើ ។

[៣១៦] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា នីងកើតឡើង
ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នីងរលត់បុ ។ អើ ។ មរ្តឹង
ទ្រូត ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលុណា នីងរលត់ ពួកកុសលជម៌
របស់បុគ្គលុនោះ នីងកើតឡើងបុ ។ ពួកអព្យាកតិជម៌ របស់ពួក
ព្រះអរហន្ឍ អ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គធម្មប្រសើរ នោះ នីងរលត់

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

នោ ច តែសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី តតារំ
តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា និរញ្ញិស្សនី កុសលា ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី ។

[៣៧០] យស្ស អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី តស្ស
អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញិស្សនីតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យស្ស
វ បន អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញិស្សនី តស្ស អកុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។ អត្ថមត្តសមត្ថីនាំ អរហត្ថានាំ
យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញវ អត្ថមត្ត បជិលកិស្សនី តែសំ
អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញិស្សនី នោ ច តែសំ អកុស-
លា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី តតារំ តែសំ អព្រកតា ច
ធម្មា និរញ្ញិស្សនី អកុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី ។

[៣៧១] យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី តត្ត
អកុសលា ធម្មា និរញ្ញិស្សនីតិ ។ អាមណ្ឌា ។ យត្ត
វ បន អកុសលា ធម្មា និរញ្ញិស្សនី តត្ត កុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[៣៧២] យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនី
តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញិស្សនីតិ ។ អ-
មណ្ឌា ។ យត្ត វ បន អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញិ-
ស្សនី តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សនីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

តែពួកកុសលជម់ របស់ពួកព្រះអរហន្សនោះ នឹងមិនកៅតឡើងទេ ជាបួក
អព្យាកតជម់ របស់ពួកជននោះ ក្រោពីនោះ នឹងរលត់ ទាំងពួកកុសល-
ជម់ កើនីជកៅតឡើងដោរ ។

[៣២០] ពួកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងកៅតឡើង ពួក
អព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់បុ ។ អើ ។ មរ៉ូនឡ្វ់ត
ពួកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ ពួកអកុសលជម់ របស់
បុគ្គលនោះ នឹងកៅតឡើងបុ ។ ពួកអព្យាកតជម់ របស់ពួកព្រះអរហន្ស
អ្នកព្រមព្រៃនៃដោយមគ្គិច្ចប្រសើរ និងរបស់ពួកជននោះ ដែលនឹងបាន
នូវមគ្គិច្ចប្រសើរ កុងលំដាប់ នៃបិត្តិណា នោះ នឹងរលត់ (កុងលំដាប់
នៃបិត្តិណា) តែពួកអកុសលជម់ របស់ពួកជននោះ នឹងមិនកៅតឡើងទេ
ជាបួកអព្យាកតជម់ របស់ពួកជននោះ ក្រោពីនេះ នឹងរលត់ ទាំងពួក
អកុសលជម់ កើនីជកៅតឡើងដោរ ។

[៣២១] ពួកកុសលជម់ នឹងកៅតឡើង កុងទិណា ពួកអកុសល-
ជម់ នឹងរលត់ កុងទិណាបុ ។ អើ ។ មរ៉ូនឡ្វ់ត ពួកអកុសលជម់
នឹងរលត់ កុងទិណា ពួកកុសលជម់ នឹងកៅតឡើង កុងទិណាបុ ។ អើ ។

[៣២២] ពួកកុសលជម់ នឹងកៅតឡើង កុងទិណា ពួកអព្យា-
កតជម់ នឹងរលត់ កុងទិណាបុ ។ អើ ។ មរ៉ូនឡ្វ់ត ពួកអព្យាកត-
ជម់ នឹងរលត់ កុងទិណា ពួកកុសលជម់ នឹងកៅតឡើង កុងទិណាបុ ។

ធម្មយមកេ បវត្តិវាស្សី ឧប្បទនិភោជរកោ

អសញ្ញាសត្វ តត្ត អព្រកតា ធម្ម និរដ្ឋិស្សនិ នៅ
ច តត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បធិស្សនិ ចតុភោជរកោ
បញ្ចោភោជរកោ តត្ត អព្រកតា ច ធម្ម និរដ្ឋិស្សនិ
កុសលា ច ធម្ម ឧប្បធិស្សនិ ។

[៣២៣] យត្ត អកុសលា ធម្ម ឧប្បធិស្សនិ
តត្ត អព្រកតា ធម្ម និរដ្ឋិស្សនិ ។ អមញ្ញ ។
យត្ត វ បន អព្រកតា ធម្ម និរដ្ឋិស្សនិ តត្ត អ-
កុសលា ធម្ម ឧប្បធិស្សនិ ។ អសញ្ញាសត្វ តត្ត
អព្រកតា ធម្ម និរដ្ឋិស្សនិ នៅ ច តត្ត អកុសលា
ធម្ម ឧប្បធិស្សនិ ចតុភោជរកោ បញ្ចោភោជរកោ តត្ត
អព្រកតា ច ធម្ម និរដ្ឋិស្សនិ អកុសលា ច ធម្ម
ឧប្បធិស្សនិ ។

[៣២៤] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បធិ-
ស្សនិ តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្ម និរដ្ឋិស្សនិ ។
តស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញ អក្សមកំ បជិលកិស្សនិ តែសំ
តត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បធិស្សនិ នៅ ច តែសំ តត្ត
អកុសលា ធម្ម និរដ្ឋិស្សនិ តតែសំ ចតុភោជរកោ-
រណំ បញ្ចោភោជរកោរណំ តែសំ យត្ត កុសលា ច ធម្ម
ឧប្បធិស្សនិ អកុសលា ច ធម្ម និរដ្ឋិស្សនិ ។

ធម្មយមក៖ បរិតិវារ៖ ឧប្បទនិភោជរោះ

ព្យកអព្យាកតិដម់ នីវរលត់ ក្នុងទីនោះ គីក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែព្យកកុស-
លដម់ នីធិនកិនកៅតិទ្វីន ក្នុងទីនោះទេ ធម្មកអព្យាកតិដម់ នីវរលត់
ក្នុងទីនោះ គីក្នុងចតុរោករក និងបញ្ញារោករក ទាំងព្យកកុសលដម់
នីធិកិនកៅតិទ្វីនដោរ ។

[៣២៣] ព្យកអកុសលដម់ នីធិកិនកៅតិទ្វីន ក្នុងទីណា ព្យកអព្យ-
កតិដម់ នីវរលត់ ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។ ម្យាតទ្វិត ព្យកអព្យាក-
តិដម់ នីវរលត់ ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ នីធិកិនកៅតិទ្វីន ក្នុងទីនោះ
បុ ។ ព្យកអព្យាកតិដម់ នីវរលត់ ក្នុងទីនោះ គីក្នុងអសញ្ញាសត្វ តែ
ព្យកអកុសលដម់ នីធិនកិនកៅតិទ្វីន ក្នុងទីនោះទេ ធម្មកអព្យាកតិដម់
នីវរលត់ ក្នុងទីនោះ គីក្នុងចតុរោករក និងបញ្ញារោករក ទាំងព្យក
អកុសលដម់ កើនីធិកិនកៅតិទ្វីនដោរ ។

[៣២៤] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា នីធិកិនកៅតិទ្វីន
ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណនោះ នីវរលត់ ក្នុងទីនោះ
បុ ។ ព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ ដែលនីធិបាន នូវមតិដៃ
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃបិត្តនោះ នីធិកិនកៅតិទ្វីន ក្នុងទីនោះ តែព្យកអកុ-
សលដម់ របស់ព្យកដននោះ នីធិនកិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ធម្មកអកុ-
សលដម់ របស់ព្យកដននោះ ក្រោពីនេះ គីព្យកសត្វចតុរោករោះ និងបញ្ញារោ-
ករោះ នីធិកិនកៅតិទ្វីន ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កើនីធិវលត់ដោរ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

យស្ស រ បន យត្ត អគុសលា ចម្ងារ និរញ្ញីស្សនិ
តស្ស តត្ត គុសលា ចម្ងារ ឧប្បជ្ជីស្សនិតិ ។ អាមណា ។

[៣២៥] យស្ស យត្ត គុសលា ចម្ងារ ឧប្បជ្ជី-
ស្សនិ តស្ស តត្ត អព្យាគតា ចម្ងារ និរញ្ញីស្សនិតិ ។
អាមណា ។ យស្ស រ បន យត្ត អព្យាគតា ចម្ងារ
និរញ្ញីស្សនិ តស្ស តត្ត គុសលា ចម្ងារ ឧប្បជ្ជីស្ស-
និតិ ។ អក្សមក្សសមដីនាំ អរហត្ថនាំ អសញ្ញសត្តានាំ
តេសំ តត្ត អព្យាគតា ចម្ងារ និរញ្ញីស្សនិ នោ ច
តេសំ តត្ត គុសលា ចម្ងារ ឧប្បជ្ជីស្សនិ តតេរសំ
ចតុកៅការាំ បញ្ញកៅការាំ តេសំ តត្ត អព្យាគតា
ច ចម្ងារ និរញ្ញីស្សនិ គុសលា ច ចម្ងារ ឧប្បជ្ជីស្សនិ ។

[៣២៦] យស្ស យត្ត អគុសលា ចម្ងារ ឧប្បជ្ជី-
ស្សនិ តស្ស តត្ត អព្យាគតា ចម្ងារ និរញ្ញីស្សនិតិ ។
អាមណា ។ យស្ស រ បន យត្ត អព្យាគតា ចម្ងារ
និរញ្ញីស្សនិ តស្ស តត្ត អគុសលា ចម្ងារ ឧប្បជ្ជីស្ស-
និតិ ។ អក្សមក្សសមដីនាំ អរហត្ថនាំ យស្ស ចិត្តស្ស
អនុញ្ញ អក្សមក្សាំ បដិលកិស្សនិ អសញ្ញសត្តានាំ
តេសំ តត្ត អព្យាគតា ចម្ងារ និរញ្ញីស្សនិ នោ
ច តេសំ តត្ត អគុសលា ចម្ងារ ឧប្បជ្ជីស្សនិ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

មហ៌នទ្រីត ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ ក្នុងទិណា ព្យក
កុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងកើតឡើង ក្នុងទិនោះបុ ។ អើ ។

[៣២៥] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទិ
ណា ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងរលត់ ក្នុងទិនោះបុ ។
អើ ។ មហ៌នទ្រីត ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ ក្នុង
ទិណា ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងកើតឡើង ក្នុងទិនោះបុ ។
ព្យកអព្យាកតជម់ របស់ព្យកច្ចារហន្ត អ្នកច្ចាមញ្ញរដោយមតិដែល
និងរបស់ព្យកអសញ្ញាសត្វិនោះ នឹងរលត់ ក្នុងទិនោះ តែព្យកកុសលជម់
របស់ព្យកជនិនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទិនោះទេ ឬព្យកអព្យាកតជម់
របស់ព្យកជនិនោះ ក្រោពីនេះ គឺព្យកសត្វចតុរោករោះ និងបញ្ញរោករោះ
នឹងរលត់ ក្នុងទិនោះ ទាំងព្យកកុសលជម់ ក៏នឹងកើតឡើងដែរ ។

[៣២៦] ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងកើតឡើង
ក្នុងទិណា ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងរលត់ ក្នុងទិនោះ
បុ ។ អើ ។ មហ៌នទ្រីត ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់
ក្នុងទិណា ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលិណា៖ នឹងកើតឡើង ក្នុងទិ
នោះបុ ។ ព្យកអព្យាកតជម់ របស់ព្យកច្ចារហន្ត អ្នកច្ចាមញ្ញរដោយ
មតិដែល និងរបស់ព្យកអសញ្ញាសត្វិ ដែលនឹងបាន នូវមតិដែល
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តិណា នោះ នឹងរលត់ ក្នុងទិនោះ តែ
ព្យកអកុសលជម់ របស់ព្យកជនិនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទិនោះទេ

ធម្មយមក បគ្គិរស្ស ឧប្បទនិកជាតា

តែសំ ចតុការាការណ៍ បញ្ហាការាការណ៍ តែសំ តត្ត
អព្យាកតាត ច ធម្ម និរដ្ឋិស្សនិ អគុសលា ច ធម្ម
ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។

[៣២៧] យស្ស គុសលា ធម្ម ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ
តស្ស អគុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិស្សនិតិ ។ អាមណា ។
យស្ស វ បន អគុសលា ធម្ម ន និរដ្ឋិស្សនិ តស្ស
គុសលា ធម្ម ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អ-
នាន្តក អភិមត្តំ បដិលកិស្សនិ តែសំ អគុសលា ធម្ម ន
និរដ្ឋិស្សនិ នោ ច តែសំ គុសលា ធម្ម ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ
អភិមត្តំសមត្ថីនំ អរហត្ថានំ តែសំ អគុសលា ច ធម្ម
ន និរដ្ឋិស្សនិ គុសលា ច ធម្ម ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។

[៣២៨] យស្ស គុសលា ធម្ម ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ
តស្ស អព្យាកតាត ធម្ម ន និរដ្ឋិស្សនិតិ ។ អភិមត្តំ-
សមត្ថីនំ អរហត្ថានំ តែសំ គុសលា ធម្ម ន ឧប្បជ្ជ-
ិស្សនិ នោ ច តែសំ អព្យាកតាត ធម្ម ន និរដ្ឋិស្សនិ
បច្ចិមចិត្តស្ស កត្តក្នុង តែសំ គុសលា ច ធម្ម ន
ឧប្បជ្ជិស្សនិ អព្យាកតាត ច ធម្ម ន និរដ្ឋិស្សនិ ។
យស្ស វ បន អព្យាកតាត ធម្ម ន និរដ្ឋិស្សនិ
តស្ស គុសលា ធម្ម ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ ។ អាមណា ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បាទនិពេញរារ៖

ឯព្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យកជននោះ ក្រោពីនេះ គីព្យកសត្វចិច្ចការ៖
នឹងបញ្ហាការ៖ នឹងរលត់ ក្នុងទីនោះ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កើនីង
កើតឡើងដោរ ។

[៣២៧] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនកើតឡើង ព្យក
អកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនរលត់ដោរបុ ។ អើ ។ មរីនឡ្វ់ត
ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនរលត់ ព្យកកុសលដម់ របស់
បុគ្គលិណា នឹងមិនកើតឡើងបុ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកជននោះ
ដែលនឹងបាន នូវមតិដីប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃបិត្តិណា នឹងមិនរលត់
តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកជននោះ នឹងមិនកើតឡើង កើមិនមែន ឯព្យក
អកុសលដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍ អ្នកព្រមព្រៀងដោយមតិដីប្រសើរ
នោះ នឹងមិនរលត់ទេ ទាំងព្យកកុសលដម់ កើនីងមិនកើតឡើងដោរ ។

[៣២៨] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនកើតឡើង
ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនរលត់ដោរបុ ។ ព្យកកុសលដម់
របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍ អ្នកព្រមព្រៀងដោយមតិដីប្រសើរ នោះ នឹងមិន
កើតឡើងទេ ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍនោះ នឹងមិនរលត់
កើមិនមែន ឯព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ឍនោះ នឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងក្នុងក្នុងណា៖ នៃបច្ចិមបិត្តិទេ ទាំងព្យកអព្យាកតិដម់ កើនីងមិនរលត់ដោរ ។
មរីនឡ្វ់ត ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនរលត់ ព្យកកុសល-
ដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនកើតឡើងបុ ។ អើ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[៣២៥] យស្ស អគុសលា ចម្លា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ
តស្ស អព្រកតា ចម្លា ន និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ អត្ថ-
មត្តសមជាតិនាំ អរហត្ថានាំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក
អត្ថមត្ត បដិលកិស្សនិតិ តែសំ អគុសលា ចម្លា ន
ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ នោ ច តែសំ អព្រកតា ចម្លា ន
និរិដ្ឋិស្សនិតិ បច្ចិមចិត្តស្ស កត្តក្នុង តែសំ អគុ-
សលា ច ចម្លា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ អព្រកតា ច
ចម្លា ន និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ យស្ស វ បន អព្រកតា
ចម្លា ន និរិដ្ឋិស្សនិតិ តស្ស អគុសលា ចម្លា ន
ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អាមត្តា ។

[៣៣០] យត្ត គុសលា ចម្លា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ
តត្ត អគុសលា ចម្លា ន និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ អាមត្តា ។
យត្ត វ បន អគុសលា ចម្លា ន និរិដ្ឋិស្សនិតិ តត្ត
គុសលា ចម្លា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អាមត្តា ។

[៣៣១] យត្ត គុសលា ចម្លា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ តត្ត
អព្រកតា ចម្លា ន និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។
យត្ត វ បន អព្រកតា ចម្លា ន និរិដ្ឋិស្សនិតិ តត្ត
គុសលា ចម្លា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ នត្តិ ។

[៣៣២] យត្ត អគុសលា ចម្លា ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ

អភិធម្បូបិដក យមក៖

[៣២៩] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា នីជមិនកៅតទ្វីន
ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នីជមិនរលត់ដែរបុ ។ ព្យកអកុសល-
ដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ត អួកព្រមព្រៀងដោយមតិប្រសើរ នីជរបស់
ព្យកដនោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិប្រសើរ កុងលំដាប់ នៃបិត្តុណា
នីជមិនកៅតទ្វីន តែព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកដនោះ នីជមិនរលត់
កំមិនមេន ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដនោះ នីជមិនកៅតទ្វីន កុង
កុងកុណា៖ នៃបច្ចុមបិត្តុទេ ទាំងព្យកអព្យាកតដម់ កំនីជមិនរលត់ដែរ ។
មរ៉ាងទ្រូត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា នីជមិនរលត់ ព្យកអកុ-
សលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នីជមិនកៅតទ្វីនបុ ។ អើ ។

[៣៣០] ព្យកកុសលដម់ នីជមិនកៅតទ្វីន កុងទិណា ព្យក
អកុសលដម់ នីជមិនរលត់ កុងទិនោះបុ ។ អើ ។ មរ៉ាងទ្រូត ព្យក
អកុសលដម់ នីជមិនរលត់ កុងទិណា ព្យកកុសលដម់ នីជមិនកៅតទ្វីន
កុងទិនោះបុ ។ អើ ។

[៣៣១] ព្យកកុសលដម់ នីជមិនកៅតទ្វីន កុងទិណា ព្យក
អព្យាកតដម់ នីជមិនរលត់ កុងទិនោះបុ ។ នីជរលត់ ។ មរ៉ាង
ទ្រូត ព្យកអព្យាកតដម់ នីជមិនរលត់ កុងទិណា ព្យកកុសលដម់ នីជ
មិនកៅតទ្វីន កុងទិនោះបុ ។ មិនមានទេ ។

[៣៣២] ព្យកអកុសលដម់ នីជមិនកៅតទ្វីន កុងទិណា

ធម្មយមកេ បរតិវារស្ស ឧប្បទនិរោរាយ

តត្ត អព្រកតា ធម្ម ន និរ្លួស្សនីតិ ។ និរ្លួស្សនី ។
យត្ត វ បន អព្រកតា ធម្ម ន និរ្លួស្សនី តត្ត
អគុសលា ធម្ម ន ឧប្បនីស្សនីតិ ។ នត្ត ។

[៣៣៣] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្ម ន ឧប្ប-
នីស្សនី តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្ម ន និរ្លួស្សនី-
តិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វ បន យត្ត អគុសលា
ធម្ម ន និរ្លួស្សនី តស្ស តត្ត គុសលា ធម្ម ន
ឧប្បនីស្សនីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនត្តក អភិមកតំ
បដិលកិស្សនី តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្ម ន
និរ្លួស្សនី នោ ច តែសំ តត្ត គុសលា ធម្ម ន
ឧប្បនីស្សនី អភិមកតំសមត្ថធម៌ អរហត្ថាបំ អសញ្ញ-
សត្ថាបំ តែសំ តត្ត អគុសលា ច ធម្ម ន
និរ្លួស្សនី គុសលា ច ធម្ម ន ឧប្បនីស្សនី ។

[៣៣៤] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្ម ន
ឧប្បនីស្សនី តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្ម ន
និរ្លួស្សនីតិ ។ អភិមកតំសមត្ថធម៌ អរហត្ថាបំ អសញ្ញ-
សត្ថាបំ តែសំ តត្ត គុសលា ធម្ម ន ឧប្បនីស្សនី
នោ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្ម ន និរ្លួស្សនី

ធម្មយមក៖ បរិតិវារ៖ ឧប្បទនិភោជរោះ

ព្យកអព្យាកតដម់ នីជមិនរលត់ ក្នុងទីនោះបុ ។ នីជរលត់ ។ មហ៌ន
ឡ្តើត ព្យកអព្យាកតដម់ នីជមិនរលត់ ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ នីជ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ មិនមានទេ ។

[៣៣៣] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា នីជមិនកើតឡើង
ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នីជមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
បុ ។ អើ ។ មហ៌នឡ្តើត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា នីជមិនរលត់
ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នីជមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
បុ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ ដែលនីជបាន នូវមគ្គដំប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នីជមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ តែព្យកអកុសលដម់
របស់ព្យកដននោះ នីជមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន តែព្យកអ-
សលដម់ របស់ព្យកច្បះអរហន្ទ អ្នកច្បមញ្ចូវដោយមគ្គដំប្រសើរ និង
របស់ព្យកអសព្យាសត្វនោះ នីជមិនរលត់ ក្នុងទីនោះទេ ទាំងព្យកអកុសល-
ដម់ កំនើជមិនកើតឡើងដោ ។

[៣៣៤] ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលណា នីជមិនកើតឡើង
ក្នុងទីណា ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលនោះ នីជមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
បុ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកច្បះអរហន្ទ អ្នកច្បមញ្ចូវដោយមគ្គដំ
ប្រសើរ និងរបស់ព្យកអសព្យាសត្វនោះ នីជមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែ
ព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកដននោះ នីជមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន

អភិដ្ឋមូបិជកេ យមកំ

បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុលោ ពេសំ តត្ត កុសលា ច
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ អព្រកតាត ច ធម្មា ន
និរញ្ញិស្សនិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតាត
ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អាមញ្ញ ។

[៣៣៥] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជិស្សនិ តស្ស តត្ត អព្រកតាត ធម្មា ន និរញ្ញិ-
ស្សនិតិ ។ អត្ថមត្ថសមដីនំ អរហត្ថានំ យស្ស ចិត្តស្ស
អនុញ្ញ អត្ថមត្ថ បដិលកិស្សនិ អសញ្ញសត្តានំ ពេសំ
តត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិ នោ ច ពេសំ
តត្ត អព្រកតាត ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ បច្ចិមចិត្តស្ស
កដ្ឋក្នុលោ ពេសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជ-
ស្សនិ អព្រកតាត ច ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ ។ យស្ស
វ បន យត្ត អព្រកតាត ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនិ តស្ស
តត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិស្សនិតិ ។ អាមញ្ញ ។

[៣៣៦] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្ស តស្ស
អកុសលា ធម្មា និរញ្ញិត្តាតិ ។ អាមញ្ញ ។
យស្ស វ បន អកុសលា ធម្មា និរញ្ញិត្ត

អភិដ្ឋុបិធី យមក៖

ជាត្បកកុសលដម៌ របស់ព្រកដននោះ នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុង
ក្នុងក្នុងណា នៃបច្ចិមបិត្តទេ ទាំងព្រកអព្យាកតដម៌ កែវិនធមិនរលត់ដែរ ។
មហាធិនិច្ឆ័ត ព្រកអព្យាកតដម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទី
ណា ព្រកកុសលដម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុងទីនោះ
ប្រឡូ ។ អើ ។

[៣៣៥] ព្រកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនកៅតឡើង
ក្នុងទីណា ព្រកអព្យាកតដម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ
ប្រឡូ ។ ព្រកអកុសលដម៌ របស់ព្រកព្រះអរហន្ស អ្នកព្រមព្រៃនីដោយមគ្គិ៍
ប្រសើរ និងរបស់ព្រកអសញ្ញាសត្វ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គិ៍ប្រសើរ ក្នុង
លំដាប់ នៃបិត្តណា នោះ នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុងទីនោះ តែព្រកអព្យា-
កតដម៌ របស់ព្រកដននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កែវិនមែន ជាត្បកអកុ-
សលដម៌ របស់ព្រកដននោះ នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងក្នុងក្នុងណា:
នៃបច្ចិមបិត្ត ទាំងព្រកអព្យាកតដម៌ កែវិនធមិនរលត់ដែរ ។ មហាធិនិច្ឆ័ត
ព្រកអព្យាកតដម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ព្រកអកុ-
សលដម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនកៅតឡើង ក្នុងទីនោះប្រឡូ ។ អើ ។

[៣៣៦] ព្រកកុសលដម៌ របស់បុគ្គលណា កៅតឡើង
ព្រកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយដែរប្រឡូ ។ អើ ។
មហាធិនិច្ឆ័ត ព្រកអកុសលដម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ

ធម្មយមក បគ្គិរស្ស ឯហ្មាគនិរាងវាំ

តស្ស គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនីតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស
កដ្ឋក្នុះ គុសលិប្បយុត្តិតិស្ស ឧប្បជ្ជនិរាង
និរាងសមាបន្ទាន់ អសញ្ញសត្តាន់ តែសំ អគុសលា
ធម្មា និរិដ្ឋិតិ នៅ ច តែសំ គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនី
គុសលាន់ ឧប្បជ្ជនិរាង តែសំ អគុសលា ច ធម្មា
និរិដ្ឋិតិ គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនី ។

[៣៣៧] យស្ស គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនី តស្ស
អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិតាតិ ។ អាមន្ទា ។ យស្ស វ
បន អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ តស្ស គុសលា
ធម្មា ឧប្បជ្ជនីតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះ ៖
គុសលិប្បយុត្តិតិស្ស ឧប្បជ្ជនិរាង និរាងសមា-
បន្ទាន់ អសញ្ញសត្តាន់ តែសំ អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិតិ
នៅ ច តែសំ គុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនី គុសលាន់
ឧប្បជ្ជនិរាង តែសំ អព្រកតា ច ធម្មា និរិដ្ឋិតិ
គុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនី ។

[៣៣៨] យស្ស អគុសលា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជនី តស្ស អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិតាតិ ។
អាមន្ទា ។ យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា
និរិដ្ឋិតិ តស្ស អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនីតិ ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទនិពោធរោះ

ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ កៅតឡើងដែរប្រ ។ ព្យកអកុសលជម់ របស់ព្យកជន ទាំងអស់នោះ គីឡាកដែលចូលកាន់និង និងព្យកអសញ្ញាសត្វ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បទនិភោះ នៃបិត្ត ដែលប្រាសចាកកុសល កុងកង្ហិភោះ នៃបិត្ត តែព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកជននោះ មិនកៅតឡើងទេ ជាប្យកអកុសលជម់ របស់ព្យកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បទនិភោះ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្យកកុសលជម់ កៅតឡើងដែរ ។

[៣៣៧] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា កៅតឡើង ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយប្រ ។ អើ ។ មរីនឡ្វែត ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ កៅតឡើងដែរប្រ ។ ព្យកអព្យាកតជម់ របស់ព្យកជន ទាំងអស់នោះ គីឡាកដែលចូលកាន់និង និងព្យកអសញ្ញាសត្វ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បទនិភោះ នៃបិត្ត ដែលប្រាសចាកកុសល កុងកង្ហិភោះ នៃបិត្ត តែព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកជននោះ មិនកៅតឡើងទេ ជាប្យកអព្យាកតជម់ របស់ព្យកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងឧប្បទនិភោះ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្យកកុសលជម់ កៅតឡើងដែរ ។

[៣៣៨] ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា កៅតឡើង ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយដែរប្រ ។ អើ ។ មរីនឡ្វែត ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ កៅតឡើងដែរប្រ ។

អភិធម្ពបិដកេ យមកំ

សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុងេ អគុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស
ឧប្បជក្នុងេ និកេសមាបន្ទានំ អសញ្ញសត្តានំ តេ-
សំ អព្រកតា ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត នោ ច តេសំ អគុ-
សលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ អគុសលានំ ឧប្បជក្នុងេ
តេសំ អព្រកតា ច ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត អគុសលា ច
ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ ។

[៣៣៩] យត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ ។ ហើ ។
[៣៤០] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្តតិ ។ អាមន្ទា ។
យស្ស រ បន យត្ត អគុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត តស្ស
តត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ^(១) ចិត្តស្ស
កដ្ឋក្នុងេ កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្បជក្នុងេ
តេសំ តត្ត អគុសលា ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត នោ ច តេសំ
តត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ កុសលានំ ឧប្បជក្នុ-
ងេ តេសំ តត្ត អគុសលា ច ធម្ម និរិដ្ឋិត្ត
កុសលា ច ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ ។

^(១) និ. សព្វសនិ អយំ បាយេ សព្វត្ត យេកុយេរន ន ទិសុយនិ ។ ឯក្ស បទ ចតុជោករ បញ្ចាក់ការពី សព្វត្ត ទិសុយនិយេ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

ពួកអព្យាកតជម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ គីឡាយដែលចូលរាន់
និង និធពួកអសញ្ញាសត្វ រលត់ហើយ ក្នុងខប្បទក្នុណា: នៅថ្ងៃពីរ
ដែលប្រាសបាកអកុសល ក្នុងកន្លែក្នុណា: នៅថ្ងៃពីរ តែពួកអកុសលជម៌
របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើងទេ ឬពួកអព្យាកតជម៌ របស់ពួកជន
នោះ រលត់ហើយ ក្នុងខប្បទក្នុណា: នៅអកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួក
អកុសលជម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

[៣៣៩] ពួកកុសលជម៌ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[៣៤០] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើង ក្នុងទី
ណា ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះដែរ
បុ ។ អើ ។ មរ៉ូនឡើត ពួកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់
ហើយ ក្នុងទីណា ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង ក្នុងទី
នោះដែរបុ ។ ពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ
ក្នុងខប្បទក្នុណា: នៅថ្ងៃពីរដែលប្រាសបាកអកុសល ក្នុងកន្លែក្នុណា: នៅថ្ងៃពីរ
តែពួកកុសលជម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ឬ
ពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកជននោះ រលត់ហើយ ក្នុងទីនោះ ក្នុងខប្ប-
ទក្នុណា: នៅកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលជម៌ ក៏កើតឡើងដែរ ។

ធម្មយមកេ បវគ្គិរស្ស ឧប្បទនិកោដ្ឋារោ

[៣៤១] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ត អព្យកតា ធម្ម និរិថិតាតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស រ បន យត្ត អព្យកតា ធម្ម និរិថិត
 តស្ស តត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ
 ចិត្តស្ស កត្តក្នុោោ កុសលរិយ្យយុត្តិតិតស្ស ឧប្បទ-
 ក្នុោោ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត អព្យកតា ធម្ម
 និរិថិតិ ។ ច តែសំ តត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ
 អកុសលានំ ឧប្បទក្នុោោ តែសំ តត្ត អព្យកតា
 ច ធម្ម និរិថិតិ កុសលា ច ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ ។

[៣៤២] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ត អព្យកតា ធម្ម និរិថិតាតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស រ បន យត្ត អព្យកតា ធម្ម និរិថិតិ តស្ស
 តត្ត អកុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស
 កត្តក្នុោោ អកុសលរិយ្យយុត្តិតិតស្ស ឧប្បទក្នុោោ
 អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត អព្យកតា ធម្ម និរិថិតិ
 ។ ច តែសំ តត្ត អកុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ អកុ-
 សលានំ ឧប្បទក្នុោោ តែសំ តត្ត អព្យកតា ច
 ធម្ម និរិថិតិ អកុសលា ច ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ ។

[៣៤៣] យស្ស កុសលា ធម្ម ន ឧប្បជ្ជនិ

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទនិពោធរោះ

[៣២១] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា កៅតិឡើន កុងទិណា
ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ កុងទិនោះដែរបុ ។ អើ ។
មរ៉ូនទៀត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ កុងទិណា
ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ កៅតិឡើន កុងទិនោះដែរបុ ។ ព្យក
អព្យាកតជម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ កុងទិ
នោះ កុងខ្សោចកុងកុណាៗ នៃបិត្ត ដែលប្រាសចាកកុសល កុងកង្វេកុណាៗ
នៃបិត្ត តែព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ មិនកៅតិឡើន កុងទិនោះទេ
ជាប្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកជននោះ រលត់ហើយ កុងទិនោះ កុងខ្សោ
ចកុណាៗ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្យកកុសលជម៌ ក៏កៅតិឡើនដែរ ។

[៣២២] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា កៅតិឡើន កុងទិ
ណា ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ រលត់ហើយ កុងទិនោះដែរបុ ។
អើ ។ មរ៉ូនទៀត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលណា រលត់ហើយ កុង
ទិណា ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ កៅតិឡើនកុងទិនោះដែរបុ ។
ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ រលត់ហើយ កុង
ទិនោះ កុងខ្សោចកុងកុណាៗ នៃបិត្ត ដែលប្រាសចាកកុសល កុងកង្វេកុណាៗ
នៃបិត្ត តែព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ មិនកៅតិឡើន កុងទិនោះទេ
ជាប្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកជននោះ រលត់ហើយ កុងទិនោះ កុងខ្សោ
ចកុណាៗ នៃអកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្យកអកុសលជម៌ ក៏កៅតិឡើនដែរ ។

[៣២៣] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតិឡើន

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

តស្ស អគុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ ។ និរញ្ញវត្ថិ ។
យស្ស វ បន អគុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ តស្ស
គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។ នតិ ។

[៣៤៤] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនី តស្ស
អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ ។ និរញ្ញវត្ថិ ។ យស្ស
វ បន អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ តស្ស គុសលា
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។ នតិ ។

[៣៤៥] យស្ស អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនី
តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ ។ និរញ្ញវត្ថិ ។
យស្ស វ បន អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ តស្ស
អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។ នតិ ។

[៣៤៦] យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនី ។ ហ ។

[៣៤៧] យស្ស យត្ត គុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ជ្ជនី តស្ស តតិ អគុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស កត្តិក្នាលោ គុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស
ឧប្បជ្ជក្នាលោ តែសំ តតិ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនី
នោ ច តែសំ តតិ អគុសលា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថិ
សុខាកសាឃំ ធមិយេ ចិត្ត វត្តមាន អសញ្ញសត្តាឃំ
តែសំ តតិ គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនី

អភិធម្បបិដក យមក:

ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយប្រ ។ រលត់ហើយ ។
ម្យាត់ទ្រូត ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ព្យកកុ-
សលជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកែត់ឡើងដែរប្រ ។ មិនមានទេ ។

[៣៤៤] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា មិនកែត់ឡើង ព្យក
អព្ទាកតជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយប្រ ។ រលត់ហើយ ។
ម្យាត់ទ្រូត ព្យកអព្ទាកតជម់ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ព្យកកុ-
សលជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកែត់ឡើងប្រ ។ មិនមានទេ ។

[៣៤៥] ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា មិនកែត់ឡើង ព្យក
អព្ទាកតជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយប្រ ។ រលត់ហើយ ។
ម្យាត់ទ្រូត ព្យកអព្ទាកតជម់ របស់បុគ្គលណា មិនរលត់ហើយ ព្យកអកុ-
សលជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកែត់ឡើងប្រ ។ មិនមានទេ ។

[៣៤៦] ព្យកកុសលជម់ មិនកែត់ឡើង កុងទិណា ។ ប់ ។

[៣៤៧] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលណា មិនកែត់ឡើង កុងទិ
ណា ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនរលត់ហើយ កុងទិនោះដែរ
ប្រ ។ ព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកជន ទាំងអស់នោះ មិនកែត់ឡើង កុង
ទិនោះ កុងខប្បាចកុណា៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល កុងកងកុណា៖
នៃចិត្ត តែព្យកអកុសលជម់ របស់ព្យកជននោះ មិនរលត់ហើយ កុងទិ
នោះ កំមិនមែន កាលបិត្តិទិនី របស់ព្យកសុទ្ធភាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តិទេ
ជព្យកកុសលជម់ របស់ព្យកអសញ្ញសត្វនោះ មិនកែត់ឡើង កុងទិនោះទេ

ធម្មយមកេ បវគ្គិរស្ស ឯប្បាទនិរាងរាយ

អគ្គុសលា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិត្តិ ។ យស្ស រ បន
យត្តិ អគ្គុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋិត្តិ តស្ស តត្តិ
អគ្គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[៣៤៤] យស្ស យត្តិ គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស តត្តិ អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិត្តិ ។ សព្វៃសំ
ចិត្តស្ស កដ្ឋាក្នុង គុសលរិប្បយុត្តិតិត្តិស្ស ឧប្ប-
ជ្ជនិតិ អសញ្ញាសត្តាងំ តេសំ តត្តិ គុសលា ធម្មា
ន ឧប្បជ្ជនិ នៅ ច តេសំ តត្តិ អព្រកតា ធម្មា
ន និរិដ្ឋិត្តិ សុទ្ធភាសំ ឧបបជ្ជនាងំ តេសំ តត្តិ
គុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អព្រកតា ច ធម្មា
ន និរិដ្ឋិត្តិ ។ យស្ស រ បន យត្តិ អព្រកតា
ធម្មា ន និរិដ្ឋិត្តិ តស្ស តត្តិ គុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អាមណ្ឌា ។

[៣៤៥] យស្ស យត្តិ អគ្គុសលា ធម្មា ន
ឧប្បជ្ជនិ តស្ស តត្តិ អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិត្តិ-
តិ ។ សព្វៃសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋាក្នុង អគ្គុសល-
រិប្បយុត្តិតិត្តិស្ស ឧប្បជ្ជនិតិ អសញ្ញាសត្តាងំ
តេសំ តត្តិ អគ្គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ នៅ
ច តេសំ តត្តិ អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិត្តិ

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បាទនិយាយរារ៖

ទាំងពួកអកុសលដម់ កែមិនរលត់ហើយដោរ ។ ម្យាជីឡូត ពួកអកុ-
សលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិណា ពួកអកុសល-
ដម់ របស់បុគ្គលិនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទិនោះប្រឈឺ ។ អើ ។

[៣២៤] ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនកើតឡើង ក្នុង
ទិណា ពួកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះ
ដោរប្រឈឺ ។ ពួកអកុសលដម់ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើត
ឡើង ក្នុងទិនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណា៖ នៃចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល
ក្នុងកផ្លូវកូណា៖ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតិដម់ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់
ហើយ ក្នុងទិនោះ កែមិនមែន ជពួកអកុសលដម់ របស់ពួកជននោះ
កាលបូលទៅ កាន់សុទ្ធភាស មិនកើតឡើង ក្នុងទិនោះទេ ទាំងពួក
អព្យាកតិដម់ កែមិនរលត់ហើយដោរ ។ ម្យាជីឡូត ពួកអព្យាកតិដម់
របស់បុគ្គលិណា មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិណា ពួកអកុសលដម់ របស់
បុគ្គលិនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទិនោះប្រឈឺ ។ អើ ។

[៣២៥] ពួកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនកើតឡើង
ក្នុងទិណា ពួកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលិនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុង
ទិនោះដោរប្រឈឺ ។ ពួកអកុសលដម់ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ទាំង
អស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទិនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណា៖ នៃចិត្ត
ដែលប្រាសចាកអកុសល ក្នុងកផ្លូវកូណា៖ នៃចិត្ត តែពួកអព្យាកតិ-
ដម់ របស់ពួកជននោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទិនោះ កែមិនមែន

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

សុទ្ធភាសា ឧបលផ្ទាន់ តែសំ តត្ត អគុសហា ច
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនី អព្រកតា ច ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ ។
យស្ស រ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា ន និរញ្ញវត្ថុ តស្ស
តត្ត អគុសហា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។ អាមត្តា ។

[៣៥០] យស្ស កុសហា ធម្មា ឧប្បជ្ជនី តស្ស
អគុសហា ធម្មា និរញ្ញវស្សនីតិ ។ អត្ថមត្តស្ស ឧប្ប-
នក្តាយោ យស្ស ចិត្តស្ស អនណក អត្ថមត្ត បដិលកិ-
ស្សនី តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បនក្តាយោ តែសំ កុសហា
ធម្មា ឧប្បជ្ជនី នោ ច តែសំ អគុសហា ធម្មា
និរញ្ញវស្សនី តតារេសំ កុសហានំ ឧប្បនក្តាយោ
តែសំ កុសហា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនី អគុសហា ច
ធម្មា និរញ្ញវស្សនី ។ យស្ស រ បន អគុសហា ធម្មា
និរញ្ញវស្សនី តស្ស កុសហា ធម្មា ឧប្បជ្ជនីតិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស កត្តក្រាយោ កុសលវិយ្យយុត្តិតិស្ស
ឧប្បនក្តាយោ និរោះសមាយត្តានំ អសញ្ញសត្តានំ
តែសំ អគុសហា ធម្មា និរញ្ញវស្សនី នោ ច តែសំ
កុសហា ធម្មា ឧប្បជ្ជនី កុសហានំ ឧប្បនក្តាយោ
តែសំ អគុសហា ច ធម្មា និរញ្ញវស្សនី កុសហា ច
ធម្មា ឧប្បជ្ជនី ។

អភិធម្យបិដក យមក:

ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដនទេះ កាលចូលទៅ កាន់សុខាតស
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទាំងព្យកអព្យាកតដម់ ក៏មិនរលត់ហើយ
ដែរ ។ មក្សឡើត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនរលត់
ហើយ ក្នុងទីណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ មិនកើតឡើង
ក្នុងទីនោះបែ ។ អើ ។

[៣៥០] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា កើតឡើង ព្យកអកុ-
សលដម់ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងរលត់ដែរបែ ។ ព្យកកុសលដម់ របស់
ព្យកដនទេះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដៃប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃបិត្តុណា
ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៃមតិដៃប្រសើរ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៃ
បិត្តុនោះ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដនទេះ នឹងមិនរលត់ទេ ឯ
ព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដនទេះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៃ
កុសលទាំងឡាយ ក្រោពីនេះ ទាំងព្យកអកុសលដម់ ក៏នឹងរលត់ដែរ ។
មក្សឡើត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងរលត់ ព្យកកុសល-
ដម់ របស់បុគ្គលុនោះ កើតឡើងដែរបែ ។ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យក
ដន ទាំងអស់នោះ តីលោកដែលចូលកាន់និង និងព្យកអសញ្ញាស្ថិ
នឹងរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៃបិត្តុដែលជ្រាសចាកកុសល ក្នុងកង្វែក្នុណា:
នៃបិត្តុ តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដនទេះ មិនកើតឡើងទេ ឯព្យក
អកុសលដម់ របស់ព្យកដនទេះ នឹងរលត់ ក្នុងឧប្បាទក្នុណា: នៃកុសល
ទាំងឡាយ ទាំងព្យកកុសលដម់ ក៏កើតឡើងដែរ ។

ធម្មយមកេ បវគ្គិរស្ស ឧប្បទនិកោដរាយ

[៣៨១] យស្ស កុសលា ធម្មា ឱប្បជ្ជនិ តស្ស
 អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 រ បន អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ យស្ស កុស-
 លា ធម្មា ឱប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស កត្តិត្ត-
 ឈោ កុសលិយុត្តិត្តស្ស ឱប្បជ្ជនិ និកោដ-
 សមាបត្តានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ អព្រកតា ធម្មា
 និរិដ្ឋិស្សនិ នោ ច តេសំ កុសលា ធម្មា ឱប្បជ្ជនិ
 កុសលានំ ឱប្បជ្ជនិ តេសំ អព្រកតា ច ធម្មា
 និរិដ្ឋិស្សនិ កុសលា ច ធម្មា ឱប្បជ្ជនិ ។

[៣៨២] យស្ស កុសលា ធម្មា ឱប្បជ្ជនិ តស្ស
 អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 រ បន អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ តស្ស អកុស-
 លា ធម្មា ឱប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស កត្តិត្តឈោ
 អកុសលិយុត្តិត្តស្ស ឱប្បជ្ជនិ និកោដស-
 មាបត្តានំ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ អព្រកតា ធម្មា
 និរិដ្ឋិស្សនិ នោ ច តេសំ អកុសលា ធម្មា ឱប្បជ្ជនិ
 អកុសលានំ ឱប្បជ្ជនិ តេសំ អព្រកតា ច
 ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ អកុសលា ច ធម្មា ឱប្បជ្ជនិ ។

[៣៨៣] យត្ត កុសលា ធម្មា ឱប្បជ្ជនិ ។ ហ ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទនិពោធរោះ

[៣៥១] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា កៅតិទ្វីន៍ ពួក
អព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត្របូ ។ អើ ។ មរីនទ្ទៃត ពួក
អព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គល
នោះ កៅតិទ្វីន៍ដែរបូ ។ ពួកអព្យាកតជម៌ របស់ពួកជន ទាំងអស់
នោះ តីហោកដែលចូលការនៃនិរោះ និងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងរលត់ កូន់
ឧប្បទនិណា៖ នេបិត្តដែលប្រាសចាកកុសល កូន់កណ្តុកណា៖ នេបិត្ត តែ
ពួកកុសលជម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកៅតិទ្វីន៍ទេ ឬពួកអព្យាកតជម៌
របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ កូន់ឧប្បទនិណា៖ នេកុសលទាំងឡាយ
ទាំងពួកកុសលជម៌ ក៏កៅតិទ្វីន៍ដែរ ។

[៣៥២] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា កៅតិទ្វីន៍ ពួក
អព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត្របូ ។ អើ ។ មរីនទ្ទៃត
ពួកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ពួកអកុសលជម៌ របស់
បុគ្គលនោះ កៅតិទ្វីន៍ដែរបូ ។ ពួកអព្យាកតជម៌ របស់ពួកជន ទាំង
អស់នោះ តីហោកដែលចូលការនៃនិរោះ និងពួកអសញ្ញាសត្វ នឹងរលត់
កូន់ឧប្បទនិណា៖ នេបិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល កូន់កណ្តុកណា៖ នេ
បិត្ត តែពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកជននោះ មិនកៅតិទ្វីន៍ទេ ឬពួក
អព្យាកតជម៌ របស់ពួកជននោះ នឹងរលត់ កូន់ឧប្បទនិណា៖ នេ
អកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលជម៌ ក៏កៅតិទ្វីន៍ដែរ ។

[៣៥៣] ពួកកុសលជម៌ កៅតិទ្វីន៍ កូន់ទិណា ។ ប ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[៣៨៤] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ អត្ថ-
 មត្តស្ស ឧប្បជ្ជនិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក អត្ថ-
 មកំ បដិលកិស្សនិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បជ្ជនិ យ-
 ទេសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ នោ ច ទេសំ
 តត្ត អកុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ តតែសំ កុសលានំ
 ឧប្បជ្ជនិ យ- ទេសំ តត្ត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 អកុសលា ច ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ ។ យស្ស វ បន
 យត្ត អកុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ តស្ស តត្ត
 កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។ សព្វសំ ចិត្តស្ស កត្ថ-
 គ្រូ យ- កុសលរិប្បយុត្តិតិត្តស្ស ឧប្បជ្ជនិ ទេសំ
 តត្ត អកុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ នោ ច ទេសំ
 តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ កុសលានំ ឧប្បជ្ជ-
 និ យ- ទេសំ តត្ត អកុសលា ច ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ
 កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ ។

[៣៨៥] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ អ-
 មត្តា ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា ធម្មា និ-
 រិដ្ឋិស្សនិ តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិតិ ។

អភិធម្មបិដក យមក:

[៣៥៤] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា កៅតិទ្ធីនឹង កូនិទិ៍
ុណា ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នីជនលត់ កូនិទិ៍នោះដែរបុ ។
ព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ ដែលនិងបាន នូវមតិដៃប្រសើរ កូនិ
លំដាប់ នៃបិត្តុុណា កូនិខប្បាទកូណា៖ នៃមតិដៃប្រសើរ កៅតិទ្ធីនោះ
កូនិខប្បាទកូណា៖ នៃបិត្តុនោះ តើព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ
នីជមិនលត់ កូនិទិ៍នោះទេ ឬព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ កៅតិ
ទ្ធីនឹង កូនិទិ៍នោះ កូនិខប្បាទកូណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយ ក្រោពីនេះ
ទាំងព្យកអកុសលជម៌ កើនិជនលត់ដែរ ។ មហាផ្ទៃទ្រួត ព្យកអកុសលជម៌
របស់បុគ្គលុណា នីជនលត់ កូនិទិ៍ុណា ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ
កៅតិទ្ធីនឹង កូនិទិ៍នោះដែរបុ ។ ព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជន ទាំងអស់
នោះ នីជនលត់ កូនិទិ៍នោះ កូនិខប្បាទកូណា៖ នៃបិត្តុដែលប្រាសចាក
កុសល កូនិកិច្ចកូណា៖ នៃបិត្តុ តើព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ នីជ
មិនកៅតិទ្ធីនឹង កូនិទិ៍នោះទេ ឬព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ នីជ
នលត់ កូនិទិ៍នោះ កូនិខប្បាទកូណា៖ នៃកុសលទាំងឡាយ ទាំងព្យក
កុសលជម៌ កើកៅតិទ្ធីនឹងដែរ ។

[៣៥៥] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា កៅតិទ្ធីនឹង កូនិទិ៍
ុណា ព្យកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នីជនលត់ កូនិទិ៍នោះបុ ។
ដើ ។ មហាផ្ទៃទ្រួត ព្យកអព្យាកតិជម៌ របស់បុគ្គលុណា នីជនលត់ កូនិទិ៍
ុណា ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ កៅតិទ្ធីនឹង កូនិទិ៍នោះដែរបុ ។

ធម្មយមកេ បរតិវារស្ស ឧប្បទនិរោរកោ

សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុលោ គុសលិប្បយុត្តិតិត្តស្ស
ឧប្បទក្នុលោ អសញ្ញសត្តាគំ តែសំ តត្ត អព្ទកតា
ធម្ម និរិល្ឃិស្សនិ នោ ច តែសំ តត្ត គុសលា ធម្ម
ឧប្បជ្ជនិ គុសលាគំ ឧប្បទក្នុលោ តែសំ តត្ត
អព្ទកតា ច ធម្ម និរិល្ឃិស្សនិ គុសលា ច ធម្ម
ឧប្បជ្ជនិ ។

[៣៥៦] យស្ស យត្ត អគុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស តត្ត អព្ទកតា ធម្ម និរិល្ឃិស្សនិតិ ។ អ-
មត្តា ។ យស្ស រ បន យត្ត អព្ទកតា ធម្ម និ-
រិល្ឃិស្សនិ តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិតិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុលោ អគុសលិប្បយុត្តិ-
ចិត្តស្ស ឧប្បទក្នុលោ អសញ្ញសត្តាគំ តែសំ តត្ត
អព្ទកតា ធម្ម និរិល្ឃិស្សនិ នោ ច តែសំ តត្ត អ-
គុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ គុសលាគំ ឧប្បទក្នុលោ
តែសំ តត្ត អព្ទកតា ច ធម្ម និរិល្ឃិស្សនិ អគុ-
សលា ច ធម្ម ឧប្បជ្ជនិ ។

[៣៥៧] យស្ស គុសលា ធម្ម ន ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស អគុសលា ធម្ម ន និរិល្ឃិស្សនិតិ ។

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បទនិពេជរា៖

ពួកអព្យាកតិធម់ របស់ពួកអសព្យាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ កុងទី
នោះ កុងឧប្បទកូណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល កុងកង្វ័កូណា៖
នៅចិត្ត តែពួកកុសលិធម់ របស់ពួកដននោះ មិនកើតឡើង កុងទីនោះ
ទេ ឬពួកអព្យាកតិធម់ របស់ពួកដននោះ នឹងរលត់ កុងទីនោះ កុងឧប្ប-
ទូណា៖ នៅកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកកុសលិធម់ ក៏កើតឡើងដែរ ។

[៣៥៦] ពួកអកុសលិធម់ របស់បុគ្គលិណា កើតឡើង កុងទី
ិណា ពួកអព្យាកតិធម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ កុងទីនោះបុ ។
អើ ។ មរ៉ឺនឡើត ពួកអព្យាកតិធម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ កុង
ទិណា ពួកអកុសលិធម់ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើង កុងទីនោះដែរបុ ។
ពួកអព្យាកតិធម់ របស់ពួកអសព្យាសត្វ ទាំងអស់នោះ នឹងរលត់ កុងទី
នោះ កុងឧប្បទកូណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកអកុសល កុងកង្វ័កូណា៖
នៅចិត្ត តែពួកអកុសលិធម់ របស់ពួកដននោះ មិនកើតឡើង កុងទីនោះ
ទេ ឬពួកអព្យាកតិធម់ របស់ពួកដននោះ នឹងរលត់ កុងទីនោះ កុងឧប្ប-
ទូណា៖ នៅកុសលទាំងឡាយ ទាំងពួកអកុសលិធម់ ក៏កើតឡើងដែរ ។

[៣៥៧] ពួកកុសលិធម់ របស់បុគ្គលិណា មិនកើត-
ឡើង ពួកអកុសលិធម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរបុ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះលោ កុសលីប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បជក្នុះលោ និពេជសមាបន្ទាន់ អសញ្ញ-
 សន្តាន់ តែសំ កុសលោ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ លោ
 ច តែសំ អកុសលោ ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិ អត្ថ-
 មត្ថស្ស កដ្ឋក្នុះលោ អរហត្ថាន់ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនុញ្ញក អត្ថមត្តំ បដិលកិស្សនិ តស្ស ចិត្តស្ស
 កដ្ឋក្នុះលោ តែសំ កុសលោ ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
 អកុសលោ ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិ ។ យស្ស វ
 បន អកុសលោ ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិ តស្ស កុសលោ
 ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អត្ថមត្ថស្ស ឧប្បជក្នុះលោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនុញ្ញក អត្ថមត្តំ បដិលកិស្សនិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បជក្នុះលោ តែសំ អកុសលោ ធម្មា ន
 និរិដ្ឋិស្សនិ លោ ច តែសំ កុសលោ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
 អត្ថមត្ថស្ស កដ្ឋក្នុះលោ អរហត្ថាន់ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនុញ្ញក អត្ថមត្តំ បដិលកិស្សនិ តស្ស ចិត្តស្ស កដ្ឋ-
 ក្នុះលោ តែសំ អកុសលោ ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិ
 កុសលោ ច ធម្មា ច ឧប្បជ្ជនិ ។

[៣៥៥] យស្ស កុសលោ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
 តស្ស អព្រកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។

អភិដ្ឋុបិធី យមក៖

ពួកកុសលជម៌ របស់ពួកដន ទាំងអស់នោះ គឺលាកដែលចូលការនៃពិហ័ន
នឹងពួកអសញ្ញាសត្វ មិនកៅតឡើង ក្នុងខ្សោយក្នុណា៖ នៅថ្ងៃនេះដែលប្រាស
ចាកកុសល ក្នុងកន្លែក្នុណា៖ នៅថ្ងៃនេះ តើពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកដន
នោះ នឹងមិនរលត់ កំមិនមែន ឯពួកកុសលជម៌ របស់ពួកប្រាស់អរហន្ត
ក្នុងកន្លែក្នុណា៖ នៅមតិដៃប្រសើរ នឹងពួកដននោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដៃ
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៅថ្ងៃណា មិនកៅតឡើង ក្នុងកន្លែក្នុណា៖ នៅថ្ងៃនេះទេ ទាំងពួកអកុសលជម៌ កំពើនឹងមិនរលត់ដែរ ។ មហាផ្ទៃពេទ្យ ពួក
អកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិយាណ នឹងមិនរលត់ ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គល
នោះ មិនកៅតឡើងដែរបុ ។ ពួកអកុសលជម៌ របស់ពួកដននោះ ដែល
នឹងបាន នូវមតិដៃប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៅថ្ងៃណា ក្នុងខ្សោយក្នុណា៖
នៅមតិដៃប្រសើរ នឹងមិនរលត់ ក្នុងខ្សោយក្នុណា៖ នៅថ្ងៃនោះ តើពួក
កុសលជម៌ របស់ពួកដននោះ មិនកៅតឡើង កំមិនមែន ឯពួកអកុស-
លជម៌ របស់ពួកប្រាស់អរហន្ត ក្នុងកន្លែក្នុណា៖ នៅមតិដៃប្រសើរ នឹងពួកដន
នោះ ដែលនឹងបាន នូវមតិដៃប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៅថ្ងៃណា នឹងមិន
រលត់ ក្នុងកន្លែក្នុណា៖ នៅថ្ងៃនោះទេ ទាំងពួកកុសលជម៌ កំមិនកៅត
ឡើងដែរ ។

[៣៥] ពួកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលិយាណ មិនកៅត
ឡើង ពួកអញ្ចកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ដែរបុ ។

ធម្មយេមកៅ បវគ្គិវារស្ស ឧប្បទនិភោជរាជា

សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះលោ កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស
ឧប្បទនិភោជរាជា និភោជសមាបន្ទាន់ អសញ្ញសត្តាន់
តែសំ កុសលោ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ លោ ច តែសំ
អព្យាគតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិ បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋ-
ក្នុះលោ តែសំ កុសលោ ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អព្យ-
កតា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិ ។ យស្ស រ បន
អព្យាគតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិ តស្ស កុសលោ
ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អាមន្តា ។

[៣៨៥] យស្ស អកុសលោ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ
តស្ស អព្យាគតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ សព្វសំ
ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះលោ អកុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស ឧប្ប-
ទនិភោជរាជា និភោជសមាបន្ទាន់ អសញ្ញសត្តាន់ តែសំ
អកុសលោ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ លោ ច តែសំ អព្យ-
កតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិ បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះលោ
តែសំ អកុសលោ ច ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ អព្យាគតា
ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិ ។ យស្ស រ បន អព្យ-
កតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិ តស្ស អកុសលោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជនិតិ ។ អាមន្តា ។

[៣៩០] យត្ត កុសលោ ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនិ ។ ហ ។

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ ឧប្បទនិភោជរោះ

ព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ គីឡាយដែលចូលការនៃពិភព
និងព្យកអសញ្ញសត្វ មិនកៅតឡើង ក្នុងឧប្បទនិភោះ នៃបិត្តដែលប្រាស
ចាកកកុសល ក្នុងកដ្ឋកូណៈ នៃបិត្ត តែព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកដន
នោះ នឹងមិនរលត់ កំមិនមែន ឯព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិន
កៅតឡើង ក្នុងកដ្ឋកូណៈ នៃបច្ចុមបិត្តទេ ទាំងព្យកអព្យាកតដម់ កំនើងមិន
រលត់ដែរ ។ ម្យាតទៅត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិន
រលត់ ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនកៅតឡើងបុ ។ អើ ។

[៣៥៨] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនកៅតឡើង ព្យក
អព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនរលត់ដែរបុ ។ ព្យកអកុសលដម់
របស់ព្យកដន ទាំងអស់នោះ គីឡាយដែលចូលការនៃពិភព និងព្យក
អសញ្ញសត្វ មិនកៅតឡើង ក្នុងឧប្បទនិភោះ នៃបិត្តដែលប្រាសចាក
អកុសល ក្នុងកដ្ឋកូណៈ នៃបិត្ត តែព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកដននោះ
នឹងមិនរលត់ កំមិនមែន ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ មិនកៅត
ឡើង ក្នុងកដ្ឋកូណៈ នៃបច្ចុមបិត្តទេ ទាំងព្យកអព្យាកតដម់ កំនើងមិនរលត់
ដែរ ។ ម្យាតទៅត ព្យកអព្យាកតដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹងមិនរលត់
ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា មិនកៅតឡើងបុ ។ អើ ។

[៣៦០] ព្យកកុសលដម់ មិនកៅតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

[៣៦១] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ផ្លូវ តស្ស តត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនីតិ ។
 សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះ កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស
 ឧប្បជក្នុះ តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ផ្លូវ នៅ ច តែសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិ-
 ស្សនី អត្ថមត្តស្ស កដ្ឋក្នុះ អរហត្ថានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនណុក អត្ថមកំ បដិលកិស្សនី តស្ស ចិត្តស្ស
 កដ្ឋក្នុះ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត កុសលា ច
 ធម្មា ន ឧប្បផ្លូវ អកុសលា ច ធម្មា ន និរញ្ញិ-
 ស្សនី ។ យស្ស វ បន យត្ត អកុសលា ធម្មា
 ន និរញ្ញិស្សនី តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
 ផ្លូវតិ ។ អត្ថមត្តស្ស ឧប្បជក្នុះ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនណុក អត្ថមកំ បដិលកិស្សនី តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ជក្នុះ តែសំ តត្ត អកុសលា ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនី
 នៅ ច តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្បផ្លូវ
 អត្ថមត្តស្ស កដ្ឋក្នុះ អរហត្ថានំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនណុក អត្ថមកំ បដិលកិស្សនី តស្ស ចិត្តស្ស កដ្ឋ-
 ក្នុះ អសញ្ញសត្តានំ តែសំ តត្ត អកុសលា ច
 ធម្មា ន និរញ្ញិស្សនី កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បផ្លូវ ។

អភិធម្យបិដក យមក:

[៣៦១] ព្រកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ព្រកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះប៉ុ ព្រកកុសលជម៌ របស់ព្រកជន ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងខប្បាចក្រណា: នៅបិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកដ្ឋក្រណា: នៅបិត្ត តែព្រកអកុសលជម៌ របស់ព្រកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន ឯព្រកកុសលជម៌ របស់ព្រកព្រះអរហន្ឍ ក្នុងកដ្ឋក្រណា: នៅមគ្គដៃប្រសីរ និងព្រកអសញ្ញសត្វនោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដៃប្រសីរ ក្នុងលំដាប់ នៅបិត្តណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងកដ្ឋក្រណា: នៅបិត្តនោះទេ ទាំងព្រកអកុសលជម៌ កំនើងមិនរលត់ដែរ ឬ ម្យាគ់ឡើត ព្រកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ព្រកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះដែរប៉ុ ឬ ព្រកអកុសលជម៌ របស់ព្រកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដៃប្រសីរ ក្នុងលំដាប់ នៅបិត្តណា ក្នុងខប្បាចក្រណា: នៅមគ្គដៃប្រសីរ និងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងខប្បាចក្រណា: នៅបិត្តនោះ តែព្រកអកុសលជម៌ របស់ព្រកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន ឯព្រកអកុសលជម៌ របស់ព្រកព្រះអរហន្ឍ ក្នុងកដ្ឋក្រណា: នៅមគ្គដៃប្រសីរ និងព្រកអសញ្ញសត្វនោះ ដែលនឹងបាន នូវមគ្គដៃប្រសីរ ក្នុងលំដាប់ នៅបិត្តណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ ក្នុងកដ្ឋក្រណា: នៅបិត្តនោះ ទាំងព្រកកុសលជម៌ កំមិនកើតឡើងដែរ ឬ

ធម្មយមកេ បវគ្គិរស្ស ឧប្បទនិកោដ្ឋារោ

[៣៦២] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ធ្លី តស្ស តត្ត អព្យាកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនីតិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឈោ កុសលវិប្បយុត្តិចិត្តស្ស
ឧប្បទនិកោដ្ឋារោ អសញ្ញសត្តាងំ តែសំ តត្ត កុសលា
ធម្មា ន ឧប្បធ្លី នោ ច តែសំ តត្ត អព្យាកតា
ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឈោ តែសំ
តត្ត កុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បធ្លី អព្យាកតា ច
ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី ។ យស្ស រ បន យត្ត
អព្យាកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី តស្ស តត្ត កុសលា
ធម្មា ន ឧប្បធ្លីតិ ។ អមញ្ញ ។

[៣៦៣] យស្ស យត្ត អកុសលា ធម្មា ន ឧប្ប-
ធ្លី តស្ស តត្ត អព្យាកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនីតិ ។
សព្វសំ ចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុះឈោ អកុសលវិប្បយុត្តិ-
ចិត្តស្ស ឧប្បទនិកោដ្ឋារោ អសញ្ញសត្តាងំ តែសំ តត្ត
អកុសលា ធម្មា ន ឧប្បធ្លី នោ ច តែសំ តត្ត
អព្យាកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី បច្ចិមចិត្តស្ស កដ្ឋ-
ក្នុះឈោ តែសំ តត្ត អកុសលា ច ធម្មា ន ឧប្បធ្លី
អព្យាកតា ច ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី ។ យស្ស
រ បន យត្ត អព្យាកតា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនី

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បាទនិពោធរោះ

[៣៦៧] ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះដែរបុ ។ ព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណ៍ណា៖ នៅចិត្ត ដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកង្គកូណ៍ណា៖ នៅចិត្ត តែព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន ឯព្យកកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្គកូណ៍ណា៖ នៅបច្ចិមចិត្តទេ ទាំងព្យកអព្យាកតជម៌ កំនើងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យាក់ឡើត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា ព្យកកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះបុ ។ អើ ។

[៣៦៨] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុនោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះដែរបុ ។ ព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកអសញ្ញាសត្វ ទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងឧប្បាទកូណ៍ណា៖ នៅចិត្តដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកង្គកូណ៍ណា៖ នៅចិត្ត តែព្យកអព្យាកតជម៌ របស់ព្យកជននោះ នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីនោះ កំមិនមែន ឯព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ក្នុងកង្គកូណ៍ណា៖ នៅចិត្ត ដែលប្រាសចាកកុសល ក្នុងកង្គកូណ៍ណា៖ នៅបច្ចិមចិត្តទេ ទាំងព្យកអព្យាកតជម៌ កំនើងមិនរលត់ដែរ ។ ម្យាក់ឡើត ព្យកអព្យាកតជម៌ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ក្នុងទីណា

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជនីតិ ។
អម្លា ។

[៣៦៤] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
អគុសលា ធម្មា និរញ្ញិស្សនីតិ ។ អត្ថមត្តសមត្ថនំ
អរហាល្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក អត្ថមត្តំ បដិល-
កិស្សនិ តែសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ នោ ច តែសំ
អគុសលា ធម្មា និរញ្ញិស្សនិ តតារេសំ តែសំ កុសលា
ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ អគុសលា ច ធម្មា និរញ្ញិស្សនិ ។
យស្ស រ បន អគុសលា ធម្មា និរញ្ញិស្សនិ តស្ស
កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនាតិ ។ អម្លា ។

[៣៦៥] យស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ តស្ស
អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញិស្សនីតិ ។ បច្ចិមចិត្តស្ស
កត្តិក្តូលោ តែសំ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ នោ ច
តែសំ អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញិស្សនិ តតារេសំ តែសំ
កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជនិ អព្រកតា ច ធម្មា និរញ្ញិ-
ស្សនិ ។ យស្ស រ បន អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញិស្សនិ
តស្ស កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជនាតិ ។ អម្លា ។

[៣៦៦] យស្ស អគុសលា ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជនិ តស្ស អព្រកតា ធម្មា និរញ្ញិស្សនីតិ ។

អភិធម្បបិដក យមក:

ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង កូនទីនោះបែ ។ អើ ។

[៣៦៥] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដោរបែ ។ ព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកព្រះអារហន៍ អ្នកព្រមព្រៀងដោយមត្តិថ្មីប្រសើរ និងរបស់ព្យកជននោះ ដែលនឹងបាន នូវមត្តិថ្មីប្រសើរ កូនលំដាប់នៃចិត្តណា កើតឡើងហើយ តែព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឬព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ ក្រោពីនេះ កើតឡើងហើយ ទាំងព្យកអកុសលជម៌ កើនិងរលត់ដោរ ។ មរ៉ានទៀត ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយបែ ។ អើ ។

[៣៦៥] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ព្យកអព្ទាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដោរបែ ។ ព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ កើតឡើងហើយ កូនកួតកួណ៍ណាំ: នៃបច្ចិមចិត្ត តែព្យកអព្ទាកតជម៌ របស់ព្យកជននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឬព្យកអកុសលជម៌ របស់ព្យកជននោះ ក្រោពីនេះ កើតឡើងហើយ ទាំងព្យកអព្ទាកតជម៌ កើនិងរលត់ដោរ ។ មរ៉ានទៀត ព្យកអព្ទាកតជម៌ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលនោះ កើតឡើងហើយបែ ។ អើ ។

[៣៦៦] ព្យកអកុសលជម៌ របស់បុគ្គលណា កើតឡើងហើយ ព្យកអព្ទាកតជម៌ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ដោរបែ ។

ធម្មយមកេ បរតិវារស្ស ឧប្បទនិរោរាយ

បច្ចិមចិត្តស្ស កត្តិក្តុលោ តែសំ អគុសលា ធម្ម
ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តែសំ អព្ទកតា ធម្ម និរញ្ញិស្សនិ
តតែសំ តែសំ អគុសលា ច ធម្ម ឧប្បជ្ជិត្ត
អព្ទកតា ច ធម្ម និរញ្ញិស្សនិ ។ យស្ស វ បន
អព្ទកតា ធម្ម និរញ្ញិស្សនិ តស្ស អគុសលា
ធម្ម ឧប្បជ្ជិត្តតិ ។ អាមណ្ឌ ។

[៣៦៧] យត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជិត្ត ។ ឬ ។

[៣៦៨] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្ម ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តតុ អគុសលា ធម្ម និរញ្ញិស្សនិតិ ។
អភិមភិសមដីនំ អរហាល្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនណុវ
អភិមភិ បដិលកិស្សនិ តែសំ តតុ កុសលា ធម្ម
ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តែសំ តតុ អគុសលា ធម្ម និរញ្ញិ-
ស្សនិ តតែសំ ចតុរោការានំ បញ្ហរោការានំ តែសំ
តតុ កុសលា ច ធម្ម ឧប្បជ្ជិត្ត អគុសលា ច
ធម្ម និរញ្ញិស្សនិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អគុ-
សលា ធម្ម និរញ្ញិស្សនិ តស្ស តតុ កុសលា
ធម្ម ឧប្បជ្ជិត្តតិ ។ សុខារសានំ ធមិយ ចិត្ត
វត្ថុមានេ តែសំ តតុ អគុសលា ធម្ម និរញ្ញិស្សនិ

ធម្មយមក៖ បវត្តិរារ៖ ឧប្បាទនិពេញរារ៖

ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ កៅតិទ្វីនូហើយ កុងកត្តិកណ៍ នៃ
បច្ចិមចិត្ត តែព្យកអព្យាកតដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិនរលត់ទេ ឬព្យក
អកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ ក្រាតីនេះ កៅតិទ្វីនូហើយ ទាំង
ព្យកអព្យាកតដម់ កើនីជនរលត់ដោរ ។ មហ៌នទ្វេត ព្យកអព្យាកតដម់
របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ កៅតិ
ទ្វីនូហើយបុ ។ អើ ។

[៣៦៧] ព្យកកុសលដម់ កៅតិទ្វីនូហើយ កុងទិណា ។ ហេ ។

[៣៦៨] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា កៅតិទ្វីនូហើយ
កុងទិណា ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ កុងទិនោះ
ដោរបុ ។ ព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកព្រះអរហន្ថ អ្នកព្រមព្រៀងដោយ
មគ្គធម្មប្រសីរ និងរបស់ព្យកដននោះ ដែលនឹងធាន នូវមគ្គធម្មប្រសីរ
កុងលំដាប់ នៃបិត្តិណា កៅតិទ្វីនូហើយ កុងទិនោះ តែព្យកអកុសល-
ដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងរលត់ កុងទិនោះ កើមិនមែន ឬព្យក
កុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ ក្រាតីនេះ គឺព្យកសត្វបត្តិរោករោះ និង
បញ្ញរោករោះ កៅតិទ្វីនូហើយ កុងទិនោះ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កើនីជ
រលត់ដោរ ។ មហ៌នទ្វេត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលិណា នឹង
រលត់ កុងទិណា ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ កៅតិទ្វីនូហើយ
កុងទិនោះដោរបុ ។ កាលបិត្តិទិន្ទីពីរ របស់ព្យកសុខាណសសត្វ កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងរលត់ កុងទិនោះ

អភិធម្បបិដកេ យមកំ

នោ ច តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តតរសំ
ចតុកោគាការណ៍ បញ្ចកោគាការណ៍ តែសំ តត្ត អកុសលា
ច ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនី កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។
[៣៦៥] យស្ស យត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
តស្ស តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនីតិ ។ បច្ចិម-
ចិត្តស្ស កត្តក្នុង តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា
ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា
និរិដ្ឋិស្សនី តតរសំ ចតុកោគាការណ៍ បញ្ចកោគាការណ៍
តែសំ តត្ត កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អព្រកតា ច
ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនី ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនី តស្ស តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជ-
ិត្តតិ ។ សុឡាកសាន៍ ឯតិយេ ចិត្ត រត្តមាន អសញ្ញ-
សត្តាន៍ តែសំ តត្ត អព្រកតា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនី
នោ ច តែសំ តត្ត កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត តតរសំ
ចតុកោគាការណ៍ បញ្ចកោគាការណ៍ តែសំ តត្ត អព្រកតា
ច ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនី កុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

អភិដ្ឋុបិធី យមក៖

តែពួកកុសលជម័របស់ពួកដននោះ មិនកៅតឡើងហើយ កូនីទីនោះទេ
ជាបួកអកកុសលជម័របស់ពួកដននោះ ក្រោពីនោះ គីពួកសត្វចាត់រៀករារ៖
និងបញ្ញារៀករារ៖ នឹងរលត់ កូនីទីនោះ ទាំងពួកកុសលជម័រ កៅតឡើង
ឡើងហើយដោរ ។

[៣៦៥] ពួកកុសលជម័របស់បុគ្គលិណា កៅតឡើងហើយ កូនី
ទិណា ពួកអព្រាកតជម័របស់បុគ្គលិណា នឹងរលត់ កូនីទីនោះដែរបុ ។
ពួកកុសលជម័របស់ពួកដននោះ កៅតឡើងហើយ កូនីទីនោះ កូនីកូនី-
កូណា៖ នៃបច្ចិមបិត្ត តែពួកអព្រាកតជម័របស់ពួកដននោះ នឹងមិនរលត់
កូនីទីនោះទេ ជាបួកកុសលជម័របស់ពួកដននោះ ក្រោពីនោះ គីពួកសត្វ
ចាត់រៀករារ៖ និងបញ្ញារៀករារ៖ កៅតឡើងហើយ កូនីទីនោះ ទាំងពួកអព្រា-
កតជម័រ កៅនឹងរលត់ដោរ ។ ម្យាត់ឡើត ពួកអព្រាកតជម័របស់បុគ្គល
ិណា នឹងរលត់ កូនីទិណា ពួកកុសលជម័របស់បុគ្គលិណា កៅតឡើង
ហើយ កូនីទីនោះដែរបុ ។ កាលបិត្តទិពីរ របស់ពួកសុខាភសត្វ
កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ពួកអព្រាកតជម័របស់ពួកអសញ្ញសត្វនោះ នឹងរលត់
កូនីទីនោះ តែពួកកុសលជម័របស់ពួកសត្វនោះ មិនកៅតឡើងហើយ កូនី
ទីនោះទេ ជាបួកអព្រាកតជម័របស់ពួកដននោះ ក្រោពីនោះ គីពួកសត្វ
ចាត់រៀករារ៖ និងបញ្ញារៀករារ៖ នឹងរលត់ កូនីទីនោះ ទាំងពួកកុសលជម័រ
កៅតឡើងហើយដោរ ។

ធម្មយមកេ បរតិវារស្ស ឧប្បទនិរោរាយ

[៣៧០] យស្ស យត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ត អព្យកតាល ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ បច្ចិ-
 មចិត្តស្ស កដ្ឋក្នុលោ តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្ត នោ ច តែសំ តត្ត អព្យកតាល ធម្មា និរ-
 ិដ្ឋិស្សនិ តតែសំ ចតុការការណ៍ បញ្ហការការណ៍
 តែសំ តត្ត អគុសលា ច ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត អព្យកតាល
 ច ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្យ-
 កតាល ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ តស្ស តត្ត អគុសលា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជិត្តតិ ។ សុខាកសារណ៍ ឌុតិយេ ចិត្ត រត្តមានេ
 អសញ្ញសញ្ញានំ តែសំ តត្ត អព្យកតាល ធម្មា និរិដ្ឋិ-
 ស្សនិ នោ ច តែសំ តត្ត អគុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត
 តតែសំ ចតុការការណ៍ បញ្ហការការណ៍ តែសំ តត្ត
 អព្យកតាល ច ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ អគុសលា ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[៣៧១] យស្ស គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស អគុសលា ធម្មា ន និរិដ្ឋិស្សនិតិ ។ នតិ ។
 យស្ស វ បន អគុសលា ធម្មា និរិដ្ឋិស្សនិ តស្ស
 គុសលា ធម្មា ន ឧប្បជ្ជិត្តតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

ធម្មយមក៖ បវិការ៖ ឧប្បទនិភោជរោះ

[៣៧០] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា កៅតិច្ឆើងហើយ កុង
ទិណា ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងរលត់ កុងទីនោះដែរបុ ។
ព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ កៅតិច្ឆើងហើយ កុងទីនោះ កុង
កុងកូណា៖ នៃបច្ចិមបិត្ត តែព្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យកដននោះ នឹង
មិនរលត់ កុងទីនោះទេ ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ ក្រាតី
នេះ គីព្យកសត្វបត្តិរោករោះ និងបញ្ញរោករោះ កៅតិច្ឆើងហើយ កុងទី
នោះ ទាំងព្យកអព្យាកតិដម់ កីនិងរលត់ដែរ ។ មរិនទៀត ព្យកអព្យា-
កតិដម់ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ កុងទិណា ព្យកអកុសលដម់ របស់
បុគ្គលនោះ កៅតិច្ឆើងហើយ កុងទីនោះដែរបុ ។ កាលបិត្តិពីរ របស់
ព្យកសុខាតសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ព្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យកអសញ្ញ-
សត្វនោះ នឹងរលត់ កុងទីនោះ តែព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកដននោះ
កៅតិច្ឆើងហើយ កុងទីនោះ កីមិនមែន ឯព្យកអព្យាកតិដម់ របស់ព្យក
ដននោះ ក្រាតីនេះ គីព្យកសត្វបត្តិរោករោះ និងបញ្ញរោករោះ នឹងរលត់
កុងទីនោះ ទាំងព្យកអកុសលដម់ កីកៅតិច្ឆើងហើយដែរ ។

[៣៧១] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា មិនកៅតិច្ឆើងហើយ
ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់បុ ។ មិនមានទេ ។
មរិនទៀត ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលណា នឹងរលត់ ព្យកអកុសល-
ដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកៅតិច្ឆើងហើយបុ ។ កៅតិច្ឆើងហើយ ។

អភិធម្បបិធកេ យមកំ

[៣៧២] យស្ស កុសលា ដម្ងៃ ន ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស អព្រកតា ដម្ងៃ ន និរញ្ញិស្សនីតិ ។ នតិ ។
 យស្ស វ បន អព្រកតា ដម្ងៃ ន និរញ្ញិស្សនី
 តស្ស កុសលា ដម្ងៃ ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[៣៧៣] យស្ស អកុសលា ដម្ងៃ ន ឧប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស អព្រកតា ដម្ងៃ ន និរញ្ញិស្សនីតិ ។ នតិ ។
 យស្ស វ បន អព្រកតា ដម្ងៃ ន និរញ្ញិស្សនី
 តស្ស អកុសលា ដម្ងៃ ន ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[៣៧៤] យស្ស យត្ត កុសលា ដម្ងៃ ន
 ឧប្បជ្ជិត្ត ។ យ ។

[៣៧៥] យស្ស យត្ត កុសលា ដម្ងៃ ន
 ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស តតុ អកុសលា ដម្ងៃ ន និរញ្ញិ-
 ស្សនីតិ ។ សុខាកសាគំ ធមិយេ ចិត្ត រត្តមានេ
 តេសំ តតុ កុសលា ដម្ងៃ ន ឧប្បជ្ជិត្ត ។
 ច តេសំ តតុ អកុសលា ដម្ងៃ ន និរញ្ញិស្សនី

អភិធម្ពបិដក យមក៖

[៣៧២] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើងហើយ
ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត្របូ ។ មិនមានទេ ។
ម្ប៉ាងឡើត ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ព្យក
កុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយបូ ។ មិនកើត
ឡើងហើយ ។

[៣៧៣] ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើងហើយ
ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត្របូ ។ មិនមានទេ ។
ម្ប៉ាងឡើត ព្យកអព្យាកតជម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត់ ព្យក
អកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយបូ ។ កើត
ឡើងហើយ ។

[៣៧៤] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើងហើយ
កួនីឈុណា ។ បេ ។

[៣៧៥] ព្យកកុសលជម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើងហើយ
កួនីឈុណា ព្យកអកុសលជម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត់ កួនីឈុណោះដៃរ
បូ ។ កាលបិត្តិទីវា របស់ព្យកសុខាភសសុំ កំពុងប្រព្រឹត្តឡេ ព្យក
កុសលជម់ របស់ព្យកដននោះ មិនកើតឡើងហើយ កួនីឈុណោះទេ តែព្យក
អកុសលជម់ របស់ព្យកដននោះ នឹងមិនរលត់ កួនីឈុណោះ កំមិនមែន

១៨៧

ធម្មយមកេ បវត្ថិវារស្ស ឯប្បាគនិរាងវារា

អសញ្ញសត្តាងំ តែសំ តត្ត កុសលា ច ដម្នា ន
ឯប្បជិត្ត អកុសលា ច ដម្នា ន និរិដ្ឋិស្សនី ។
យស្ស វ បន យត្ត អកុសលា ដម្នា ន និរិដ្ឋិ-
ស្សនី តស្ស តត្ត កុសលា ដម្នា ន ឯប្បជិត្តាតិ ។
អភិមក្តុសមដ្ឋាងំ អរហត្ថាងំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្ត-
ក អភិមក្តា បដិលកិស្សនី តែសំ តត្ត អកុសលា
ដម្នា ន និរិដ្ឋិស្សនី នៅ ច តែសំ តត្ត កុសលា
ដម្នា ន ឯប្បជិត្ត អសញ្ញសត្តាងំ តែសំ តត្ត អ-
កុសលា ន ដម្នា ន និរិដ្ឋិស្សនី កូលសា ច
ដម្នា ច ឯប្បជិត្ត ។

[៣៧៦] យស្ស យត្ត កុសលា ដម្នា ន ឯប្ប-
ជិត្ត តស្ស តត្ត អព្រកតា ដម្នា ន និរិដ្ឋិស្សនីតិ ។
និរិដ្ឋិស្សនី ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ដម្នា ន និរិដ្ឋិស្សនី តស្ស តត្ត កុសលា ដម្នា ន
ឯប្បជិត្តាតិ ។ ឯប្បជិត្ត ។

[៣៧៧] យស្ស យត្ត អកុសលា ដម្នា ន ឯប្ប-
ជិត្ត តស្ស តត្ត អព្រកតា ដម្នា ន និរិដ្ឋិស្សនីតិ ។

ធម្មយមក៖ បរត្តិវារ៖ ឧប្បទនិភាជារ៖

ឯព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ
 កូនីទីនោះទេ ចាំងព្យកអកុសលដម់ កើមិនរលត្រដែរ ។ ម្យាងឡើត ព្យក
 អកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹងមិនរលត្រ កូនីណា ព្យកកុសលដម់
 របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើងហើយ កូនីទីនោះដែរបុ ។ ព្យកអកុសល-
 ដម់ របស់ព្យកច្ចារហន្ត អ្នកច្ចាមញ្ញូនដោយមតិថ្មីប្រសើរ និងរបស់
 ព្យកជននោះ ដែលនឹងបាន ឬមតិថ្មីប្រសើរ កូនីលំដាប់ នៃបិត្តុណា
 នឹងមិនរលត្រ កូនីទីនោះ តែព្យកកុសលដម់ របស់ព្យកជននោះ មិនកើត
 ឡើងហើយ កូនីទីនោះ កើមិនមែន ឯព្យកអកុសលដម់ របស់ព្យកអសញ្ញ-
 សត្វនោះ នឹងមិនរលត្រ កូនីទីនោះទេ ចាំងព្យកកុសលដម់ កើមិនកើត
 ឡើងហើយដែរ ។

[៣៧៦] ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើងហើយ
 កូនីណា ព្យកអព្ទាកតិដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត្រ កូនីទីនោះ
 បុ ។ នឹងរលត្រ ។ ម្យាងឡើត ព្យកអព្ទាកតិដម់ របស់បុគ្គលុណា នឹង
 មិនរលត្រ កូនីណា ព្យកកុសលដម់ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ កូនីទីនោះបុ ។ កើតឡើងហើយ ។

[៣៧៧] ព្យកអកុសលដម់ របស់បុគ្គលុណា មិនកើតឡើងហើយ
 កូនីណា ព្យកអព្ទាកតិដម់ របស់បុគ្គលនោះ នឹងមិនរលត្រ កូនីទីនោះបុ ។

១៤៨

អភិដ្ឋមូបិជកេ យមកំ

និរញ្ញីស្សនី ។ យស្ស វ បន យត្ត អព្រកតា
ធ្វាន ន និរញ្ញីស្សនី តស្ស តត្ត អគុសលា ធ្វាន
ឧប្បជ្ជត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជត្ត ។

ឧប្បទនិកោដរកោ ។

បរគិកោ ។

ភារនាកោ

[៣៧៨] យោ គុសលំ ធម្មំ ការេតិ សោ អគុស-
លំ ធម្មំ បដហាតិតិ ។ អមត្តា ។ យោ វ បន អគុ-
សលំ ធម្មំ បដហាតិ សោ គុសលំ ធម្មំ ការេតិតិ ។
អមត្តា ។ យោ គុសលំ ធម្មំ ន ការេតិ សោ
អគុសលំ ធម្មំ នប្បជហាតិតិ ។ អមត្តា ។ យោ វ
បន អគុសលំ ធម្មំ នប្បជហាតិ សោ គុសលំ
ធម្មំ ន ការេតិតិ ។ អមត្តា ។ យ ។^(១)

ភារនាកោ ។

ធម្មយមកំ និធីតា ។

១ និ. យោ គុសលំ ធម្មំ ការេតិ ។ ល ។ សោ គុសលំ ធម្មំ ន ការេតិតិ ។ អមត្តា ។ យ ។
តិតិ តមេ បាទា ន ទិសុយនិ ។

អភិដ្ឋម្បបិដក យមក:

នីជរលត ។ ម្បវិទ្ធិទេត ពួកអញ្ចាកតធម៌ របស់បុគ្គលណា នីជមិន
រលត កូនធនឹឈណា ពួកអកុសលធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនកើតឡើង
ហើយ កូនធនឹឈណាបុ ។ កើតឡើងហើយ ។

ចប់ ឧប្បទនិពេជរៈ ។

ចប់ បវតិវារៈ ។

ភារនាករៈ

[៣៧៥] បុគ្គលណា ចម្រើន នូវកុសលធម៌ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
បាល់បង់ នូវអកុសលធម៌បុ ។ អើ ។ ម្បវិទ្ធិទេត បុគ្គលណា លេ
បង់ នូវអកុសលធម៌ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាចម្រើន នូវកុសលធម៌បុ ។
អើ ។ បុគ្គលណា មិនចម្រើន នូវកុសលធម៌ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាច
មិនលេបង់ នូវអកុសលធម៌បុ ។ អើ ។ ម្បវិទ្ធិទេត បុគ្គលណា មិន
លេបង់ នូវអកុសលធម៌ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះបាចមិនចម្រើន នូវកុសលធម៌
បុ ។ អើ ។ បើ ។

ចប់ ភារនាករៈ ។

ចប់ ធម្មយមក៖ ។

អភិធម្ពបិដកៅ

យមកស្សី បញ្ជាមោ ភាគេជា

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្គ

ចិត្តយន្តកាំ នគ្គល់

បុគ្គលរករទ្ធសោ	១
ជម្រាករទ្ធសោ	៣
បុគ្គលជម្រាករទ្ធសោ	១៣
មិស្សករករទ្ធសោ	២០
បុគ្គលរករនិទ្ធសោ	២៨
ជម្រាករនិទ្ធសោ	៣៥
បុគ្គលជម្រាករនិទ្ធសោ	៤៥
មិស្សកររនិទ្ធសោ	៥១

ចង្លែយន្តកាំ

បណ្តកតិការ	៥៣
ឧទ្ធសរារ	"

អភិធម្បបិដក

យមក៖ បញ្ជាមភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

ចិត្តលេខកែវ: ឯ៍

បុគ្គលរូបរាងទេស	១
ជម្រើសរូបរាងទេស	៣
បុគ្គលជម្រើសរូបរាងទេស	១៣
មិស្សករូបរាងទេស	២០
បុគ្គលរីទេស	២៨
ជម្រើសរីទេស	៣៥
បុគ្គលជម្រើសរីទេស	៤៥
មិស្សករីទេស	៥១

ចង្វារលេខកែវ:

បណ្តុះតិវារៈ	៥៣
ឧទេសរៈ	"

មាតិកាបត្រានិ

មាតិកា

អង្គ

និទ្ទេសរោះ	៥៥
បសាជនរោះ.....	"
បសាជនមួលចក្ខរោះ	៥៦
សុខធម៌មួលចក្ខរោះ	៥៧
សុខធម៌មួលចក្ខរោះ	៥៨
បវត្តិរោះ	៦១
ឱប្បាទរោះ	"
និពេជរោះ	១០៥
ឱប្បាទនិពេជរោះ	១២៦
ការនាំរោះ	១៤៥

ស្តីកចាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

និទ្ទេសរោះ	៥៥
បសាជនរោះ.....	"
បសាជនមួលបករោះ	៥៦
សុខជម្លៀរោះ.....	៥៧
សុខជម្លៀមួលបករោះ	៥៨
បវត្តិរោះ:	៦១
ឧប្បាទរោះ.....	"
និពេជរោះ.....	១០៥
ឧប្បាទនិពេជរោះ.....	១២៦
ការនាំរោះ	១៤៥

ព្រៃទង់នាយករដ្ឋមន្ត្រីនាមីនាទិញ្ជុសិនិសិស្សត្រូវបានដោយ

កិណា: កម្មការពុនិករបៀបចំអង្គភាពមួយលើជាន់បញ្ហា

ការរៀយអក្សរ និងបោះពុម្ពសាខ្សែដីត្រូវនូវស្ថិវភ័យព្រះពិធីជាបាលី និងសេចក្តីថ្លែងជាការសំខ្លះដែលជាស្នើដែលបែកផ្តាច់ដីនានមុន គឺអាស៊យដោយការមើលយើត្រូវកត្តាចាំបាច់មួយចំនួនដូចខាងក្រោម ៖

- ឯកសារដើម ត្រូវបានចែកចាយដល់ប្រើប្រាស់ជាអនុវត្តន៍
 - ករណីដែលបានចែកចាយដល់ប្រើប្រាស់ជាអនុវត្តន៍
 - តម្លៃរកបេស់សិក្សាកាមអ្នកប្រាជ្ញាបង់យល់ដឹងនូវខ្លួនទុកសារពុទ្ធសាស្ត្រ
 - ផ្សាយនូវធ្វើឱ្យបាន ជូនត្រូវបានចែកចាយការងារដែលមានភាពកើតឡើងឡើង

ដោយកុសលផលបុណ្យចាំងអម្ចាលមាតិ ដែលកែតាំងជម្រើននេះ

សូមទ្វារៈពុកសាសនាជ្លាយទៅគ្រប់ទិសទីខ្ញុំជាងសកលលោក

សូមទ្វេសពួកគំងទ្រាយចាំងពងបាននឹងសេចក្តីសុខស្ថិជ្ជ

សូមទ្វាមនុស្សគ្រប់ជាតិសាសន៍មានភាពរការនឹងត្រា

សូមទ្វេពិភពលោកទាំងមូលមានសុខសិរិភាព ។

ក្នុងករណីដែលលាកអ្នកអាណាពានពីបច្ចេះនូវកំហុសផ្តើមណាមយ ចង់ឱ្យយើងកែត្រូវបុចង់បានស្ម័គ្រិយកទៅអាន សូមទាក់ទងមកយើងខ្លួនតាមអាសយដ្ឋានដូចខាងក្រោម៖

គុប្រាយ សង្កាត់ក្រោងដួង ខណ្ឌសែនសុខ ការធ្វើរីក្សា ពេញ

លេខទូរសព្ទ: (៨៥៥) ១២ ៩៦១ ៤២៩, (៨៥៥) ៧៧៣ ៩៦១ ៤២៩

អ៊ីមែល: maha.panna@gmail.com

ເຕີບາ ທີ່ຕັ້ງ: <http://www.mahapanna.org>

*“Wherever the Buddha’s teachings have flourished,
either in cities or countrysides,
people would gain inconceivable benefits.
The land and people would be enveloped in peace.
The sun and moon will shine clear and bright.
Wind and rain would appear accordingly,
and there will be no disasters.
Nations would be prosperous
and there would be no use for soldiers or weapons.
People would abide by morality and accord with laws.
They would be courteous and humble,
and everyone would be content without injustices.
There would be no thefts or violence.
The strong would not dominate the weak
and everyone would get their fair share.”*

*~THE BUDDHA SPEAKS OF
THE INFINITE LIFE SUTRA OF
ADORNMENT, PURITY, EQUALITY
AND ENLIGHTENMENT OF
THE MAHAYANA SCHOOL~*

With bad advisors forever left behind,
From paths of evil he departs for eternity,
Soon to see the Buddha of Limitless Light
And perfect Samantabhadra's Supreme Vows.

The supreme and endless blessings
of Samantabhadra's deeds,
I now universally transfer.

May every living being, drowning and adrift,
Soon return to the Pure Land of Limitless Light!

* The Vows of Samantabhadra *

I vow that when my life approaches its end,
All obstructions will be swept away;
I will see Amitabha Buddha,
And be born in His Western Pure Land of
Ultimate Bliss and Peace.

When reborn in the Western Pure Land,
I will perfect and completely fulfill
Without exception these Great Vows,
To delight and benefit all beings.

* The Vows of Samantabhadra Avatamsaka Sutra *

NAME OF SPONSOR

助印功德芳名

**Book's Title: KHMER PALI TRIPITAKA VOL.84 ~ VOL.96
(ABHIDHAMMA PITAKA)**

書名：柬埔寨巴利文大藏經 第八十四冊至第九十六冊（論藏）

Book Serial No., 書號：CA184 ~ CA196

N.T. Dollars :

2,422,342 : 佛陀教育基金會。

Amount : N.T. Dollars 2,422,342 ; Print 2,000 sets

以上合計：新台幣 2,422,342 元；恭印二千套。

Dedication of Merits:

Wherever the Buddha's teachings have flourished, either in cities or countrysides,
People would gain inconceivable benefits.

The land and people would be enveloped in peace.

The sun and moon will shine clear and bright.

Wind and rain would appear accordingly, and there will be no disasters.

Nations would be prosperous and there would be no use for soldiers or weapons.

People would abide by morality and accord with laws.

They would be courteous and humble, and everyone would be content without injustices.

There would be no thefts or violence.

The strong would not dominate the weak and everyone would get their fair share.

回向：天下和順，日月清明，風雨以時，災厲不起，國豐民安，兵戈無用，
崇德興仁，務修禮讓，國無盜賊，無有怨枉，強不凌弱，各得其所。
法界一切有情，所有六道四生，宿世冤親，現世業債，咸憑法力，悉得
解脫。現世者增福延壽，發菩提心，常隨佛學，勤修精進，利濟群生。
已故者往生淨土，同出苦輪，共登覺岸，直證阿鞞跋致，圓滿無上菩提。

附記：本會接受善信發心印贈經書，其必要之費用，皆經本會審慎評估；
若有結餘，均續作本會之印(購)經書及運費使用，為施主廣積陰德。

DEDICATION OF MERIT

May the merit and virtue
accrued from this work
adorn Amitabha Buddha's Pure Land,
repay the four great kindnesses above,
and relieve the suffering of
those on the three paths below.

May those who see or hear of these efforts
generate Bodhi-mind,
spend their lives devoted to the Buddha Dharma,
and finally be reborn together in
the Land of Ultimate Bliss.

Homage to Amita Buddha!

NAMO AMITABHA

南無阿彌陀佛

《東埔寨巴利文大藏經 第九十一冊 (論藏)》

〈KHMER PALI TRIPITAKA VOL.91 (ABHIDHAMMA PITAKA)〉

財團法人佛陀教育基金會 印贈

台北市杭州南路一段五十五號十一樓

Printed and donated for free distribution by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415

Email: overseas@budaedu.org

Website: <http://www.budaedu.org>

Mobile Web: m.budaedu.org

This book is strictly for free distribution, it is not to be sold.

សម្រាប់ចែកជាផ្លូវការ

Printed in Taiwan

2,000 copies; July 2016

CA191 - 14074

